ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα

2017

Μάρτιος 2018

Περιεχόμενα

Πρόλογος του Mario Draghi, Προέδρου της ΕΚΤ **3**

Εισαγωγική συνέντευξη της Danièle Nouy, Προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου **5**

1 Συμβολή της εποπτείας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα **11**

1.1 Πιστωτικά ιδρύματα: κυριότεροι κίνδυνοι και γενικές επιδόσεις 11

Πλαίσιο 1 Ενοποίηση του τραπεζικού τομέα – εμπόδια στις διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές 16

1.2 Εργασίες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) 20

1.3 Έργο επί των θεματικών ελέγχων 33

1.4 Εποπτεία μέσω επιτόπιων επιθεωρήσεων 39

1.5 Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (targeted review of internal models – TRIM) 47

1.6 Έμμεση εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων και εποπτική επίβλεψη 49

1.7 Μακροπροληπτικές αρμοδιότητες 53

2 Η συμβολή του ΕΕΜ στο ευρωπαϊκό πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων και εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων **56**

2.1 Περιπτώσεις εξυγίανσης τραπεζών το 2017 56

2.2 Σχέσεις με το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης 66

2.3 Εργασίες σχετικά με τον σχεδιασμό προγραμμάτων ανάκαμψης 68

2.4 Διαχείριση κρίσεων για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα. 70

3 Ο ΕΕΜ ως μέρος της ευρωπαϊκής και διεθνούς αρχιτεκτονικής για την εποπτεία **72**

3.1 Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία 72

Πλαίσιο 2 Προετοιμασίες για το Brexit 77

3.2 Συμβολή στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού και διεθνούς κανονιστικού πλαισίου 79

Πλαίσιο 3 Αναθεώρηση της τραπεζικής νομοθεσίας της ΕΕ (CRR/CRD IV, BRRD και SRMR) 81

4 Εποπτικές εγκρίσεις, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων 85

4.1 Εξελίξεις στον αριθμό των σημαντικών ιδρυμάτων και στις κοινές διαδικασίες 85

4.2 Αναφορά παραβάσεων, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων 90

5 Οργανωτική δομή: Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ 94

5.1 Εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας 94

5.2 Επισκόπηση και επιθεώρηση του έργου του ΕΕΜ 95

5.3 Λήψη αποφάσεων 96

5.4 Στελέχωση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ 104

5.5 Εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς 108

5.6 Εφαρμογή της αρχής του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων 110

Πλαίσιο 4 Οι προκλήσεις της πολύγλωσσης επικοινωνίας στην ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία 113

5.7 Πλαίσιο υποβολής πληροφοριών και διαχείριση πληροφοριών 114

6 Αναφορά για την εκτέλεση του προϋπολογισμού 117

6.1 Δαπάνες για το 2017 117

6.2 Πλαίσιο καθορισμού εποπτικών τελών 2017 121

7 Νομικές πράξεις που υιοθετήθηκαν από την ΕΚΤ 125

7.1 Κανονισμοί της ΕΚΤ 125

7.2 Άλλες νομικές πράξεις της ΕΚΤ εκτός των κανονισμών 125

8 Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας σε αριθμούς 127

9 Γλωσσάριο 130

Συντομογραφίες 135

Πρόλογος του Mario Draghi, Προέδρου της ΕΚΤ

Η χρηματοπιστωτική κρίση άρχισε πριν από δέκα χρόνια, προκαλώντας διάχυτη οικονομική, κοινωνική και χρηματοπιστωτική αστάθεια. Οι δραματικές μειώσεις του προϊόντος, της απασχόλησης και της χρηματοδότησης της οικονομίας, σε συνδυασμό με τον κατακερματισμό του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε εθνικό επίπεδο, ταλάνισαν τη ζώνη του ευρώ επί σειρά ετών. Η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος απειλήθηκε και πολλοί είχαν αμφιβολίες για την επιβίωση του ευρώ.

Η κρίση ανέδειξε μια σειρά από θεσμικές αδυναμίες στη ζώνη του ευρώ, ειδικότερα την απουσία ενιαίας τραπεζικής αγοράς – της οποίας οι πυλώνες είναι ο ενιαίος φορέας εποπτείας, η ενιαία αρχή εξυγίανσης με ενιαίο ταμείο εξυγίανσης και το ενιαίο σύστημα ασφάλισης των καταθέσεων. Στο πλαίσιο της προσπάθειας να αντιμετωπιστεί η αναταραχή του 2012, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δημιούργησαν έναν ενιαίο φορέα εποπτείας, τη λειτουργία του οποίου ανέθεσαν στην ΕΚΤ. Μέσα σε διάστημα μόλις δύο ετών, με τη συμμετοχή των εθνικών αρμόδιων αρχών, δημιουργήθηκε η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία.

Σήμερα, είναι σχεδόν μια πενταετία που η οικονομία της ζώνης του ευρώ καταγράφει θετικό ρυθμό μεγέθυνσης, ενώ η ανάπτυξη έχει επεκταθεί σε πολλές χώρες και τομείς δραστηριότητας. Η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ ήταν ο κύριος παράγοντας που συνέβαλε στην ανάκαμψη και οι δράσεις πολιτικής της συμπληρώνονται σε σημαντικό βαθμό από την τραπεζική εποπτεία σε επίπεδο ζώνης ευρώ.

Πρώτον, η ενιαία τραπεζική εποπτεία συνέβαλε ώστε οι τράπεζες να ισχυροποιηθούν, γεγονός που οδήγησε στη μείωση του κατακερματισμού των χρηματοπιστωτικών αγορών, στη βελτίωση της μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής και στην αποκατάσταση της παροχής πιστώσεων προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις. Τα επιτόκια χορηγήσεων στη ζώνη του ευρώ έχουν συγκλίνει σε πρωτοφανή χαμηλά επίπεδα.

Δεύτερον, επιβάλλοντας στις τράπεζες την υποχρέωση να διαθέτουν επαρκή κεφάλαια και να επιτύχουν μια διατηρήσιμη ισορροπία μεταξύ κινδύνου και απόδοσης, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία υπήρξε η πρώτη γραμμή άμυνας έναντι των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα που προέρχονται από τον τραπεζικό τομέα. Το γεγονός αυτό έδωσε στη νομισματική πολιτική τη δυνατότητα να επιδιώξει τον πρωταρχικό της σκοπό, που είναι η σταθερότητα των τιμών, ακόμη και όταν η κατεύθυνση πολιτικής χρειάστηκε να παραμείνει διευκολυντική για παρατεταμένο χρονικό διάστημα, διότι οι κίνδυνοι για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα περιορίζονταν και εξακολουθούν να περιορίζονται από την αποτελεσματική εποπτεία.

Το 2018 οι τράπεζες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ορισμένες σημαντικές προκλήσεις. Σε αυτές περιλαμβάνονται η εξυγίανση των ισολογισμών τους, η μείωση των προβληματικών ανοιγμάτων που κληροδότησε είτε η χρηματοπιστωτική κρίση,

όπως ορισμένα μη εμπορεύσιμα χρηματοοικονομικά προϊόντα, είτε η Μεγάλη Ύφεση που ακολούθησε, όπως τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Περιλαμβάνονται επίσης η ανάγκη προσαρμογής των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας τους στις νέες τεχνολογικές προκλήσεις, καθώς και η ανάγκη να αντιμετωπίσουν ζητήματα όπως το πλεονάζον δυναμικό και το υψηλό κόστος. Αυτά τα θέματα πρέπει να συνεχίσουν να αποτελούν προτεραιότητες για τις τράπεζες που επιδιώκουν να παραμείνουν ισχυρές και να υπηρετήσουν την οικονομία της ζώνης του ευρώ.

Εισαγωγική συνέντευξη της Danièle Nouy, Προέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου

Σχεδόν δέκα χρόνια έχουν περάσει από την πτώχευση της Lehman Brothers και την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα έχει γίνει πιο ασφαλές σ' αυτό το διάστημα;

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση αναμφίβολα αποτέλεσε αφορμή για πολλές αλλαγές. Σε παγκόσμιο επίπεδο, πρόσφατα οριστικοποιήσαμε μια ολοκληρωμένη κανονιστική μεταρρύθμιση – το πλαίσιο Βασιλεία ΙΙΙ. Οι κανόνες για τις τράπεζες έγιναν αυστηρότεροι και καλύφθηκαν τα κενά του κανονιστικού πλαισίου. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουμε αρχίσει να οικοδομούμε μια τραπεζική ένωση. Επί του παρόντος, η τραπεζική ένωση στηρίζεται σε δύο πυλώνες: την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία και την ευρωπαϊκή εξυγίανση των τραπεζών. Αυτοί συμβάλλουν από κοινού στην ενίσχυση της εποπτείας των τραπεζών σε ολόκληρη την Ευρώπη και στην αποτελεσματικότερη διαχείριση των κρίσεων. Συνολικά, μπορούμε να πούμε ότι η υπάρχουσα αρχιτεκτονική του χρηματοπιστωτικού συστήματος διαμορφώθηκε σε μεγάλο βαθμό από την κρίση. Και η αρχιτεκτονική αυτή είναι πολύ πιο σταθερή από την προηγούμενη. Συνεπώς ναι, το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι σήμερα πιο ασφαλές.

Τι γίνεται όμως με τις ίδιες τις τράπεζες; Πήραν το μάθημά τους;

Το ελπίζω. Άλλωστε, ένα από τα γενεσιουργά αίτια της κρίσης ήταν μια νοοτροπία που προέκρινε τα βραχυπρόθεσμα οφέλη έναντι της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και που συχνά παρέβλεπε τον αντίκτυπο που είχαν οι ενέργειες των τραπεζών στην οικονομία και στους φορολογουμένους. Αυτή η νοοτροπία πρέπει να αλλάξει. Και η αλλαγή πρέπει να προέλθει από τις τράπεζες, αν και οι φορείς κανονιστικής ρύθμισης οφείλουν να διασφαλίσουν ότι τα κίνητρα είναι και παραμένουν ευθυγραμμισμένα.

Σε ποια κίνητρα αναφέρεστε;

Το γεγονός ότι πλέον είναι δυνατή η συντεταγμένη αντιμετώπιση περιπτώσεων πτώχευσης τραπεζών θα πρέπει πρωτίστως να στρέψει το ενδιαφέρον τους προς τη βιωσιμότητα. Τα προγράμματα διάσωσης με δημόσιους πόρους θα πρέπει να θεωρούνται πλέον παρελθόν. Στην Ευρώπη, ο Ενιαίος Μηχανισμός Εξυγίανσης διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο ως προς αυτό. Δοκιμάστηκε επιτυχώς το 2017, όταν τρεις μεγάλες τράπεζες βρέθηκαν σε κατάσταση αφερεγγυότητας και εξυγιάνθηκαν ή τέθηκαν υπό εκκαθάριση. Το μήνυμα είναι σαφές: πλέον οι τράπεζες οφείλουν να επωμίζονται τις συνέπειες της συμπεριφοράς τους. Εάν ενεργούν χωρίς σύνεση, είναι δυνατόν να πτωχεύσουν.

Δηλαδή η απειλή της πτώχευσης ωθεί τις τράπεζες να αρχίσουν να αντιμετωπίζουν όλες τις προκλήσεις που συναντούν;

Ναι, φυσικά. Οι τράπεζες έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο μετά την κρίση, ωστόσο υπάρχουν ακόμη προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Και ο κατάλληλος χρόνος είναι τώρα. Οι συνθήκες είναι ιδανικές για τέσσερις λόγους. Πρώτον, η οικονομία της ζώνης του ευρώ ακολουθεί θετική πορεία. Δεύτερον, οι νέες τεχνολογίες μπορεί να αποτελούν πρόκληση για τις τράπεζες, αλλά ταυτόχρονα τους προσφέρουν και νέες ευκαιρίες ώστε να αυξήσουν τα έσοδά τους και να παραμείνουν κερδοφόρες. Τρίτον, μετά την οριστικοποίηση της Βασιλείας III υπάρχει βεβαιότητα ως προς τις κανονιστικές υποχρεώσεις. Και τέταρτον, τώρα που η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία έχει τεθεί σε πλήρη λειτουργία υπάρχει βεβαιότητα ως προς το εποπτικό πλαίσιο. Οι τράπεζες γνωρίζουν πώς εργαζόμαστε και τι μπορούν να αναμένουν από εμάς.

Η κερδοφορία αποτελεί μεγάλη πρόκληση για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ, έτσι δεν είναι;

Πράγματι, η κερδοφορία είναι η υπ' αριθμόν ένα πρόκληση για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Ορισμένες τράπεζες εξακολουθούν να μην έχουν αρκετά έσοδα ώστε να καλύπτουν το κόστος κεφαλαίου τους και αυτή η θέση δεν είναι διατηρήσιμη μακροχρόνια. Αυτό είναι πρόβλημα των ίδιων των τραπεζών, αλλά είναι και ένα ζήτημα που απασχολεί και εμάς, ως εποπτικές αρχές. Οι μη κερδοφόρες τράπεζες

δεν μπορούν να στηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη και να συσσωρεύσουν κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας. Ταυτόχρονα, θα μπορούσαν να αποδυθούν σε μια αναζήτηση αποδόσεων, η οποία θα αύξανε τους κινδύνους. Γι' αυτό και εμείς ως εποπτικές αρχές προβληματιζόμαστε για την έλλειψη κερδοφορίας στον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ.

Τι ενέργειες πρέπει να αναλάβουν οι τράπεζες για να αυξήσουν την κερδοφορία τους;

Αυτό είναι πιο δύσκολο ερώτημα, γιατί κάθε τράπεζα είναι διαφορετική και καθεμιά χρειάζεται δική της στρατηγική. Αφετηρία για κάθε τράπεζα είναι να έχει μια στρατηγική και να την εφαρμόζει. Εδώ αποκτά σημασία η στρατηγική καθοδήγηση. Συνοπτικά, η έννοια αυτή αναφέρεται στην ικανότητα της διοίκησης να ορίσει μια πορεία προς την επίτευξη των μακροπρόθεσμων στόχων της τράπεζας. Για να γίνει αυτό, απαιτούνται ορθές διαδικασίες και χρηστή διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης κινδύνου. Εφόσον συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις, η διοίκηση έχει πάντοτε σωστή εικόνα και αντίληψη για το σύνολο του οργανισμού και μπορεί γρήγορα να αλλάξει πορεία, αν χρειαστεί. Συνολικά, όσο καλύτερη στρατηγική καθοδήγηση έχουν οι τράπεζες, τόσο πιο επιτυχημένες είναι. Σε πιο πρακτικό επίπεδο, είναι σκόπιμο οι τράπεζες να εξετάσουν επιλογές για τη διαφοροποίηση των πηγών εσόδων τους, π.χ. μέσω των νέων τεχνολογιών. Για τις μεγάλες τράπεζες της ζώνης του ευρώ, περισσότερο από το ήμισυ των λειτουργικών εσόδων αποτελείται από τα έσοδα από τόκους. Δεδομένου ότι τα επιτόκια βρίσκονται σε ιστορικώς χαμηλά επίπεδα, αυτό είναι κάτι που πρέπει να τους απασχολεί. Επί παραδείγματι, οι τράπεζες θα μπορούσαν να αυξήσουν τα έσοδα από αμοιβές και προμήθειες. Πολλές τράπεζες ανέφεραν ότι πράγματι σκοπεύουν να το πράξουν. Αλλά, όπως είπα, κάθε τράπεζα είναι διαφορετική και καθεμία χρειάζεται να χαράξει τη δική της πορεία. Γενικότερα, ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας χρειάζεται περαιτέρω αναδιάρθρωση.

Ποια η γνώμη σας για το κόστος; Δεν θα μπορούσε η μείωση του κόστους να αποτελέσει άλλον ένα τρόπο για αύξηση του κέρδους;

Είναι αλήθεια ότι υπάρχουν περιθώρια για περικοπή του κόστους. Δείτε τα μεγάλα δίκτυα υποκαταστημάτων των τραπεζών: εξακολουθούν να χρειάζονται στην εποχή της ψηφιακής τραπεζικής; Η περικοπή του κόστους μπορεί να ενταχθεί στη στρατηγική μιας τράπεζας για την αύξηση της κερδοφορίας της. Με μια διευκρίνιση όμως: οι τράπεζες δεν πρέπει να εφαρμόσουν περικοπές σε λάθος τομείς. Να μειώσουν το προσωπικό σε τομείς όπως η διαχείριση κινδύνων; Δεν είναι καλή ιδέα. Να εξοικονομήσουν κόστος σε συστήματα πληροφορικής; Ούτε αυτό είναι καλή ιδέα. Γενικότερα, οι τράπεζες δεν πρέπει να εξοικονομούν κόστος από στοιχεία που είναι καίριας σημασίας για τη μελλοντική επιτυχία και τη σταθερότητά τους.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια επηρεάζουν την κερδοφορία;

Ναι, και πολύ μάλιστα. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ή ΜΕΔ, λειτουργούν ως τροχοπέδη στην κερδοφορία και δεσμεύουν πόρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν πιο αποδοτικά. Δεδομένου ότι τα ΜΕΔ στη ζώνη του ευρώ ανέρχονται σε περίπου 800 δισεκ. ευρώ, αποτελούν σοβαρό πρόβλημα, το οποίο πρέπει να επιλυθεί. Το θετικό είναι ότι οι τράπεζες σημειώνουν πρόοδο: από τις αρχές του 2015 τα ΜΕΔ υποχώρησαν κατά περίπου 200 δισεκ. ευρώ. Αυτό είναι ενθαρρυντικό, αλλά δεν αρκεί.

Ποιες σημαντικές ενέργειες έχει αναλάβει η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία για να βοηθήσει στην επίλυση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων;

Τα ΜΕΔ είναι μία από τις κορυφαίες εποπτικές μας προτεραιότητες. Στις αρχές του 2017 δημοσιεύσαμε έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες σχετικά με τη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Χρησιμοποιώντας αυτές τις κατευθύνσεις ως σημείο αναφοράς, εξετάσαμε διεξοδικά τα σχέδια των ίδιων των τραπεζών για τη διαχείριση των ΜΕΔ. Το 2018 θα συνεχίσουμε να παρακολουθούμε την εφαρμογή αυτών των σχεδίων.

Ωστόσο οι τράπεζες είναι ανάγκη όχι μόνο να απαλλαγούν από τα υφιστάμενα ΜΕΔ, αλλά και να διαχειριστούν τυχόν νέα ΜΕΔ. Προς τον σκοπό αυτό, κοινοποιήσαμε ένα σχέδιο συμπληρώματος του εγγράφου κατευθύνσεων στο τέλος του 2017. Σε αυτό περιγράφονται οι προσδοκίες μας από τις τράπεζες όσον αφορά τον σχηματισμό προβλέψεων για νέα ΜΕΔ – οι προσδοκίες αυτές δεν είναι δεσμευτικές βεβαίως. Είναι η αφετηρία για τον εποπτικό διάλογο και θα ληφθούν υπόψη στην προσέγγισή μας ανά μεμονωμένη τράπεζα. Το σχέδιο συμπληρώματος τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση και η τελική μορφή του δημοσιεύθηκε τον Μάρτιο του 2018.

Δηλαδή οι τράπεζες χρειάζεται ακόμη να εξυγιάνουν τους ισολογισμούς τους.

Ναι, η ευνοϊκή οικονομική συγκυρία δεν θα διαρκέσει για πάντα, συνεπώς οι τράπεζες πρέπει να την αξιοποιήσουν, όσο έχουν αυτή τη δυνατότητα. Σε περίπτωση νέας καθοδικής φάσης, η μείωση των ΜΕΔ θα γίνει ακόμη πιο δύσκολη. Γενικότερα, οι υγιείς ισολογισμοί είναι θεμελιώδεις για την κερδοφορία βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα. Σε αυτό το πλαίσιο, η άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων που θα διενεργήσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών το 2018 θα σημάνει την ώρα της αλήθειας για τις τράπεζες. Θα βοηθήσει να αξιολογηθεί η ανθεκτικότητα των τραπεζών σε μια ενδεχόμενη μελλοντική επιδείνωση.

Πέρα από τη χαμηλή κερδοφορία και τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ποια άλλα θέματα πρέπει να παρακολουθεί η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία;

Πολλά. Επί παραδείγματι, εξετάζουμε προσεκτικά τα εσωτερικά υποδείγματα που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για τον προσδιορισμό των συντελεστών στάθμισης κινδύνου των στοιχείων του ενεργητικού τους. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και, συνεπώς, για την ανθεκτικότητα των τραπεζών. Προκειμένου να διασφαλίσουμε ότι τα υποδείγματα παράγουν αξιόπιστα αποτελέσματα, διεξάγουμε ήδη στοχευμένη αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων – ή TRIM, όπως την αποκαλούμε. Η αξιολόγηση έχει τρεις στόχους: πρώτον, να διασφαλίσει ότι τα υποδείγματα που χρησιμοποιούνται από τις τράπεζες ευθυγραμμίζονται με τα κανονιστικά πρότυπα, δεύτερον, να εναρμονίσει την εποπτική αντιμετώπιση των εσωτερικών υποδειγμάτων και, τρίτον, να εξασφαλίσει ότι οι συντελεστές στάθμισης κινδύνου που υπολογίζονται βάσει των εσωτερικών υποδειγμάτων διαμορφώνονται με βάση τον πραγματικό κίνδυνο και όχι με βάση τις επιλογές κατασκευής του υποδείγματος. Η TRIM θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στα εσωτερικά υποδείγματα, στην κεφαλαιακή επάρκεια και, άρα, στην ανθεκτικότητα των τραπεζών.

Η στοχευμένη αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων συνδέεται επίσης και με τη Βασιλεία III και το πολυσυζητημένο κατώτατο όριο κεφαλαιακών απαιτήσεων (output floor);

Πράγματι, υπάρχει κάποια σύνδεση. Κατά γενικό κανόνα, η Βασιλεία III επιδιώκει να διασφαλίσει ότι οι κεφαλαιακές απαιτήσεις υπολογίζονται πάντοτε με βάση τον κίνδυνο. Αυτό είναι απολύτως λογικό, δεδομένου ότι οι σταθμισμένες ως προς τον κίνδυνο κεφαλαιακές απαιτήσεις είναι αποτελεσματικές και ωθούν τις τράπεζες να προσδιορίζουν, να υπολογίζουν και να διαχειρίζονται τους κινδύνους τους με προσοχή. Σε αυτό το πλαίσιο, τα εσωτερικά υποδείγματα έχουν καίρια σημασία. Αν αυτά δεν λειτουργούν σωστά, οι τράπεζες μπορεί τελικά να είναι ανεπαρκώς ανακεφαλαιοποιημένες και ευάλωτες. Και όπως προανέφερα, η TRIM αποσκοπεί να εξασφαλίσει ότι τα εσωτερικά υποδείγματα λειτουργούν σωστά. Αυτό γίνεται με μια προσέγγιση από κάτω προς τα επάνω, αν θέλετε, με αξιολόγηση των ίδιων των υποδειγμάτων. Παράλληλα, η Βασιλεία III εισάγει και ορισμένες δικλίδες ασφαλείας με μια προσέγγιση από επάνω προς τα κάτω, όπως το κατώτατο όριο κεφαλαιακών απαιτήσεων που αναφέρατε. Αυτό διασφαλίζει ότι οι συντελεστές στάθμισης κινδύνου που υπολογίζονται βάσει εσωτερικών υποδειγμάτων δεν υπολείπονται σε σχέση με ένα ορισμένο επίπεδο. Έτσι, όπως και η TRIM, προσδίδει αυξημένη αξιοπιστία στις σταθμισμένες ως προς τον κίνδυνο κεφαλαιακές απαιτήσεις. Αυτό είναι σε μεγάλο βαθμό προς το συμφέρον των τραπεζών.

Από τη Βασιλεία ας περάσουμε στο Ηνωμένο Βασίλειο: πώς προετοιμάζεται η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία για το Brexit;

Το Brexit σίγουρα θα αλλάξει το τραπεζικό τοπίο της Ευρώπης. Και επηρεάζει τις τράπεζες και στις δύο πλευρές της Μάγχης. Το κύριο μέλημά τους είναι να διατηρήσουν την πρόσβασή τους οι μεν στην αγορά των δε. Για να γίνει αυτό, πρέπει ίσως να εφαρμόσουν εκτεταμένες οργανωτικές αλλαγές, οι οποίες βεβαίως θα πρέπει να έχουν προετοιμαστεί πολύ νωρίτερα.

Αλλά και οι εποπτικές αρχές χρειάζεται να προετοιμαστούν για τη μετά το Brexit εποχή. Αναπτύξαμε μια σειρά από κατευθύνσεις πολιτικής για τα σχετικά ζητήματα και γνωστοποιήσαμε με σαφήνεια τι αναμένουμε από τις τράπεζες που θα μετεγκατασταθούν στη ζώνη του ευρώ. Βρισκόμαστε σε συνεχή επαφή με τις εν λόγω τράπεζες μέσω διαφόρων διαύλων. Αυτό μας βοηθά να κατανοήσουμε καλύτερα τα σχέδιά τους και να γνωστοποιήσουμε με σαφήνεια τις προσδοκίες μας.

Ωστόσο, οι αλλαγές λόγω του Brexit εκτείνονται πέρα από τη μετεγκατάσταση ορισμένων τραπεζών που έχουν την έδρα τους στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ως εποπτικές αρχές, οφείλουμε να εξετάσουμε το θέμα των μεγάλων διασυνοριακών τραπεζικών ομίλων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο: πώς θα μπορέσουμε να διασφαλίσουμε ότι υπόκεινται σε σωστή εποπτεία, ότι υπάρχει δυνατότητα εξυγίανσής τους; Δεν θα επηρεαστούν μόνο οι τράπεζες με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, αλλά και οι τράπεζες που εδρεύουν σε οποιαδήποτε τρίτη χώρα. Ενδέχεται επίσης να επηρεαστούν οι ευρωπαϊκές τράπεζες που δραστηριοποιούνται εκτός της ΕΕ.

Πέρα από το Brexit, πώς βλέπετε να εξελίσσεται η χρηματοπιστωτική ενοποίηση στην Ευρώπη;

Το Brexit είναι μια θλιβερή ιστορία, αυτό είναι το μόνο βέβαιο. Αλλά εξίσου βέβαιο είναι ότι η χρηματοπιστωτική ενοποίηση στην Ευρώπη θα συνεχιστεί. Το έργο της δημιουργίας τραπεζικής ένωσης στην Ευρώπη έχει προχωρήσει αρκετά και η ιδέα αυτή φαίνεται να έχει απήχηση και σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ – ειδικότερα σε χώρες της ανατολικής Ευρώπης και τις σκανδιναβικές χώρες. Πιστεύω ότι αυτό είναι ενθαρρυντικό.

Εντούτοις, η τραπεζική ένωση δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη και ο τρίτος πυλώνας που μένει να δημιουργηθεί είναι ένα ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης των καταθέσεων (EDIS). Τώρα που η τραπεζική εποπτεία και η εξυγίανση των τραπεζών έχουν μεταφερθεί στο ευρωπαϊκό επίπεδο, το ίδιο θα πρέπει να συμβεί και με την προστασία των καταθέσεων. Μόνο τότε θα υπάρχει ευθυγράμμιση ανάμεσα στον έλεγχο και την ευθύνη. Κατά την άποψή μου, ήρθε η ώρα να γίνουν περαιτέρω βήματα προς το EDIS.

Καθώς οι διαδικασίες για την τραπεζική ένωση προχωρούν, οι τράπεζες πρέπει να αρχίσουν να αξιοποιούν τα πλεονεκτήματα που τους προσφέρει μια μεγάλη και ενοποιημένη αγορά. Πρέπει να αυξήσουν τις διασυνοριακές τους δραστηριότητες και να σχηματίσουν έναν πραγματικά ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, ο οποίος θα χρηματοδοτεί την ευρωπαϊκή οικονομία αξιόπιστα και αποτελεσματικά.

1 Συμβολή της εποπτείας στη χρηματοπιστωτική σταθερότητα

1.1 Πιστωτικά ιδρύματα: κυριότεροι κίνδυνοι και γενικές επιδόσεις

1.1.1 Κυριότεροι κίνδυνοι για τον τραπεζικό τομέα

Αν και παρατηρούνται κάποιες βελτιώσεις, ο χάρτης κινδύνων του ΕΕΜ παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητος

Το οικονομικό περιβάλλον μέσα στο οποίο δραστηριοποιούνται οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ συνέχισε να βελτιώνεται το περασμένο έτος και ορισμένες τράπεζες κατάφεραν να δημιουργήσουν σημαντικά κέρδη, ενώ κάποιες άλλες δεν έχουν ανακάμψει ακόμη πλήρως. Συνολικά, οι τράπεζες πραγματοποίησαν ουσιαστική πρόοδο στην ενίσχυση των ισολογισμών τους και στη διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ). Παράλληλα, προχώρησαν και οι εργασίες ολοκλήρωσης του κανονιστικού πλαισίου, γεγονός που συνέβαλε στον περιορισμό της κανονιστικής αβεβαιότητας.

Διάγραμμα 1

Χάρτης κινδύνων του ΕΕΜ για το 2018 για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ

Πηγή: ΕΚΤ και εθνικές εποπτικές αρχές.
Σημειώσεις: Ο χάρτης κινδύνων δείχνει την πιθανότητα και την επίδραση των παραγόντων κινδύνου σε μια κλίμακα από χαμηλή έως υψηλή.
*ΜΕΔ: αυτός ο παράγοντας κινδύνου αφορά μόνο τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ με υψηλό δείκτη ΜΕΔ.

Εντούτοις, ορισμένοι κίνδυνοι παραμένουν και ο συνολικός χάρτης κινδύνων του ΕΕΜ (βλ. **Διάγραμμα 1**) δεν έχει αλλάξει σημαντικά από την αρχή του 2017. Οι τρεις σημαντικότεροι παράγοντες κινδύνου, σε όρους δυνητικής επίδρασης αλλά και

πιθανότητας εμφάνισης των κινδύνων, είναι (α) το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων και οι δυσμενείς επιδράσεις του στην κερδοφορία των τραπεζών, (β) τα επίμονα υψηλά επίπεδα ΜΕΔ σε ορισμένες περιοχές της ζώνης του ευρώ και (γ) οι γεωπολιτικές αβεβαιότητες. Οι δύο πρώτοι παράγοντες κινδύνου υποχώρησαν κάπως σε σχέση με το 2016. Ωστόσο, οι γεωπολιτικές αβεβαιότητες αυξήθηκαν σημαντικά, κυρίως λόγω των συνεχιζόμενων διαπραγματεύσεων ως προς την τελική συμφωνία για το Brexit και της γενικότερης παγκόσμιας πολιτικής αβεβαιότητας (παράλληλα, η πολιτική αβεβαιότητα στην ΕΕ υποχώρησε κάπως μετά τις γαλλικές προεδρικές εκλογές).

Η κερδοφορία εξακολουθεί να αποτελεί βασική πρόκληση

Η παρατεταμένη περίοδος χαμηλών επιτοκίων εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση για την κερδοφορία των τραπεζών. Από τη μία πλευρά, τα χαμηλά επιτόκια μειώνουν το κόστος χρηματοδότησης και στηρίζουν την οικονομία, ωστόσο από την άλλη **συμπιέζουν τα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια και έτσι επηρεάζουν αρνητικά την κερδοφορία των τραπεζών**. Ως εκ τούτου, οι τράπεζες θα χρειαστεί ενδεχομένως να προσαρμόσουν τα επιχειρηματικά μοντέλα και τη διάρθρωση του κόστους τους. Παράλληλα, οι εποπτικές αρχές οφείλουν να διασφαλίσουν ότι οι τράπεζες δεν αναλαμβάνουν υπερβολικούς κινδύνους προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους.

Τα ΜΕΔ έχουν μειωθεί κάπως, ωστόσο απαιτείται περαιτέρω προσπάθεια

Τα υψηλά επίπεδα ΜΕΔ αποτελούν άλλη μια σημαντική πηγή ανησυχίας για μεγάλο αριθμό τραπεζών της ζώνης του ευρώ. **Σε σύγκριση με το 2016 οι τράπεζες πραγματοποίησαν κάποια πρόοδο ως προς τη διαχείριση των ΜΕΔ.** Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζεται στην πτώση του συνολικού λόγου ΜΕΔ από 6,5% το β΄ τρίμηνο του 2016 σε 5,5% το β΄ τρίμηνο του 2017. Εντούτοις, πολλές τράπεζες της ζώνης του ευρώ εξακολουθούν να εμφανίζουν υπερβολικά μεγάλο αριθμό ΜΕΔ στους ισολογισμούς τους. Ως εκ τούτου, είναι πολύ σημαντικό για τις τράπεζες να εντείνουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να διαμορφώσουν και να εφαρμόσουν φιλόδοξες και αξιόπιστες στρατηγικές για τα ΜΕΔ. Παράλληλα, απαιτούνται περαιτέρω μεταρρυθμίσεις ώστε να εξαλειφθούν οι διαρθρωτικοί παράγοντες που εμποδίζουν τη διευθέτηση των ΜΕΔ.[1]

Η εφαρμογή του νέου κανονιστικού πλαισίου αποτελεί ενδεχομένως πρόκληση για ορισμένες τράπεζες

Η συμπλήρωση και οριστικοποίηση του κανονιστικού πλαισίου συμβάλλει στη σταθερότητα του τραπεζικού τομέα μεσοπρόθεσμα. Εντούτοις, **η μετάβαση στο νέο κανονιστικό περιβάλλον μπορεί να συνεπάγεται βραχυπρόθεσμο κόστος και κινδύνους για τις τράπεζες**, συμπεριλαμβανομένης της αδυναμίας έγκαιρης προσαρμογής. Οι κίνδυνοι αυτοί περιορίστηκαν κάπως από το 2016, καθώς έγιναν γνωστές περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την τελική μορφή διάφορων κανονιστικών πρωτοβουλιών, μετά τις συμφωνίες που επιτεύχθηκαν σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Μπορεί να πραγματοποιηθεί επανατιμολόγηση των κινδύνων λόγω ζητημάτων βιωσιμότητας του χρέους και γεωπολιτικών κινδύνων

Η **βιωσιμότητα του χρέους** εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία σε ορισμένα κράτη-μέλη, τα οποία παραμένουν ευάλωτα σε δυνητική επανατιμολόγηση στις αγορές ομολόγων (λόγω και του πολύ χαμηλού επιπέδου των ασφαλίστρων κινδύνου αυτή την περίοδο). Ο κίνδυνος κρατικού χρέους έχει ιδιαίτερη σημασία υπό τις τρέχουσες συνθήκες ιστορικά **υψηλής γεωπολιτικής αβεβαιότητας** (στην οποία συμβάλλει το Brexit). Δυνητικές αιφνίδιες μεταβολές της διάθεσης για ανάληψη κινδύνου στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα μπορούσαν να επηρεάσουν τις τράπεζες μέσω της

[1] Σε αυτές περιλαμβάνονται η βελτίωση της αποτελεσματικότητας των δευτερογενών αγορών προβληματικών στοιχείων ενεργητικού και των μηχανισμών ρευστοποίησης εξασφαλίσεων, καθώς και η εναρμόνιση των νομικών πλαισίων αφερεγγυότητας και αναδιάρθρωσης.

επανατιμολόγησης των τοποθετήσεων που αποτιμώνται με τις τιμές της αγοράς και του κόστους χρηματοδότησης των τραπεζών.

1.1.2 Εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ

Οι εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ ορίζουν τους τομείς στους οποίους θα επικεντρωθεί η εποπτεία για ορισμένο έτος. Βασίζονται στην αξιολόγηση των κυριότερων κινδύνων που αντιμετωπίζουν οι εποπτευόμενες τράπεζες, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες εξελίξεις στο οικονομικό, κανονιστικό και εποπτικό περιβάλλον. Οι προτεραιότητες, οι οποίες επικαιροποιούνται κάθε χρόνο, αποτελούν απαραίτητο εργαλείο συντονισμού των εποπτικών ενεργειών σε όλες τις τράπεζες με κατάλληλα εναρμονισμένο, αναλογικό και αποτελεσματικό τρόπο, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού και ισχυρότερου εποπτικού αποτελέσματος (βλ. **Σχήμα 1**).

Σχήμα 1
Εποπτικές προτεραιότητες για το 2018 και μετά

Προτεραιότητες 2018	Εποπτικές δραστηριότητες για το 2018 και μετά	Συνεχίζονται από το 2017	Ενδέχεται να συνεχιστούν το 2019[5]
Επιχειρηματικά μοντέλα	Οι συνέπειες του κινδύνου επιτοκίου για τα επιχειρηματικά μοντέλα/την κερδοφορία των τραπεζών	✓	✓
Πιστωτικός κίνδυνος	Συνεπής προσέγγιση στα ΜΕΔ[1]/ρυθμισμένα ανοίγματα (π.χ. εις βάθος ανάλυση/εγκεκριμένες επιτόπιες επιθεωρήσεις)	✓	✓
	Συγκέντρωση ανοιγμάτων & διαχείριση και αποτίμηση ασφαλειών (π.χ. ακίνητα, στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 3)	✓	✓
Διαχείριση κινδύνων	Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM)[2]: Υποδείγματα πιστωτικού κινδύνου, κινδύνου αγοράς και κινδύνου αντισυμβαλλομένου	✓	✓
	Βελτίωση των προσεγγίσεων ICAAP[3] και ILAAP[4] των τραπεζών	✓	✓
	Αξιολόγηση της ετοιμότητας των τραπεζών για τα λογιστικά πρότυπα IFRS 9 και άλλες κανονιστικές αλλαγές	✓	✓
Πολύπλευροι κίνδυνοι	Προετοιμασία για το Brexit	✓	✓
	Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων σε επίπεδο ΕΕ (διετής) και σε επίπεδο ΕΕΜ	○	✓

1) Μη εξυπηρετούμενα δάνεια.
2) Στοχευμένη αξιολόγηση των εσωτερικών υποδειγμάτων (targeted review of internal models – TRIM).
3) Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας.
4) Εσωτερική διαδικασία αξιολόγησης της επάρκειας ρευστότητας.
5) Τα γαλάζια σύμβολα δηλώνουν δραστηριότητες παρακολούθησης.

1.1.3 Το αποτέλεσμα της ανάλυσης ευαισθησίας του κινδύνου επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Η ΕΚΤ παρακολουθεί διαρκώς την ευαισθησία των επιτοκιακών περιθωρίων των τραπεζών στις μεταβολές των επιτοκίων. Στο πλαίσιο του περιβάλλοντος χαμηλών επιτοκίων, το οποίο επηρεάζει την κερδοφορία του τραπεζικού τομέα, η ΕΚΤ αποφάσισε να διενεργήσει το 2017 μια αξιολόγηση σε μεγαλύτερο βάθος ως προς τις στρατηγικές που ανέπτυξαν οι τράπεζες προκειμένου να διατηρήσουν το επίπεδο των επιτοκιακών τους περιθωρίων με βάση διάφορα σενάρια.

Έτσι, το πρώτο εξάμηνο του 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διενήργησε "Ανάλυση ευαισθησίας του κινδύνου επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (Sensitivity analysis of interest rate risk in the banking book – IRRBB) – Άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2017".[2] Αξιολογήθηκε δείγμα 111 σημαντικών ιδρυμάτων (ΣΙ) με βάση δύο συμπληρωματικούς δείκτες: (α) τις μεταβολές των καθαρών εσόδων των τραπεζών από τόκους (NII) λόγω μεταβολών των επιτοκίων και (β) τις μεταβολές της οικονομικής αξίας του μετοχικού κεφαλαίου των τραπεζών (EVE)[3] (δηλ. της παρούσας αξίας του τραπεζικού χαρτοφυλακίου) λόγω μεταβολών των επιτοκίων. Στόχος της άσκησης ήταν να επιτευχθεί μια εποπτική αξιολόγηση των πρακτικών διαχείρισης κινδύνων και να αποκομιστεί το πλήρες όφελος από τη σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ τραπεζών. Για τον σκοπό αυτό, ζητήθηκε από τις τράπεζες να προσομοιώσουν την επίδραση έξι υποθετικών διαταραχών των επιτοκίων σε συνδυασμό με μια τυποποιημένη εξέλιξη των ισολογισμών τους.[4]

---

2 Η άσκηση δεν κάλυπτε άλλες κατηγορίες κινδύνου, όπως ο κίνδυνος αγοράς.

3 Η EVE αντικατοπτρίζει την επίδραση των μεταβολών των επιτοκίων στην αξία του τραπεζικού χαρτοφυλακίου.

4 Για λεπτομέρειες βλ. τις πληροφορίες που δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ.

Διάγραμμα 2

Μέσα προβλεπόμενα NII ανά διαταραχή επιτοκίου

(δείκτης: 2016 = 100)

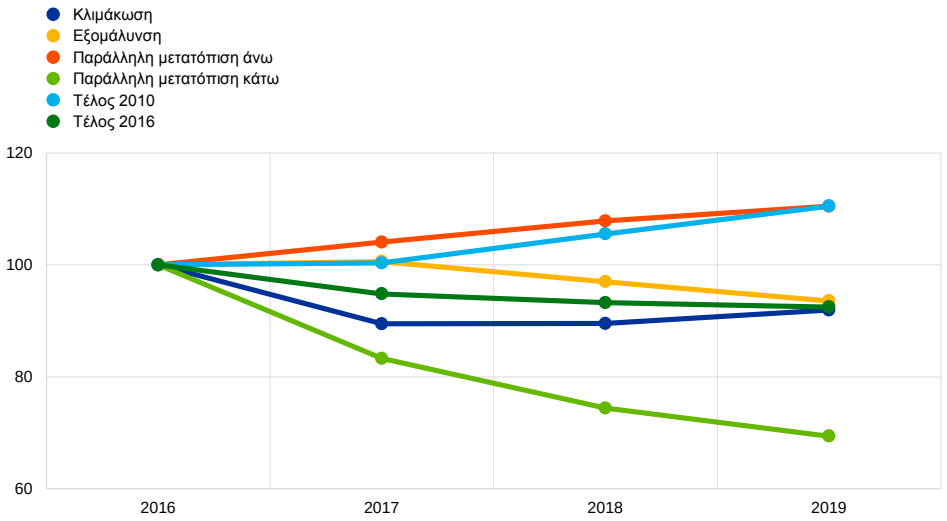

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: Τα στοιχεία βασίζονται σε προβολές για τα καθαρά έσοδα από τόκους για όλα τα κύρια νομίσματα που καλύπτει η άσκηση, στο σύνολο των 111 τραπεζών. Οι παράλληλες μετατοπίσεις χρησιμοποιούνται για τη διαδικασία υποβολής εκθέσεων κινδύνου IRRBB (+/- 200 μ.β. για θέσεις σε ευρώ). Η κλιμάκωση και η εξομάλυνση αντλούνται από τα πρόσφατα πρότυπα βάσει BCBS επί του IRRBB. Η διαταραχή στο τέλος του 2010 προβλέπει επάνοδο των επιτοκίων στα επίπεδα του 2010. Η διαταραχή στο τέλος του 2016 διατηρεί τα επιτόκια σταθερά στα επίπεδα του τέλους 2016.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι, κατά μέσο όρο, οι τράπεζες είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τυχόν μεταβολές των επιτοκίων. Μια ξαφνική παράλληλη μετατόπιση της καμπύλης των επιτοκίων κατά +2% θα ασκούσε συνολική θετική επίδραση στα NII (+10,5% σε χρονικό ορίζοντα τριών ετών, **Διάγραμμα 2**) και ήπια αρνητική επίδραση στην EVE (-2,7% του Δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (Common Equity Tier 1 – CET1), **Διάγραμμα 3**). Το τελευταίο ήταν και το δυσμενέστερο αποτέλεσμα για την EVE σε όλες τις διαταραχές επιτοκίων που εξετάστηκαν.

Εντούτοις, τα αποτελέσματα της άσκησης δεν πρέπει να παρερμηνευθούν ως ένδειξη ότι δεν υπάρχουν κίνδυνοι, δεδομένου μάλιστα ότι λαμβάνουν υπόψη τις προσδοκίες των τραπεζών σχετικά με τη συμπεριφορά των πελατών. Επί παραδείγματι, οι τράπεζες μπορούν να δημιουργήσουν υπόδειγμα στο οποίο οι καταθέσεις χωρίς συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης χαρακτηρίζονται ως μακροχρόνιες υποχρεώσεις σταθερού επιτοκίου. Σε περίοδο ανόδου των επιτοκίων, αν η επανατιμολόγηση αυτών των καταθέσεων είναι ταχύτερη από όσο αναμένει η τράπεζα, μπορεί να προκύψουν χαμηλότερα από το αναμενόμενο NII. Οι τράπεζες σε μεγάλο βαθμό διαμόρφωσαν τα υποδείγματα καταθέσεων σε περίοδο υποχώρησης των επιτοκίων. Έτσι, τα υποδείγματα μπορεί μόνο εν μέρει να αντανακλούν την αντίδραση των πελατών στην άνοδο των επιτοκίων. Επιπλέον, οι διάρκειες των βασικών καταθέσεων που απεικονίζονται στο υπόδειγμα ήταν σε μερικές περιπτώσεις εντυπωσιακά μακροχρόνιες.

Διάγραμμα 3

Μέση μεταβολή της EVE ανά διαταραχή επιτοκίου

(μεταβολή της EVE ως ποσοστό του δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών 1)

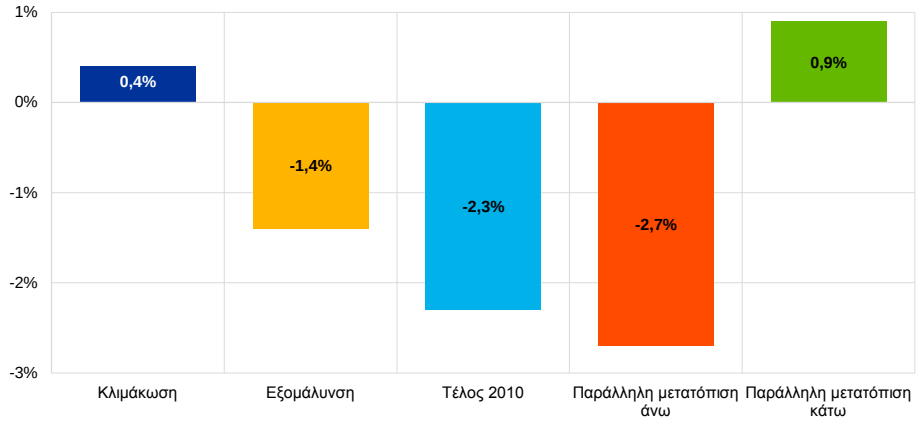

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: Τα στοιχεία βασίζονται σε αθροιστικές προβολές για την EVE για όλα τα κύρια νομίσματα και σε αθροιστικό κεφάλαιο κοινών μετοχών 1 (CET1) για το σύνολο του δείγματος των 111 τραπεζών. Δεν παρατηρείται μεταβολή της EVE με βάση την παραδοχή για σταθερά επιτόκια κατά τη διαταραχή στο τέλος του 2016.

Τα αποτελέσματα δείχνουν επίσης ότι οι τράπεζες χρησιμοποιούν σε μεγάλο βαθμό παράγωγα επιτοκίων στα τραπεζικά τους χαρτοφυλάκια. Γενικά, οι τράπεζες χρησιμοποιούν παράγωγα προκειμένου να αντισταθμίσουν τον κίνδυνο από τυχόν αναντιστοιχίες στο προφίλ επανατιμολόγησης των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Εντούτοις, ορισμένες τράπεζες χρησιμοποιούν παράγωγα επιτοκίων και για να επιτύχουν ένα επιτόκιο-στόχο με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Ο αθροιστικός, σε όλες τις τράπεζες, αντίκτυπος αυτών των συναλλαγών στην ευαισθησία της EVE είναι περιορισμένος (+1,7% του CET1 βάσει της διαταραχής με παράλληλη μετατόπιση προς τα άνω). Ωστόσο, η περιορισμένη αυτή επίδραση οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στα αντισταθμιστικά ανοίγματα μεταξύ των τραπεζών εκείνων που τα παράγωγα περιορίζουν τη διάρκεια των στοιχείων ενεργητικού και εκείνων που τα παράγωγα αυξάνουν την εν λόγω διάρκεια (55% και 45% του δείγματος αντίστοιχα).

Τα αποτελέσματα της άσκησης του 2017 λήφθηκαν υπόψη στη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (SREP). Μελλοντικά, η άσκηση θα έχει σημαντική συμβολή στις συζητήσεις των εποπτικών αρχών σχετικά με τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο. Η άσκηση θα μπορούσε να αποτελέσει αφετηρία για αναλύσεις επακόλουθων ενεργειών που διενεργούνται από τις Μικτές Εποπτικές Ομάδες (MEO).

Πλαίσιο 1

Ενοποίηση του τραπεζικού τομέα – εμπόδια στις διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές

Ένα εύρωστο τραπεζικό σύστημα συμβαδίζει με μια υγιή αγορά τραπεζικών συγχωνεύσεων και εξαγορών. Η ευρωπαϊκή τραπεζική ένωση, συμπεριλαμβανομένης της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας, θα διευκολύνει τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις τραπεζών.

Οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις εντός της ζώνης του ευρώ αναμένεται να έχουν τα εξής τρία πλεονεκτήματα. Πρώτον, οδηγούν σε βαθύτερη χρηματοπιστωτική ενοποίηση εντός της ζώνης του ευρώ, προετοιμάζοντας το έδαφος για την επίτευξη του κοινού στόχου που είναι η δημιουργία ενός πραγματικά ευρωπαϊκού τραπεζικού τομέα. Δεύτερον, οι αποταμιευτές θα έχουν περισσότερες επιλογές για την επένδυση των χρημάτων τους, ενώ οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά θα μπορούν να προσφεύγουν σε περισσότερες πηγές χρηματοδότησης. Τρίτον, θα βελτιωθεί ο επιμερισμός των κινδύνων, γεγονός που βοηθά την οικονομία της ΕΕ να γίνει σταθερότερη και αποτελεσματικότερη. Επιπλέον, οι συγχωνεύσεις τραπεζών μπορούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στη μείωση του υπερβάλλοντος παραγωγικού δυναμικού, αυξάνοντας την αποδοτικότητα των ίδιων των τραπεζών. Εντούτοις, για να γίνουν ορατά αυτά τα οφέλη, οι δραστηριότητες συγχώνευσης πρέπει να καταστούν υγιείς από πλευράς προληπτικής εποπτείας.

Η κατάσταση στην αγορά συγχωνεύσεων και εξαγορών

Μετά από μια αρχική άνοδο κατόπιν της εισαγωγής του ευρώ, οι συγχωνεύσεις και εξαγορές (Σ&Ε) στη ζώνη του ευρώ ακολουθούν πτωτική πορεία. Το 2016 διαμορφώθηκαν στο χαμηλότερο επίπεδό τους από το 2000, τόσο σε όρους αριθμού συμφωνιών όσο και σε όρους αξίας.[5] Και ήταν κυρίως εγχώριες και όχι διασυνοριακές.

Οι τραπεζικές συγχωνεύσεις είναι πολύπλοκες, δαπανηρές και ενέχουν κινδύνους, ενώ η επιτυχία τους εξαρτάται από ορισμένες βασικές προϋποθέσεις. Οι τράπεζες πρέπει να αισθάνονται σίγουρες προκειμένου να προβούν σε τέτοιες ενέργειες και φαίνεται ότι επί του παρόντος εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη σιγουριάς.

Συγκεκριμένα, συχνά παρατηρείται αβεβαιότητα ως προς την οικονομική αξία που μπορεί να δημιουργήσει μια συγχώνευση. Εξετάζοντας τους δυνητικούς εταίρους προκύπτουν ενδεχομένως αμφιβολίες σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού τους και την ικανότητα να δημιουργήσουν κέρδη. Σε ορισμένα μέρη της ζώνης του ευρώ, τα επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων παραμένουν υψηλά και η πραγματική αξία τους είναι δύσκολο να εκτιμηθεί.

Πέραν αυτού, φαίνεται ότι αβεβαιότητα περιβάλλει ορισμένους θεμελιώδεις μακροχρόνιους προσδιοριστικούς παράγοντες της απόδοσης των τραπεζών. Επί παραδείγματι, πώς θα επηρεάσουν η ψηφιοποίηση και οι συνακόλουθες αλλαγές στη διάρθρωση της αγοράς τη βέλτιστη δομή και το μέγεθος μιας τράπεζας; Εξακολουθεί να είναι σκόπιμη η απόκτηση δικτύων υποκαταστημάτων, όταν η χρησιμότητά τους μειώνεται διαρκώς λόγω της ψηφιακής τραπεζικής; Και τέλος, είναι πιθανόν να παίξει κάποιο ρόλο και το γεγονός ότι παραμένει κάποιος βαθμός αβεβαιότητας σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο. Φαίνεται ότι πολλές τράπεζες θα επιθυμούσαν την πλήρη εφαρμογή του ενιαίου εγχειριδίου κανόνων, προτού εξετάσουν το ενδεχόμενο να κάνουν το μεγάλο βήμα της συγχώνευσης με άλλη τράπεζα.

Οι αβεβαιότητες επιτείνονται από τη διασυνοριακή διάσταση του ζητήματος. Πρώτα απ' όλα, οι διασυνοριακές συγχωνεύσεις απαιτούν από τις τράπεζες όχι μόνο να υπερβούν τα εθνικά σύνορα, αλλά και να ξεπεράσουν τους πολιτισμικούς και γλωσσικούς φραγμούς. Η έλλειψη εναρμόνισης της νομικής και κανονιστικής βάσης που διέπει τους εποπτικούς ελέγχους των συγχωνεύσεων και εξαγορών στις χώρες που συμμετέχουν στον ΕΕΜ ενδεχομένως αυξάνει το κόστος των διασυνοριακών συγχωνεύσεων και εξαγορών και αποτελεί εμπόδιο για την πραγματοποίησή τους. Οι εθνικές νομοθεσίες που διέπουν τις συγχωνεύσεις τείνουν να διαφέρουν από χώρα σε χώρα.

[5] ΕΚΤ, Financial Integration in Europe, Μάιος 2017.

Γενικότερα, κάποιο ρόλο διαδραματίζει η εθνική κατάτμηση του κεφαλαίου και της ρευστότητας εντός συγκεκριμένης χώρας. Οι δυνατότητες απαλλαγής από διασυνοριακές ενδοομιλικές απαιτήσεις εξετάζονται επί του παρόντος στο πλαίσιο της αναθεώρησης του Κανονισμού και της Οδηγίας σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR και CRD IV) και θα μπορούσαν, σε όσες περιπτώσεις θεσπιστούν, να δράσουν υποστηρικτικά για τις διασυνοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές. Επιπλέον, η Οδηγία και ο Κανονισμός σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRD IV και CRR) εξακολουθούν να περιλαμβάνουν μια σειρά από επιλογές και διακριτικές ευχέρειες, οι οποίες ασκούνται με διαφορετικό τρόπο σε εθνικό επίπεδο. Αυτές δυσχεραίνουν την επίτευξη ενός ομοιόμορφου συνολικού επιπέδου κεφαλαιακών απαιτήσεων μεταξύ των κρατών-μελών και την πλήρη σύγκριση μεταξύ των κεφαλαιακών θέσεων των τραπεζών.

Βεβαίως, και άλλοι παράγοντες που συνδέονται με το κανονιστικό πλαίσιο μπορεί να διαδραματίζουν κάποιο ρόλο στις αποφάσεις των τραπεζών για Σ&Ε. Για παράδειγμα, οι πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις που είναι δυνατόν να προκύψουν από την αύξηση του μεγέθους και της πολυπλοκότητας μιας τράπεζας, μέσω του αποθέματος ασφαλείας λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων (O-SII) ή ακόμη και παγκόσμιων συστημικού ενδιαφέροντος τραπεζών (G-SIB), μπορεί να αποτελούν αντικίνητρο.

Η εικόνα συμπληρώνεται από το γεγονός ότι μέρος του νομοθετικού πλαισίου (π.χ. το πτωχευτικό δίκαιο), τα φορολογικά συστήματα και οι κανονισμοί (π.χ. προστασία των καταναλωτών) που υποστηρίζουν τη λειτουργία των χρηματοπιστωτικών συστημάτων παραμένουν ανομοιογενή στην ΕΕ και στη ζώνη του ευρώ.

Ενώ η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία μπορεί να επισημάνει αυτά τα εμπόδια, ο ρόλος της στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος είναι περιορισμένος. Οι ίδιες οι Σ&Ε πρέπει να αφεθούν στις δυνάμεις της αγοράς και οι μεταβολές στο κανονιστικό περιβάλλον πρέπει να ανατεθούν στα αρμόδια νομοθετικά όργανα.

Ωστόσο, η παρέμβαση της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας συνέβαλε στη μείωση της αβεβαιότητας σχετικά με την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών, με πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού του 2014. Επιπλέον, έχει δώσει προτεραιότητα στη διαχείριση των χαρτοφυλακίων μη εξυπηρετούμενων δανείων των τραπεζών. Επίσης, οι εποπτικές αρχές μπορούν να διασφαλίσουν ότι οι εποπτικές διαδικασίες που σχετίζονται με τις συγχωνεύσεις είναι αποτελεσματικές. Όσον αφορά το κανονιστικό πλαίσιο, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται η πιστή και συνεπής εφαρμογή των συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένης της Βασιλείας ΙΙΙ, καθώς και να γίνουν περαιτέρω ενέργειες προς την ολοκλήρωση της τραπεζικής ένωσης και κυρίως του ευρωπαϊκού συστήματος ασφάλισης των καταθέσεων. Όλα αυτά τα στοιχεία θα συμβάλουν στον περιορισμό της αβεβαιότητας.

1.1.4 Γενικές επιδόσεις των σημαντικών τραπεζών το 2017

Ενώ το 2016 ήταν ιδιαίτερα δύσκολη χρονιά για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ, η κατάσταση βελτιώθηκε κάπως το 2017. Τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2016 τα προ προβλέψεων απομείωσης λειτουργικά κέρδη των ΣΙ σημείωσαν απότομη πτώση κατά 10% σε σύγκριση με τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2015. Τους πρώτους εννέα

μήνες του 2017 τα προ προβλέψεων απομείωσης λειτουργικά κέρδη ανέκαμψαν (+2%). Σε συνδυασμό με την έντονη υποχώρηση των ζημιών απομείωσης (-14,9% σε σύγκριση με το 2016, -35,2% σε σύγκριση με το 2015), η εξέλιξη αυτή προκάλεσε σχετική βελτίωση της αποδοτικότητας των ιδίων κεφαλαίων (ανηγμένη σε ετήσια βάση) για τα ΣΙ, η οποία διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο σε 7,0%, έναντι 5,4% το 2016 και 5,7% το 2015.

Ωστόσο, η συνολική βελτίωση συγκαλύπτει τις σημαντικές διαφορές μεταξύ των επιμέρους τραπεζών. Περίπου δώδεκα τράπεζες εξακολουθούν να εμφανίζουν απώλειες, ενώ ένας όμιλος περίπου 24 τραπεζών πέτυχε μέση αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων γύρω στο 8% ή υψηλότερη τα τρία προηγούμενα έτη. Εντούτοις, το γεγονός ότι πολλές εισηγμένες στο χρηματιστήριο τράπεζες εξακολουθούν να εκτελούν συναλλαγές με δείκτη τιμής προς λογιστική αξία κάτω του 1 υποδηλώνει ότι υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω βελτίωση, προκειμένου να καλυφθούν οι προσδοκίες των επενδυτών.

Η βελτίωση των προ προβλέψεων απομείωσης λειτουργικών κερδών οφείλεται στην άνοδο των καθαρών εσόδων από αμοιβές και προμήθειες κατά 3,2% και των καθαρών εσόδων από το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, τα οποία αυξήθηκαν κατά 62% σε σύγκριση με τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2016. Τα καθαρά έσοδα από τόκους, αντίθετα, συνέχισαν να υποχωρούν και ήταν 1,9% κάτω από την αξία που καταγράφηκε τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2016, μετά από πτώση 0,9% έναντι των τριών πρώτων τριμήνων του 2015.

Διάγραμμα 4

Υψηλότερη αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων το 2017 χάρη στα αυξημένα λειτουργικά κέρδη και τις χαμηλότερες ζημίες απομείωσης

(όλα τα μεγέθη παρουσιάζονται ως ποσοστό των ιδίων κεφαλαίων)

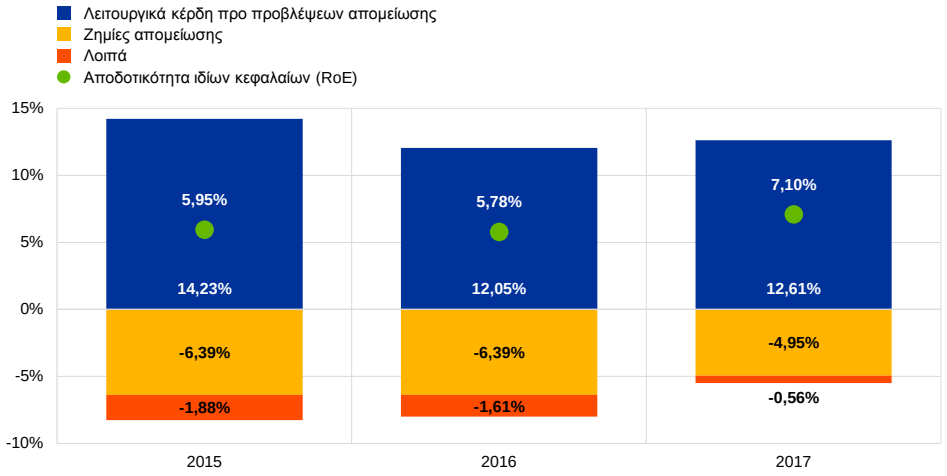

Πηγή: ECB Supervisory Banking Statistics.
Σημείωση: Τα στοιχεία για όλα τα έτη παρουσιάζονται ως σωρευτικά μεγέθη β΄ τριμήνου, ανηγμένα σε ετήσια βάση.

Η μείωση των καθαρών εσόδων από τόκους από το γ΄ τρίμηνο του 2015 έως το γ΄ τρίμηνο του 2016 φαίνεται ότι οφειλόταν στον περιορισμό των περιθωρίων, καθώς ο όγκος των δανείων αυξήθηκε κατά 4,7%. Αντίθετα, ο όγκος των δανείων μειώθηκε κατά 2,1% από το γ΄ τρίμηνο του 2016 έως το γ΄ τρίμηνο του 2017, ιδίως των δανείων προς χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (δάνεια προς πιστωτικά ιδρύματα -11,8%,

προς άλλες χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις -7,3%). Αξίζει να σημειωθεί ότι, παρά την αρνητική αυτή τάση, περίπου το ήμισυ των ΣΙ κατάφεραν να βελτιώσουν τα καθαρά τους έσοδα από τόκους.

Στα θετικά αποτελέσματα των τραπεζών τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2017 συνέβαλαν τα χαμηλότερα λειτουργικά έξοδα, τα οποία διαμορφώθηκαν στο κατώτερο επίπεδό τους από το 2015. Υποχώρησαν κατά 2,3% σε σχέση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2016 (-1,6% σε σύγκριση με τους πρώτους εννέα μήνες του 2015), πιθανότατα λόγω των μέτρων αναδιάρθρωσης που ελήφθησαν πρόσφατα από αρκετές τράπεζες της ζώνης του ευρώ.

1.2 Εργασίες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ)

1.2.1 Η κατάσταση στην Ευρώπη

Τα επίπεδα των μη εξυπηρετούμενων δανείων έχουν υποχωρήσει από το 2015, παραμένουν ωστόσο μη διατηρήσιμα

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) στους ισολογισμούς των ΣΙ υποχώρησαν στα 760 δισεκ. ευρώ περίπου το γ΄ τρίμηνο του 2017, από 1 τρισεκ. ευρώ στις αρχές του 2015. Εντούτοις, σε ορισμένα τμήματα του τραπεζικού τομέα τα επίπεδα των ΜΕΔ παραμένουν υπερβολικά υψηλά. Σαφώς τα ΜΕΔ αποτελούν σημαντικό πρόβλημα για τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα. Και τούτο διότι επιβαρύνουν τους ισολογισμούς των τραπεζών, μειώνουν τα κέρδη, εκτρέπουν πόρους από πιο παραγωγικές χρήσεις και δεν επιτρέπουν στις τράπεζες να χρηματοδοτήσουν την οικονομία. Είναι άρα απαραίτητο οι τράπεζες να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των ΜΕΔ. Οι εργασίες για τα ΜΕΔ αποτέλεσαν μία από τις σημαντικότερες εποπτικές προτεραιότητες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ το 2017. Οι συνεχιζόμενες εργασίες συντονίζονται από μια ομάδα υψηλού επιπέδου για τα ΜΕΔ, η οποία υπάγεται απευθείας στο Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Κύριος στόχος της ομάδας είναι να αναπτύξει μια αποδοτική και συνεπή εποπτική προσέγγιση αναφορικά με τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ.

Η ΕΚΤ δημοσιεύει εποπτικά τραπεζικά στατιστικά στοιχεία[6] σε τριμηνιαία βάση, τα οποία περιλαμβάνουν πληροφορίες για την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των ΣΙ. Ο **Πίνακας 1** παρουσιάζει τη μείωση των επιπέδων των ΜΕΔ μεταξύ 2016 και 2017.

[6] Εποπτικά τραπεζικά στατιστικά στοιχεία: στατιστικά στοιχεία τα οποία βασίζονται σε πληροφορίες που συλλέγονται σύμφωνα με τα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα (ITS) όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών, όπως καθορίζονται στον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής και τον Κανονισμό της ΕΚΤ για την υποβολή εποπτικών αναφορών σχετικά με χρηματοοικονομική πληροφόρηση (ΕΚΤ/2015/13).

Πίνακας 1

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια και προκαταβολές – ποσά και λόγοι ανά περίοδο αναφοράς

(δισεκ. ευρώ, ποσοστά %)

Στοιχείο	γ΄ τρ. 2016	δ΄ τρ. 2016	α΄ τρ. 2017	β΄ τρ. 2017	γ΄ τρ. 2017
Δάνεια και προκαταβολές [1)]	14.170,1	14.248,1	14.675,1	14.516,8	14.728,4
Μη εξυπηρετούμενα δάνεια και προκαταβολές	920,1	876,9	865,4	795,1	759,1
Λόγος μη εξυπηρετούμενων δανείων προς σύνολο δανείων	6,5%	6,2%	5,9%	5,5%	5,2%
Ποσοστό κάλυψης μη εξυπηρετούμενων δανείων	45,8%	46,3%	46,6%	46,3%	45,9%

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: ΣΙ τα οποία υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης και για τα οποία είναι διαθέσιμη η κοινή υποβολή στοιχείων για την κεφαλαιακή επάρκεια (COREP) και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP). Συγκεκριμένα, υπήρχαν 124 ΣΙ το β΄ τρίμηνο του 2016, 122 το γ΄ τρίμηνο του 2016, 121 το δ΄ τρίμηνο του 2016, 118 το α΄ τρίμηνο του 2017 και 114 το β΄ τρίμηνο του 2017. Ο αριθμός των οντοτήτων που υποβάλλουν στοιχεία ανά περίοδο αναφοράς αντικατοπτρίζει μεταβολές λόγω τροποποιήσεων του καταλόγου των ΣΙ μετά τις αξιολογήσεις της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, οι οποίες διενεργούνται γενικώς σε ετήσια βάση, καθώς και λόγω των συγχωνεύσεων και εξαγορών.
1) Τα δάνεια και οι προκαταβολές στους πίνακες για την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού εμφανίζονται ως ακαθάριστη λογιστική αξία. Σύμφωνα με το υπόδειγμα FINREP: (i) εξαιρούνται τα ανοίγματα στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, (ii) περιλαμβάνονται τα υπόλοιπα σε ταμειακά διαθέσιμα στις κεντρικές τράπεζες και άλλες καταθέσεις όψεως. Σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΑΤ, τα ΜΕΔ αποτελούνται από δάνεια και προκαταβολές εκτός αυτών που διακρατούνται για διαπραγμάτευση εφόσον πληρούν ένα τουλάχιστον από τα παρακάτω κριτήρια: (α) ουσιώδη δάνεια με καθυστέρηση πέραν των 90 ημερών, (β) δάνεια αβέβαιης είσπραξης, όπου ο οφειλέτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανόν να εκπληρώσει τις δανειακές του υποχρεώσεις στο ακέραιο χωρίς ρευστοποίηση εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη εκπρόθεσμων οφειλών ή από τον αριθμό των ημερών σε καθυστέρηση. Το ποσοστό κάλυψης είναι ο λόγος μεταξύ των σωρευτικών απομειώσεων επί δανείων και προκαταβολών και του υφιστάμενου αποθέματος των ΜΕΔ.

Οι λόγοι ΜΕΔ ποικίλλουν σημαντικά μεταξύ των χωρών της ζώνης του ευρώ

Από την εξέταση των επιμέρους χωρών της ζώνης του ευρώ προκύπτει ότι ο δείκτης ΜΕΔ εξακολουθεί να διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα, όπως φαίνεται στο **Σχήμα 2**. Το β΄ τρίμηνο του 2017 τα ελληνικά και πορτογαλικά ΣΙ εμφάνισαν τους υψηλότερους δείκτες ΜΕΔ (οι σταθμισμένοι ανά χώρα μέσοι όροι διαμορφώνονται σε 46,6% και 34,0% αντίστοιχα). Τα πορτογαλικά ΣΙ εμφάνισαν τον τρίτο υψηλότερο δείκτη ΜΕΔ (18,1%). Η εξέταση της τάσης δείχνει ότι ο δείκτης ΜΕΔ μειώθηκε σημαντικά έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2016 όσον αφορά τα ΣΙ της Κύπρου (-6,3 ποσοστιαίες μονάδες), της Ιρλανδίας (-5,6 ποσοστιαίες μονάδες), της Ιταλίας (-4,4 ποσοστιαίες μονάδες) και της Σλοβενίας (-3,2 ποσοστιαίες μονάδες). Το γ΄ τρίμηνο του 2017 το απόθεμα ΜΕΔ των ΣΙ της Ιταλίας διαμορφώθηκε σε 196 δισεκ. ευρώ. Ακολουθούν τα ΣΙ της Γαλλίας (138 δισεκ. ευρώ), της Ισπανίας (112 δισεκ. ευρώ) και της Ελλάδος (106 δισεκ. ευρώ).

Σχήμα 2

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια και προκαταβολές[1] – ποσοστά ανά χώρα, περίοδος αναφοράς β΄ τρ. 2017

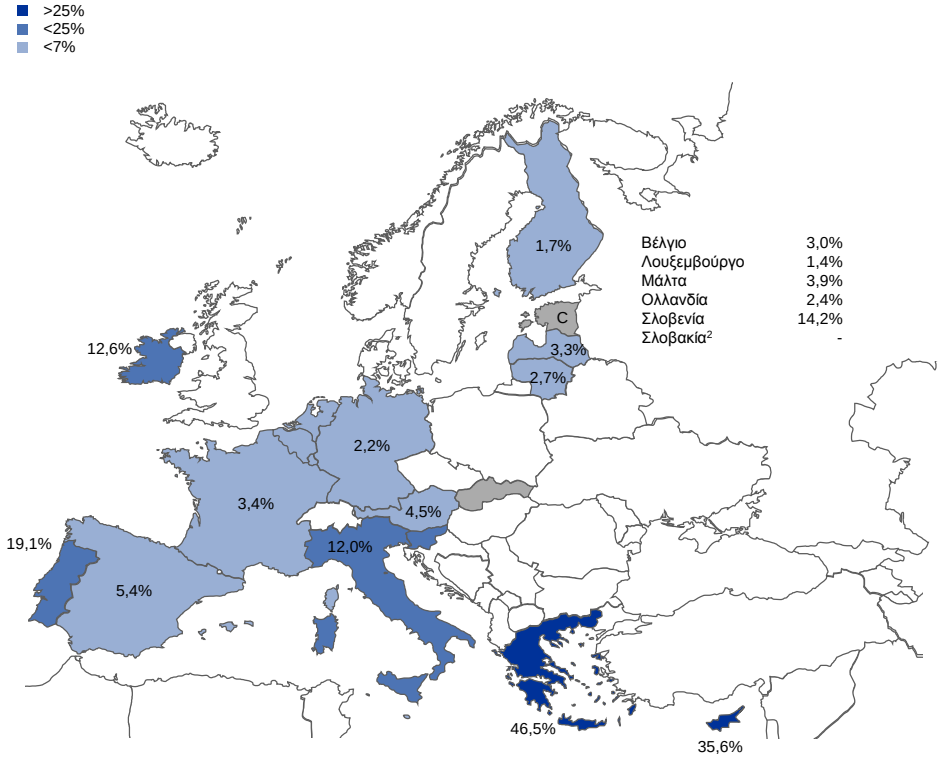

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: ΣΙ τα οποία υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης και διαθέτουν τα υποδείγματα για την κοινή πληροφόρηση (COREP) και τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP).
C: το ποσοστό δεν περιλαμβάνεται για λόγους εμπιστευτικότητας.
1) Τα δάνεια και οι προκαταβολές στους πίνακες για την ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού εμφανίζονται ως ακαθάριστη λογιστική αξία. Σύμφωνα με το υπόδειγμα FINREP: (α) εξαιρούνται τα ανοίγματα στο χαρτοφυλάκιο συναλλαγών, (β) περιλαμβάνονται τα υπόλοιπα σε ταμειακά διαθέσιμα στις κεντρικές τράπεζες και άλλες καταθέσεις όψεως.
2) Στη Σλοβακία δεν υπάρχουν ΣΙ τα οποία να υποβάλλουν στοιχεία στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης.
Σε ορισμένες περιπτώσεις FINREP έχουν αφαιρεθεί οι μεταβιβάσεις ΜΕΔ, οι οποίες συνεχίζονται και αναμένεται να οριστικοποιηθούν σύντομα.

1.2.2 Η ανάγκη μιας συνολικής στρατηγικής για την επίλυση του προβλήματος των ΜΕΔ

Η ανάγκη για τη χάραξη στρατηγικής εντοπίζεται σε τρεις βασικούς τομείς: (α) εποπτικές ενέργειες, (β) μεταρρύθμιση των νομικών και δικαστικών πλαισίων και (γ) δευτερογενείς αγορές ΜΕΔ

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ υπογράμμισε σε πρώιμο στάδιο ότι απαιτείται κοινή προσπάθεια από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για την επίλυση του προβλήματος των ΜΕΔ. Αυτό ήταν και ένα από τα κύρια ευρήματα της έκθεσης της ΕΚΤ που καταγράφει τις εθνικές πρακτικές για τα ΜΕΔ, της οποίας η πιο πρόσφατη έκδοση δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2017 (βλ. Ενότητα 1.2.3.1). Η εν λόγω έκθεση τόνισε την ανάγκη για συνολική ευρωπαϊκή στρατηγική σε τρεις βασικούς τομείς: (α) τις εποπτικές ενέργειες, (β) τη μεταρρύθμιση των νομικών και δικονομικών πλαισίων και (γ) την ανάγκη ανάπτυξης δευτερογενών αγορών για τα προβληματικά περιουσιακά στοιχεία.

Σχήμα 3

Μια συνολική στρατηγική για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ απαιτεί δράση από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων της ΕΕ και των εθνικών δημόσιων αρχών

Εποπτικές ενέργειες	Μεταρρύθμιση νομικών και δικονομικών πλαισίων	Δευτερογενείς αγορές
• Η ΕΚΤ καθόρισε τις εποπτικές προσδοκίες με σαφήνεια και διαφάνεια. • Η ΕΚΤ αναμένει από τις τράπεζες να διαχειριστούν τα υφιστάμενα ΜΕΔ και να αποτρέψουν τη συσσώρευση νέων ΜΕΔ	Η μεταρρύθμιση του νομικού, δικονομικού και εξωδικαστικού πλαισίου είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ευνοϊκότερου περιβάλλοντος για τη διευθέτηση των ΜΕΔ	Ανάπτυξη δευτερογενών αγορών και πιθανή δημιουργία εθνικών εταιριών διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων

Όσον αφορά τις εποπτικές ενέργειες, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ εφάρμοσε συνολικό εποπτικό πλαίσιο για τα ΜΕΔ, το οποίο περιλαμβάνει:

- τη δημοσίευση κατευθύνσεων προς όλα τα ΣΙ, με περιγραφή των εποπτικών προσδοκιών σε ό,τι αφορά τη διαχείριση και μείωση των ΜΕΔ,
- τη διαμόρφωση εποπτικών προσδοκιών ποσοτικού χαρακτήρα προκειμένου να ενισχυθούν οι πρακτικές έγκαιρου σχηματισμού προβλέψεων στο μέλλον,
- τη διενέργεια τακτικών επιτόπιων επιθεωρήσεων με έμφαση στα ΜΕΔ,
- τη συλλογή πρόσθετων συναφών στοιχείων από τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ.

Μετά τα συμπεράσματα από τη συνεδρίαση του Συμβουλίου ECOFIN της 11ης Ιουλίου 2017 σχετικά με το σχέδιο δράσης για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων στην Ευρώπη, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ παρέχει υποστήριξη και στην Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) ως προς την έκδοση γενικών κατευθύνσεων για τη διαχείριση των ΜΕΔ, ομοιόμορφων για όλες τις τράπεζες στην ΕΕ. Επιπλέον, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάζεται με την ΕΑΤ στην προσπάθεια ενίσχυσης των κριτηρίων έγκρισης νέων δανείων.

Γενικότερα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμβάλλει ενεργά σε πολλές άλλες πρωτοβουλίες για τα ΜΕΔ στους τρεις τομείς που προαναφέρθηκαν, συμπεριλαμβανομένων των πρωτοβουλιών που αποτελούν μέρος του σχεδίου δράσης της ΕΕ (όπως αυτό συμφωνήθηκε στο Συμβούλιο της ΕΕ τον Ιούλιο του 2017), συνεργαζόμενη στενά με τους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τις εν λόγω πρωτοβουλίες.

1.2.3 Βασικά στοιχεία της εποπτικής προσέγγισης για τα ΜΕΔ

1.2.3.1 Έκθεση καταγραφής εθνικών πρακτικών

Διενεργήθηκε ανάλυση των τρεχουσών εποπτικών και κανονιστικών πρακτικών, καθώς και των εμποδίων που σχετίζονται με τη διευθέτηση των ΜΕΔ

Τον Ιούνιο του 2017 η ΕΚΤ δημοσίευσε την πιο πρόσφατη έκθεσή της που καταγράφει τις εθνικές εποπτικές πρακτικές και τα νομικά πλαίσια που σχετίζονται με τα ΜΕΔ. Η εν λόγω έκθεση παρουσιάζει ανάλυση των πρακτικών και στις 19 χώρες της ζώνης του ευρώ, όπως είχαν τον Δεκέμβριο του 2016.[7] Εκτός από τον εντοπισμό των βέλτιστων εποπτικών πρακτικών, ο σκοπός της ήταν να καταγράψει (α) τις τρέχουσες εποπτικές και κανονιστικές πρακτικές και (β) τα εμπόδια όσον αφορά τη ρύθμιση των ΜΕΔ. Αυτή η επικαιροποιημένη και διευρυμένη έκθεση βασίζεται σε παλαιότερη έκθεση για τις εθνικές εποπτικές πρακτικές και τα νομικά πλαίσια που σχετίζονται με τα ΜΕΔ. Η προηγούμενη κάλυπτε οκτώ χώρες της ζώνης του ευρώ (την Κύπρο, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ιταλία, την Πορτογαλία, τη Σλοβενία, την Ισπανία και τη Γερμανία) και δημοσιεύθηκε τον Σεπτέμβριο του 2016. Αποσκοπούσε στην αναγνώριση των βέλτιστων πρακτικών σε χώρες με σχετικώς υψηλά επίπεδα ΜΕΔ ή με πρόβλημα υψηλού επιπέδου ΜΕΔ σε συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στα υφιστάμενα πλαίσια διαχείρισης των ΜΕΔ.[8]

Ένα από τα βασικά διδάγματα: όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη χρειάζεται να είναι προετοιμασμένα προκειμένου να διαχειριστούν τα νομικά ζητήματα εγκαίρως και αποτελεσματικά

Η καταγραφή του 2017 δείχνει ότι στις χώρες της ζώνης του ευρώ έχει πραγματοποιηθεί κάποια πρόοδος στην αντιμετώπιση του προβλήματος των ΜΕΔ από τη σκοπιά της εποπτείας. Σε συνδυασμό με την εμπειρία από χώρες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ, προκύπτει ένα βασικό δίδαγμα: όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη χρειάζεται να είναι προνοητικά και προετοιμασμένα προτού τα ΜΕΔ διαμορφωθούν σε πολύ υψηλό επίπεδο. Πολλές χώρες με χαμηλά επίπεδα ΜΕΔ δεν έχουν τροποποιήσει τα σχετικά νομικά τους πλαίσια από την αρχή της κρίσης. Συνολικά, θα έπρεπε να είναι καλύτερα προετοιμασμένες ώστε να διαχειριστούν εγκαίρως και αποτελεσματικά τα νομικά ζητήματα που μπορεί να προκύψουν από τη δυνητική μελλοντική άνοδο των επιπέδων ΜΕΔ. Τούτο σημαίνει, για παράδειγμα, επιτάχυνση των εξωδικαστικών μηχανισμών (π.χ. εκποίηση εξασφαλίσεων ή ρύθμιση οφειλών επιχειρήσεων και νοικοκυριών).

Όσον αφορά το εποπτικό καθεστώς και τις πρακτικές αντιμετώπισης των ΜΕΔ, η έκθεση καταγραφής δείχνει ότι ορισμένα εργαλεία, όπως οι στοχευμένες επιτόπιες επιθεωρήσεις της διαχείρισης των ληξιπρόθεσμων οφειλών και των ΜΕΔ, διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στην ανίχνευση ενδεχόμενων προβλημάτων σε πρώιμο στάδιο. Σε αυτό το πλαίσιο, το Έγγραφο κατευθύνσεων της ΕΚΤ προς τις τράπεζες σχετικά με τα ΜΕΔ, το οποίο ισχύει για όλα τα ΣΙ, αποτελεί σημαντικό στοιχείο της εποπτικής αξιολόγησης για την προσεχή περίοδο (βλ. Ενότητα 1.1.2).

Σε ό,τι αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΛΣΙ), οι χώρες της ζώνης του ευρώ γενικά δεν είχαν λάβει ακόμη σαφείς κατευθύνσεις για τα ΜΕΔ όταν δημοσιεύθηκε η

---

7 Βλ. ΕΚΤ, Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs, Ιούνιος 2017.

8 Βλ. ΕΚΤ, Stocktake of national supervisory practices and legal frameworks related to NPLs, Σεπτέμβριος 2016.

έκθεση καταγραφής για τις εθνικές πρακτικές. Εντούτοις, μερικές ΕΑΑ δήλωσαν ότι εξετάζουν το ενδεχόμενο να εφαρμόσουν τις κατευθύνσεις της ΕΚΤ για τα ΜΕΔ και στα ΛΣΙ. Επιπλέον, το Συμβούλιο της ΕΕ, στα συμπεράσματά του τον Ιούλιο του 2017, ζήτησε από την ΕΑΤ να εκδώσει έως το καλοκαίρι του 2018 γενικές κατευθυντήριες γραμμές για τη διαχείριση των ΜΕΔ, σε συμφωνία με τις προαναφερθείσες κατευθύνσεις, με ευρύ πεδίο εφαρμογής που θα καλύπτει όλες τις τράπεζες της ΕΕ.

Αναφορικά με τα νομικά πλαίσια, η έκθεση καταγραφής δείχνει ότι αυτά έχουν βελτιωθεί σταδιακά μόνο (με ορισμένες εξαιρέσεις) στις χώρες που εμφανίζουν υψηλά αποθέματα ΜΕΔ, σε σύγκριση με την πρώτη έκθεση καταγραφής. Πάντως, είναι πολύ νωρίς για να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα αυτών των αλλαγών. Σε σχέση με τα δικαστικά συστήματα (συμπεριλαμβανομένης της στελέχωσης με ειδικούς σε θέματα πτωχεύσεων), οι αλλαγές δεν συμβαδίζουν πλήρως με τις νομοθετικές εξελίξεις.

Ως προς τα πλαίσια πληροφόρησης για τα ΜΕΔ, η έκθεση καταγραφής δείχνει ότι οι περισσότερες χώρες της ζώνης του ευρώ διαθέτουν κεντρικά αρχεία δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς (credit registers), τα οποία συνήθως βρίσκονται υπό τη διαχείριση των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα εν λόγω αρχεία θεωρούνται γενικώς πολύτιμο εποπτικό εργαλείο για επιτόπιες και μη επιτόπιες αναλύσεις, καθώς και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των τραπεζών.

1.2.3.2 Έγγραφο κατευθύνσεων σχετικά με τα ΜΕΔ και συνακόλουθες ενέργειες

Η δημοσίευση του Εγγράφου κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα ΜΕΔ ήταν σημαντικό βήμα προς την αντιμετώπιση του ζητήματος των ΜΕΔ σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ κοινοποίησε στις τράπεζες ποιοτικές κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων[9] (εφεξής "Έγγραφο κατευθύνσεων ΜΕΔ") τον Μάρτιο του 2017. Είχε προηγηθεί δημόσια διαβούλευση, η οποία διήρκεσε από τις 12 Σεπτεμβρίου έως τις 15 Νοεμβρίου του 2016. Στις 7 Νοεμβρίου 2016 πραγματοποιήθηκε δημόσια ακρόαση. Στη διάρκεια της διαδικασίας διαβούλευσης ελήφθησαν περισσότερα από 700 σχόλια, τα οποία αξιολογήθηκαν. Η διαμόρφωση του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ αποτέλεσε σημαντικό βήμα προς τη σημαντική μείωση των ΜΕΔ στη ζώνη του ευρώ.

Σκοπός και περιεχόμενο του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ

Το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ περιγράφει τις εποπτικές προσδοκίες για κάθε στάδιο του κύκλου ζωής της διαχείρισης των ΜΕΔ

Το κεντρικό μήνυμα πολιτικής του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ είναι ότι οι εμπλεκόμενες τράπεζες οφείλουν να αντιμετωπίσουν τα υψηλά επίπεδα ΜΕΔ κατά προτεραιότητα και με μια συνολική προσέγγιση, με έμφαση στην εσωτερική τους διακυβέρνηση, θεσπίζοντας δικά τους επιχειρησιακά σχέδια και θέτοντας ποσοτικούς στόχους. Και τα τρία στοιχεία θα εξεταστούν διεξοδικά από τις αρμόδιες ΜΕΟ. Η τήρηση στάσης αναμονής που έχει παρατηρηθεί επανειλημμένως στο παρελθόν δεν

[9] ΕΚΤ, Έγγραφο κατευθύνσεων προς τις τράπεζες για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, Μάρτιος 2017.

μπορεί να συνεχιστεί. Οι στόχοι των ίδιων των τραπεζών πρέπει να ενσωματώνονται επαρκώς στα συστήματα κινήτρων για τα διοικητικά στελέχη και να παρακολουθούνται προσεκτικά από τα όργανα διοίκησης.

Το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ περιέχει πρακτικές οδηγίες και καθορίζει τις εποπτικές προσδοκίες για όλα τα σχετικά ζητήματα που θα αντιμετωπίσει μια τράπεζα κατά τον χειρισμό των ΜΕΔ. Βασίζεται στον κοινό ορισμό που δίνει η ΕΑΤ στα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα.[10] Ωστόσο, καλύπτει επίσης και άλλες πτυχές των στοιχείων ενεργητικού υπό κατάσχεση και των εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων που διατρέχουν υψηλό κίνδυνο να μετατραπούν σε μη εξυπηρετούμενα, συμπεριλαμβανομένων των ανοιγμάτων "υπό παρακολούθηση" και των εξυπηρετούμενων ρυθμισμένων ανοιγμάτων.

Το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ διαμορφώθηκε με βάση τις υφιστάμενες βέλτιστες πρακτικές σε αρκετές χώρες της ζώνης του ευρώ. Η δομή του ακολουθεί τον κύκλο ζωής της διαχείρισης των ΜΕΔ, περιγράφοντας τις σχετικές εποπτικές προσδοκίες για τις στρατηγικές αντιμετώπισης των ΜΕΔ, το πλαίσιο διακυβέρνησης και τις ενέργειες για τα ΜΕΔ, τα μέτρα ρύθμισης, την αναγνώριση ΜΕΔ, τον σχηματισμό προβλέψεων για τα ΜΕΔ και τις διαγραφές απαιτήσεων, καθώς και την αποτίμηση των εξασφαλίσεων.

Επακόλουθες ενέργειες ως προς τις στρατηγικές για τα ΜΕΔ και τα στοιχεία ενεργητικού υπό κατάσχεση

Οι τράπεζες που εμφανίζουν υψηλό λόγο ΜΕΔ υπέβαλαν προς αξιολόγηση στην ΕΚΤ τις στρατηγικές και τα επιχειρησιακά τους σχέδια για τη μείωση των ΜΕΔ

Μετά τη δημοσίευση του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ, ζητήθηκε από τα ΣΙ με υψηλό ποσοστό ΜΕΔ να υποβάλουν στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ τις στρατηγικές και τα επιχειρησιακά τους σχέδια για τη μείωση των ΜΕΔ. Για λόγους συγκρισιμότητας και ίσης μεταχείρισης, δημιουργήθηκε ειδικό υπόδειγμα προς συμπλήρωση από τις τράπεζες. Χρησιμοποιώντας αυτό το υπόδειγμα, οι τράπεζες οφείλουν να δηλώσουν, σε επίπεδο χαρτοφυλακίου, πώς και πότε σχεδιάζουν να μειώσουν τα ΜΕΔ και τα υπό κατάσχεση περιουσιακά στοιχεία στο χαρτοφυλάκιό τους.

Από τον Μάρτιο έως τον Ιούνιο του 2017 οι τράπεζες υπέβαλαν τις στρατηγικές τους και η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ τις αξιολόγησε σε σχέση με τις εποπτικές της προσδοκίες. Η αξιολόγηση διενεργήθηκε από τις ΜΕΟ ανά μεμονωμένη τράπεζα με την υποστήριξη μιας οριζόντιας ομάδας υπεύθυνης για τα ΜΕΔ. Σε όλη τη διαδικασία, οι ΜΕΟ πραγματοποίησαν συναντήσεις με τις αντίστοιχες τράπεζές τους προκειμένου να συζητήσουν για τις στρατηγικές.

Ενώ οι στρατηγικές, τα επιχειρησιακά σχέδια και οι ποσοτικοί στόχοι για τα ΜΕΔ αποτελούν ευθύνη κάθε επιμέρους τράπεζας, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ αναμένει ότι θα είναι φιλόδοξα και αξιόπιστα, προκειμένου να επιτευχθεί έγκαιρη και επαρκής μείωση των ΜΕΔ και των υπό κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων.

[10] Βλ. Παράρτημα V του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής.

Αξιολόγηση των στρατηγικών διαχείρισης των ΜΕΔ

Οι στρατηγικές πρέπει να είναι φιλόδοξες και αξιόπιστες, ενώ τα πλαίσια διακυβέρνησης που τις υποστηρίζουν πρέπει να είναι κατάλληλα για τον σκοπό τους

Σύμφωνα με το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ, το πλαίσιο διακυβέρνησης μιας τράπεζας πρέπει να διασφαλίζει ότι η στρατηγική για τα ΜΕΔ μπορεί να εκτελείται ομαλά. Με αυτά τα δεδομένα, οι ΜΕΟ αξιολογούν τη στρατηγική κάθε τράπεζας, εστιάζοντας σε τρία βασικά στοιχεία: (α) το επίπεδο φιλοδοξίας, (β) την αξιοπιστία της στρατηγικής και (γ) ζητήματα διακυβέρνησης.

Το επίπεδο φιλοδοξίας μετρείται από την ακαθάριστη και την καθαρή μείωση των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων και υπό κατάσχεση περιουσιακών στοιχείων που η τράπεζα εκτιμά ότι θα επιτύχει σε ορίζοντα τριετίας. Για κάθε τράπεζα ορίζεται ένα ενδεδειγμένο "επίπεδο φιλοδοξίας", το οποίο λαμβάνει υπόψη διάφορα στοιχεία, όπως τη χρηματοοικονομική κατάσταση της τράπεζας, το προφίλ κινδύνου της, τα χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου μη εξυπηρετούμενων δανείων και το μακροοικονομικό περιβάλλον. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διενήργησε ανάλυση τόσο σε επίπεδο χώρας όσο και συγκριτική ανάλυση μεταξύ ιδρυμάτων με ομοειδή χαρακτηριστικά σχετικά με τα επίπεδα φιλοδοξίας που προβλέπουν οι τράπεζες με υψηλό ποσοστό ΜΕΔ.

Κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των στρατηγικών των τραπεζών, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα αναλύσεων προκειμένου να καθορίσει κατά πόσον τα προβλεπόμενα επίπεδα φιλοδοξίας αντιστοιχούν στο αποτέλεσμα που πράγματι μπορεί να επιτευχθεί. Στους σχετικούς δείκτες περιλαμβάνονται: η κεφαλαιακή βάση, ο σχηματισμός προβλέψεων για την κάλυψη και τις τάσεις, η σημαντικότητα (materiality) των στρατηγικών "βάσει στοιχείων ενεργητικού", χρονική ανάλυση απόδοσης (vintage analysis), παραδοχές σχετικά με τις ροές από και προς το χαρτοφυλάκιο μη εξυπηρετούμενων δανείων, η ανάκτηση μετρητών και οι πόροι προς υποστήριξη αυτής, χρονοδιαγράμματα και η διαφοροποίηση των στρατηγικών επιλογών.

Τι σημαίνει φιλόδοξη και αξιόπιστη στρατηγική για τα ΜΕΔ;

- Επίβλεψη και οικειοποίηση από τα όργανα διοίκησης.
- Σαφείς και αναμφίσημοι στόχοι μείωσης των ΜΕΔ, προσδιορισμένοι κατά τρόπο από κάτω προς τα άνω από την τράπεζα, επαρκώς αναλυτικοί για κάθε κατηγορία ΜΕΔ.
- Λεπτομερής εκτίμηση των επιπτώσεων που θα έχουν στο κεφάλαιο, στο σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό και στον σχηματισμό προβλέψεων για τα επιμέρους στοιχεία της στρατηγικής μείωσης, με λεπτομερή παράθεση του σκεπτικού που στηρίζει την εκτέλεση της στρατηγικής και των στόχων.
- Διαφοροποίηση μεταξύ ποικίλων στρατηγικών επιλογών με ιδιαίτερη έμφαση στα δάνεια που παρουσιάζουν καθυστέρηση πέραν των δύο ετών.
- Ισχυρή στρατηγική διακυβέρνηση, η οποία περιλαμβάνει σαφώς προσδιορισμένα κίνητρα προς το προσωπικό με θέση ευθύνης και μη, ώστε να

επιδιώξει αποτελεσματικά τους στόχους μείωσης των ΜΕΔ σε όλα τα στάδια της αλυσίδας επίλυσης των ΜΕΔ.

- Αξιόπιστες εσωτερικές λειτουργικές δυνατότητες και αντίστοιχα πλαίσια που θα οδηγήσουν σε αποτελεσματική μείωση των ΜΕΔ, συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας έγκαιρης επικοινωνίας με τους δανειολήπτες προκειμένου να μειωθεί το επίπεδο των ανοιγμάτων που εξελίσσονται σε μη εξυπηρετούμενα.
- Εφόσον έχει εφαρμογή στην τράπεζα, ιδιαίτερη έμφαση στην έγκαιρη εκποίηση των κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων ή στον αυξημένο σχηματισμό προβλέψεων εάν οι πωλήσεις δεν πραγματοποιούνται σε βραχύ χρονικό διάστημα.
- Λεπτομερές επιχειρησιακό σχέδιο το οποίο προσδιορίζει τα βασικά παραδοτέα, τα ορόσημα, τις ενέργειες και τα χρονοδιαγράμματα που απαιτούνται για την επιτυχή εκτέλεση της στρατηγικής.
- Ιδιαίτερη έμφαση σε εύρωστες λύσεις ρύθμισης, δηλ. εντοπισμός των δανειοληπτών που έχουν δυνατότητα αποπληρωμής μακροχρόνια και προσφορά προς αυτούς βιώσιμων επιλογών αναδιάρθρωσης ώστε τα δάνειά τους να ξαναγίνουν εξυπηρετούμενα.
- Μια κατάλληλα ανεπτυγμένη εργαλειοθήκη λύσεων ρύθμισης, της οποίας η αποτελεσματικότητα θα παρακολουθείται με μεγάλο βαθμό λεπτομέρειας.
- Ένα πλαίσιο παρακολούθησης της εφαρμογής της στρατηγικής σε αναλυτικό επίπεδο, το οποίο επιτρέπει να εντοπίζονται οι περιοχές με χαμηλότερες/υψηλότερες επιδόσεις.

Η αξιολόγηση της διακυβέρνησης εξετάζει ευρύ φάσμα τομέων, μεταξύ των οποίων: (α) οι διαδικασίες αυτοαξιολόγησης των τραπεζών, (β) το επίπεδο επίβλεψης και παρακολούθησης του στρατηγικού σχεδίου από το διοικητικό όργανο, (γ) τα προβλεπόμενα προγράμματα κινήτρων που προωθούν την εκτέλεση της στρατηγικής, (δ) οι τρόποι ενσωμάτωσης της στρατηγικής στις καθημερινές εργασίες, (ε) το επίπεδο των πόρων (εσωτερικών και εξωτερικών) που αφιερώνει η τράπεζα στη διευθέτηση των δανείων και (στ) οι στρατηγικές που διέπουν τα επιχειρησιακά σχέδια.

1.2.3.3 Ποσοτικές εποπτικές προσδοκίες για τον έγκαιρο σχηματισμό προβλέψεων

Το σχέδιο συμπληρώματος προς το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ περιγράφει τις εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τα επίπεδα και τον χρόνο σχηματισμού προληπτικών προβλέψεων και εφαρμόζεται ανά μεμονωμένη τράπεζα

Σύμφωνα με την αποστολή της, η ΕΚΤ οφείλει να εφαρμόζει μια προοπτική προσέγγιση, ώστε να δρα προληπτικά για την αντιμετώπιση των κινδύνων. Από την δημοσίευση του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ, αλλά και με βάση τα διδάγματα της εμπειρίας, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεχίζει να επεξεργάζεται περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των ΜΕΔ. Στις 4 Οκτωβρίου 2017 δημοσίευσε προς διαβούλευση σχέδιο συμπληρώματος προς το Έγγραφο

κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ. Το συμπλήρωμα αποσκοπεί να ενθαρρύνει πρακτικές πιο έγκαιρου σχηματισμού προβλέψεων για τα νέα ΜΕΔ, ώστε να αποφεύγεται η συσσώρευση ΜΕΔ στο μέλλον. Στη διάρκεια της δημόσιας διαβούλευσης, η οποία ολοκληρώθηκε στις 8 Δεκεμβρίου 2017, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ έλαβε 458 επιμέρους σχόλια από 36 συμμετέχοντες. Πρόκειται για πολύτιμα σχόλια, τα οποία αξιολογήθηκαν προσεκτικά κατά την οριστικοποίηση του εγγράφου.

Οι εποπτικές προσδοκίες θα βελτιώσουν την εποπτική σύγκλιση και θα εξασφαλίσουν ισότιμη μεταχείριση. Βεβαίως, οι προσδοκίες τελούν υπό τον όρο ότι θα γίνει αξιολόγηση ανά μεμονωμένη περίπτωση. Σε αυτό το πλαίσιο, η γενική εποπτική προσδοκία που περιγράφεται στο συμπλήρωμα ορίζει ότι, όσον αφορά τα δάνεια χωρίς εξασφαλίσεις, θα πρέπει να επιτυγχάνεται κάλυψη κατά 100% δύο έτη μετά τον χαρακτηρισμό του δανείου ως μη εξυπηρετούμενου. Για τα δάνεια που καλύπτονται με εξασφαλίσεις, το αντίστοιχο χρονικό διάστημα είναι επτά έτη. Για να αποφευχθούν οι επιδράσεις από απότομες μεταβολές, έχει μεγάλη σημασία η χάραξη μιας σταδιακής πορείας προς την εφαρμογή των εν λόγω εποπτικών προσδοκιών, ξεκινώντας από τη στιγμή που το άνοιγμα χαρακτηρίζεται ως μη εξυπηρετούμενο.

Το επίπεδο των προβλέψεων έναντι επισφαλειών αξιολογείται στο πλαίσιο του κανονικού εποπτικού διαλόγου. Ως σημείο εκκίνησης της αξιολόγησης, η εποπτική αρχή προσδιορίζει κατά πόσον οι λογιστικές προβλέψεις μιας τράπεζας καλύπτουν επαρκώς τις αναμενόμενες ζημίες λόγω πιστωτικού κινδύνου. Στη συνέχεια, οι λογιστικές προβλέψεις συγκρίνονται με τις εποπτικές προσδοκίες που έχουν οριστεί στο συμπλήρωμα.

Ειδικότερα, στη διάρκεια του εποπτικού διαλόγου η ΕΚΤ συζητά με τις τράπεζες τυχόν αποκλίσεις των προβλέψεων σε σχέση με τις αντίστοιχες εποπτικές προσδοκίες. Κατόπιν η ΕΚΤ εξετάζει τις αποκλίσεις ανά μεμονωμένη τράπεζα και αποφασίζει, μετά από ενδελεχή ανάλυση που μπορεί να περιλαμβάνει ειδικούς εις βάθος ελέγχους (deep dives), επιτόπιους ελέγχους ή και τα δύο, κατά πόσον απαιτείται η λήψη εποπτικού μέτρου για τη συγκεκριμένη τράπεζα. Αυτή η διαδικασία δεν είναι αυτοματοποιημένη. Οι εν λόγω εποπτικές προσδοκίες, σε αντίθεση με τους κανόνες του πρώτου πυλώνα, δεν αποτελούν δεσμευτικές απαιτήσεις που συνεπάγονται την αυτόματη λήψη μέτρων.

1.2.3.4 Επιτόπιες επιθεωρήσεις των ΜΕΔ

Στη διάρκεια του 2017 ολοκληρώθηκαν 57 επιθεωρήσεις όσον αφορά τον πιστωτικό κίνδυνο, εκ των οποίων έξι διενεργήθηκαν από την ΕΚΤ και 51 από τις ΕΑΑ. Η διαχείριση και αποτίμηση των ΜΕΔ αποτέλεσε κεντρικό θέμα στις εν λόγω επιθεωρήσεις και αναφέρθηκε στα 54 από τα 57 πορίσματα επιτόπιας επιθεώρησης. Σε αυτό το πλαίσιο, οι βασικοί τομείς εργασίας ήταν η αξιολόγηση των στρατηγικών, των πολιτικών και των διαδικασιών για τα ΜΕΔ (54 πορίσματα) και η αξιολόγηση ποσοτικών επιπτώσεων (37 πορίσματα).

Στρατηγικές, πολιτικές και διαδικασίες για τα ΜΕΔ

Με βάση το Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ ως σημείο αναφοράς, οι σημαντικότερες αδυναμίες που διαπιστώθηκαν στις στρατηγικές, τις πολιτικές και τις διαδικασίες για τα ΜΕΔ ήταν οι εξής.

Παρά τη βελτίωση της διακυβέρνησης ως προς τα ΜΕΔ, η ανεπαρκής αναγνώριση των ΜΕΔ εξακολουθεί να προκαλεί ανησυχία, ιδίως όσον αφορά τα ρυθμισμένα ΜΕΔ

Στρατηγική και διακυβέρνηση για τα ΜΕΔ: στον συγκεκριμένο τομέα, παρατηρείται τάση προς πιο ενεργό διαχείριση των ΜΕΔ. Αυτό οφείλεται κυρίως στις προσπάθειες των τραπεζών να ικανοποιήσουν τις εποπτικές προσδοκίες που περιγράφονται στο Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ. Εντούτοις, τα περισσότερα πορίσματα επιτόπιας επιθεώρησης υπογραμμίζουν ότι οι πληροφορίες που παρέχονται στα διοικητικά όργανα των τραπεζών δεν είναι ακόμη επαρκώς αναλυτικές. Το γεγονός αυτό επηρεάζει, π.χ., τους κινδύνους για τους οποίους θα μπορούσε να εφαρμόζεται η έγκαιρη προειδοποίηση και τους κινδύνους που δημιουργήθηκαν από διαφορετικές οντότητες εντός του τραπεζικού ομίλου ή που προκύπτουν από την εφαρμογή ορισμένων μοντέλων αναδιάρθρωσης.

Για τα υφιστάμενα ΜΕΔ, τα ευρήματα σχετίζονται με την επάρκεια των προβλέψεων για τον πιστωτικό κίνδυνο και τη χρήση επαρκών περικοπών αποτίμησης και περιόδων προεξόφλησης

Ρύθμιση ΜΕΔ: στις περισσότερες τράπεζες διαπιστώθηκε ότι δεν διαθέτουν αποτελεσματικές πολιτικές ρύθμισης, είτε κατά την υπαγωγή του δανείου σε καθεστώς ρύθμισης είτε κατά τη λήξη της υπαγωγής. Κατά την υπαγωγή, το κριτήριο επιλογής με βάση το οποίο προκρίνεται μια μακροπρόθεσμα βιώσιμη λύση ρύθμισης αντί μιας βεβιασμένης δεν ορίζεται επακριβώς και ορισμένα μέτρα ρύθμισης που αναφέρονται στο Έγγραφο κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ δεν αναγνωρίζονται ως τέτοια (π.χ. παροχή πρόσθετων διευκολύνσεων, απαίτηση πρόσθετων τίτλων/εξασφαλίσεων). Παράλληλα, τα κλασικά μέτρα ρύθμισης (μείωση επιτοκίου, επιμήκυνση διάρκειας) συχνά δεν συνεπάγονται τον χαρακτηρισμό του δανείου ως ΜΕΔ κατά την επισήμανση πελατών που αντιμετωπίζουν οικονομική δυσχέρεια. Οι κανόνες για τον εντοπισμό οικονομικών δυσχερειών παραμένουν εξαιρετικά ανομοιογενείς και υπερβολικά περιοριστικοί, κυρίως λόγω ανεπάρκειας των δεδομένων. Τα κριτήρια για τη λήξη της υπαγωγής σε καθεστώς ρύθμισης, ιδίως σε σχέση με τη ρύθμιση κατά τη διάρκεια της περιόδου συμμόρφωσης, δεν παρακολουθούνται επαρκώς.

Αναγνώριση/κατηγοριοποίηση ΜΕΔ: η πλειοψηφία των ευρημάτων αφορούσε (α) ανεπαρκή κριτήρια για τον χαρακτηρισμό δανείων ως αβέβαιης είσπραξης (unlikely to pay), ιδίως σε σχέση με συγκεκριμένους τομείς (ναυτιλία, επαγγελματικά ακίνητα, επιχειρήσεις πετρελαίου και αερίου) ή χρηματοδοτικές τεχνικές (μοχλευμένη χρηματοδότηση) και (β) αδικαιολόγητη εξάρτηση αποκλειστικά από το κριτήριο ελάχιστου επιπέδου προβλέψεων (backstop) που αναφέρεται ρητά στον CRR.

Σχηματισμός προβλέψεων και αποτίμηση εξασφαλίσεων για τα ΜΕΔ: παρόλο που οι διαδικασίες σχηματισμού προβλέψεων υποστηρίζονται σε αυξανόμενο βαθμό από εργαλεία πληροφορικής και πιο συγκεκριμένες πολιτικές, οι βασικοί τομείς περαιτέρω βελτίωσης είναι οι μη ρεαλιστικές αποτιμήσεις των εξασφαλίσεων (στις οποίες μερικές φορές γίνεται αναπροσαρμογή της αξίας τους και όχι εκ νέου αποτίμηση), οι υπεραισιόδοξες περικοπές αποτίμησης των εξασφαλίσεων και ο χρόνος ανάκτησης. Πέραν αυτού, ορισμένες τράπεζες εξακολουθούν να εφαρμόζουν ακατάλληλες πρακτικές σε σχέση με τον χειρισμό των δεδουλευμένων αλλά μη καταβληθέντων τόκων.

Ακεραιότητα δεδομένων για τα ΜΕΔ: τα πολυάριθμα ευρήματα στον συγκεκριμένο τομέα αφορούν μεταξύ άλλων την έλλειψη διαδικασιών κατάρτισης συγκεντρωτικών στοιχείων για τον κίνδυνο, για δεδομένα που βοηθούν στον εντοπισμό οικονομικών δυσχερειών (π.χ. δεδομένα από λογιστικές καταστάσεις, κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων (EBITDA), δείκτες εξυπηρέτησης χρέους (DSCR)). Επιπλέον, συχνά πραγματοποιείται σημαντικά λανθασμένη εκτίμηση ορισμένων βασικών παραμέτρων (π.χ. περικοπές αποτίμησης εξασφαλίσεων, περίοδοι προεξόφλησης, δείκτες εξυγίανσης) και τα κριτήρια για τις διαγραφές (π.χ. εκφραζόμενα σε όρους ημερών καθυστέρησης) σε πολλές περιπτώσεις δεν ορίζονται σαφώς.

Ποσοτική αξιολόγηση

Μετά τις επιθεωρήσεις, ζητήθηκαν σημαντικές ποσοτικές προσαρμογές – σε μεγάλο βαθμό προκειμένου να καλύψουν τις ανεπάρκειες όσον αφορά τις προβλέψεις

Πέραν της συνήθους αξιολόγησης των πολιτικών και των διαδικασιών, οι ομάδες επιτόπιας επιθεώρησης εξέτασαν εκτεταμένα δείγματα φακέλων πιστοδοτήσεων. Σε αυτό το πλαίσιο, χρησιμοποιήθηκαν σε ορισμένες περιπτώσεις κάποιες στατιστικές τεχνικές προκειμένου να αξιολογηθούν μέρη του χαρτοφυλακίου δανείων και να διαπιστωθεί αν το ύψος των προβλέψεων συμμορφώνεται επαρκώς με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας (άρθρο 24 του CRR και άρθρο 74 της CRD IV που έχουν ενσωματωθεί στην εθνική νομοθεσία) και τα διεθνή λογιστικά πρότυπα (ιδίως τα IAS 39 και IAS 8). Ενώ η πλειοψηφία αυτών των ελέγχων είτε δεν οδήγησε σε κάποια σημαντική αλλαγή είτε προκάλεσε γενικά ανεκτές προσαρμογές, ορισμένες από τις επιτόπιες επιθεωρήσεις διαπίστωσαν περιπτώσεις πολύ σημαντικών ποσοτικών ανεπαρκειών που ενεργοποίησαν μεμονωμένες εποπτικές ενέργειες.

1.2.3.5 Συλλογή τριμηνιαίων στοιχείων από την ΕΚΤ για τις τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ

Καθιερώθηκε η συλλογή πρόσθετων τριμηνιαίων στοιχείων για τα ΣΙ που εμφανίζουν σημαντικά ανοίγματα σε ΜΕΔ

Τον Σεπτέμβριο του 2016 το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ ενέκρινε την έναρξη της συλλογής τριμηνιαίων στοιχείων σχετικά με τα ΜΕΔ όσον αφορά ΣΙ που εμφανίζουν μεγάλα ανοίγματα σε ΜΕΔ ("τράπεζες με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ").[11] Στόχος είναι η συμπλήρωση των πληροφοριών που συλλέγονται από τις εποπτικές αρχές βάσει του εναρμονισμένου πλαισίου υποβολής εκθέσεων (EBA ITS περί της υποβολής εποπτικών αναφορών) με πρόσθετα και πιο αναλυτικά στοιχεία. Τα εν λόγω στοιχεία είναι απαραίτητα για την αποτελεσματική παρακολούθηση των κινδύνων που συνδέονται με τα ΜΕΔ σε τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ.

Τα υποδείγματα υποβολής εκθέσεων της ΕΚΤ που χρησιμοποιήθηκαν σε όλη τη διάρκεια του κύκλου υποβολής εκθέσεων του 2017[12] συμπληρώνουν τα υφιστάμενα υποδείγματα FINREP για τα μη εξυπηρετούμενα και τα ρυθμισμένα ανοίγματα. Περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, ανάλυση του αποθέματος ΜΕΔ κατά κατηγορία

[11] Όπως περιγράφεται στο Έγγραφο κατευθύνσεων, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ορίζει τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ ως "τράπεζες με επίπεδα ΜΕΔ σημαντικά υψηλότερα από το μέσο επίπεδο ΜΕΔ της ΕΕ".

[12] Υποβολή τριμηνιαίων στοιχείων από 31 Δεκεμβρίου 2016 έως 31 Δεκεμβρίου 2017.

καθυστέρησης και πληροφορίες για τις εξασφαλίσεις (συμπεριλαμβανομένων των περιουσιακών στοιχείων υπό κατάσχεση), ροές από και προς τα ΜΕΔ, καθώς και στοιχεία αναδιαρθρώσεων/ρυθμίσεων.

Οι πληροφορίες από τη συλλογή τριμηνιαίων στοιχείων συγκρίνονται με δείκτες αναφοράς και ενσωματώνονται από τις Μικτές Εποπτικές Ομάδες στην αξιολόγηση των στρατηγικών, διαδικασιών και οργάνωσης των τραπεζών σε σχέση με τη διαχείριση των ΜΕΔ. Το παράδειγμα που ακολουθεί παρουσιάζει τα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα για τα οποία είχαν ξεκινήσει δικαστικές διαδικασίες, ως ποσοστό του δείγματος των τραπεζών που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ και οι οποίες υποβάλλουν αναφορές, στο τέλος του Ιουνίου 2017.

Διάγραμμα 5

Ποσοστό των ΜΕΔ για τα οποία έχει ξεκινήσει δικαστική διαδικασία, κατανομή ως προς την διάρκεια της καθυστέρησης (έτη)

(ποσοστά)

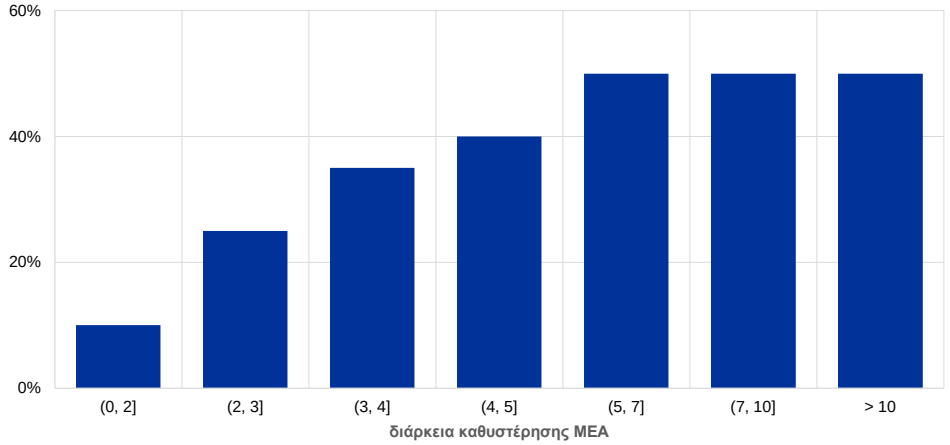

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: Βάσει δείγματος τραπεζών με υψηλά επίπεδα ΜΕΔ, που καλύπτουν ~50% του συνολικού όγκου των ΜΕΔ των ΣΙ. Τα στοιχεία έχουν στρογγυλοποιηθεί.

Οι τράπεζες που συμμετείχαν στη συγκεκριμένη συλλογή δεδομένων ενημερώθηκαν για τις σχετικές απαιτήσεις στις αντίστοιχες επιστολές της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP).[13]

Αξιοποιώντας την εμπειρία που αποκτήθηκε στη διάρκεια του κύκλου υποβολής εκθέσεων του 2017, η ΕΚΤ τροποποίησε και εξορθολόγισε το σύνολο των υποδειγμάτων που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή των τριμηνιαίων στοιχείων και

[13] Η νομική βάση για τη συλλογή τριμηνιαίων στοιχείων για τα ΜΕΔ όσον αφορά τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ προσδιορίζεται στο άρθρο 10 του Κανονισμού ΕΕΜ και το άρθρο 141 του Κανονισμού για το πλαίσιο ΕΕΜ. Πράγματι, η ΕΚΤ δύναται να ζητήσει από τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα στα συμμετέχοντα κράτη-μέλη να παρέχουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες προκειμένου να εκτελέσει τα καθήκοντα προληπτικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών που παρέχονται ανά τακτά διαστήματα και σε συγκεκριμένη μορφή για εποπτικούς σκοπούς. Η ΕΚΤ χρησιμοποίησε αυτές τις εξουσίες εντός των ορίων της αρχής της μέγιστης εναρμόνισης που επιδιώκεται από την ΕΑΤ/τα ITS. Η προσέγγιση αυτή παρέχει στην ΕΚΤ την ευελιξία που χρειάζεται για να αποκτά δεδομένα από τις τράπεζες προκειμένου να εκτελεί τα εποπτικά της καθήκοντα και να προσαρμόζει/επικαιροποιεί τις απαιτήσεις της ως προς τα δεδομένα σε τακτική βάση, στον βαθμό που τα εν λόγω δεδομένα δεν συλλέγονται βάσει της ΕΑΤ/των ITS.

παρείχε στα ιδρύματα που υποβάλλουν εκθέσεις μια αναθεωρημένη έκδοση των απαιτήσεων, η οποία θα τεθεί σε ισχύ στις 31 Μαρτίου 2018.

Η ΕΚΤ και η ΕΑΤ εξετάζουν επί του παρόντος το ενδεχόμενο να συμπεριλάβουν τα εν λόγω υποδείγματα για τα ΜΕΔ στο εναρμονισμένο πλαίσιο υποβολής εκθέσεων.

1.2.4 Προοπτικές και επόμενα βήματα

Η συνέχιση των προσπαθειών για την επίλυση του ζητήματος των ΜΕΔ σε όλα τα ΣΙ αποτελεί διαρκή θεμελιώδη εποπτική προτεραιότητα για την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ. Οι ΜΕΟ θα συνεχίσουν τη στενή συνεργασία τους με τις τράπεζες που εμφανίζουν υψηλά επίπεδα ΜΕΔ, εστιάζοντας ιδίως στις στρατηγικές τους για την επίλυση των ΜΕΔ. Οι εν λόγω στρατηγικές αναμένεται ότι θα παρακολουθούνται προσεκτικά και θα επικαιροποιούνται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο.

Το οριστικό συμπλήρωμα του Εγγράφου κατευθύνσεων για τα ΜΕΔ δημοσιεύθηκε στις 15 Μαρτίου 2018. Εντούτοις, δεδομένου ότι το συμπλήρωμα εστιάζει στα νέα ΜΕΔ, τυχόν σχετικές δραστηριότητες παρακολούθησης σε σχέση με τα ΣΙ θα ξεκινήσουν εν καιρώ και σταδιακά.

Τέλος, δεδομένου ότι πολλά ενδιαφερόμενα μέρη καλούνται να δράσουν ως προς το θέμα των ΜΕΔ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με άλλα ευρωπαϊκά και διεθνή ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα εναπομείναντα ζητήματα σε σχέση με το πλαίσιο για τα ΜΕΔ, όπως περιγράφεται στην έκθεση καταγραφής που δημοσιεύθηκε τον Ιούνιο του 2017.

1.3 Έργο επί των θεματικών ελέγχων

1.3.1 Επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και παράγοντες κερδοφορίας

Το 2016 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία ξεκίνησε θεματικό έλεγχο προκειμένου να αξιολογήσει σε βάθος τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και τους παράγοντες κερδοφορίας της πλειοψηφίας των ΣΙ. Αυτός ο θεματικός έλεγχος θα ολοκληρωθεί το 2018.

Η αξιολόγηση των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας των τραπεζών και των παραγόντων κερδοφορίας αποτελούν βασική προτεραιότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Οι κερδοφόρες τράπεζες έχουν τη δυνατότητα εσωτερικής δημιουργίας κεφαλαίου – μέσω της οργανικής κερδοφορίας τους – και, ως εκ τούτου, μπορούν να συσσωρεύουν επαρκή κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας, ενώ παράλληλα εξακολουθούν να εμφανίζουν εύλογη διάθεση για ανάληψη κινδύνου και να χρηματοδοτούν την πραγματική οικονομία. Από την άλλη πλευρά, οι τράπεζες που αγωνίζονται να εξασφαλίσουν βιώσιμη κερδοφορία ενδέχεται να παρασυρθούν σε πιο επισφαλείς δραστηριότητες.

Η κερδοφορία δέχεται πιέσεις από διάφορες πηγές

Στο σημερινό περιβάλλον, η κερδοφορία των τραπεζών της ζώνης του ευρώ δέχεται πιέσεις από τα χαμηλά επιτόκια και τις διαρκείς υψηλές ροές επισφαλειών σε μερικές χώρες και τομείς. Πρόκληση επίσης αποτελούν διαρθρωτικοί παράγοντες, όπως το πλεονάζον δυναμικό σε ορισμένες αγορές, ο ανταγωνισμός από μη τραπεζικά ιδρύματα, η αυξανόμενη ζήτηση ψηφιακών υπηρεσιών από τους πελάτες, καθώς και η ανάγκη για προσαρμογή στις νέες κανονιστικές απαιτήσεις.

Το πρώτο έτος του θεματικού ελέγχου αποτέλεσε ένα στάδιο προετοιμασίας: αναπτύχθηκαν εργαλεία και καταρτίστηκε Έγγραφο κατευθύνσεων για τις ΜΕΟ

Ο θεματικός έλεγχος εξετάζει τους παράγοντες κερδοφορίας τόσο σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών όσο και για διαφορετικά επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας. Με αυτό τον τρόπο επιδιώκει πολλαπλούς στόχους. Αφενός αξιολογεί την ικανότητα των τραπεζών να μετριάσουν τις αδυναμίες του επιχειρηματικού μοντέλου τους και αφετέρου αξιολογεί πώς η χαμηλή κερδοφορία επηρεάζει τη συμπεριφορά των τραπεζών. Επίσης, εμπλουτίζει την οριζόντια ανάλυση, ιδίως με τη συλλογή πολύτιμων πληροφοριών από τις ΜΕΟ και με την εναρμόνιση της εφαρμογής τους σε όλες τις τράπεζες. Στη διάρκεια του πρώτου έτους του θεματικού ελέγχου δημιουργήθηκαν τα απαραίτητα αναλυτικά εργαλεία και ένα ολοκληρωμένο Έγγραφο κατευθύνσεων που στηρίζει τις ΜΕΟ στη διαδικασία ανάλυσης.

Το α΄ τρίμηνο του 2017 η ΕΚΤ συγκέντρωσε δεδομένα για τα προβλεπόμενα αποτελέσματα χρήσης των τραπεζών, καθώς και για τις παραδοχές στις οποίες βασίζονται οι προβλέψεις. Συνολικά, τα δύο επόμενα έτη οι τράπεζες προσδοκούν σταδιακή βελτίωση της κερδοφορίας λόγω της ισχυρής αύξησης των δανείων και των χαμηλότερων ζημιών απομείωσης, ενώ τα καθαρά επιτοκιακά περιθώρια θα παραμείνουν συμπιεσμένα.

Κατά το δεύτερο έτος του θεματικού ελέγχου, οι ΜΕΟ ανέλυσαν τα επιχειρηματικά μοντέλα και τους παράγοντες κερδοφορίας των τραπεζών τους

Το β΄ και το γ΄ τρίμηνο του 2017 το ενδιαφέρον του θεματικού ελέγχου στράφηκε προς τις αναλύσεις ανά συγκεκριμένη τράπεζα, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν από τις ΜΕΟ. Οι ομάδες συνεργάστηκαν απευθείας με τις τράπεζες προκειμένου να εξετάσουν όλες τις πτυχές των επιχειρηματικών μοντέλων και των παραγόντων κερδοφορίας τους. Τα ζητήματα που εξετάστηκαν εκτείνονταν από τη δυνατότητα των τραπεζών να δημιουργούν έσοδα μέσω των βασικών λειτουργιών τους έως και την ικανότητά τους να κατανοούν και να κατευθύνουν τις δραστηριότητές τους και να εφαρμόζουν τις στρατηγικές που έχουν επιλέξει.

Τα ευρήματα των ΜΕΟ συνδυάζονται με τα αποτελέσματα των αναλύσεων που διενεργεί η Γενική Διεύθυνση Μικροπροληπτικής Εποπτείας IV της ΕΚΤ, αξιοποιώντας τόσο εσωτερικές όσο και εξωτερικές πηγές δεδομένων. Σε αυτά περιλαμβάνεται η διεξοδική ανάλυση των πιο κερδοφόρων τραπεζών, ώστε να γίνουν κατανοητοί οι παράγοντες που στηρίζουν την απόδοσή τους και να διαπιστωθεί κατά πόσον αυτοί είναι διατηρήσιμοι. Οι στρατηγικές των τραπεζών για την αντιμετώπιση της χαμηλής κερδοφορίας διαφέρουν σημαντικά: μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται στρατηγικές για την ενίσχυση των καθαρών εσόδων από τόκους, η επέκταση των μη τοκοφόρων εργασιών, η μείωση του κόστους και η ψηφιοποίηση.

Στο πλαίσιο του εποπτικού διαλόγου, γνωστοποιήθηκαν στις τράπεζες οι ανεπάρκειες των εσωτερικών δομών που εξασφαλίζουν κερδοφορία, καθώς και ζητήματα που σχετίζονται με τα επιχειρηματικά σχέδια, όπως η υπερβολική ανάληψη κινδύνων. Η αναγνώριση των ανεπαρκειών θα οδηγήσει στην κατάρτιση σχεδίων

περιορισμού του κινδύνου στις θιγόμενες τράπεζες, τα οποία πρέπει να κοινοποιηθούν στις αρχές του 2018.

Τελικώς, τα αποτελέσματα του θεματικού ελέγχου θα τροφοδοτήσουν τη Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης 2018 (SREP) και μπορεί να οδηγήσουν σε επιτόπιες επιθεωρήσεις, καθώς και σε εις βάθος αναλύσεις σε τομείς όπου εντοπίζονται τυφλά σημεία. Επίσης, οι αναλύσεις αποτελούν ευκαιρία για τη διενέργεια συγκριτικής αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πρακτικών μεταξύ ομοειδών ιδρυμάτων.

1.3.2 Η επίδραση του προτύπου IFRS 9 στον σχηματισμό προβλέψεων

Ο στόχος του προτύπου IFRS 9 είναι να διασφαλίσει την εφαρμογή πρακτικών επαρκέστερου και πιο έγκαιρου σχηματισμού προβλέψεων

Ο στόχος του νέου λογιστικού προτύπου για τα χρηματοοικονομικά μέσα (IFRS 9), το οποίο τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2018, είναι να αξιοποιήσει τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τη χρηματοπιστωτική κρίση, όπως το γεγονός ότι ο σχηματισμός προβλέψεων με βάση υποδείγματα πραγματοποιηθείσας ζημίας οδηγεί συχνά σε προβλέψεις ανεπαρκείς και μη έγκαιρες. Με αυτά τα δεδομένα, το πρότυπο IFRS 9 σχεδιάστηκε έτσι ώστε να διασφαλίσει τον επαρκέστερο και πιο έγκαιρο σχηματισμό προβλέψεων, καταρτίζοντας ένα υπόδειγμα αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών το οποίο ενσωματώνει προοπτική πληροφόρηση.

Τα νέα χαρακτηριστικά που εισάγει το πρότυπο IFRS 9 συνιστούν σημαντική αλλαγή στο λογιστικό καθεστώς για τα χρηματοοικονομικά μέσα, ενισχύοντας τον ρόλο της ευθυκρισίας κατά την υιοθέτηση και την επακόλουθη εφαρμογή του προτύπου. Δεδομένου ότι τα λογιστικά μεγέθη αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων προληπτικής εποπτείας, ο ΕΕΜ έχει θέσει ως εποπτική του προτεραιότητα για το 2016 και το 2017 (α) την αξιολόγηση της ετοιμότητας των ΣΙ και των ΛΣΙ για την εισαγωγή του IFRS 9, (β) την εκτίμηση των δυνητικών επιπτώσεων στον σχηματισμό προβλέψεων και (γ) την προώθηση της συνεπούς εφαρμογής του νέου προτύπου. Η αξιολόγηση βασίστηκε κυρίως σε πρακτικές που θεωρούνται βέλτιστες σε διεθνές επίπεδο, όπως περιγράφονται στις κατευθύνσεις που έχουν εκδώσει η Επιτροπή της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS) και η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT). Για τη διενέργεια αυτής της εποπτικής άσκησης η ΕΚΤ συνεργάστηκε στενά με τις ΕΑΑ, την ΕΑΤ και την BCBS. Η συνεργασία αυτή θα συνεχιστεί σε όλη τη διάρκεια των δραστηριοτήτων παρακολούθησης που σχεδιάζονται για το 2018.

Μια μεταβατική περίοδος θα αμβλύνει τις δυνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του προτύπου IFRS 9 στις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών

Όσον αφορά τις επιπτώσεις στα στοιχεία προληπτικής εποπτείας, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι τα συναρμόδια νομοθετικά όργανα της ΕΕ υιοθέτησαν μέτρα διευκόλυνσης της μετάβασης. Στόχος των εν λόγω μέτρων είναι να αμβλύνουν τις δυνητικές επιπτώσεις από την εφαρμογή του προτύπου IFRS 9 στις κεφαλαιακές απαιτήσεις των τραπεζών. Τα μέτρα εφαρμόζονται μέσω του Κανονισμού (ΕΕ)

2017/2395[14], ο οποίος δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 27 Δεκεμβρίου 2017.

Μια έκθεση με τα αποτελέσματα του θεματικού ελέγχου δημοσιεύθηκε στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ. Παρουσίαζε συνοπτικά τα κυριότερα ποιοτικά και ποσοτικά αποτελέσματα για τα ΣΙ και τα ΛΣΙ. Όσον αφορά τα ποσοτικά αποτελέσματα, το γενικό συμπέρασμα είναι ότι ορισμένα ιδρύματα έχουν ακόμη περιθώρια βελτίωσης προκειμένου να επιτύχουν υψηλής ποιότητας εφαρμογή του IFRS 9. Συνολικά, διαπιστώθηκε ότι τα μεγαλύτερα ΣΙ βρίσκονται σε πιο προχωρημένο στάδιο προετοιμασίας από ό,τι τα μικρότερα ΣΙ. Για τα ΣΙ, το δυσκολότερο σημείο του προτύπου IFRS 9 είναι η μέτρηση των ζημιών απομείωσης, καθώς απαιτείται από τα ιδρύματα να τροποποιήσουν σημαντικά τις εσωτερικές διαδικασίες και τα συστήματά τους. Για τα ΛΣΙ, οι μεγαλύτερες προκλήσεις αφορούν την κατάρτιση υποδείγματος για την αναμενόμενη πιστωτική ζημία (ECL) και τη διαθεσιμότητα δεδομένων. Ο θεματικός έλεγχος έδειξε ότι στην πλειονότητά τους τα ιδρύματα εργάζονται εντατικά για την εφαρμογή του IFRS 9.

Η πλήρως υλοποιημένη μέση αρνητική επίδραση του IFRS 9 στις απαιτήσεις κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) υπολογίζεται στις 40 μονάδες βάσης περίπου

Από ποσοτική άποψη, η έκθεση δείχνει ότι η τελική μέση αρνητική επίδραση από την πλήρη εφαρμογή του IFRS 9 στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) εκτιμάται σε 40 μονάδες βάσης (μ.β.) περίπου. Το αποτέλεσμα αυτό βασίζεται στις πληροφορίες που παρέχονται από τα ΣΙ που βρίσκονται σε προχωρημένο στάδιο εφαρμογής του προτύπου IFRS 9 και, ως εκ τούτου, παρέχουν τα πιο αξιόπιστα στοιχεία. Αντίστοιχα, η τελική μέση αρνητική επίδραση στον δείκτη Κεφαλαίου Κοινών Μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) για τα ΛΣΙ αναμένεται να διαμορφωθεί στις 59 μ.β. Εάν ληφθούν υπόψη οι μεταβατικές ρυθμίσεις, η μέση αρνητική επίδραση του προτύπου IFRS 9 στον δείκτη CET 1 κατά την ημερομηνία μετάβασης αναμένεται να διαμορφωθεί γύρω στις 10 μ.β. για τα ΣΙ και στις 25 μ.β. για τα ΛΣΙ.[15]

Η πρώτη φάση του ελέγχου για τα ΣΙ διενεργήθηκε για τα ιδρύματα που ήταν έτοιμα να αξιολογηθούν το α΄ τρίμηνο του 2017. Τα όποια ευρήματα και η ανάγκη για διορθωτικές ενέργειες κοινοποιήθηκαν στα αντίστοιχα ιδρύματα. Οι ΜΕΟ θα συνεχίσουν τις εργασίες ως προς τα εκκρεμή ζητήματα σε όλη τη διάρκεια του 2018. Όσα ιδρύματα δεν ήταν πλήρως έτοιμα για την αξιολόγηση έλαβαν επιστολή προειδοποίησης το α΄ τρίμηνο του 2017 και αξιολογήθηκαν από τις ΜΕΟ μέχρι τις 30 Νοεμβρίου 2017. Επί του παρόντος βρίσκεται σε εξέλιξη μια οριζόντια αξιολόγηση της ετοιμότητας ενός δείγματος ΛΣΙ. Η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ σχεδιάζουν να παρακολουθήσουν την εφαρμογή του προτύπου στα ΛΣΙ το 2018.

---

14 Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2395 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 όσον αφορά το μεταβατικό καθεστώς για τον μετριασμό των επιπτώσεων από την εισαγωγή του ΔΠΧΑ 9 στα ίδια κεφάλαια και για τις επιπτώσεις της αντιμετώπισης μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων ορισμένων ανοιγμάτων του δημοσίου τομέα εκπεφρασμένων στο εθνικό νόμισμα οποιουδήποτε κράτους μέλους (ΕΕ L 345, 27.12.2017, σελ. 27).

15 Για τον υπολογισμό της επίδρασης θεωρήθηκε ότι, κατά την πρώτη ημέρα, το 95% της επίδρασης που προέρχεται από την αναμενόμενη πιστωτική ζημία θα προστεθεί εκ νέου στο κεφάλαιο CET1. Η επίδραση που προκύπτει από την κατηγοριοποίηση και τη μέτρηση δεν υπόκειται σε μεταβατικά μέτρα.

1.3.3 Συγκεντρωτική καταγραφή και αναφορά των κινδύνων

Ο θεματικός έλεγχος για τη συγκεντρωτική καταγραφή και αναφορά των κινδύνων ήταν μία από τις εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2016 και το 2017.

Η αξιόπιστη διαχείριση κινδύνων στις τράπεζες βασίζεται στην ποιότητα των δεδομένων σε επίπεδο επιχείρησης και στις αποτελεσματικές πρακτικές για τη συγκεντρωτική καταγραφή και αναφορά των κινδύνων. Ωστόσο, ένα σημαντικό δίδαγμα που αντλήθηκε από τη χρηματοπιστωτική κρίση είναι ότι μερικές τράπεζες δεν ήταν σε θέση να αναγνωρίσουν πλήρως τον βαθμό έκθεσής τους σε κινδύνους. Και τούτο διότι δεν διέθεταν επαρκή πληροφόρηση σχετικά με τους κινδύνους και βασίζονταν σε ανεπαρκείς πρακτικές συγκεντρωτικής καταγραφής των κινδύνων. Η ικανότητα των εν λόγω τραπεζών να λαμβάνουν αποφάσεις εγκαίρως επλήγη σημαντικά, με ευρύτατες συνέπειες για τις ίδιες τις τράπεζες και για τον χρηματοπιστωτικό τομέα στο σύνολό του.

Σε αυτή τη βάση, ο θεματικός έλεγχος για τη συγκεντρωτική καταγραφή και αναφορά των κινδύνων ήταν μία από τις εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2016 και το 2017.

Ο θεματικός έλεγχος ξεκίνησε το 2016, καλύπτοντας δείγμα 25 ΣΙ. Διενεργήθηκε από τις συναφείς ΜΕΟ, με υποστήριξη από μια ομάδα εργασίας σε κεντρικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ. Οι ΕΑΑ παρείχαν επιχειρησιακές οδηγίες και διασφάλισαν την ομοιόμορφη εφαρμογή τους στο σύνολο του δείγματος. Ο έλεγχος διενεργήθηκε σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος, τα επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και την πολυπλοκότητα των εξεταζόμενων τραπεζών.

Τα αποτελέσματα του ελέγχου κοινοποιήθηκαν στις τράπεζες και ζητήθηκαν διορθωτικές ενέργειες το β΄ τρίμηνο του 2017

Το αποτέλεσμα δείχνει ότι η ένταση της εφαρμογής των αρχών του κανονισμού 239 της Επιτροπής Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (BCBS) για τα εξεταζόμενα ΣΙ παραμένει σε μεγάλο βαθμό μη ικανοποιητική. Τα αποτελέσματα του ελέγχου κοινοποιήθηκαν στις τράπεζες του δείγματος, στο πλαίσιο των επιμέρους εποπτικών διαλόγων. Αιτήματα για διορθωτικές ενέργειες περιλαμβάνονται στις τελικές επιστολές περαιτέρω ενεργειών που έστειλε η ΕΚΤ το β΄ τρίμηνο του 2017. Τα εν λόγω αιτήματα απευθύνονταν ιδίως στις τράπεζες στις οποίες διαπιστώθηκαν σημαντικές αδυναμίες που θα μπορούσαν να επηρεάσουν σημαντικά το προφίλ κινδύνου τους.

Σε αυτό το πλαίσιο, ζητήθηκε επίσης από τις τράπεζες να υποβάλουν σαφή, ακριβή και λεπτομερή σχέδια δράσης. Η ομάδα εργασίας σε κεντρικό επίπεδο, υποστηριζόμενη από τις ΜΕΟ, αξιολόγησε τα εν λόγω σχέδια δράσης προκειμένου να διασφαλίσει την οριζόντια ομοιομορφία.

Η μεθοδολογία που αναπτύχθηκε από την ομάδα εργασίας σε κεντρικό επίπεδο θα εμπλουτίσει τη μεθοδολογία εποπτικής αξιολόγησης σχετικά με τη συγκεντρωτική καταγραφή και αναφορά των κινδύνων. Γενικότερα, για όλα τα ΣΙ, τα κυριότερα αποτελέσματα του ελέγχου θα ενσωματωθούν στην αξιολόγηση της ικανότητας συγκεντρωτικής καταγραφής και αναφοράς των κινδύνων ως μέρος της SREP.

Ο έλεγχος βασίζεται στις αρχές της αποτελεσματικής συγκεντρωτικής καταγραφής και αναφοράς κινδύνων[16], όπως περιγράφονται από την BCBS. Και καθώς η ΕΚΤ παρακολουθεί τη βελτίωση των ικανοτήτων συγκεντρωτικής καταγραφής και αναφοράς κινδύνων, ενημερώνει τακτικά την αρμόδια ομάδα εργασίας (Risk Data Network) της BCBS.

1.3.4 Εξωτερική ανάθεση εργασιών

Κατά την τελευταία δεκαετία, η εξέλιξη της τεχνολογίας δεν άλλαξε μόνο τις προσδοκίες των πελατών σχετικά με τις τραπεζικές υπηρεσίες. Άλλαξε και τον τρόπο λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών από πλευράς των τραπεζών. Ιδίως η έλευση του υπολογιστικού νέφους είχε σημαντικό αντίκτυπο στο πώς διαρθρώνουν οι τράπεζες τις εργασίες τους, δηλαδή ποιες εκτελούν εσωτερικά και ποιες αναθέτουν σε εξωτερικούς παρόχους.[17] Οι εξελίξεις αυτές προσφέρουν στις τράπεζες ευκαιρίες για νέες εργασίες και εύκολη πρόσβαση σε υπηρεσίες και εμπειρογνωμοσύνη εκτός του παραδοσιακού τραπεζικού χώρου. Ωστόσο, οι ευκαιρίες αυτές συνοδεύονται από την πρόκληση της διαχείρισης των σχετικών κινδύνων. Και, όπως είναι φυσικό, η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία παρακολουθεί με ιδιαίτερη προσοχή το συγκεκριμένο θέμα. Ένας από τους προβληματισμούς είναι ότι η εξωτερική ανάθεση εργασιών μπορεί να μετατρέψει τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ σε απλές εικονικές εταιρίες (shell companies) ή να δημιουργήσει εμπόδια στην αποτελεσματική εποπτεία των τραπεζών, π.χ. εν όψει του Brexit και της δυνητικής μετεγκατάστασης τραπεζών από το Ηνωμένο Βασίλειο στη ζώνη του ευρώ.

Η εξωτερική ανάθεση εργασιών αναγνωρίστηκε ως μία από τις εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2017 και ξεκίνησε στοχευμένος θεματικός έλεγχος της διαχείρισης και των πρακτικών εξωτερικής ανάθεσης εργασιών από πλευράς των τραπεζών

Η ΕΚΤ ενημερώνεται για ορισμένες συμφωνίες που αφορούν την εξωτερική ανάθεση εφόσον στο εθνικό πλαίσιο προβλέπεται σχετική διαδικασία κοινοποίησης. Γενικότερα, η διαπίστωση της επάρκειας των συμφωνιών εξωτερικής ανάθεσης αποτελεί μέρος της αξιολόγησης του προφίλ κινδύνου ενός ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των ρυθμίσεων διαχείρισης κινδύνου για τους σκοπούς της SREP[18]. Σε αυτή τη βάση, η εξωτερική ανάθεση αναγνωρίστηκε ως μία από τις εποπτικές προτεραιότητες του ΕΕΜ για το 2017 και ξεκίνησε στοχευμένος θεματικός έλεγχος της διαχείρισης και των πρακτικών εξωτερικής ανάθεσης από πλευράς των τραπεζών. Στόχος του ελέγχου είναι να συλλεχθούν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, τις στρατηγικές και τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για τη διαχείριση των κινδύνων που απορρέουν από την εξωτερική ανάθεση εργασιών, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούν και παρακολουθούν αυτούς τους κινδύνους.

Στο πλαίσιο του θεματικού ελέγχου, μια οριζόντια ομάδα, σε συνεργασία με τις αρμόδιες ΜΕΟ, εξέτασε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα σημαντικών τραπεζών και συνέλεξε πληροφορίες για το πώς διαχειρίζονται τους κινδύνους που συνδέονται με δραστηριότητες εξωτερικής ανάθεσης εργασιών. Ο θεματικός έλεγχος διαπίστωσε

---

16 Βλ. BCBS, Principles for effective risk data aggregation and risk reporting, Ιανουάριος 2013.

17 Η ΕΑΤ αναγνωρίζει αυτές τις εξελίξεις και πρόσφατα δημοσίευσε το έγγραφο Recommendations on outsourcing to cloud service providers.

18 Βλ. Εγχειρίδιο μεθοδολογίας της Διαδικασίας Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (SREP) του ΕΕΜ.

ότι, σύμφωνα με τη σημερινή διάρθρωση, οι προσεγγίσεις των τραπεζών σε σχέση με την εξωτερική ανάθεση εργασιών διαφέρουν σε μεγάλο βαθμό, τόσο ως προς τη διακυβέρνηση όσο και ως προς την παρακολούθηση. Επισημάνθηκε επίσης η αβεβαιότητα από πλευράς των τραπεζών ως προς την αναγνώριση της εξωτερικής ανάθεσης και της ανάθεσης ουσιωδών λειτουργιών σε τρίτους. Επιπλέον, η ομάδα εντόπισε τις βέλτιστες πρακτικές και διαπίστωσε ότι η παροχή περαιτέρω κατευθύνσεων στις τράπεζες όσον αφορά τη διαχείριση των δραστηριοτήτων που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες είναι όχι μόνο απαραίτητη από πλευράς εποπτείας, αλλά και ευπρόσδεκτη από τις ίδιες τις τράπεζες.

Οι εξελίξεις στον τομέα της εξωτερικής ανάθεσης εργασιών επηρεάζουν τον τραπεζικό τομέα παγκοσμίως. Ωστόσο, ακόμη και εντός των χωρών που καλύπτονται από την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία, διαφέρει πολύ ο χειρισμός τους από τα αντίστοιχα νομικά πλαίσια

Ο θεματικός έλεγχος περιλάμβανε επίσης χαρτογράφηση και αξιολόγηση του τοπίου της εξωτερικής ανάθεσης εργασιών σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, περιλαμβανομένων και διαδικαστικών θεμάτων (π.χ. κοινοποιήσεις και εγκρίσεις). Μια σύγκριση μεταξύ των εθνικών κανονιστικών πλαισίων επιβεβαίωσε ότι το τοπίο παρουσιάζει μεγάλη ανομοιομορφία. Ενώ οι χώρες που συμμετέχουν στον ΕΕΜ έχουν υιοθετήσει με κάποια μορφή στους εθνικούς νόμους τις ορισθείσες από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (Committee of European Banking Supervisors – CEBS)[19] Κατευθυντήριες γραμμές περί της εξωτερικής ανάθεσης εργασιών,[20] οι σχετικές διατάξεις τους δεν είναι εξίσου επίσημες και λεπτομερείς. Για να σχηματίσει πληρέστερη εικόνα και να ληφθεί υπόψη ο διεθνής χαρακτήρας πολλών ΣΙ, η ΕΚΤ είχε ανταλλαγή απόψεων με αρκετές εποπτικές αρχές εκτός της ζώνης του ευρώ ως προς τις εποπτικές προσεγγίσεις, με σκοπό να κατανοήσει βαθύτερα τις προσδοκίες των εν λόγω εποπτικών αρχών σε σχέση με τη διαχείριση των δραστηριοτήτων που ανατίθενται σε τρίτους και, σε αυτή τη βάση, να ενισχύσει την ισότιμη μεταχείριση σε διεθνές επίπεδο.

Ο έλεγχος κατέδειξε τη σαφή ανάγκη να καταστούν πιο συγκεκριμένες οι εποπτικές προσδοκίες σχετικά με τις ρυθμίσεις εξωτερικής ανάθεσης εργασιών των τραπεζών. Αυτό θα προσφέρει μεγαλύτερη σαφήνεια, ενώ παράλληλα θα συμβάλει στην εναρμόνιση των εποπτικών προσεγγίσεων ως προς την εξωτερική ανάθεση εργασιών. Το έργο αυτό θα ξεκινήσει σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ και την ΕΑΤ.

1.4 Εποπτεία μέσω επιτόπιων επιθεωρήσεων

Συνολικά για το έτος 2017 εγκρίθηκαν 157 επιθεωρήσεις

Ο τρίτος κύκλος επιτόπιων επιθεωρήσεων αποτέλεσε μέρος του προγράμματος εποπτικής εξέτασης (ΠΕΕ) 2017. Συνολικά για το έτος 2017 εγκρίθηκαν 157 επιθεωρήσεις (έναντι 185 το 2016). Η μείωση του αριθμού των προγραμματισμένων επιτόπιων επιθεωρήσεων σε σύγκριση με το 2016 οφείλεται στο ότι δόθηκε προτεραιότητα στις διερευνήσεις στοχευμένης αξιολόγησης εσωτερικών

[19] Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS).

[20] CEBS Guidelines on outsourcing of 14 December 2006.

υποδειγμάτων (TRIM), καθώς και στο ότι οι επιτόπιες επιθεωρήσεις έγιναν πιο πολύπλοκες και χρονοβόρες, ιδίως αυτές που αφορούν τον πιστωτικό κίνδυνο.[21]

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 είχαν ξεκινήσει όλες, πλην μίας, οι προγραμματισμένες επιτόπιες επιθεωρήσεις (156 από 157). Από αυτές, οι 64 ολοκληρώθηκαν το 2017 και οι τελικές εκθέσεις κοινοποιήθηκαν στα επιθεωρούμενα ιδρύματα. Στον συνολικό αριθμό των επιτόπιων επιθεωρήσεων που ολοκληρώθηκαν το 2017 περιλαμβάνονται επίσης 98 επιθεωρήσεις που εντάσσονταν στο αντίστοιχο πρόγραμμα του 2016, οι οποίες είχαν ξεκινήσει το 2016 και ολοκληρώθηκαν το 2017, καθώς και 18 επιτόπιες επιθεωρήσεις σε χώρες που δεν συμμετέχουν στον ΕΕΜ.

Διάγραμμα 6

Αριθμός επιτόπιων επιθεωρήσεων 2017: ανάλυση κατά είδος κινδύνου

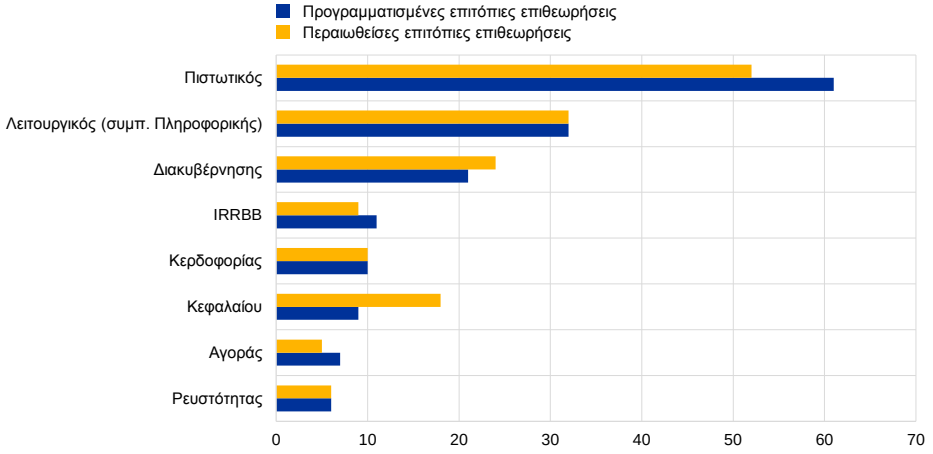

Σημειώσεις: Στη διάρκεια του 2017 ολοκληρώθηκαν επιθεωρήσεις από τα προγράμματα επιτόπιας εποπτικής εξέτασης και του 2016 και του 2017. Έτσι εξηγείται γιατί το 2017 ολοκληρώθηκαν περισσότερες επιθεωρήσεις για τον κίνδυνο κεφαλαίου από όσες επιθεωρήσεις περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εποπτικής εξέτασης του 2017.

Οι αποστολές για επιτόπιες επιθεωρήσεις προγραμματίζονται και στελεχώνονται σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ, από τις οποίες εξακολουθεί να προέρχεται η πλειονότητα των επικεφαλής και των μελών των κλιμακίων. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 το 90% των επιθεωρήσεων είχε διενεργηθεί από τις ΕΑΑ, με έμφαση κυρίως στους ομίλους με έδρα στις αντίστοιχες χώρες. Το υπόλοιπο 10% των επιθεωρήσεων διενεργήθηκε από το Τμήμα Κεντρικής Διαχείρισης Επιτόπιων Επιθεωρήσεων της ΕΚΤ (COI).

Το 2017 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία άρχισε να εφαρμόζει μια συνολική προσέγγιση σε επίπεδο συστήματος προκειμένου να αυξήσει τον αριθμό των διασυνοριακών και μικτών επιθεωρήσεων τα προσεχή έτη

Το 2017 η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία άρχισε να εφαρμόζει μια ολοκληρωμένη προσέγγιση σε επίπεδο συστήματος με στόχο την αύξηση του αριθμού των διασυνοριακών και μικτών επιθεωρήσεων τα προσεχή έτη. Για τον σκοπό αυτό καθιερώθηκε ένας ακριβέστερος ορισμός των μικτών/διασυνοριακών κλιμακίων και αναπτύχθηκε σχέδιο δράσης από το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Τα κλιμάκια θεωρούνται “διασυνοριακά” όταν ο επικεφαλής τους και τουλάχιστον ένα μέλος της ομάδας δεν προέρχεται από την αντίστοιχη ΕΑΑ καταγωγής/υποδοχής. Τα κλιμάκια

[21] Ο αριθμός των επιθεωρήσεων πιστωτικού κινδύνου ως ποσοστό του συνόλου αυξήθηκε κατά 8 ποσοστιαίες μονάδες μεταξύ 2016 και 2017, ενώ τα αιτήματα σε αυξανόμενο βαθμό έχουν αντικείμενο την εξέταση φακέλων πιστοδοτήσεων, διαδικασία ιδιαίτερα χρονοβόρα. Οι επιτόπιες επιθεωρήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο διαρκούν κατά μέσο όρο περίπου 1/3 περισσότερο από τον γενικό μέσο όρο.

θεωρούνται “μικτά” όταν ο επικεφαλής της αποστολής προέρχεται από την αντίστοιχη ΕΑΑ καταγωγής/υποδοχής, ενώ τουλάχιστον δύο μέλη της ομάδας δεν προέρχονται από την αντίστοιχη ΕΑΑ καταγωγής/υποδοχής.

Με την εφαρμογή αυτού του νέου ορισμού, οι 29 από τις 157 επιτόπιες επιθεωρήσεις που σχεδιάστηκαν για το 2017 (18,5%) στελεχώθηκαν από μικτά/διασυνοριακά κλιμάκια, δηλ. παρατηρήθηκε μικρή μείωση σε σύγκριση με το 2016. Η εφαρμογή του νέου σχεδίου δράσης αναμένεται να αντιστρέψει αυτή την τάση: το 2018, σχεδόν το 25% των προγραμματισμένων επιτόπιων επιθεωρήσεων θα διενεργηθεί από μικτά/διασυνοριακά κλιμάκια.

Πίνακας 2

Στελέχωση των επιθεωρήσεων: ΕΑΑ έναντι ΕΚΤ

	Διασυνοριακά και μικτά κλιμάκια	
	Αριθμός επιτόπιων επιθεωρήσεων το 2016	Αριθμός επιτόπιων επιθεωρήσεων το 2017
Τμήμα κεντρικής διαχείρισης επιτόπιων επιθεωρήσεων (COI) της ΕΚΤ + ΕΑΑ	18	16
Διασυνοριακά	6	6
Μικτά κλιμάκια	8	7
Σύνολο	**32**	**29**

Μετά από εμπειρία άνω των δύο ετών, το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να τροποποιήσει την όλη[22] διαδικασία επιτόπιων επιθεωρήσεων. Στόχος των εν λόγω τροποποιήσεων ήταν να βελτιωθεί η συνολική ποιότητα, ταχύτητα και διαφάνεια των επιθεωρήσεων. Πλέον οι τράπεζες έχουν τη δυνατότητα να σχολιάζουν εγγράφως τα ευρήματα σε ειδικό παράρτημα του πορίσματος της επιθεώρησης. Αυτή η αναθεωρημένη διαδικασία επιτρέπει πλήρη διαφάνεια και διασφαλίζει ότι η αρμόδια ΜΕΟ μπορεί να λάβει υπόψη της τα σχόλια της τράπεζας κατά την κατάρτιση των επακόλουθων εποπτικών συστάσεων.

Τον Ιούλιο του 2017 η ΕΚΤ εξέδωσε οδηγό επιτόπιων επιθεωρήσεων και διερευνήσεων εσωτερικών υποδειγμάτων για δημόσια διαβούλευση

Τον Ιούλιο του 2017 η ΕΚΤ εξέδωσε οδηγό επιτόπιων επιθεωρήσεων και διερευνήσεων εσωτερικών υποδειγμάτων για δημόσια διαβούλευση. Ο σκοπός του οδηγού είναι να εξηγήσει πώς διενεργούνται οι επιτόπιες επιθεωρήσεις από πλευράς Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και να αποτελέσει ένα χρήσιμο έγγραφο αναφοράς για τις επιθεωρούμενες τράπεζες. Το σχέδιο οδηγού ήδη αναθεωρείται και θα εκδοθεί μετά την έγκριση του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ και τη διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης του Διοικητικού Συμβουλίου.

Για το 2018 ορισμένες επιθεωρήσεις που καλύπτουν ουσιαστικά ταυτόσημα ζητήματα θα ευθυγραμμιστούν ως προς το αντικείμενο και τον χρόνο διεξαγωγής τους. Αυτό θα επιτρέψει εντατικότερες συζητήσεις μεταξύ των επικεφαλής των κλιμακίων και των ομάδων παρακολούθησης της ΕΚΤ. Στόχος είναι η περαιτέρω βελτίωση της αποδοτικότητας των επιθεωρήσεων και η διασφάλιση πιο ομοιόμορφης προσέγγισης.

[22] Από τον διορισμό του επικεφαλής του κλιμακίου έως την υποβολή της επιστολής εποπτικών συστάσεων προς την τράπεζα.

Κυριότερα ευρήματα των επιτόπιων επιθεωρήσεων

Η παρακάτω ανάλυση καλύπτει οκτώ κατηγορίες κινδύνου και 137 επιθεωρήσεις, τα πορίσματα των οποίων δημοσιεύθηκαν μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Οκτωβρίου 2017.

Πιστωτικός κίνδυνος

Περισσότερες από τις μισές επιθεωρήσεις πιστωτικού κινδύνου είχαν αποκλειστικό αντικείμενο τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαδικασίας διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου. Το υπόλοιπο 45% επικεντρώθηκε στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού με έλεγχο των φακέλων πιστοδοτήσεων και διαπίστωσε χρηματοοικονομικές επιπτώσεις που υπερβαίνουν τα 10 δισεκ. ευρώ. Αναλυτικότερα, τα πιο κρίσιμα ευρήματα ήταν:

- **Ακατάλληλη κατηγοριοποίηση οφειλετών:** αδυναμίες ως προς τον ορισμό ή/και την αναγνώριση της αθέτησης ή των μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων, ανεπαρκείς διαδικασίες παρακολούθησης των δανειοληπτών υψηλού κινδύνου (σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, προσδιορισμός τύπου ρύθμισης, εσωτερικές διαβαθμίσεις). Ως εκ τούτου, υπάρχει ανάγκη για πρόσθετες προβλέψεις.
- **Λανθασμένος υπολογισμός προβλέψεων:** περικοπές αποτίμησης των εξασφαλίσεων, χρόνος ανάκτησης, δείκτες εξυγίανσης, εκτιμήσεις ταμειακών ροών και παράμετροι σχηματισμού γενικών προβλέψεων.
- **Αδυναμίες στις διαδικασίες χορήγησης πιστώσεων:** ανεπαρκής ανάλυση οφειλέτη, ακαθόριστες εξαιρέσεις στο σύστημα ορίων και αρμοδιοτήτων για την έγκριση πιστώσεων.
- **Ζητήματα διακυβέρνησης:** ανεπάρκειες στο μοντέλο εσωτερικού ελέγχου “τριών γραμμών άμυνας”, π.χ. αδύναμη δεύτερη γραμμή άμυνας: ελλιπής λειτουργία διαχείρισης κινδύνων, απουσία συμμετοχής του διοικητικού συμβουλίου ή των ανώτατων διοικητικών στελεχών, ανεπαρκής εξουσία των λειτουργιών εσωτερικής επιθεώρησης, υπερβολικά συγκεντρωτική διαδικασία λήψης αποφάσεων.
- **Εποπτικοί δείκτες:** λανθασμένος υπολογισμός των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού, παραβάσεις κανονισμών για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα.

Κίνδυνος διακυβέρνησης

Τα πιο συχνά θέματα που καλύφθηκαν από τις επιτόπιες επιθεωρήσεις ως προς την εσωτερική διακυβέρνηση και τη διαχείριση κινδύνων ήταν η οργανωτική διάρθρωση, οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες του διοικητικού οργάνου και η λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης. Σοβαρά προβλήματα διαπιστώθηκαν στους εξής τομείς:

- **Οργανωτική διάρθρωση:** ανεπάρκειες των πλαισίων εσωτερικού ελέγχου, ακατάλληλες/ασαφείς ιεραρχικές γραμμές αναφοράς, έλλειψη συντονισμού εντός του ομίλου.
- **Ρόλοι και αρμοδιότητες του διοικητικού οργάνου:** σύγκρουση συμφερόντων, ανεπαρκής προσδιορισμός/επικαιροποίηση των στρατηγικών προσεγγίσεων, ελλείψεις στην εκχώρηση αρμοδιοτήτων σε άλλα όργανα.
- **Λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης:** ανεπαρκείς δραστηριότητες επιθεώρησης και παρακολούθησης.
- **Λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης:** ανεπάρκειες στην αξιολόγηση του κινδύνου μη συμμόρφωσης, ανεπαρκείς πόροι, παρωχημένες πολιτικές και διαδικασίες.
- **Λειτουργία διαχείρισης κινδύνων:** αδυναμίες όσον αφορά τη μέτρηση, την παρακολούθηση/έλεγχο και την αναφορά των κινδύνων, έλλειψη διαδικασιών κλιμάκωσης ενεργειών.
- **Διαδικασίες διακυβέρνησης:** ανεπάρκειες ως προς την καθιέρωση στρατηγικών και διαδικασιών έγκρισης νέων προϊόντων.

Λειτουργικός κίνδυνος

Τα θέματα που κάλυψαν πιο συχνά οι επιθεωρήσεις λειτουργικού κινδύνου ήταν τα οργανωτικά πλαίσια, οι πολιτικές και οι διαδικασίες των τραπεζών, η μέτρηση και η διαχείριση κινδύνων, το εύρος της διαχείρισης κινδύνων, καθώς και η αναγνώριση των κινδύνων. Η πλειονότητα των ευρημάτων κρίσιμης σημασίας σχετίζεται με τους ακόλουθους τομείς:

- **Οργανωτικό πλαίσιο, πολιτικές και διαδικασίες:** ανεπάρκειες στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων για τους λειτουργικούς κινδύνους, ανεπαρκής διαχωρισμός καθηκόντων, αδυναμίες στα συστήματα αναφοράς κινδύνων.
- **Μέτρηση και διαχείριση κινδύνων:** ανεπαρκής παρακολούθηση της έκθεσης σε λειτουργικό κίνδυνο, ανεπάρκειες των διαδικασιών συλλογής δεδομένων για τον κίνδυνο, έλλειψη μέτρων αποτροπής των κινδύνων για τη διαχείριση γεγονότων λειτουργικού κινδύνου.
- **Εύρος διαχείρισης και αναγνώρισης κινδύνων:** ανεπαρκής κάλυψη σημαντικών λειτουργικών κινδύνων, ανεπάρκειες στη διαχείριση λειτουργικού κινδύνου σε επίπεδο ομίλου, ανεπαρκής αξιολόγηση του λειτουργικού κινδύνου ως προς τις διαδικασίες έγκρισης νέων έργων/προϊόντων.
- **Προφίλ κινδύνου, στρατηγική κινδύνων και διάθεση ανάληψης κινδύνων:** ανεπαρκής αξιολόγηση των προφίλ λειτουργικού κινδύνου, έλλειψη στρατηγικών για τον λειτουργικό κίνδυνο.

Κίνδυνος Πληροφορικής

Οι επιθεωρήσεις ως προς τον κίνδυνο πληροφορικής καλύπτουν συνήθως: (α) οργανωτικό πλαίσιο, στρατηγική, πολιτικές, διαδικασίες και αρχιτεκτονική του συστήματος, (β) οργάνωση και εξωτερική ανάθεση εργασιών, (γ) διαχείριση κινδύνων, (δ) διαχείριση ασφάλειας, (ε) διαχείριση της ποιότητας δεδομένων και (στ) διαχείριση λειτουργιών πληροφοριακών συστημάτων.

Περίπου το 1/3 των ευρημάτων σχετίζεται με την ασφάλεια των συστημάτων πληροφορικής. Τα υπόλοιπα ευρήματα σχετίζονται με την οργάνωση των συστημάτων πληροφορικής και την εξωτερική ανάθεση εργασιών, τη διαχείριση κινδύνων, τη διαχείριση της ποιότητας δεδομένων, τη διαχείριση της επιχειρησιακής συνέχειας των συστημάτων πληροφορικής και τη διαχείριση λογισμικού.

Παραδείγματα των πιο κρίσιμων ευρημάτων σε σχέση με τα πληροφοριακά συστήματα είναι:

- μέρος της υποδομής πληροφορικής δεν υποστηρίζεται από τον πωλητή,
- έλλειψη διαχωρισμού καθηκόντων μεταξύ υπευθύνων ανάπτυξης και υπευθύνων λειτουργίας των συστημάτων πληροφορικής,
- απουσία ολοκληρωμένης και επικαιροποιημένης πολιτικής για την ασφάλεια,
- έλλειψη κατάλληλης τμηματοποίησης δικτύου,
- περιορισμένη συλλογή δεδομένων στο αρχείο καταγραφής από τα εργαλεία διαχείρισης περιστατικών ασφαλείας,
- ελλιπής διαδικασία επαναπιστοποίησης των δικαιωμάτων πρόσβασης,
- απουσία ολοκληρωμένων δοκιμών επιχειρησιακής συνέχειας.

Κίνδυνος κεφαλαίου

Οι επιθεωρήσεις που αφορούν τα εποπτικά ίδια κεφάλαια (Πυλώνας 1) κάλυψαν κυρίως τα εξής: διακυβέρνηση, εσωτερικές πολιτικές και έλεγχοι, διαδικασία επαλήθευσης στοιχείων, διασφάλιση ποιότητας δεδομένων και κεφαλαιακές απαιτήσεις για τον πιστωτικό κίνδυνο. Επιπλέον, οι επιθεωρήσεις που αφορούσαν την ICAAP εστίασαν στην οργανωτική διάρθρωση, την αναγνώριση και συγκεντρωτική καταγραφή των κινδύνων, τα κεφαλαιακά σχέδια και τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Τα πιο κρίσιμα ευρήματα των επιθεωρήσεων βάσει του Πυλώνα 1 αφορούσαν:

- αδυναμίες ως προς την ανίχνευση και τη διόρθωση προβλημάτων ποιότητας δεδομένων, με αποτέλεσμα τον εσφαλμένο υπολογισμό των ιδίων κεφαλαίων και των σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο στοιχείων ενεργητικού,

- ανεπαρκείς πολιτικές, διαδικασίες και ελέγχους για την αξιολόγηση των απαιτήσεων όσον αφορά τις τεχνικές περιορισμού του πιστωτικού κινδύνου.

Τα πιο κρίσιμα ευρήματα των επιθεωρήσεων που αφορούσαν την ICAAP περιλαμβάνουν:

- αδυναμία ποσοτικοποίησης, ιδίως στην υποδειγματοποίηση του πιστωτικού κινδύνου (π.χ. όσον αφορά τις παραδοχές που χρησιμοποιούνται, υπεραπλουστεύσεις, παραμετροποίηση κ.λπ.),
- ανεπαρκώς ανεπτυγμένο πλαίσιο για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων (προβλήματα ως προς τον προσδιορισμό των σεναρίων, απουσία αντίστροφων προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων),
- διαδικασία ICAAP μη ενσωματωμένη στο πλαίσιο διαχείρισης της τράπεζας.

Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο

Όλες οι επιθεωρήσεις σε σχέση με τον κίνδυνο επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (IRRBB) εξέτασαν τη μέτρηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση των κινδύνων. Σχεδόν όλες οι επιθεωρήσεις εξέτασαν επίσης την απογραφή των κινδύνων, τη διάθεση ανάληψης κινδύνων και τη στρατηγική για τους κινδύνους, καθώς και το εύρος που καλύπτει η διαχείριση και η αναγνώριση κινδύνων. Τα ευρήματα που έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο σχετίζονται κυρίως με τη μέτρηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση του κινδύνου IRRBB. Τα πιο συχνά προβλήματα που εντοπίστηκαν είναι μεταξύ άλλων:

- αδυναμία των υποδειγμάτων κινδύνου να χειριστούν αρνητικά επιτόκια,
- απουσία ενιαίας αντίληψης σε επίπεδο ομίλου σε ό,τι αφορά συμπεριφορικά υποδείγματα που έχουν αναπτυχθεί από τα διάφορα νομικά πρόσωπα,
- ανεπαρκής θεμελίωση των κύριων παραδοχών στα υποδείγματα πρόωρης αποπληρωμής,
- ανεπαρκής συλλογή δεδομένων,
- ανεπαρκώς καθορισμένο πλαίσιο ορίων.

Κίνδυνος ρευστότητας

Όλες οι επιθεωρήσεις για τον κίνδυνο ρευστότητας κάλυψαν τη διακυβέρνηση, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση των κινδύνων, τα σενάρια ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τις τεχνικές περιορισμού των κινδύνων και τις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και δημοσιοποίησης. Η πλειονότητα των ευρημάτων αφορά τη μέτρηση και τη διακυβέρνηση κινδύνων, με σημαντικό ποσοστό ευρημάτων υψηλού βαθμού κρισιμότητας, συγκεκριμένα:

- **Ανεπάρκεια της υποδειγματοποίησης του κινδύνου:** αδυναμίες στην εκτίμηση του προφίλ εκροών (run-off profile) χρηματοοικονομικών προϊόντων, απουσία τεκμηρίωσης των σεναρίων που χρησιμοποιούνται για σκοπούς ασκήσεων προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, ανεπαρκής ποιότητα δεδομένων.

- **Ζητήματα που σχετίζονται με τη διακυβέρνηση:** πλημμελής καθοδήγηση από πλευράς της μητρικής επιχείρησης του ομίλου, ανεπαρκής δραστηριότητα της λειτουργίας επικύρωσης, αναποτελεσματικό σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης.

Επιχειρηματικά μοντέλα λειτουργίας και κερδοφορία

Πέραν της δημιουργίας και διανομής των κερδών, συχνά οι επιτόπιες επιθεωρήσεις κάλυπταν και την ευλογοφάνεια των στρατηγικών παραδοχών, τις επιχειρησιακές ικανότητες και τις χρηματοοικονομικές προβολές ενός ιδρύματος. Κρίσιμης σημασίας ήταν τα ευρήματα κυρίως στους εξής τομείς:

- **Ευλογοφάνεια των στρατηγικών παραδοχών ενός ιδρύματος:** απουσία έγκρισης του διοικητικού συμβουλίου για τις στρατηγικές της τράπεζας, περιορισμένη συμμετοχή του διοικητικού συμβουλίου στην ανάπτυξη στρατηγικών, ανεπάρκειες ως προς την ευλογοφάνεια των στρατηγικών παραδοχών.

- **Λειτουργικές ικανότητες:** περιορισμένες λειτουργικές ικανότητες και πόροι για την εφαρμογή της επιχειρηματικής στρατηγικής, αντιφάσεις όσον αφορά τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση του ιδρύματος.

- **Διανομή, δημιουργία και επίγνωση κέρδους:** ανεπάρκειες των εργαλείων τιμολόγησης ως προς τη δυνατότητά τους να περιλαμβάνουν όλα τα κόστη και τους κινδύνους, ελλιπείς διαδικασίες ελάχιστου ορίου τιμολόγησης, ανεπαρκής ανάλυση και παρακολούθηση των δεικτών κερδοφορίας και του προϋπολογισμού.

- **Ανάλυση χρηματοοικονομικών προβολών (σενάρια, ευαισθησία):** υπεραισιόδοξες χρηματοοικονομικές προβλέψεις, ατελής τεκμηρίωση των εργαλείων διενέργειας χρηματοοικονομικών προβλέψεων.

Κίνδυνος αγοράς

Οι επιθεωρήσεις ως προς τον κίνδυνο αγοράς κάλυψαν κυρίως τα παρακάτω θέματα: διακυβέρνηση, οργανωτικό πλαίσιο, πολιτικές και διαδικασίες, απογραφή των κινδύνων, διάθεση ανάληψης κινδύνου και στρατηγική κινδύνων, οργανωτική διάρθρωση, περιορισμός κινδύνων και εσωτερική επιθεώρηση, κατηγοριοποίηση περιουσιακών στοιχείων ανά επίπεδο κινδύνου (1, 2 και 3). Τα πιο κρίσιμα από τα σοβαρά ευρήματα σχετίζονται με τη μέτρηση του κινδύνου. Τα πιο συχνά προβλήματα που εντοπίστηκαν περιλαμβάνουν:

- **Ιεράρχηση και αποτίμηση της εύλογης αξίας:** ακατάλληλη κατηγοριοποίηση (επίπεδο 1, 2 ή 3), ιδίως μεταξύ των επιπέδων 2 και 3, αντιμετώπιση κέρδους πρώτης ημέρας, ανεπαρκείς αναπροσαρμογές αξίας.
- **Οργανωτικά ζητήματα:** πλημμελής λήψη μέτρων από το διοικητικό συμβούλιο, ανεπαρκής δραστηριότητα της λειτουργίας εσωτερικής επιθεώρησης, αναποτελεσματικότητα της υποδομής συστημάτων πληροφορικής.

1.5 Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (targeted review of internal models – TRIM)

Η TRIM σημειώνει ικανοποιητική πρόοδο και οι τράπεζες έχουν ήδη ενημερωθεί σχετικά με τα πρώτα αποτελέσματα σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος

Η **στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων (TRIM)** είναι ένα πολυετές έργο μεγάλης κλίμακας, το οποίο ξεκίνησε το 2017 μετά την εννοιολογική επεξεργασία που διενεργήθηκε το 2016. Στόχος του εν λόγω έργου είναι να αξιολογήσει την τρέχουσα επάρκεια και καταλληλότητα των εγκεκριμένων εσωτερικών υποδειγμάτων του Πυλώνα I που χρησιμοποιούν τα ΣΙ στη ζώνη του ευρώ και έτσι να ενισχύσει την αξιοπιστία τους. Η TRIM επικεντρώνεται στην ορθή και συνεπή εφαρμογή των κανονιστικών απαιτήσεων που αφορούν τα εσωτερικά υποδείγματα. Έτσι συμπληρώνει τα μέτρα που προβλέπονται στην πρόσφατη συμφωνία για τη Βασιλεία III. Το έργο για την TRIM διεξάγεται σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ.

Στις αρχές του 2017 ξεκίνησαν οι πρώτες επιτόπιες διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων στο πλαίσιο της TRIM. Έτσι, το έργο για την TRIM εισήλθε στη φάση εκτέλεσης. Η φάση αυτή θα συνεχιστεί σε όλη τη διάρκεια του 2018 και του 2019. Έως τώρα προχωρεί σύμφωνα με το πρόγραμμα, χάρη στη συνεργασία των επιθεωρούμενων ιδρυμάτων και την ισχυρή δέσμευση των ομάδων αξιολόγησης. Συνολικά ξεκίνησαν επιτυχώς 92 επιτόπιες διερευνήσεις TRIM στη διάρκεια του 2017. Αυτές κάλυψαν τα εσωτερικά υποδείγματα για τον πιστωτικό κίνδυνο (με έμφαση στα χαρτοφυλάκια λιανικής και μικρομεσαίων επιχειρήσεων), τον κίνδυνο αγοράς και τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου. Προκειμένου να αποφευχθεί η διαταραχή της κανονικής συντήρησης των υποδειγμάτων των ιδρυμάτων, αξιολογήθηκαν επιτόπου τόσο οι ουσιώδεις μεταβολές στα υποδείγματα όσο και οι αρχικές εγκρίσεις των υποδειγμάτων, επιπρόσθετα προς τις διερευνήσεις λόγω TRIM ή μερικές φορές από κοινού με αυτές.

Τα πρώτα αποτελέσματα από την TRIM έχουν ήδη γίνει διαθέσιμα. Ορισμένες γενικές πτυχές των εσωτερικών υποδειγμάτων, όπως η διαχείριση των υποδειγμάτων και η επικύρωση των υποδειγμάτων, εξετάστηκαν από την αρχή του έργου. Οι περιπτώσεις μη συμμόρφωσης προς το υφιστάμενο κανονιστικό πλαίσιο που εντοπίστηκαν στους εν λόγω ελέγχους έχουν ήδη αντιμετωπιστεί με τη λήψη εποπτικών αποφάσεων. Έτσι διασφαλίζεται ένα αξιόπιστο και κατάλληλο περιβάλλον για τη χρήση εσωτερικών υποδειγμάτων και προωθείται ίση μεταχείριση για τις εποπτευόμενες οντότητες.

Για λόγους ίσης μεταχείρισης, ζητείται από τις ομάδες αξιολόγησης TRIM να εφαρμόζουν με συνέπεια κοινές τεχνικές και όμοια εργαλεία αξιολόγησης.

Παράλληλα, το αποτέλεσμα των διερευνήσεων ελέγχεται συστηματικά ως προς τη συνέπεια εφαρμογής και υποβάλλεται σε οριζόντια ανάλυση και αλληλοαξιολογήσεις. Στις αποφάσεις μετά τις διερευνήσεις TRIM, η ΕΚΤ δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν μελλοντικούς κανονισμούς για τα εσωτερικά υποδείγματα, αλλά εφαρμόζει τις εκάστοτε ισχύουσες κανονιστικές απαιτήσεις. Ενδέχεται να ακολουθήσουν πρόσθετες συστάσεις και αποφάσεις, αφού ολοκληρωθούν οι οριζόντιες αναλύσεις και οι αλληλοαξιολογήσεις.

Οι κεντρικές ομάδες του έργου προετοίμασαν επίσης έναν εξειδικευμένο οδηγό που αποσαφηνίζει πώς αντιλαμβάνεται η ΕΚΤ τις σημαντικότερες πτυχές του υφιστάμενου κανονισμού για τα εσωτερικά υποδείγματα που υπόκεινται σε TRIM. Σε μια πρώτη μορφή του ο οδηγός κοινοποιήθηκε στα ιδρύματα εντός του πεδίου της TRIM προκειμένου να συλλεχθούν σχετικά σχόλια πριν από την έναρξη της φάσης εκτέλεσης. Στη συνέχεια, ο οδηγός δημοσιεύθηκε στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

Η TRIM ωφελήθηκε σημαντικά από τα σχόλια σχετικά με τον οδηγό. Περαιτέρω, τα σχόλια κατέδειξαν την ισχυρή δέσμευση του κλάδου στους στόχους του έργου. Παράλληλα, η εμπειρία που αποκομίστηκε από τις έως τώρα διενεργηθείσες επιτόπιες διερευνήσεις και οι συνεχιζόμενες κανονιστικές εξελίξεις παρέχουν μια στέρεη βάση για την επικαιροποίηση του οδηγού.

Η TRIM θα συμβάλει σημαντικά στη συνεπή και συγκρίσιμη χρήση των εσωτερικών υποδειγμάτων σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ και, έτσι, θα βοηθήσει στην ίση μεταχείριση

Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία θα ωφεληθεί από τον εν λόγω οδηγό της ΕΚΤ, καθώς και τις μεθοδολογίες και τα εργαλεία που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του έργου για την TRIM. Συνολικά, η TRIM θα συμβάλει σημαντικά ώστε τα εσωτερικά υποδείγματα να είναι συνεπή και συγκρίσιμα σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ και, έτσι, θα βοηθήσει στην ίση μεταχείριση.

Το έργο για την TRIM έχει σχεδιαστεί ώστε να επιτρέπει έναν συνεχή διάλογο με τον κλάδο. Πέραν ενός εξειδικευμένου συνεδρίου τον Φεβρουάριο του 2017, με ενημερωτικές επιστολές που εστάλησαν τον Αύγουστο και τον Δεκέμβριο του 2017 τα συμμετέχοντα ιδρύματα λάμβαναν τακτική ενημέρωση για την πρόοδο της TRIM και πληροφορίες για τα επικείμενα ορόσημα. Περαιτέρω, τα στελέχη που συμμετέχουν στο έργο για την TRIM λάμβαναν τακτικά μέρος σε συναντήσεις του τραπεζικού κλάδου.

Στη διάρκεια του 2017, πέραν των 92 επιτόπιων διερευνήσεων που ξεκίνησαν στο πλαίσιο του έργου για την TRIM, ξεκίνησαν και 70 διερευνήσεις ως προς τα εσωτερικά υποδείγματα στα ΣΙ (από τις οποίες οι 37 επιτόπιες). Συνολικά, μέχρι το τέλος του έτους ολοκληρώθηκαν 133 διερευνήσεις που δεν σχετίζονταν με την TRIM, από τις οποίες οι 123 οδήγησαν στην έκδοση απόφασης από την ΕΚΤ (δεν περιλαμβάνονται περιπτώσεις που η ΕΚΤ συνέβαλε σε κοινές αποφάσεις με άλλες αρμόδιες αρχές ως φορέας εποπτείας στη χώρα καταγωγής).

Διάγραμμα 7

Αριθμός διερευνήσεων εσωτερικών υποδειγμάτων το 2017 ανά κατηγορία κινδύνου (εξαιρουμένης της TRIM)

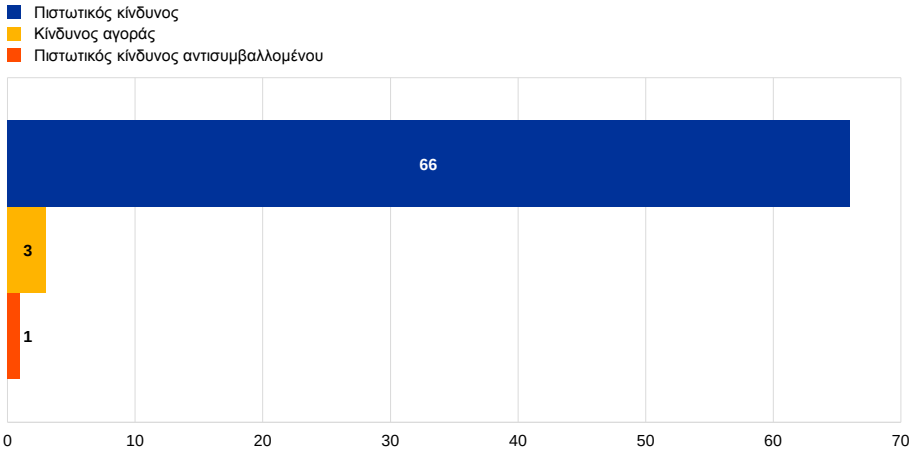

Πηγή: ΕΚΤ.

1.6 Έμμεση εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων και εποπτική επίβλεψη

Ο Κανονισμός ΕΕΜ δίνει στην ΕΚΤ την εντολή να διασφαλίζει την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία του ΕΕΜ, γι' αυτό της αναθέτει καθήκοντα επίβλεψης, ενώ οι ΕΑΑ παραμένουν οι κύριες αρμόδιες για την εποπτεία των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων (ΛΣΙ). Με βάση τον πρωταρχικό σκοπό της εν λόγω επίβλεψης, δηλ. να διασφαλίζεται ότι εφαρμόζονται με συνέπεια υψηλού επιπέδου εποπτικά πρότυπα σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάζεται στενά με τις ΕΑΑ με στόχο την ανάπτυξη ενός λειτουργικού πλαισίου για την επίβλεψη της εποπτείας των ΛΣΙ. Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται παραδείγματα συγκεκριμένων πρωτοβουλιών που αναπτύχθηκαν το 2017.

1.6.1 Κοινά εποπτικά πρότυπα και κοινές μεθοδολογίες

Τα κοινά εποπτικά πρότυπα αναπτύσσονται από την ΕΚΤ σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ

Τα κοινά εποπτικά πρότυπα (ΚΕΠ) και οι κοινές μεθοδολογίες για την εποπτεία των ΛΣΙ, όπως ορίστηκαν από κοινού από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ, εξακολουθούν να αποτελούν βασικά εργαλεία για την προώθηση εποπτικών πρακτικών που διασφαλίζουν συνεπή και υψηλής ποιότητας εποπτεία των ΛΣΙ. Μετά την ανάπτυξη των κοινών προτύπων και μεθοδολογιών τα προηγούμενα έτη, το 2017 δόθηκε έμφαση στην εφαρμογή τους.[23] Οι ΕΑΑ συνέχισαν να εφαρμόζουν τα ΚΕΠ που είχαν ολοκληρωθεί νωρίτερα (π.χ. ΚΕΠ σχετικά με τον **εποπτικό προγραμματισμό** και τα **σχέδια ανάκαμψης**) και άρχισαν να εφαρμόζουν και νέα πρότυπα, όπως τα ΚΕΠ σχετικά με τη **διεξαγωγή επιτόπιων επιθεωρήσεων σε ΛΣΙ**. Το εν λόγω ΚΕΠ έχει

[23] Για περιγραφή των πρωτοβουλιών που προωθούν μια κοινή εποπτική προσέγγιση για τα ΛΣΙ, βλ. LSI supervision within the SSM.

πρωτίστως στόχο να ενισχύσει την εναρμόνιση του σχεδιασμού των επιθεωρήσεων και να ορίσει τα ελάχιστα επίπεδα εποπτικής παρακολούθησης. Επί του παρόντος καταβάλλονται περαιτέρω προσπάθειες για την υποστήριξη της πρακτικής εφαρμογής των ΚΕΠ από τις ΕΑΑ (π.χ. μέσω εξειδικευμένων εργαστηρίων).

Πέραν της εναρμόνισης των εποπτικών διαδικασιών, άλλα έργα έχουν στόχο να προωθήσουν τις κοινές προσεγγίσεις ως προς την εποπτεία των κινδύνων που προέρχονται από συγκεκριμένα επιχειρηματικά μοντέλα. Ένα παράδειγμα είναι το **ΚΕΠ για τα ιδρύματα χρηματοδότησης αγοράς αυτοκινήτου (car financing institutions – CFI),** το οποίο οριστικοποιήθηκε το 2016 και στόχος του είναι να διασφαλίσει τη συνεπή, υψηλής ποιότητας και αναλογική προσέγγιση ως προς την εποπτεία των CFI (ΣΙ και ΛΣΙ) σε ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ. Το 2017 οργανώθηκαν τοπικά εργαστήρια με τον κλάδο, εστιάζοντας στην ανάλυση των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας και το συγκεκριμένο προφίλ κινδύνου των CFI.

Μετά την ανάπτυξη ενός πλαισίου συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ στον τομέα της **διαχείρισης κρίσεων**, δύο σχετικά ΚΕΠ αναπτύχθηκαν το 2017 τα οποία θα οριστικοποιηθούν το 2018: το ένα *αφορά τις εποπτικές πρακτικές των ΕΑΑ για τη διαχείριση κρίσεων σε ΛΣΙ και τη συνεργασία με τις αρχές εξυγίανσης,* το άλλο *αφορά τις εποπτικές διαδικασίες των ΕΑΑ για τα ΛΣΙ που παραβιάζουν τις ελάχιστες κεφαλαιακές απαιτήσεις.*[24]

Όσον αφορά τα **θεσμικά συστήματα προστασίας** (institutional protection schemes – IPS), οι εργασίες που έλαβαν χώρα το 2016 συμπληρώθηκαν το 2017 με την περαιτέρω παρακολούθηση των "υβριδικών" IPS, στα οποία συμμετέχουν τόσο ΣΙ όσο και ΛΣΙ. Οι εργασίες διενεργήθηκαν από κοινού από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ της Αυστρίας και της Γερμανίας, που προς το παρόν είναι οι μόνες χώρες της ζώνης του ευρώ που έχουν θεσπίσει "υβριδικά" IPS. Το πεδίο εφαρμογής της άσκησης έχει ευθυγραμμιστεί με τις απαιτήσεις που τέθηκαν για τα IPS στα άρθρα 113(7) και 49(3) του CRR. Η εκπλήρωση των εν λόγω απαιτήσεων υπόκειται σε τακτική παρακολούθηση. Αυτή θα ενισχυθεί τα επόμενα έτη, με τη σταδιακή εφαρμογή των προδιαγραφών υποβολής εκθέσεων βάσει του Οδηγού της ΕΚΤ σχετικά με την άσκηση δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών, γεγονός που θα αυξήσει τη διαθεσιμότητα δεδομένων σχετικών με τα IPS.

Ο θεματικός έλεγχος για το **IFRS 9** που καλύπτει τόσο τα ΛΣΙ όσο και τα ΣΙ διενεργείται σε στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ. Στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι το νέο πρότυπο IFRS 9 εφαρμόζεται με συνέπεια σε όλες τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ. Μεταξύ άλλων, αναπτύχθηκαν εργαλεία που θα βοηθήσουν τις εποπτικές αρχές να αξιολογήσουν την ετοιμότητα των ΛΣΙ για την εισαγωγή του IFRS 9 (βλ. Ενότητα 1.3.2).

Επιπλέον, το φθινόπωρο του 2017 δημοσιεύθηκε για διαβούλευση ένας **Οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech)**[25]. Ο οδηγός θα δημοσιευθεί στην

[24] Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. την Ενότητα 2.4.1.

[25] Βλ. Οδηγός σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας.

οριστική του μορφή στις αρχές του 2018. Στόχος του εν λόγω οδηγού είναι να αυξήσει τη διαφάνεια προς χάριν των αιτούντων αδειοδότηση για πιστωτικό ίδρυμα fintech (δηλ. κάθε οντότητα με επιχειρηματικό μοντέλο λειτουργίας στο οποίο η παραγωγή και διάθεση τραπεζικών προϊόντων και υπηρεσιών βασίζονται στην τεχνολογική καινοτομία). Οι συνεχιζόμενες εργασίες επικεντρώνονται στις επιπτώσεις των χρηματοοικονομικών τεχνολογιών (π.χ. μεγάλα δεδομένα (big data), τεχνολογία κατανεμημένου καθολικού (distributed ledger technology)) για την τραπεζική εποπτεία και αναλύουν τη σημασία δημιουργίας περιβάλλοντος κανονιστικών δοκιμών (regulatory sandboxes).

Επίσης, η ΕΚΤ μελετά το θέμα της εποπτείας των υποδομών της χρηματοπιστωτικής αγοράς (financial market infrastructures – FMI) που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας ως τράπεζες βάσει του Κανονισμού CRR, με κύριες επιχειρηματικές δραστηριότητες που περιλαμβάνουν την παροχή υπηρεσιών κεντρικού αντισυμβαλλομένου (central counterparty – CCP) ή κεντρικού αποθετηρίου τίτλων σε συμμετέχοντες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών που συμμετέχουν στον ΕΕΜ. Προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεπής, υψηλής ποιότητας και αναλογική προσέγγιση ως προς την εποπτεία των εν λόγω ειδικής φύσεως ιδρυμάτων, η ΕΚΤ, σε στενή συνεργασία με αρκετές ΕΑΑ, βρίσκεται στη διαδικασία οριστικοποίησης του **ΚΕΠ σχετικά με τις αξιολογήσεις βάσει SREP για τα ιδρύματα FMI.**

Εθνικές επιλογές και διακριτικές ευχέρειες για τον τομέα των ΛΣΙ

Για λόγους ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτικών ιδρυμάτων, η ΕΚΤ, σε πολύ στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ, αποφάσισε να εναρμονίσει την άσκηση των εθνικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών (options and national discretions – OND) για τον τομέα των ΛΣΙ. Μετά από δημόσια διαβούλευση, η οποία ολοκληρώθηκε τον Ιανουάριο του 2017, δημοσιεύθηκε μια Κατευθυντήρια Γραμμή[26] και μια Σύσταση[27] προς τις ΕΑΑ τον Απρίλιο του 2017.

Ενώ στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι προτάσεις πολιτικής για τα ΛΣΙ είναι ίδιες με εκείνες που υιοθετήθηκαν για τα σημαντικά ιδρύματα, για ορισμένες OND εφαρμόζεται αναλογική προσέγγιση ως προς την εποπτεία των ΛΣΙ, η οποία διαφέρει από την κατεύθυνση πολιτικής που αναπτύχθηκε για τα σημαντικά ιδρύματα (π.χ. συνδυασμός της επιτροπής διαχείρισης κινδύνων με την επιτροπή ελέγχου). Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις όπου δεν απαιτείται εναρμόνιση προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρωστία της εποπτείας ή η ισότιμη μεταχείριση, οι ΕΑΑ έχουν τη δυνατότητα να υιοθετήσουν μια ευέλικτη προσέγγιση ως προς την εφαρμογή ορισμένων OND. Επιπροσθέτως, μερικές από αυτές τις διαφορές αναμένεται να εξαλειφθούν σταδιακά με την πάροδο του χρόνου, καθώς θα καταργηθούν σταδιακά οι μεταβατικές ρυθμίσεις.

[26] Κατευθυντήρια Γραμμή (ΕΕ) 2017/697 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Απριλίου 2017 σχετικά με την άσκηση από τις εθνικές αρμόδιες αρχές δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο όσον αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ECB/2017/9).

[27] Σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Απριλίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή κοινών προδιαγραφών κατά την άσκηση από τις εθνικές αρμόδιες αρχές ορισμένων δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο όσον αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΕΚΤ/2017/10).

Η ολοκλήρωση των εργασιών επί των OND αποτελεί σημαντικό βήμα προς την ομοιόμορφη εποπτεία και την αυξημένη εναρμόνιση και σημαίνει ότι έχουν ξεπεραστεί σε μεγάλο βαθμό οι σημαντικές αποκλίσεις ως προς την εθνική εφαρμογή των επιλογών και διακριτικών ευχερειών.

1.6.2 Η μεθοδολογία SREP για τα ΛΣΙ

Η μεθοδολογία SREP για τα ΛΣΙ βασίζεται στη μεθοδολογία που εφαρμόζεται για τα ΣΙ και λαμβάνει υπόψη τις αρχές της αναλογικότητας και της ευελιξίας για τις ΕΑΑ, οι οποίες είναι αρμόδιες για τις αποφάσεις βάσει της SREP

Σημαντικό ορόσημο το 2017 ήταν η ολοκλήρωση του έργου που ανέλαβαν από κοινού η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ ως προς την καθιέρωση κοινών μεθοδολογιών για τη **Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (SREP) για τα ΛΣΙ**. Η μεθοδολογία βασίζεται σε εκείνη που εφαρμόζεται για τα ΣΙ και χρησιμοποιεί αναλογικά τα ίδια διαρθρωτικά στοιχεία. Εισάγει επίσης ορισμένες απλοποιήσεις και προσαρμογές, παρέχοντας στις ΕΑΑ κάποια ευελιξία ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ΛΣΙ καθώς και την ανομοιογένεια ως προς τις λογιστικές αρχές. Η SREP για τα ΛΣΙ θα προωθήσει την εποπτική σύγκλιση στον τομέα των ΛΣΙ, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα ένα ελάχιστο επίπεδο εναρμόνισης και μια συνέχεια στις αξιολογήσεις των ΣΙ και των ΛΣΙ. Οι ΕΑΑ διατηρούν την πλήρη αρμοδιότητα, ως άμεσες εποπτικές αρχές, για τη διενέργεια των αξιολογήσεων και τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τους δείκτες κεφαλαίου, ρευστότητας και ποιοτικού χαρακτήρα.

Οι εργασίες επί της SREP για τα ΛΣΙ ξεκίνησαν το 2015, όταν ορίστηκε κοινή μεθοδολογία για το σύστημα αξιολόγησης κινδύνων. Συνεχίστηκαν το 2016, με έμφαση στον ποσοτικό προσδιορισμό του κεφαλαίου και της ρευστότητας. Το 2017, η μεθοδολογία SREP για τα ΛΣΙ (συμπεριλαμβανομένης της αναθεωρημένης μεθοδολογίας RAS) εφαρμόστηκε δοκιμαστικά από τις ΕΑΑ. Όλες οι ΕΑΑ συμμετείχαν ενεργά στη δοκιμή και παρείχαν χρήσιμα σχόλια, βάσει των οποίων πραγματοποιήθηκαν οι απαραίτητες προσαρμογές στη μεθοδολογία.

Η **αρχή της αναλογικότητας** αποτυπώνεται στη μεθοδολογία μέσα από ένα υπόδειγμα ελάχιστης εποπτικής παρακολούθησης, το οποίο εξαρτάται από την προτεραιότητα που αποδίδεται στο ΛΣΙ. Ως εκ τούτου, ορισμένες πτυχές όπως η ανάγκη για πληροφόρηση, η ένταση της αξιολόγησης και οι εποπτικές προσδοκίες διαφέρουν, αναλόγως με την κατηγορία του ΛΣΙ και το είδος των δραστηριοτήτων του. Η μεθοδολογία παρέχει επίσης κάποια **ευελιξία** στις ΕΑΑ. Η ευελιξία ως προς τη SREP διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των διαδικασιών ICAAP και ILAAP και τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στα ΛΣΙ.

Η μεθοδολογία θα εφαρμοστεί από τις ΕΑΑ στο πλαίσιο του κύκλου εποπτείας του 2018. Προκειμένου να γίνει ομαλή μετάβαση από την εθνική μεθοδολογία για τη SREP στη μεθοδολογία για τη SREP του ΕΕΜ, το πρώτο έτος οι ΕΑΑ θα την εφαρμόσουν τουλάχιστον στα ΛΣΙ υψηλής προτεραιότητας. Αυτό επιτρέπει στις ΕΑΑ να προβούν σε περαιτέρω δοκιμασίες της μεθοδολογίας, ιδίως σε σχέση με τα μικρότερα ιδρύματα, πριν από την τελική ημερομηνία εφαρμογής το 2020. Η μεθοδολογία θα αξιολογηθεί περαιτέρω και θα αναπτυχθεί, αναλόγως με τις ανάγκες, προκειμένου να ληφθούν υπόψη η εμπειρία που αποκτήθηκε εντός του ΕΕΜ και οι ευρύτερες εξελίξεις (για παράδειγμα σε σχέση με το κανονιστικό πλαίσιο και τις

πρόσθετες εργασίες που πιθανόν θα εκτελεστούν από την ΕΑΤ, καθώς και εντός του ΕΕΜ).

1.6.3 Συνεργασία για την εποπτεία επιμέρους ΛΣΙ

Οι εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ βρίσκονται σε διαρκή διάλογο με τους συναδέλφους τους στις ΕΑΑ

Η αναλογικότητα έχει πρωτεύουσα σημασία για την αποτελεσματική λειτουργία της εποπτικής επίβλεψης. Η πρακτική εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας βασίζεται σε ένα **πλαίσιο ιεράρχησης κατά προτεραιότητα.** Το εν λόγω πλαίσιο λαμβάνει υπόψη αφενός την εγγενή επικινδυνότητα του συγκεκριμένου ΛΣΙ και αφετέρου τη συνολική του επίδραση στο εθνικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Το 2017 οι ΕΑΑ συνέχισαν να υποβάλλουν, μέσω της **κεντρικής υπηρεσίας κοινοποιήσεων (Central Notification Point)**, (α) εκ των προτέρων κοινοποιήσεις σχετικά με ουσιώδεις εποπτικές διαδικασίες και με προτεινόμενες εποπτικές αποφάσεις που σχετίζονται με ΛΣΙ τα οποία κατηγοριοποιούνται ως υψηλής προτεραιότητας (περίπου 100 ΛΣΙ) και (β) έκτακτες κοινοποιήσεις σε σχέση με τυχόν επιδείνωση της χρηματοοικονομικής κατάστασης των ΛΣΙ. Η εμπειρία που αποκτήθηκε τα τελευταία έτη αξιοποιήθηκε στις **αναθεωρημένες κατευθύνσεις σχετικά με τις απαιτήσεις κοινοποίησης για τα ΛΣΙ**, που ισχύουν από το 2018. Οι κατευθύνσεις αποσαφηνίζουν τα κριτήρια με βάση τα οποία οι αποφάσεις προς κοινοποίηση στην ΕΚΤ χαρακτηρίζονται ουσιώδεις και ορίζουν ένα σύνολο σημείων ενεργοποίησης και δεικτών ώστε να ενισχύσουν την εγκαιρότητα των κοινοποιήσεων. Η ΕΚΤ έλαβε 67 κοινοποιήσεις το 2017, οι οποίες κυρίως σχετίζονταν με ζητήματα κεφαλαίου και διακυβέρνησης.

Με βάση τις κοινοποιήσεις από τις ΕΑΑ, καθώς και άλλα διαθέσιμα στοιχεία, οι εμπειρογνώμονες από τα εξειδικευμένα **γραφεία για κάθε χώρα εξακολούθησαν να** παρακολουθούν τα ΛΣΙ στις αντίστοιχες χώρες, ιδίως εκείνα τα ιδρύματα που αντιμετώπισαν επιδείνωση της οικονομικής τους κατάστασης. Οι εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ βρίσκονται επίσης σε διαρκή διάλογο με τους ομολόγους τους στις ΕΑΑ, προκειμένου να παρακολουθούν την υλοποίηση των συστάσεων και των ενεργειών συμμόρφωσης προς αυτές που σχετίζονται με αποφάσεις επί των κοινών διαδικασιών. Σε μερικές περιπτώσεις, η συνεργασία σε σχέση με τα επιμέρους ΛΣΙ έχει λάβει τη μορφή κοινών επιτόπιων επιθεωρήσεων και τεχνικών κλιμακίων.

1.7 Μακροπροληπτικές αρμοδιότητες

Το 2017 η ΕΚΤ εξακολούθησε να συνεργάζεται στενά με τις εθνικές αρχές σε σχέση με τη μακροπροληπτική πολιτική στη ζώνη του ευρώ, σύμφωνα με τα καθήκοντα που της έχουν ανατεθεί βάσει του άρθρου 5 του Κανονισμού ΕΕΜ. Το Φόρουμ Μακροπροληπτικής Πολιτικής χρησιμεύει ως πλατφόρμα συζητήσεων ώστε τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και του Εποπτικού Συμβουλίου να συνδυάζουν τη μικροπροληπτική και τη μακροπροληπτική θεώρηση σε ολόκληρο τον ΕΕΜ.[28] Έτσι

[28] Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2015.

διασφαλίζεται ότι οι ενέργειες μικροπροληπτικής και μακροπροληπτικής εποπτείας αλληλοσυμπληρώνονται αποτελεσματικά.

Περισσότερες από 100
κοινοποιήσεις για θέματα μακροπροληπτικής πολιτικής υποβλήθηκαν από τις εθνικές αρχές

Το 2017 η ΕΚΤ έλαβε περισσότερες από 100 κοινοποιήσεις από τις εθνικές αρχές για θέματα μακροπροληπτικής πολιτικής. Οι περισσότερες κοινοποιήσεις αφορούσαν αποφάσεις για τον ανά τρίμηνο προσδιορισμό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (CCyB), καθώς και αποφάσεις σχετικά με τον προσδιορισμό των παγκοσμίως συστημικά σημαντικών και των λοιπών συστημικά σημαντικών ιδρυμάτων και την αντιμετώπισή τους από την άποψη των κεφαλαιακών απαιτήσεων.[29]

Εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία της Επιτροπής της Βασιλείας, η ΕΚΤ και οι εθνικές αρχές εντόπισαν επτά τράπεζες παγκόσμιου συστημικού ενδιαφέροντος (G-SIBs)[30] – μία λιγότερη σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.[31] Τα εν λόγω ιδρύματα ταξινομήθηκαν σε κατηγορίες οι οποίες συνεπάγονται σταδιακά προσαρμοζόμενα ποσοστά κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας από 0,75% έως 1,5% το 2018 (με την ολοκλήρωση της σταδιακής προσαρμογής, το 2019, τα τελικά ποσοστά κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας για τις εν λόγω τράπεζες θα κυμαίνονται από 1,0% έως 2,0%).

Η ΕΚΤ έλαβε επίσης κοινοποιήσεις σχετικά με τα ποσοστά αποθεμάτων ασφαλείας για 109 λοιπά συστημικώς σημαντικά ιδρύματα. Τα εν λόγω ποσοστά ήταν σύμφωνα με τη μεθοδολογία της ΕΚΤ για την αξιολόγηση των λοιπών συστημικώς σημαντικών ιδρυμάτων και τον προσδιορισμό των αποθεμάτων ασφαλείας.

Επιπλέον, η ΕΚΤ έλαβε κοινοποιήσεις από εθνικές αρχές αναφορικά με την εφαρμογή αποθεμάτων ασφαλείας συστημικού κινδύνου και αυστηρότερων απαιτήσεων στάθμισης κινδύνου, αλλά και κοινοποιήσεις σχετικά με την αμοιβαιότητα μακροπροληπτικών μέτρων που εφαρμόστηκαν σε άλλα κράτη-μέλη.

Η ΕΚΤ συμμετείχε επίσης στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ), το οποίο είναι αρμόδιο για τη μακροπροληπτική επίβλεψη του χρηματοπιστωτικού συστήματος στην ΕΕ. Το ΕΣΣΚ εντοπίζει και ιεραρχεί τους συστημικούς κινδύνους και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, εκδίδει προειδοποιήσεις ή συστάσεις για διορθωτικές ενέργειες. Οι ΜΕΟ αξιοποίησαν τις πληροφορίες από το ΕΣΣΚ, σε συνδυασμό με τη μακροπροληπτική ανάλυση που παράγεται από την ΕΚΤ – τόσο εσωτερικής κυκλοφορίας όσο και δημοσιευμένη – προκειμένου να διασφαλίσουν ότι συνυπολογίζονται όλοι οι σχετικοί κίνδυνοι. Αντίστοιχα, το ΕΣΚΤ και

[29] Οι επίσημες κοινοποιήσεις για θέματα CCyB λαμβάνονται σε τριμηνιαία βάση, ενώ οι κοινοποιήσεις για τα λοιπά συστημικώς σημαντικά ιδρύματα και τα ιδρύματα παγκόσμιου συστημικού ενδιαφέροντος λαμβάνονται σε ετήσια βάση. Επιπλέον, ορισμένες εθνικές αρχές υποβάλλουν κοινοποιήσεις σχετικά με άλλα μέτρα, π.χ. βάσει του άρθρου 458 του CRR. Το εν λόγω άρθρο επιτρέπει στις εθνικές αρχές να υιοθετήσουν μέτρα μακροπροληπτικής εποπτείας σε εθνικό επίπεδο προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον συστημικό κίνδυνο, εφόσον άλλα εργαλεία δεν μπορούν να τον αντιμετωπίσουν ικανοποιητικά (όπως μεταξύ άλλων τα μέτρα βάσει των άρθρων 124 και 164). Επί παραδείγματι, οι εθνικές αρχές του Βελγίου και της Φινλανδίας υιοθέτησαν μέτρα αντιμετώπισης των κινδύνων της αγοράς ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων.

[30] Τα ιδρύματα που χαρακτηρίζονται ως παγκόσμιου συστημικού ενδιαφέροντος (με πλήρη εφαρμογή των απαιτήσεων περί αποθεμάτων ασφαλείας από το 2019 και εξής) είναι τα BNP Paribas (FR), Groupe Crédit Agricole (FR), Deutsche Bank (DE), ING Bank (NL), Banco Santander (ES), Société Générale (FR) και UniCredit Group (IT).

[31] Το ίδρυμα Groupe BCPE (FR) διαγράφηκε από τον κατάλογο το 2017.

άλλες αρχές μακροπροληπτικής εποπτείας χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που παρέχονται από τις ΜΕΟ προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πληροφορίες για επιμέρους ιδρύματα λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυση κινδύνων σε επίπεδο συστήματος και να προσδιορίσουν πιθανά μέτρα περιορισμού του κινδύνου.

Επιπλέον, η ΕΚΤ υποστηρίζει την τροποποίηση της μεθοδολογίας αξιολόγησης των G-SIB, έτσι ώστε η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία να νοείται ως μια ενιαία γεωγραφική περιφέρεια.

2 Η συμβολή του ΕΕΜ στο ευρωπαϊκό πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων και εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων

2.1 Περιπτώσεις εξυγίανσης τραπεζών το 2017

Το πλαίσιο της ΕΕ για την ανάκαμψη και την εξυγίανση τραπεζών αποτελεί σημαντικό πόλο για τη σταθερότητα του τραπεζικού τομέα. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διαδραματίζει σημαντικό ρόλο σε αυτό το πλαίσιο.

Το πρώτο εξάμηνο του 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ αποφάσισε, για πρώτη φορά, να κηρύξει τρεις τράπεζες στις οποίες ασκεί άμεση εποπτεία σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό για τον Ενιαίο Μηχανισμό Εξυγίανσης (Κανονισμός ΕΜΕ), από τη στιγμή που ένα σημαντικό ίδρυμα κηρύσσεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας (ΚΑΕΑ), το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ) πρέπει να αξιολογήσει αν πληρούνται και οι υπόλοιπες προϋποθέσεις για τη λήψη μέτρων εξυγίανσης και ειδικότερα αν: (α) λαμβάνοντας υπόψη τη χρονική στιγμή και άλλες σχετικές περιστάσεις, δεν προσδοκάται εύλογα ότι εναλλακτικά μέτρα προερχόμενα από τον ιδιωτικό τομέα θα αποτρέψουν την αφερεγγυότητα της οντότητας εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και (β) η λήψη μέτρων εξυγίανσης είναι αναγκαία για λόγους δημοσίου συμφέροντος.

Εάν δεν συντρέχει η τελευταία προϋπόθεση, η τράπεζα δεν θα εξυγιανθεί, αλλά θα υπαχθεί στη σχετική εθνική διαδικασία αφερεγγυότητας.

Για μία από τις τρεις τράπεζες, την Banco Popular Español, το ΕΣΕ απεφάνθη ότι όντως συντρέχουν οι προϋποθέσεις και προσδιόρισε τα μέτρα εξυγίανσης. Για τις άλλες δύο τράπεζες, τη Veneto Banca και την Banca Popolare di Vicenza, το ΕΣΕ έκρινε ότι δεν είναι αναγκαία για λόγους δημοσίου συμφέροντος η λήψη μέτρων εξυγίανσης, και τελικά οι τράπεζες τέθηκαν υπό εκκαθάριση σύμφωνα με το ιταλικό πτωχευτικό δίκαιο.

2.1.1 Η περίπτωση της Banco Popular Español

Τον Ιούνιο του 2017 η Banco Popular Español ήταν η πρώτη τράπεζα που κηρύχθηκε σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ

Στις 6 Ιουνίου 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ απεφάνθη ότι η Banco Popular Español τελεί σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας σύμφωνα με τα άρθρα 18(1)(α) και 18(4)(γ) του Κανονισμού ΕΜΕ, εκτιμώντας ότι στο εγγύς μέλλον δεν θα είναι σε θέση να εκπληρώσει εμπρόθεσμα τις δανειακές ή άλλες υποχρεώσεις της λόγω ιδιοσυγκρατικής κρίσης ρευστότητας. Ως εκ τούτου το ΕΣΕ συμπέρανε ότι συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη λήψη μέτρων εξυγίανσης και αποφάσισε να προσδιορίσει τα μέτρα εξυγίανσης, τα οποία συνεπάγονταν την

απομείωση της αξίας κεφαλαιακών μέσων και την πώληση της τράπεζας στην Banco Santander.

Η Banco Popular Español αντιμετώπιζε διαρθρωτικά προβλήματα, όπως υψηλό επίπεδο μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ), χαμηλό ποσοστό κάλυψης των ΜΕΔ από προβλέψεις σε σύγκριση με παρόμοια ιδρύματα, υψηλό επίπεδο κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων και χαμηλή κερδοφορία.

Από το 2012 η τράπεζα είχε πραγματοποιήσει τρεις αυξήσεις κεφαλαίου, συνολικού ύψους 5,5 δισεκ. ευρώ. Ωστόσο δεν κατάφερε να μειώσει ουσιωδώς την έκθεσή της σε προβληματικά ανοίγματα προς τον τομέα των ακινήτων που ανέρχονταν σε ακαθάριστη βάση σε 37 δισεκ. ευρώ. Επιπλέον, η επιδείνωση αυτού του χαρτοφυλακίου διέβρωσε περαιτέρω το κεφάλαιό της. Η ανακοίνωση της τράπεζας τον Φεβρουάριο του 2017 για πρόσθετες προβλέψεις και ζημίες τέλους έτους, καθώς και η ανακοίνωση στις 10 Απριλίου ότι λόγω της δυσχερούς κεφαλαιακής της θέσης ήταν πιθανό να χρειαστεί αύξηση κεφαλαίου ή εταιρική συναλλαγή προκειμένου να αντιμετωπιστούν τυχόν πρόσθετες απομειώσεις στο χαρτοφυλάκιο των προβληματικών στοιχείων ενεργητικού της, οδήγησαν σε υποβαθμίσεις της πιστοληπτικής της ικανότητας και προκάλεσαν έντονη ανησυχία μεταξύ των πελατών της. Αυτό οδήγησε σε σημαντικές εκροές καταθέσεων και σοβαρή επιδείνωση της καταθετικής βάσης της τράπεζας, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να προσφύγει σε άλλες πηγές άντλησης ρευστότητας.

Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με το ΕΣΕ

Η στενή συνεργασία μεταξύ Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και ΕΣΕ συνέβαλε στην επιτυχία της διαδικασίας διαχείρισης κρίσεων

Η επιδεινούμενη κατάσταση της Banco Popular Español γνωστοποιήθηκε από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ στο ΕΣΕ στις αρχές Απριλίου 2017 και συζητήθηκε εκτενώς σε συνεδριάσεις με θέμα τη διαχείριση κρίσεων που διοργάνωσε η ΕΚΤ με τη συμμετοχή εκπροσώπων του ΕΣΕ. Η ανταλλαγή πληροφοριών εντατικοποιήθηκε τον Μάιο του 2017, γεγονός που επέτρεψε σε όλους τους εμπλεκομένους να προετοιμαστούν εγκαίρως. Το ΕΣΕ προσκλήθηκε επίσης να συμμετέχει με την ιδιότητα του παρατηρητή στις συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, στις οποίες τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου ενημερώνονταν για τις εξελίξεις και λάμβαναν αποφάσεις για την Banco Popular Español. Και η ΕΚΤ από την πλευρά της, ως παρατηρητής στη Διευρυμένη Εκτελεστική Σύνοδο του ΕΣΕ, ενημερώθηκε για την εκ μέρους του ΕΣΕ αξιολόγηση της συνδρομής και των υπόλοιπων προϋποθέσεων για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης. Επίσης η ΕΚΤ παρείχε πληροφορίες εποπτικού περιεχομένου συναφείς με το συγκεκριμένο έργο του ΕΣΕ.

Συνολικά, η στενή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ΕΚΤ και ΕΣΕ είχε σημαντική συμβολή στην αποτελεσματική διαδικασία διαχείρισης κρίσεων.

Διαδικαστικά βήματα για τη διαπίστωση ότι ένα ίδρυμα βρίσκεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας (ΚΑΕΑ)

Εξαιτίας του επείγοντος χαρακτήρα της κατάστασης, τα διαδικαστικά βήματα για τη διαπίστωση ότι ένα ίδρυμα βρίσκεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας ολοκληρώθηκαν αποτελεσματικά σε λιγότερο από μία ημέρα

Στις 6 Ιουνίου 2017 το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε την έναρξη της διαδικασίας διαπίστωσης ΚΑΕΑ και ξεκίνησε επίσημη διαβούλευση με το ΕΣΕ.

Μετά τη διαβούλευση, το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ εξέδωσε αξιολόγηση που διαπίστωνε ότι η Banco Popular Español βρίσκεται σε ΚΑΕΑ. Κατόπιν η αξιολόγηση υπεβλήθη προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στο πλαίσιο της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν διατύπωσε αντίρρηση στην αξιολόγηση του Εποπτικού Συμβουλίου, η οποία είχε αποσταλεί επίσης στο ΕΣΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού ΕΜΕ στις 6 Ιουνίου. Τέλος, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ κοινοποίησε σε όλες τις αρμόδιες αρχές την απόφασή της, σύμφωνα με το άρθρο 81 της Οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (BRRD) και τη CRD IV.

Ενέργειες μετά τη διαπίστωση ΚΑΕΑ

Στις 7 Ιουνίου 2017 το ΕΣΕ προσδιόρισε σχήμα εξυγίανσης που περιλάμβανε την πώληση της Banco Popular Español στην Banco Santander προς 1 ευρώ και τη μερική διαγραφή ή μεταβίβαση κεφαλαιακών μέσων

Στις 7 Ιουνίου 2017 το ΕΣΕ έκρινε ότι συνέτρεχαν όλες οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης και αποφάσισε να ορίσει σχήμα εξυγίανσης, το οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την ίδια ημέρα σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18.7 του Κανονισμού ΕΜΕ. Η απόφαση για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης περιλάμβανε τα εξής: (α) απομείωση της αξίας μετοχών, (β) απομείωση της αξίας και μετατροπή πρόσθετων κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 1 σε μετοχές, (γ) μετατροπή των υφιστάμενων κεφαλαιακών μέσων κατηγορίας 2 σε μετοχές ονομαστικής αξίας 1 ευρώ έκαστη και (δ) μεταβίβαση των νέων μετοχών στην Banco Santander.

2.1.2 Η περίπτωση της Banca Popolare di Vicenza και της Veneto Banca

Τον Ιούνιο του 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ απεφάνθη ότι η Banca Popolare di Vicenza και η Veneto Banca τελούσαν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας

Στις 23 Ιουνίου 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ απεφάνθη ότι η Veneto Banca και η Banca Popolare di Vicenza ήταν ιδρύματα σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας σύμφωνα με το άρθρο 18(1)(α) και 18(4)(α) του Κανονισμού ΕΜΕ.

Το ΕΣΕ συμπέρανε ότι και στις δύο περιπτώσεις δεν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης. Στη συνέχεια οι τράπεζες τέθηκαν υπό αναγκαστική διαχείριση και εκκαθάριση σύμφωνα με το ιταλικό πτωχευτικό δίκαιο.

Η Banca Popolare di Vicenza και η Veneto Banca, με έδρα και οι δύο στη βορειοανατολική Ιταλία και με παρόμοιο επιχειρηματικό μοντέλο και μερίδιο αγοράς, είχαν βρεθεί στο στόχαστρο των αρχών εποπτείας ήδη από το 2014 λόγω (α) της χαμηλής τους κερδοφορίας, (β) του υψηλού λειτουργικού κόστους σε σχέση με τα έσοδα από τις κύριες τραπεζικές εργασίες, (γ) του υψηλού κόστους άντλησης

κεφαλαίων που συνδέεται με σοβαρή απομείωση της αξίας της αναμενόμενης κερδοφορίας και (δ) της χαμηλής ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού τους.

Παρά τις διαδοχικές αυξήσεις κεφαλαίου που πραγματοποιήθηκαν κατόπιν αιτήματος της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, και οι δύο τράπεζες είχαν εξαντλήσει σημαντικό ύψος των ιδίων κεφαλαίων τους τα τρία τελευταία χρόνια πριν βρεθούν σε κατάσταση αφερεγγυότητας. Αυτό αποτελούσε σαφή ένδειξη ότι τα αντίστοιχα επιχειρηματικά μοντέλα τους δεν ήταν κατάλληλα για να διασφαλίσουν την κερδοφορία και βιωσιμότητά τους.

Το 2017 οι δύο τράπεζες υπέβαλαν στην ΕΚΤ από κοινού ένα επιχειρησιακό σχέδιο ("σχέδιο Tiepolo") που προέβλεπε τη συγχώνευσή τους μέχρι το τέλος του 2017. Σύμφωνα με το σχέδιο, οι κεφαλαιακές ανάγκες ανέρχονταν σε 4,7 δισεκ. ευρώ.

Η ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν εφικτή η αποτελεσματική και έγκαιρη εφαρμογή του σχεδίου προκειμένου να ανακεφαλαιοποιηθούν οι δύο τράπεζες, να συγχωνευθούν και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για ένα νέο βιώσιμο επιχειρηματικό μοντέλο. Επίσης έκρινε ότι δεν ήταν διαθέσιμα άλλα αποτελεσματικά μέτρα εποπτείας ή έγκαιρης παρέμβασης.

Συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών με το ΕΣΕ

Η στενή συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ΕΚΤ και ΕΣΕ είχε σημαντική συμβολή στην αποτελεσματική διαδικασία διαχείρισης κρίσεων

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ενημέρωσε από νωρίς το ΕΣΕ σχετικά με την επιδεινούμενη κατάσταση της Banca Popolare di Vicenza και της Beneto Banca, και η ανταλλαγή πληροφοριών αυξήθηκε από το τέλος του 2016.

Η ανταλλαγή πληροφοριών ενισχύθηκε περαιτέρω το πρώτο εξάμηνο του 2017. Αυτή η ενδελεχής και εκτεταμένη ανταλλαγή πληροφοριών συνέβαλε στην προετοιμασία όλων των εμπλεκομένων από τα αρχικά ακόμη στάδια.

Επιπλέον, προκειμένου να γίνει καλύτερη προετοιμασία εν όψει ενδεχόμενης διαπίστωσης ΚΑΕΑ, στα τελευταία στάδια της κλιμάκωσης της κρίσης, η κατάσταση των δύο τραπεζών συζητήθηκε λεπτομερώς σε συναντήσεις με θέμα τη διαχείριση κρίσεων, στις οποίες συμμετείχαν επίσης τα αρμόδια στελέχη και μέλη του Συμβουλίου του ΕΣΕ.

Το ΕΣΕ προσκλήθηκε επίσης να συμμετέχει με την ιδιότητα του παρατηρητή στις συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, στις οποίες τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου ενημερώνονταν για τις εξελίξεις και έλαβαν όλες τις αποφάσεις σχετικά με τις δύο τράπεζες. Με αυτό τον τρόπο το ΕΣΕ λάμβανε την ίδια πληροφόρηση και ταυτόχρονα με τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου. Και η ΕΚΤ από την πλευρά της, ως παρατηρητής στην Εκτελεστική Σύνοδο του ΕΣΕ, ενημερώθηκε για την εκ μέρους του ΕΣΕ αξιολόγηση της συνδρομής και των υπόλοιπων προϋποθέσεων για την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης. Συνολικά, η στενή συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ΕΚΤ και ΕΣΕ ήταν απαραίτητη για την αντιμετώπιση του θέματος και συνέβαλε σημαντικά στην αποτελεσματική διαδικασία διαχείρισης κρίσεων.

Διαδικαστικά βήματα για τη διαπίστωση ΚΑΕΑ

Στις 23 Ιουνίου 2017 η Banca Popolare di Vicenza και η Veneto Banca κρίθηκε ότι τελούν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας

Στις 19 Ιουνίου 2017 η ΕΚΤ ολοκλήρωσε την αξιολόγησή της επί του αναθεωρημένου σχεδίου Tiepolo που υπέβαλαν οι δύο τράπεζες και κατέληξε ότι δεν ήταν αξιόπιστο.

Η κεφαλαιακή κατάσταση της Banca Popolare di Vicenza και της Veneto Banca επιδεινωνόταν διαρκώς και σημειώνονταν συνεχώς παραβάσεις των κεφαλαιακών απαιτήσεων, παρά τα μέτρα που είχαν λάβει οι δύο τράπεζες στην προσπάθειά τους να τις αντιμετωπίσουν. Τα τελευταία χρόνια πριν από τη λήψη της απόφασης είχε ζητηθεί επανειλημμένα και από την Banca Popolare di Vicenza και από τη Veneto Banca να αντιμετωπίσουν τις αδυναμίες τους. Ωστόσο τα μέτρα που έλαβαν οι δύο τράπεζες αποδείχθηκαν αναποτελεσματικά.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, την Τετάρτη 21 Ιουνίου 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ διαπίστωσε ότι υπήρχαν αποχρώσες ενδείξεις ότι η Banca Popolare di Vicenza και η Veneto Banca τελούν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας σύμφωνα με το άρθρο 18(1)(α) και 18(4)(α) του Κανονισμού ΕΜΕ.

Ως εκ τούτου, το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ αποφάσισε να κινήσει τη διαδικασία ΚΑΕΑ και ξεκίνησε επίσημη διαβούλευση με το ΕΣΕ που διήρκεσε μέχρι το μεσημέρι της Πέμπτης 22 Ιουνίου. Στις 23 Ιουνίου η διαπίστωση ΚΑΕΑ υπεβλήθη προς έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ στο πλαίσιο της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν διατύπωσε αντίρρηση στην αξιολόγηση του Εποπτικού Συμβουλίου, η οποία είχε αποσταλεί επίσης στο ΕΣΕ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού ΕΜΕ. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ επίσης κοινοποίησε σε όλες τις αρμόδιες αρχές την απόφασή της, σύμφωνα με το άρθρο 81 της Οδηγίας για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (BRRD) και τη CRD IV.

Ενέργειες μετά τη διαπίστωση ΚΑΕΑ

Στις 23 Ιουνίου 2017 το ΕΣΕ αποφάσισε να μη λάβει μέτρα εξυγίανσης στην περίπτωση της Banca Popolare di Vicenza και της Veneto Banca. Απεφάνθη ότι, αν και συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις σύμφωνα με το άρθρο 18(1)(α) και (β) του Κανονισμού ΕΜΕ, δεν συνέτρεχε η προϋπόθεση περί του δημοσίου συμφέροντος κατά το άρθρο 18(1)(γ).[32]

Ως εκ τούτου, οι δύο τράπεζες τέθηκαν υπό εκκαθάριση σύμφωνα με το ιταλικό πτωχευτικό δίκαιο.

[32] Βλ. Notice summarising the effects of the decision taken in respect of Banca Popolare di Vicenza S.p.A και Notice summarising the effects of the decision taken in respect of Veneto Banca S.p.A, στον δικτυακό τόπο του ΕΣΕ.

Στις 25 Ιουνίου 2017 η ιταλική κυβέρνηση εξέδωσε νομοθετικό διάταγμα[33], με άμεση ισχύ. Το νομοθετικό διάταγμα ρύθμιζε (α) τη θέση των δύο τραπεζών υπό αναγκαστική διαχείριση και εκκαθάριση και (β) την ενίσχυση που θα παρείχε το ιταλικό Δημόσιο στη διαδικασία εκκαθάρισης προκειμένου να διευκολύνει την εκκαθάριση και τη μεταβίβαση των στοιχείων ενεργητικού και παθητικού στην Intensa Sanpaolo σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο περί κρατικών ενισχύσεων, εν όψει των κινδύνων για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα σε περιφερειακό επίπεδο.

Την ίδια ημέρα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε την έγκριση, σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, των ιταλικών μέτρων για τη διευκόλυνση της εκκαθάρισης της Banca popolare di Vicenza και της Veneto Banca σύμφωνα με το ιταλικό πτωχευτικό δίκαιο.[34]

Οι δύο τράπεζες τέθηκαν υπό αναγκαστική διαχείριση και εκκαθάριση από το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών, κατόπιν πρότασης της Banca d'Italia, και διορίστηκαν εκκαθαριστές.

Τα “καλά” στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού μεταβιβάστηκαν στην Intesa Sanpaolo, η οποία υποκατέστησε τις τράπεζες στις σχέσεις με τους πελάτες τους. Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό πλαίσιο περί κρατικών ενισχύσεων, για τις μετοχές και τα χρεόγραφα μειωμένης εξασφάλισης εφαρμόστηκε επιμερισμός των βαρών. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια προβλέπεται να μεταβιβαστούν στη Società di Gestione degli Attivi, φορέα που ανήκει στο ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών και χρησιμοποιήθηκε για την εκκαθάριση της Banco di Napoli. Το σχέδιο προβλέπει τη σταδιακή διάθεση των μη εξυπηρετούμενων δανείων προκειμένου να μεγιστοποιηθεί το ποσό ανάκτησης από αυτά τα στοιχεία.

Συνεπεία της διαδικασίας εκκαθάρισης, στις 19 Ιουλίου 2017 ανακλήθηκαν οι άδειες λειτουργίας των δύο τραπεζών. Κατόπιν, δύο θυγατρικές τους, που δεν μεταβιβάστηκαν στην Intesa Sanpaolo (η Banca Intermobiliare di Investimenti e Gestioni και η Fabranca), αξιολογήθηκαν ως λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, με αποτέλεσμα την υπαγωγή τους υπό την άμεση εποπτεία της Banca d'Italia τον Σεπτέμβριο του 2017.

2.1.3 Βασικά διδάγματα

Οι πρόσφατες περιπτώσεις ιδρυμάτων σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας προσφέρουν χρήσιμα διδάγματα για τη διαχείριση κρίσεων

Η Banco Popular Español, η Veneto Banca και η Banca Popolare di Vicenza ήταν οι πρώτες τράπεζες που κηρύχθηκαν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ. Οπότε αυτές οι περιπτώσεις παρέχουν χρήσιμα διδάγματα τόσο για τη διαρκή εποπτεία όσο και για τη λειτουργία του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων.

---

33 Νομοθετικό Διάταγμα αρ. 99 της 25ης Ιουνίου 2017, όπως δημοσιεύθηκε στην ιταλική Επίσημη Εφημερίδα αρ. 146 της 25ης Ιουνίου 2017.

34 Δελτίο τύπου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "State aid: Commission approves aid for market exit of Banca Popolare di Vicenza and Veneto Banca under Italian insolvency law, involving sale of some parts to Intesa Sanpaolo".

Ένα από αυτά τα διδάγματα είναι ότι η στενή συνεργασία και η εκτενής **ανταλλαγή πληροφοριών** μεταξύ όλων των εμπλεκομένων[35] συνέβαλαν σημαντικά στην επίτευξη μιας ομαλής διαδικασίας μέσα σε πιεστικά χρονοδιαγράμματα και επέτρεψαν σε όλες τις αρχές να αντιδράσουν γρήγορα και να αντιμετωπίσουν την κατάσταση εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Ο συντονισμός και η ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ και το ΕΣΕ και στις δύο περιπτώσεις κρίσης διασφαλίστηκε επίσης από τη συμμετοχή κάθε πλευράς στα αντίστοιχα όργανα λήψης αποφάσεων της άλλης. Εκπρόσωποι του ΕΣΕ συμμετείχαν σε συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ και σε συνεδριάσεις των ομάδων διαχείρισης κρίσεων που διοργανώθηκαν από την ΕΚΤ. Ομοίως, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμμετείχαν ως παρατηρητές σε συνεδριάσεις της εκτελεστικής σύνθεσης του ΕΣΕ. Με τον τρόπο αυτό επιτεύχθηκε η διαρκής ευθυγράμμιση και αλληλοκατανόηση μεταξύ των δύο πλευρών.

Τον Δεκέμβριο του 2015 υπογράφηκε Μνημόνιο Συνεννόησης το οποίο αποτελεί τη βάση της συνεργασίας μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ. Το Μνημόνιο καθορίζει τους γενικούς όρους συνεργασίας μεταξύ των δύο αρχών, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής πληροφοριών, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική συνεργασία κατά την άσκηση των αντίστοιχων καθηκόντων τους. Όπως προβλέπει το ίδιο, το Μνημόνιο ήδη αναθεωρείται υπό τη φως της εμπειρίας που αποκτήθηκε κατά τα δύο πρώτα χρόνια εφαρμογής του. Η αναθεώρηση αναμένεται να ολοκληρωθεί το πρώτο εξάμηνο του 2018 (βλ. επίσης Ενότητα 2.2).

Ένα άλλο σημαντικό δίδαγμα αφορά **το πόσο σημαντική είναι η χρονική στιγμή κατά την οποία μια τράπεζα κηρύσσεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας**. Η έγκαιρη ανάληψη δράσης σε περίπτωση κρίσης είναι σημαντική προκειμένου να αποφεύγεται η περαιτέρω επιδείνωση της τράπεζας και έτσι να ελαχιστοποιείται το συνολικό κόστος της αφερεγγυότητας. Ταυτόχρονα όμως, η αξιολόγηση ΚΑΕΑ δεν πρέπει να γίνεται υπερβολικά πρώιμα, διότι έτσι ενδέχεται να προκληθεί άσκοπα απομείωση της αξίας ενόσω ακόμη υπάρχει πιθανότητα ανάκαμψης. Από αυτή την άποψη, η διακριτική ευχέρεια των εποπτικών αρχών που προβλέπεται στο ισχύον πλαίσιο είναι σημαντική και πρέπει να διατηρηθεί.

Επιπλέον, η εμπειρία που έχει αποκομιστεί έδειξε πόσο σημαντικό είναι να χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά **τα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης**, κάτι που έχει αποδειχθεί δύσκολο υπό το ισχύον νομικό πλαίσιο. Δύο είναι κυρίως τα στοιχεία του νομικού πλαισίου που χρήζουν τροποποιήσεων. Οι σχετικές προτάσεις έχουν κατατεθεί στη Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας σχετικά με αναθεωρήσεις του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων της Ένωσης (CON/2017/47).

Πρώτον, υπάρχει σημαντική επικάλυψη μεταξύ των εποπτικών μέτρων στο πλαίσιο της CRD IV και του Κανονισμού ΕΕΜ και των μέτρων έγκαιρης παρέμβασης που προβλέπονται στην Οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών

[35] Συγκεκριμένα η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ και το ΕΣΕ καθώς και οι εθνικές αρχές εξυγίανσης, οι αρμόδιες αρχές και οι κεντρικές τράπεζες.

(BRRD). Η επικάλυψη αφορά τόσο το περιεχόμενο όσο και τις προϋποθέσεις για την εφαρμογή των μέτρων. Μια τέτοια επικάλυψη δημιουργεί σημαντικές προκλήσεις για την πρακτική εφαρμογή του πλαισίου έγκαιρης παρέμβασης, λαμβανομένης ιδίως υπόψη της απουσίας σαφήνειας ως προς τις προϋποθέσεις έγκαιρης παρέμβασης.

Δεύτερον, η ΕΚΤ πρέπει να ασκεί τις εξουσίες έγκαιρης παρέμβασης που διαθέτει βάσει των εθνικών διατάξεων που μεταφέρουν την BRRD. Αυτό οδηγεί σε αβεβαιότητα και ανομοιομορφία όσον αφορά τα διαθέσιμα μέτρα και τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους στα διάφορα κράτη-μέλη.

Συνεπώς, η ΕΚΤ προτείνει: (α) να απαλειφθούν από την BRRD τα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης τα οποία ήδη προβλέπονται στην CRD IV και τον Κανονισμό ΕΕΜ και (β) να τροποποιηθεί ο Κανονισμός ΕΜΕ ώστε να υπάρχει άμεση νομική βάση για τις εξουσίες έγκαιρης παρέμβασης της ΕΚΤ προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεπής εφαρμογή τους.

Ένα ακόμη δίδαγμα αφορά την ανάγκη να διασφαλιστεί η **πρόσβαση σε ρευστότητα κατά τη διαδικασία εξυγίανσης**. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το θέμα διευθετείται μέσω της ικανότητας ενός αγοραστή να προσφέρει ρευστότητα. Σε άλλες περιπτώσεις, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι μετά την εφαρμογή των εργαλείων εξυγίανσης η τράπεζα θα έχει πρόσβαση σε ρευστότητα μέχρι να ανακτήσει την εμπιστοσύνη των αγορών. Από αυτή την άποψη, ο ρόλος του Ενιαίου Ταμείου Εξυγίανσης (ΕΤΕ) είναι σημαντικός και η ΕΚΤ είναι υπέρ της δημιουργίας ενός κοινού μηχανισμού στήριξης για το ΕΤΕ. Αυτός ο κοινός μηχανισμός στήριξης θα πρέπει να καλύπτει όλο το φάσμα των καθηκόντων του ΕΤΕ, δηλαδή θα πρέπει να είναι διαθέσιμος τόσο για σκοπούς ρευστότητας όσο και για σκοπούς φερεγγυότητας. Δεδομένης της σπουδαιότητας της επαρκούς χρηματοδότησης για μια συντεταγμένη διαδικασία εξυγίανσης, ο κοινός μηχανισμός στήριξης θα πρέπει να θεσπιστεί το συντομότερο δυνατόν, ιδανικά πριν λήξει η μεταβατική περίοδος για την πλήρη αμοιβαιοποίηση των πόρων του ΕΤΕ.

Επιπλέον, η εμπειρία έχει δείξει ότι, από τη σκοπιά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, η δυνατότητα εξυγίανσης ενδέχεται να μειωθεί αν **ιδιώτες επενδυτές** κατέχουν χρεόγραφα μειωμένης εξασφάλισης. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο να καθοριστούν σαφείς και εύληπτες απαιτήσεις δημοσιοποίησης και άλλες δικλίδες ασφαλείας προκειμένου να γνωρίζουν οι επενδυτές τους κινδύνους που συνδέονται με τέτοιους τίτλους. Στο ίδιο πνεύμα, θα ήταν σκόπιμο να εξεταστεί το ενδεχόμενο να καθοριστεί η απαίτηση για ένα υποχρεωτικό ελάχιστο όριο 100.000 ευρώ ανά τεμάχιο σε σχέση με κάθε τίτλο. Έτσι θα αυξανόταν το κατώτατο όριο για επένδυση και η επίγνωση του κινδύνου από τους επενδυτές, με αποτέλεσμα να περιοριστούν οι επενδύσεις απευθείας από ιδιώτες επενδυτές. Θα πρέπει να επιδιωχθεί ένα ενιαίο πλαίσιο γι' αυτά τα ζητήματα σε επίπεδο ΕΕ προκειμένου να μην υιοθετούν τα κράτη-μέλη διαφορετικές προσεγγίσεις, κάτι που θα οδηγούσε σε κατάτμηση της ευρωπαϊκής αγοράς για αυτούς τους τίτλους.

2.1.4 Επικοινωνία σε σχέση με ιδρύματα σε ΚΑΕΑ

Η επικοινωνία έχει ζωτική σημασία για την επιτυχή διαχείριση κρίσεων

Η επικοινωνία διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο στη διαχείριση μιας κρίσης. Όταν μια τράπεζα αδυνατεί να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις της, αυτό που είναι σημαντικό δεν είναι να βρεθεί απλώς μια λύση για την αντιμετώπιση της κρίσης, αλλά και να δοθεί αποτελεσματική πληροφόρηση στο κοινό για την εν λόγω λύση, έτσι ώστε να μην υπάρξει μετάδοση των επιδράσεων και να διαφυλαχθεί η χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Από αυτή την άποψη, ο συντονισμός ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς είναι ιδιαίτερα σημαντικός προκειμένου να σταλεί ένα σαφές και πλήρες μήνυμα στο κοινό.

Σε αντίθεση με την εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης, όπου τα στοιχεία που πρέπει να δημοσιεύσει το ΕΣΕ καθορίζονται στον Κανονισμό ΕΜΕ[36] και την BRRD, για τις διαπιστώσεις ΚΑΕΑ δεν προβλέπεται κάτι ανάλογο. Φαίνεται σκόπιμη μια αποσαφήνιση σχετικά με τη δημοσίευση αποφάσεων που διαπιστώνουν ΚΑΕΑ.

Συντονισμένη επικοινωνία μετά τη διαπίστωση ΚΑΕΑ

Η έγκαιρη προετοιμασία και ο συντονισμός μεταξύ όλων των εμπλεκομένων είναι ουσιώδους σημασίας στην ενημέρωση του κοινού

Η έγκαιρη προετοιμασία της επικοινωνίας, η περιγραφή των υποχρεώσεων και η ευθυγράμμιση μεταξύ όλων των εμπλεκομένων είναι ζωτικής σημασίας για την αντιμετώπιση μιας κρίσης. Προκειμένου να εξασφαλιστεί αυτή η ευθυγράμμιση, οι αρμόδιοι επικοινωνίας του ΕΣΕ, της ΕΚΤ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής άρχισαν να συνεργάζονται σε πρώιμο στάδιο, πολύ πριν ληφθούν οι αποφάσεις που διαπίστωναν ΚΑΕΑ. Αυτό επέτρεψε τη διαμόρφωση μιας συνολικής επικοινωνιακής στρατηγικής, γεγονός που συνέβαλε στον επιτυχή χειρισμό της κρίσης.

Επιπλέον, το **χρονικό σημείο που επιλέγεται για την εξωτερική επικοινωνία** είναι πολύ σημαντικό και θα πρέπει να σχεδιάζεται προσεκτικά. Στην περίπτωση της Banco Popular Español, η απόφαση που διαπίστωνε ΚΑΕΑ λήφθηκε αργά το βράδυ της Τρίτης και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε σε όλες τις αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 81(3) της BRRD. Το επόμενο πρωί ακολούθησε η εξωτερική επικοινωνία, δηλ. το ΕΣΕ ανακοίνωσε την πώληση της τράπεζας στην Banco Santander S.A.[37] και στη συνέχεια η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ανακοίνωσε την απόφαση που διαπίστωνε ΚΑΕΑ.[38] Για την επιλογή του χρόνου λήφθηκε υπόψη ότι ήταν αναγκαίο η λύση (εξυγίανση, μεταβίβαση επιχείρησης υπό εκκαθάριση, κ.λπ.) να γνωστοποιηθεί στο κοινό ταυτόχρονα με το πρόβλημα (αφερεγγυότητα της τράπεζας).

Σκοπός της συντονισμένης διαδικασίας επικοινωνίας ήταν να ενημερωθεί το κοινό συνολικά για την κατάσταση της τράπεζας και τις ενέργειες που ανέλαβαν οι αρμόδιες αρχές.

Στην περίπτωση της Veneto Banca και της Banca Popolare di Vicenza, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ δημοσίευσε στον επίσημο δικτυακό της τόπο την Παρασκευή

---

36 Άρθρο 29(5) του Κανονισμού ΕΜΕ και άρθρο 83(4) της BBRD.

37 Βλ. το δελτίο τύπου του ΕΣΕ της 7ης Ιουνίου 2017.

38 Δελτίο τύπου ΕΚΤ "ECB determined Banco Popular Español S.A. was failing or likely to fail".

23 Ιουνίου 2017 ότι είχε ληφθεί απόφαση που διαπίστωνε ΚΑΕΑ.[39] Την ίδια ημέρα το ΕΣΕ ενημέρωσε το κοινό για την απόφασή του που έκρινε ότι δεν ήταν σκόπιμη η εφαρμογή μέτρων εξυγίανσης στις δύο τράπεζες και ότι, συνεπώς, θα τεθούν υπό εκκαθάριση σύμφωνα με τις συνήθεις διαδικασίες κατά το ιταλικό πτωχευτικό δίκαιο.[40] Επίσης την ίδια ημέρα, το ιταλικό Υπουργείο Οικονομικών εξέδωσε δελτίο τύπου, όπου ανέφερε ότι είχε προγραμματιστεί συνάντηση για το σαββατοκύριακο με σκοπό τον καθορισμό όλων των απαραίτητων μέτρων για τη διασφάλιση της συνέχισης των δραστηριοτήτων των δύο τραπεζών και παράλληλα για να προστατευθούν όλοι οι καταθέτες και οι ομολογιούχοι υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας.[41]

Αιτήματα του κοινού για πρόσβαση σε έγγραφα

Η ΕΚΤ έλαβε αρκετά αιτήματα από το κοινό για πρόσβαση σε έγγραφα που αφορούσαν τις αποφάσεις ΚΑΕΑ

Η ΕΚΤ έλαβε αρκετά αιτήματα, τα οποία υποβλήθηκαν σύμφωνα με την Απόφαση ΕΚΤ/2004/3 για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της ΕΚΤ[42] και αφορούσαν την πρόσβαση του κοινού σε αποφάσεις ΚΑΕΑ. Αιτήματα για πρόσβαση στις εν λόγω αποφάσεις της ΕΚΤ έλαβαν επίσης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το ΕΣΕ.

Επιπλέον, σχετικά αιτήματα έχουν υποβληθεί από εθνικά κοινοβούλια και υπουργεία οικονομικών. Αρκετά μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχουν υποβάλει γραπτές ερωτήσεις σχετικά τόσο με την εξυγίανση της Banco Popular Español όσο και με την εκκαθάριση της Veneto Banca και της Banca Popolare di Vicenza.

Η ΕΚΤ απάντησε στις ανωτέρω ερωτήσεις και αιτήσεις παροχής πληροφοριών, σύμφωνα με τους κανόνες εμπιστευτικότητας που ισχύουν στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας. Οι απαντήσεις στις γραπτές ερωτήσεις των Ευροβουλευτών έχουν δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ.

Δημοσίευση της μη εμπιστευτικής μορφής των αποφάσεων ΚΑΕΑ

Τον Αύγουστο του 2017 η ΕΚΤ αποφάσισε να δημοσιεύσει στον δικτυακό της τόπο για την τραπεζική εποπτεία μη εμπιστευτικές μορφές των αποφάσεων ΚΑΕΑ

Η απόφαση ΚΑΕΑ είναι μια εποπτική αξιολόγηση από πλευράς της ΕΚΤ και αφορά μια μεμονωμένη τράπεζα. Απευθύνεται στο ΕΣΕ προκειμένου αυτό να αξιολογήσει αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για να τεθεί η τράπεζα υπό εξυγίανση. Η απόφαση ΚΑΕΑ αποτελεί ενδιάμεσο βήμα στη διαδικασία εξυγίανσης και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και οι λοιπές αρμόδιες αρχές λαμβάνουν κοινοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18(1) του Κανονισμού ΕΜΕ και του άρθρου 81(3) της Οδηγίας BRRD. Οι αποφάσεις ΚΑΕΑ εντάσσονται στα εποπτικά καθήκοντα της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Ως εκ τούτου, υπόκεινται στις υποχρεώσεις επαγγελματικού απορρήτου και στους κανόνες εμπιστευτικότητας που ισχύουν για όλες της αποφάσεις που λαμβάνει η ΕΚΤ με την ιδιότητα της εποπτικής αρχής.

---

39 Δελτίο τύπου ΕΚΤ "ECB deemed Veneto Banca and Banca Popolare di Vicenza failing or likely to fail".

40 Βλ. το δελτίο τύπου του ΕΣΕ της 23ης Ιουνίου 2017.

41 Comunicato Stampa N° 109 del 23/06/2017.

42 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Μαρτίου 2004 σχετικά με την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ/2004/3), ΕΕ L 80, 18.3.2004, σελ. 42, όπως ισχύει μετά την τροποποίησή της με την Απόφαση ΕΚΤ/2015/1 (ΕΕ L 84, 28.3.2015, σελ. 64).

Ωστόσο, για λόγους διαφάνειας και λογοδοσίας και λαμβάνοντας υπόψη το γενικό ενδιαφέρον του κοινού η ΕΚΤ αποφάσισε να δημοσιεύσει μη εμπιστευτικές μορφές των εν λόγω αποφάσεων στον δικτυακό της τόπο για την τραπεζική εποπτεία. Οι εμπιστευτικές πληροφορίες δεν δημοσιοποιήθηκαν, έτσι ώστε να τηρηθεί το επαγγελματικό απόρρητο. Η δημοσίευση των αποφάσεων σε μη εμπιστευτική μορφή αποτελεί εξαίρεση από τη γενική επικοινωνιακή πολιτική της ΕΚΤ, η οποία, σύμφωνα με τον νόμο,[43] δεν προβλέπει τη δημοσίευση επιμέρους εποπτικών αποφάσεων που προστατεύονται από τους κανόνες περί επαγγελματικού απορρήτου.

Στο μέλλον κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνιστεί το νομικό πλαίσιο σχετικά με τη δημοσίευση των αποφάσεων ΚΑΕΑ. Η Οδηγία BRRD και ο Κανονισμός SRMR δεν προβλέπουν επί του παρόντος τη δημοσίευση των αποφάσεων αυτών, προβλέπουν όμως τη δημοσίευση της εντολής ή της πράξης δυνάμει της οποίας εφαρμόζονται τα μέτρα εξυγίανσης. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τα πολυάριθμα αιτήματα παροχής πληροφοριών που υποβάλλονται αφού η αρμόδια αρχή εκδώσει τις εν λόγω αποφάσεις, δημιουργεί μια ανισορροπία σε ό,τι αφορά την επικοινωνία.

2.1.5 Έλεγχος από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) διενήργησε έλεγχο της "αποτελεσματικότητας της διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων από την ΕΚΤ" το 2017. Η ΕΚΤ συνεργαζόταν στενά με το ΕΕΣ καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου και η τελική έκθεση δημοσιεύθηκε στις 16.1.2018.[44] Η έκθεση παρέχει εποικοδομητικές συστάσεις σε φάσμα θεμάτων που αφορούν τη συνεργασία, την αναγνώριση και αντιμετώπιση κρίσεων και τον σχεδιασμό της ανάκαμψης προκειμένου να βελτιωθεί περαιτέρω η αποτελεσματική διαχείριση κρίσεων από τον ΕΕΜ. Διατυπώθηκαν οκτώ συστάσεις, από τις οποίες έγιναν δεκτές από την ΕΚΤ έξι. Ήδη έχουν ξεκινήσει οι εργασίες για την υλοποίηση των συστάσεων, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων τη συνεργασία με το ΕΣΕ, πρόσθετες οδηγίες σχετικά με τα σχέδια ανάκαμψης και οδηγίες για τις αξιολογήσεις έγκαιρης παρέμβασης. Από τις δύο συστάσεις που απέρριψε η ΕΚΤ, η μία δεν έγινε δεκτή επειδή η ΕΚΤ είχε ήδη εκπονήσει κατευθυντήριες οδηγίες για την ένταξη των αποφάσεων ΚΑΕΑ στις λειτουργίες της, ενώ η άλλη απορρίφθηκε διότι η ΕΚΤ έκρινε ότι είχε συνεργαστεί πλήρως με το ΕΕΣ κατά τη διάρκεια του ελέγχου, σεβόμενη ταυτόχρονα την εντολή του να αξιολογήσει την αποτελεσματικότητα της διαχείρισης της ΕΚΤ.[45]

2.2 Σχέσεις με το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης

Η ΕΚΤ και το ΕΣΕ εξακολούθησαν να συνεργάζονται στενά σύμφωνα με τους όρους του Μνημονίου Συνεννόησης

Το 2017 η ΕΚΤ και το ΕΣΕ εξακολούθησαν να συνεργάζονται στενά σύμφωνα με τους όρους του διμερούς Μνημονίου Συνεννόησης. Το Μνημόνιο Συνεννόησης συνήφθη στο τέλος του 2015 και θεσπίζει κανόνες για τη συνεργασία και την

[43] Άρθρο 27 του Κανονισμού ΕΕΜ σε συνδυασμό με τα άρθρα 53 επ. της Οδηγίας CRD IV.

[44] Η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης τραπεζικών κρίσεων από την ΕΚΤ.

[45] Η εντολή αυτή είναι να αξιολογηθεί η αποτελεσματικότητα της διαχείρισης της ΕΚΤ, όπως ορίζεται στο άρθρο 27.2 του καταστατικού του ΕΣΚΤ, καθώς και στο άρθρο 20.7 του Κανονισμού για τον ΕΕΜ.

ανταλλαγή πληροφοριών. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους πραγματοποιήθηκε ανταλλαγή πληροφοριών τόσο σε τακτική βάση όσο και εκτάκτως.

Στο τέλος του 2016 το ΕΣΕ απέκτησε άμεση πρόσβαση στα σχετικά εποπτικά πληροφοριακά στοιχεία και δεδομένα που είναι αποθηκευμένα στο ηλεκτρονικό σύστημα εποπτικών πληροφοριών της ΕΚΤ. Το εύρος αυτής της πρόσβασης είχε συμφωνηθεί στο Μνημόνιο Συνεννόησης. Με τον τρόπο αυτό η συνεχής ανταλλαγή πληροφοριών έγινε πιο ορθολογική και αυτόματη και διασφαλίστηκε ότι ο φόρτος εργασίας των τραπεζών σε σχέση με την υποβολή στοιχείων διατηρείται στο ελάχιστο. Επιπλέον, η ΕΚΤ έχει προσαρμόσει το ηλεκτρονικό σύστημα εποπτικών πληροφοριών έτσι ώστε να μπορεί να το χρησιμοποιεί και το ΕΣΕ για σκοπούς εξυγίανσης από το 2018.

Η συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ εντάθηκε, σύμφωνα με το Μνημόνιο Συνεννόησης, όταν επιδεινώθηκε η κατάσταση ενός σημαντικού ιδρύματος. Ενδεικτικά, υπήρξε στενότερη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με τις τράπεζες που κηρύχθηκαν σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας το 2017 (δηλ. την Banco Popular Español, τη Veneto Banca και την Banca Popolare di Vicenza).

Όπως προέβλεπε το Μνημόνιο Συνεννόησης, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ και το ΕΣΕ ξεκίνησαν την αναθεώρησή του το 2017. Σκοπός είναι να εξεταστούν ορισμένα τμήματα του Μνημονίου Συνεννόησης υπό το φως της εμπειρίας από τα δύο πρώτα χρόνια της εφαρμογής του και να αντιμετωπιστούν τα πρακτικά ζητήματα που προέκυψαν. Η αναθεώρηση προβλέπεται να ολοκληρωθεί τους πρώτους μήνες του 2018 και θα ενισχύσει περαιτέρω τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ.

Εκτός από την ανταλλαγή πληροφοριών, η στενή συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ προωθείται και με άλλους τρόπους. Εκπρόσωπος της ΕΚΤ συμμετέχει στις συνεδριάσεις των εκτελεστικών συνόδων και των συνόδων ολομελείας του ΕΣΕ. Ομοίως, ο Πρόεδρος του ΕΣΕ προσκαλείται στις συναφείς συνεδριάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ. Σκοπός είναι να προαχθεί η επικοινωνία μεταξύ των δύο Συμβουλίων σε υψηλό επίπεδο. Εποικοδομητική και αυξημένη συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ πραγματοποιείται σε τεχνικό επίπεδο στο πλαίσιο των αντίστοιχων επιτροπών τους. Επιπλέον, οι Μικτές Εποπτικές Ομάδες και οι Εσωτερικές Ομάδες Εξυγίανσης συνεργάζονται σε σχέση με μεμονωμένες τράπεζες. Τακτική επικοινωνία υπάρχει επίσης μεταξύ των οριζόντιων λειτουργιών της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και του ΕΣΕ. Τα δύο όργανα συνεργάζονται επίσης στενά όσον αφορά τομείς πολιτικής που έχουν ενδιαφέρον από τη σκοπιά της εποπτείας και της εξυγίανσης.

Όπως και τα προηγούμενα δύο χρόνια, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ζήτησε τη γνώμη του ΕΣΕ για τα σχέδια ανάκαμψης που υποβλήθηκαν από όλα τα σημαντικά ιδρύματα για τα οποία ενεργεί ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας. Οι απαντήσεις του ΕΣΕ λήφθηκαν στη συνέχεια υπόψη από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ στην αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης.

Η γνώμη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ ζητήθηκε επί προκαταρκτικών σχεδίων εξυγίανσης και απαιτήσεων MREL

Και αντίστροφα, το ΕΣΕ ζήτησε τη γνώμη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ επί προτεινόμενων σχεδίων εξυγίανσης για πολλά σημαντικά ιδρύματα το 2017. Για ένα υποσύνολο των ιδρυμάτων που υπέβαλαν σχέδιο εξυγίανσης, ζητήθηκε επίσης η γνώμη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) που καθορίζονται από το ΕΣΕ. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ αξιολόγησε τόσο τα προτεινόμενα σχέδια εξυγίανσης όσο και τις απαιτήσεις MREL από εποπτική σκοπιά και υπέβαλε σχόλια στο ΕΣΕ. Το ΕΣΕ ζήτησε επίσης τη γνώμη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ σχετικά με τον υπολογισμό των εκ των προτέρων εισφορών στο Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ αξιολόγησε τη δυνητική επίδραση στα σημαντικά ιδρύματα από τη σκοπιά της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και υπέβαλε σχόλια στο ΕΣΕ.

2.3 Εργασίες σχετικά με τον σχεδιασμό προγραμμάτων ανάκαμψης

Η Οδηγία BRRD επιβάλλει στα ιδρύματα την υποχρέωση να εκπονούν και να διατηρούν σχέδια ανάκαμψης που ορίζουν τα μέτρα που θα μπορούσαν να λάβουν για την αποκατάσταση της χρηματοοικονομικής τους θέσης σε περίπτωση σημαντικής επιδείνωσης

Η αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης των σημαντικών ιδρυμάτων προσδιορίζεται ειδικότερα, μεταξύ άλλων, στην Οδηγία BRRD, στον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό 2016/1075[46] και στις Κατευθυντήριες Γραμμές της ΕΑΤ,[47] εντάσσεται δε στο γενικότερο σύνολο εποπτικών δραστηριοτήτων. Σκοπός της είναι να μπορεί να αποκατασταθεί η βιωσιμότητα των τραπεζών σε περιόδους αυξημένων εντάσεων. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (SREP),[48] τα συνολικά αποτελέσματα της αξιολόγησης των σχεδίων ανάκαμψης λαμβάνονται υπόψη στις αξιολογήσεις SREP.

2.3.1 Ο κύκλος σχεδίων ανάκαμψης του 2016: αξιολόγηση και συγκριτικές αναλύσεις

Ο κύκλος σχεδίων ανάκαμψης για τα σημαντικά ιδρύματα του 2016 – ο δεύτερος από την έναρξη λειτουργίας του ΕΕΜ – ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2016 και διήρκεσε μέχρι το τέλος Αυγούστου 2017. Συνολικά υποβλήθηκαν 109 σχέδια από σημαντικά ιδρύματα. Για τις τράπεζες για τις οποίες η ΕΚΤ ενεργεί ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας, τα σχέδια υποβλήθηκαν τμηματικά, τον Σεπτέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2016, έτσι ώστε η αξιολόγηση να μπορεί να γίνει εκτός περιόδων αιχμής των ΜΕΟ

[46] Κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2016/1075 της Επιτροπής της 23ης Μαρτίου 2016 για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2014/59/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για τον καθορισμό του περιεχομένου των σχεδίων ανάκαμψης, των σχεδίων εξυγίανσης και των σχεδίων εξυγίανσης ομίλων, των ελάχιστων κριτηρίων που πρέπει να αξιολογεί η αρμόδια αρχή όσον αφορά τα σχέδια ανάκαμψης και τα σχέδια ανάκαμψης ομίλων, των προϋποθέσεων για τη χρηματοπιστωτική στήριξη ομίλου, των απαιτήσεων για τους ανεξάρτητους εκτιμητές, της συμβατικής αναγνώρισης των εξουσιών απομείωσης και μετατροπής, των διαδικασιών και του περιεχομένου των απαιτήσεων κοινοποίησης και της ειδοποίησης αναστολής, καθώς και του τρόπου λειτουργίας των σωμάτων εξυγίανσης (ΕΕ L 184, 8.7.2016, σελ. 1).

[47] Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τον ελάχιστο κατάλογο ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών των σχεδίων ανάκαμψης (EBA/GL/2015/02) και κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με το φάσμα σεναρίων που χρησιμοποιούνται σε σχέδια ανάκαμψης (EBA/GL/2014/06).

[48] Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ σχετικά με τις κοινές διαδικασίες και μεθόδους για τη διαδικασία εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (ΔΕΕΑ) (EBA/GL/2014/13).

λόγω της SREP και να αποφευχθούν τα προβλήματα ανεπαρκούς προσωπικού. Τα σχέδια ανάκαμψης στη συντριπτική τους πλειονότητα υποβλήθηκαν στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ τον Δεκέμβριο του 2016. Η όλη διαδικασία για την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης και στη συνέχεια τη λήψη αποφάσεων επί της αξιολόγησης από κοινού με άλλες αρμόδιες αρχές, όταν απαιτείται,[49] μπορεί να διαρκέσει μέχρι έξι μήνες.

Ο κύκλος του 2016 επέτρεψε για πρώτη φορά την πλήρη σύγκριση των σχεδίων, καθώς όλα τα σχέδια υποβλήθηκαν σύμφωνα με την BRRD. Στον προηγούμενο κύκλο, σημαντικό μέρος των σχεδίων ανάκαμψης είχε υποβληθεί βάσει του προ της BRRD υφιστάμενου εθνικού δικαίου λόγω της καθυστερημένης μεταφοράς της Οδηγίας στο εθνικό δίκαιο σε ορισμένα κράτη-μέλη. Επιπλέον, με τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό 2016/1075, που εκδόθηκε στις 23 Μαρτίου 2016, όλα τα σημαντικά ιδρύματα ενημερώθηκαν σχετικά με το αναμενόμενο περιεχόμενο και τα ελάχιστα κριτήρια που εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές στην αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης.

Από τη συγκριτική ανάλυση των σχεδίων ανάκαμψης που υποβλήθηκαν το 2016 διαπιστώθηκαν σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά την πληρότητα και την ποιότητα. Παρά τις βελτιώσεις αυτές, για περίπου το 20% των σχεδίων που αξιολογήθηκαν είτε τέθηκε ο όρος υποβολής ειδικού σχεδίου δράσης, με την έννοια ότι το οικείο σημαντικό ίδρυμα κλήθηκε από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ να βελτιώσει το σχέδιο ανάκαμψης που είχε υποβάλει, είτε κρίθηκε ότι έχουν σημαντικές ελλείψεις σύμφωνα με το άρθρο 6(5) της BRRD. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση τα σημαντικά ιδρύματα πρέπει να υποβάλουν αναθεωρημένο σχέδιο ανάκαμψης εντός δύο μηνών (προθεσμία που μπορεί να παραταθεί σε τρεις μήνες).

Η συγκριτική ανάλυση έδειξε επίσης ότι ο επαρκής σχεδιασμός προγραμμάτων ανάκαμψης (δηλ. η καλή προετοιμασία για καταστάσεις κρίσης) αυξάνει την πιθανότητα να εφαρμοστούν εγκαίρως και αποτελεσματικά λύσεις ανάκαμψης.

Δύο βασικά συμπεράσματα προέκυψαν από την αξιολόγηση και τη συγκριτική ανάλυση των σχεδίων. Πρώτον, τα σχέδια ανάκαμψης πρέπει να μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη. Δεύτερον, τα σημαντικά ιδρύματα φαίνεται ότι υπερεκτιμούν την ικανότητά τους για δυνητική ανάκαμψη. Και τα δύο αυτά θέματα κρίθηκαν ως προτεραιότητες για την αξιολόγηση των σχεδίων ανάκαμψης από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ την προσεχή περίοδο.

2.3.2 Ο κύκλος σχεδίων ανάκαμψης του 2017: χρονολόγιο και τυποποιημένα υποδείγματα

Ο κύκλος αξιολόγησης των σχεδίων ανάκαμψης των σημαντικών ιδρυμάτων για το 2017 περιλάμβανε και πάλι την τμηματική υποβολή σχεδίων, τον Σεπτέμβριο και τον Δεκέμβριο του 2017. Αναμένεται να διαρκέσει μέχρι το καλοκαίρι του 2018. 107

[49] Σύμφωνα με το άρθρο 8(2) της Οδηγίας BRRD, η αρχή ενοποιημένης εποπτείας και οι αρμόδιες αρχές για τις θυγατρικές προσπαθούν να καταλήξουν σε κοινή απόφαση, μεταξύ άλλων, σχετικά με την αξιολόγηση του σχεδίου ανάκαμψης του ομίλου.

σημαντικά ιδρύματα υπέβαλαν σχέδια ανάκαμψης στο πλαίσιο του κύκλου αξιολόγησης για το 2017.

Για δεύτερο κατά σειρά έτος οι τράπεζες θα υποβάλουν τυποποιημένο υπόδειγμα παροχής πληροφοριών μαζί με τα σχέδια ανάκαμψης. Η χρήση αυτού του υποδείγματος έχει διευκολύνει την παρουσίαση των απαραίτητων στοιχείων για τα σχέδια ανάκαμψης και την αξιολόγησή τους και έχει αυξήσει σημαντικά την ποιότητα των δεδομένων που υποβάλλονται.

2.3.3 Επόμενο βήμα: έμφαση στη δυνατότητα χρησιμοποίησης των σχεδίων ανάκαμψης και στη σύνδεση με τη διαχείριση κρίσεων

Όπως αναφέρεται στα αποτελέσματα του κύκλου συγκριτικής ανάλυσης για το 2016, βασικός στόχος κατά τις τρέχουσες αξιολογήσεις και ανταλλαγές με τα σημαντικά ιδρύματα είναι να γίνουν τα σχέδια ανάκαμψης πιο λειτουργικά και εφαρμόσιμα.

Κατόπιν εμπειρίας δύο ετών, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν μπορούν όλα τα σχέδια να εφαρμοστούν αποτελεσματικά ή λειτουργικά σε καταστάσεις κρίσης. Αυτό μπορεί να οφείλεται στο μέγεθος και την περιπλοκότητά τους (ορισμένα σχέδια έχουν έκταση σχεδόν 2.000 σελίδες) ή ακόμη και στην έλλειψη σαφών διαδικασιών και συγκεκριμένων βημάτων που να δείχνουν πώς μπορούν να εφαρμοστούν αποτελεσματικά σε συνθήκες πίεσης. Πρόκειται για σημαντικό μειονέκτημα, καθώς σκοπός των σχεδίων ανάκαμψης είναι να θέσουν στη διάθεση της διοίκησης της τράπεζας μια επαρκή σειρά επιλογών που να μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή εγκαίρως και αποτελεσματικά, ιδίως σε καταστάσεις σοβαρής δυσχέρειας.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ σκοπεύει να γνωστοποιήσει κατά τη διάρκεια του 2018 τις βέλτιστες πρακτικές που χρησιμοποιούν ορισμένα σημαντικά ιδρύματα, για να βοηθήσει τις τράπεζες να κάνουν πιο λειτουργικά τα σχέδια ανάκαμψης που έχουν εκπονήσει.

Επιπλέον, η ύπαρξη βελτιωμένων σχεδίων ανάκαμψης θα επιτρέψει στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ να χρησιμοποιεί συστηματικά το αποτέλεσμα των αξιολογήσεων των σχεδίων ανάκαμψης στην αναγνώριση και διαχείριση κρίσεων, καθώς και να ενσωματώσει αυτό το αποτέλεσμα στην αξιολόγηση της SREP.

2.4 Διαχείριση κρίσεων για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα.

Η διαχείριση καταστάσεων κρίσης που αφορούν ΛΣΙ απαιτεί εκτεταμένη ανταλλαγή πληροφοριών και συντονισμό μεταξύ της οικείας ΕΑΑ, ως άμεσης αρχής εποπτείας του ΛΣΙ, και της ΕΚΤ, στο πλαίσιο της λειτουργίας της ως φορέα επίβλεψης και με την ιδιότητα της αρμόδιας αρχής για αποφάσεις επί των κοινών διαδικασιών.

Η ΕΑΑ είναι αρμόδια για εποπτικές αποφάσεις, μέτρα και ενέργειες που αφορούν ΛΣΙ σε κρίση. Ανάγκη για στενότερη συνεργασία ανακύπτει όταν ένα ΛΣΙ προσεγγίζει το σημείο της μη βιωσιμότητας. Τότε πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο εκκαθάρισης ή

εξυγίανσης του ΛΣΙ, που μπορεί να περιλαμβάνει κοινές διαδικασίες όπως η ανάκληση της άδειας λειτουργίας του, η αξιολόγηση εξαγορών ή οι αυξήσεις ειδικών συμμετοχών και η χορήγηση νέων αδειών (π.χ. για μεταβατικό ίδρυμα).

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΚΤ παρακολουθεί την κατάσταση των ΛΣΙ σε κρίση, στηρίζει τις δραστηριότητες διαχείρισης κρίσεων των ΕΑΑ και συντάσσει σχέδια αποφάσεων επί των κοινών διαδικασιών με βάση τις προτάσεις των ΕΑΑ. Οι αποφάσεις αυτές εγκρίνονται από το Εποπτικό Συμβούλιο και εκδίδονται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

2.4.1 Πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων ΛΣΙ

Το 2017 τέθηκε σε λειτουργία το Πλαίσιο Συνεργασίας για τη Διαχείριση Κρίσεων σε ΛΣΙ. Επιπλέον, εκπονήθηκαν δύο ακόμη κοινά εποπτικά πρότυπα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέπεια των διαδικασιών των ΕΑΑ στην αντιμετώπιση κρίσεων σε ΛΣΙ

Το 2017 τέθηκε σε ισχύ και χρησιμοποιήθηκε σε αρκετές περιπτώσεις ένα πλαίσιο συνεργασίας της ΕΚΤ και των ΕΑΑ για τη διαχείριση κρίσεων. Σκοπός του Πλαισίου Συνεργασίας για τη Διαχείριση Κρίσεων σε ΛΣΙ είναι να συμβάλει στην εκτέλεση των καθηκόντων των ΕΑΑ και της ΕΚΤ που αφορούν τη διαχείριση κρίσεων. Επιπλέον, καλύπτει τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ και άλλων τυχόν ενδιαφερομένων (π.χ. αρμόδιες αρχές εξυγίανσης). Καθ' όλη τη διάρκεια του 2017 η συνεργασία μεταξύ των ΕΑΑ και της ΕΚΤ σε αρκετές περιπτώσεις κρίσης σε ΛΣΙ χαρακτηρίστηκε από τακτική και γόνιμη επικοινωνία που επέτρεψε τη λήψη αποφάσεων εντός σχετικά σύντομου χρονικού πλαισίου.

Περαιτέρω, το 2017 η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ διαμόρφωσαν ένα κοινό εποπτικό πρότυπο (ΚΕΠ) για τις εποπτικές πρακτικές των ΕΑΑ στη διαχείριση κρίσεων σε ΛΣΙ και τη συνεργασία με τις αρχές εξυγίανσης, το οποίο πρόκειται να οριστικοποιηθεί το 2018. Το ΚΕΠ θα διασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή πρακτικών διαχείρισης κρίσεων σε ΛΣΙ σε εθνικό επίπεδο και έτσι θα συμβάλει στη διαμόρφωση κοινών εποπτικών αποτελεσμάτων εντός του ΕΕΜ. Το ΚΕΠ θα καλύπτει επίσης τη συνεργασία και ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ΕΑΑ και των αρχών του Ενιαίου Μηχανισμού Εξυγίανσης (Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης και εθνικές αρχές εξυγίανσης), όταν απαιτείται για την εκτέλεση των αντίστοιχων καθηκόντων τους.

Παράλληλα, το 2017 η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ διαμόρφωσαν ΚΕΠ σχετικά με τις εποπτικές διαδικασίες των ΕΑΑ για την παράβαση των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων από ΛΣΙ, το οποίο επίσης θα οριστικοποιηθεί το 2018. Το εν λόγω ΚΕΠ θα προωθήσει την ομοιόμορφη κατανόηση των διοικητικών διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την αντιμετώπιση περιπτώσεων επιδείνωσης της οικονομικής κατάστασης ΛΣΙ, ιδίως σχετικά με τον χρόνο στον οποίο ζητείται η ανάληψη διορθωτικών ενεργειών και τις προϋποθέσεις για την ανάκληση άδειας λειτουργίας.

3 Ο ΕΕΜ ως μέρος της ευρωπαϊκής και διεθνούς αρχιτεκτονικής για την εποπτεία

3.1 Ευρωπαϊκή και διεθνής συνεργασία

Οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ έχουν υποκαταστήματα και θυγατρικές σε 94 χώρες εκτός ΕΕ (στοιχεία 31ης Δεκεμβρίου 2016)

Καθώς οι τράπεζες της ζώνης του ευρώ έχουν παρουσία σε περισσότερες από 90 χώρες εκτός ΕΕ (βλ. Σχήμα 4 παρακάτω), ο ΕΕΜ συνεργάζεται ευρέως με άλλες εποπτικές αρχές εκτός της ΕΕ, όπως και εντός αυτής. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ δεσμεύεται να διευκολύνει τη συνεργασία, είτε συμμετέχοντας στα σώματα εποπτών είτε αναπτύσσοντας εργαλεία συνεργασίας, όπως τα Μνημόνια Συνεννόησης. Διαπραγμάτευση Μνημονίων Συνεννόησης έχει γίνει μεταξύ άλλων με εποπτικές αρχές χωρών της ΕΕ εκτός της ζώνης του ευρώ, εποπτικές αρχές τρίτων χωρών και εθνικές αρχές εποπτείας της αγοράς.

Σχήμα 4

Υποκαταστήματα και θυγατρικές τραπεζών της ζώνης του ευρώ εκτός της ΕΕ

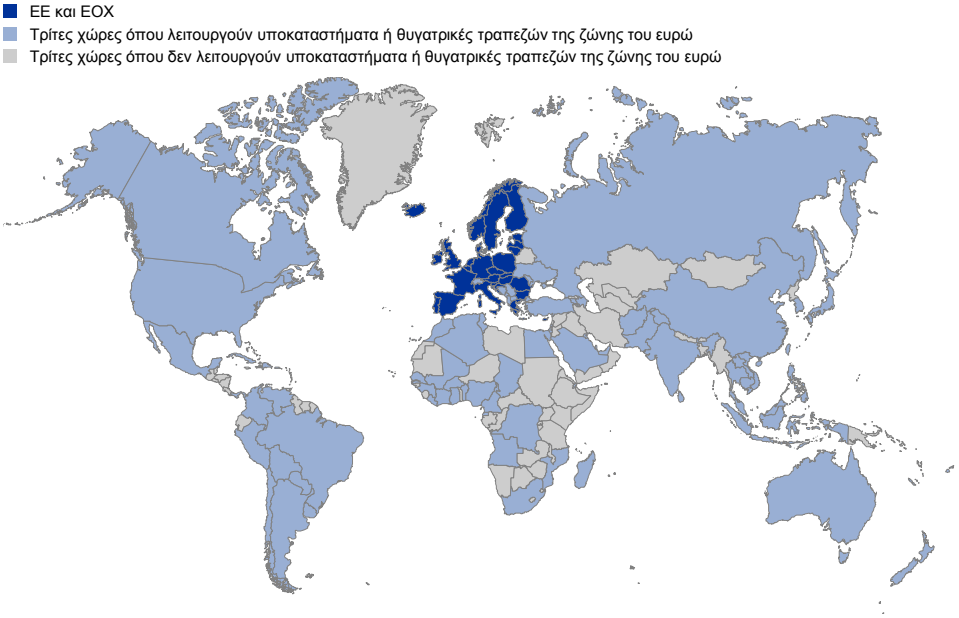

Πηγή: Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση (Financial Reporting) και Βάση Δεδομένων Μητρώου Ιδρυμάτων και Θυγατρικών (Register of Institutions and Affiliates Database).

Γενικά, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάζεται με άλλες αρχές προληπτικής εποπτείας μέσω Μνημονίων Συνεννόησης, μέσω της συμμετοχής της σε σώματα εποπτών ή μέσω συμφωνιών που συνάπτονται κατά περίπτωση.

Σχήμα 5

Δραστηριότητες διεθνούς και ευρωπαϊκής συνεργασίας της ΕΚΤ

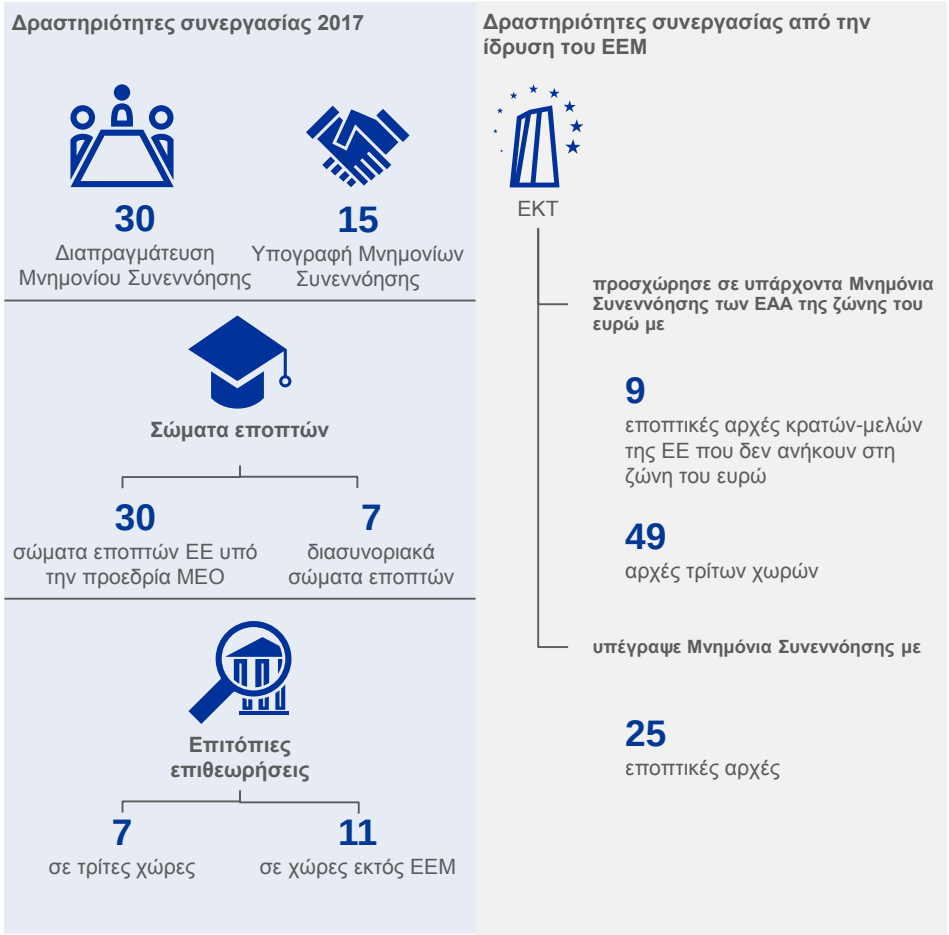

3.1.1 Μνημόνια Συνεννόησης με άλλες εποπτικές αρχές

Συνεργασία με αρχές τρίτων χωρών

Σταδιακά, τα υφιστάμενα Μνημόνια Συνεννόησης μεταξύ ΕΑΑ της ζώνης του ευρώ και εποπτικών αρχών τρίτων χωρών αντικαθίστανται από Μνημόνια Συνεννόησης μεταξύ της ΕΚΤ και εποπτικών αρχών τρίτων χωρών

Η ΕΚΤ επιδιώκει την εποικοδομητική συνεργασία με τις εποπτικές αρχές τρίτων χωρών ώστε να διευκολύνει τη συνεχή διασυνοριακή εποπτεία. Όπου ήταν εφικτό, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ προσχώρησε σε υπάρχοντα Μνημόνια Συνεννόησης που είχαν συνάψει ΕΑΑ της ζώνης του ευρώ με εποπτικές αρχές τρίτων χωρών πριν από την ίδρυση του ΕΕΜ. Σε ορισμένες περιπτώσεις η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ χρειάστηκε να αναπτύξει προσαρμοσμένες λύσεις συνεργασίας. Με την πάροδο του χρόνου, η ΕΚΤ συνάπτει δικά της μνημόνια με εποπτικές αρχές τρίτων χωρών, έτσι ώστε να μη βασίζεται στα υπάρχοντα μνημόνια μεταξύ των ΕΑΑ της ζώνης του ευρώ και των εποπτικών αρχών τρίτων χωρών.

Συνεργασία εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου

Η ΕΚΤ συνεργάζεται συχνά με τις ΕΑΑ κρατών-μελών της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ, σύμφωνα με τις διατάξεις της CRD IV για τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ αρμόδιων αρχών στην ΕΕ. Προκειμένου να προβλεφθούν πρόσθετες λεπτομέρειες και να ενισχυθεί περαιτέρω η συνεργασία, η ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 3(6) του Κανονισμού ΕΕΜ, διαπραγματεύεται επί του παρόντος Μνημόνιο Συνεννόησης με τις εν λόγω ΕΑΑ. Επιπλέον, το μνημόνιο μεταξύ ΕΕ και ΕΟΧ για την προληπτική εποπτεία των σημαντικών υποκαταστημάτων σε σκανδιναβικές χώρες[50] που είχε συνάψει η ΕΚΤ το 2016 υπογράφηκε από άλλες πέντε αρχές.

Επίσης, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνήψε δύο μνημόνια με εθνικές αρχές εποπτείας της αγοράς. Τα εν λόγω μνημόνια βασίζονται σε ένα υπόδειγμα που έχει διαμορφώσει η ΕΚΤ σε συνεργασία με την ΕΑΚΑΑ.

Έως τώρα, στο πλαίσιο του σχετικού δικτύου της ΕΑΤ (EBA Network on Equivalence) αξιολογήθηκε το καθεστώς απορρήτου 35 εποπτικών αρχών τρίτων χωρών και κρίθηκε ισοδύναμο

Προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια σε επίπεδο ΕΕ, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνεργάζεται στενά με το Δίκτυο της ΕΑΤ το οποίο διενεργεί αξιολογήσεις σχετικά με την ισοδυναμία των καθεστώτων απορρήτου των εποπτικών αρχών τρίτων χωρών. Μνημόνιο για τη συνεργασία στον τομέα της εποπτείας μπορεί να συναφθεί μόνο αφού διαπιστωθεί η απαιτούμενη ισοδυναμία επαγγελματικού απορρήτου.

3.1.2 Σώματα εποπτών

Τα αποτελεσματικά σώματα εποπτών αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της ενοποιημένης εποπτείας για τα διασυνοριακά διεθνή ιδρύματα

Τα σώματα εποπτών (colleges of supervisors) είναι μόνιμες αλλά ευέλικτες δομές συντονισμού και αποτελούνται από τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία των διασυνοριακών τραπεζικών ομίλων. Τα σώματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τις τράπεζες της ζώνης του ευρώ που δραστηριοποιούνται σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ.

Η ευρωπαϊκή νομοθεσία αναγνωρίζει πλήρως τα σώματα εποπτών ως αρμόδια όργανα στα οποία οι εποπτικές αρχές της χώρας καταγωγής και της χώρας υποδοχής των διασυνοριακών ιδρυμάτων ανταλλάσσουν σχετικές πληροφορίες και συμφωνούν ως προς την αξιολόγηση των κινδύνων και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις και απαιτήσεις ρευστότητας των τραπεζών της ΕΕ. Ενώ οι ΜΕΟ εποπτεύουν τις τράπεζες στη ζώνη του ευρώ, τα σώματα εποπτών διευκολύνουν την ενοποιημένη εποπτεία σε χώρες εκτός της ζώνης του ευρώ.

---

[50] Αυτό το Μνημόνιο Συνεννόησης έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και των σκανδιναβικών αρχών (και των τελευταίων μεταξύ τους) για σημαντικά υποκαταστήματα, τόσο εντός όσο και εκτός της ζώνης του ευρώ. Ως εκ τούτου, το Μνημόνιο καλύπτει όχι μόνο οντότητες της ζώνης του ευρώ, αλλά και ευρύτερο φάσμα οντοτήτων που υπόκεινται στην εποπτεία αυτών των σκανδιναβικών αρχών. Επιπλέον, εκτός από τα καθήκοντα που αφορούν την τραπεζική εποπτεία, το Μνημόνιο καλύπτει επίσης θέματα όπως η προστασία των καταναλωτών, οι υπηρεσίες και τα συστήματα πληρωμών και η καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Έτσι, το αντικείμενο του Μνημονίου εκτείνεται πέρα από τα καθήκοντα της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Ο βαθμός όμως συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλομένων αρχών εξακολουθεί να υπόκειται στο δίκαιο της ΕΕ. Συνεπώς η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συμμετέχει στο Μνημόνιο μόνο σε ό,τι αφορά τα εποπτικά της καθήκοντα.

Το 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας σε 30 σώματα εποπτών της ΕΕ, των οποίων συνεπώς προήδρευσαν οι αντίστοιχες ΜΕΟ. Καθένα από τα εν λόγω σώματα εποπτών περιλαμβάνει τις ΕΑΑ από τα αντίστοιχα κράτη-μέλη της ΕΕ, την ΕΑΤ και την ΕΚΤ. Οι αρχές τρίτων χωρών στις οποίες το εκάστοτε ίδρυμα διατηρεί ουσιώδεις θυγατρικές ή υποκαταστήματα μπορούν να συμμετέχουν στα σώματα εποπτών ως παρατηρητές.

Επτά διασυνοριακά ιδρύματα με έδρα σε κράτη-μέλη της ΕΕ που δεν ανήκουν στη ζώνη του ευρώ δραστηριοποιούνται μέσω ΣΙ στη ζώνη του ευρώ. Όπως απαιτεί η ευρωπαϊκή νομοθεσία, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ είναι ενεργό μέλος των αντίστοιχων σωμάτων εποπτών, στα οποία προεδρεύει η οικεία ΕΑΑ. Η ΜΕΟ που είναι αρμόδια για τη θυγατρική ή το υποκατάστημα στη ζώνη του ευρώ εκπροσωπεί την ΕΚΤ στα εν λόγω σώματα και εκπληρώνει τα καθήκοντα της ΕΚΤ.

Επίσης, μόνο τέσσερα ΣΙ έχουν ουσιώδεις διασυνοριακές δραστηριότητες εκτός της ΕΕ. Για τα εν λόγω ιδρύματα, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ενεργεί ως αρχή ενοποιημένης εποπτείας και οργανώνει σώματα εποπτών για την ανταλλαγή πληροφοριών.

Τέλος, για πέντε διεθνή ιδρύματα με έδρα σε τρίτες χώρες και με σημαντικές θυγατρικές στη ζώνη του ευρώ, οι σχετικές ΜΕΟ ασκούν ενεργητική εποπτεία ως αρχές της χώρας υποδοχής συμμετέχοντας στα σώματα εποπτών που οργανώνονται από την αρχή ενοποιημένης εποπτείας της τρίτης χώρας.

3.1.3 Η τρέχουσα κατάσταση ως προς τη στενή συνεργασία

Τα κράτη-μέλη της ΕΕ που δεν έχουν νόμισμά τους το ευρώ μπορούν να συμμετέχουν στον ΕΕΜ υπό καθεστώς στενής συνεργασίας. Οι βασικοί όροι που διέπουν τη στενή συνεργασία καθορίζονται στο άρθρο 7 του Κανονισμού ΕΕΜ και οι διαδικαστικές πτυχές προβλέπονται στην Απόφαση ΕΚΤ/2014/5. Το 2017 δεν υποβλήθηκαν επίσημα αιτήματα στενής συνεργασίας.

3.1.4 Επιτροπή Επανεξέτασης της ΕΑΤ

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ εξακολούθησε να συμμετέχει ενεργά στην Επιτροπή Επανεξέτασης της ΕΑΤ (EBA Review Panel), η οποία είναι αρμόδια για τη διεξαγωγή συγκριτικών αξιολογήσεων (peer review) με σκοπό τη μεγαλύτερη συνέπεια των εποπτικών αποτελεσμάτων.

Το 2017 η Επιτροπή Επανεξέτασης της ΕΑΤ πραγματοποίησε αξιολόγηση των κατευθυντήριων γραμμών της ΕΑΤ σχετικά με τα κριτήρια βάσει των οποίων διαπιστώνεται η συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής του άρθρου 131(3) της CRD IV σε σχέση με τον χαρακτηρισμό ιδρυμάτων ως λοιπών συστημικώς σημαντικών ιδρυμάτων (O-SII). Σκοπός ήταν να αξιολογηθούν (α) η αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων που προβλέπονται στις κατευθυντήριες γραμμές και (β) οι διαδικασίες που εφαρμόζουν οι αρμόδιες αρχές για την κατάλληλη διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων για τον χαρακτηρισμό ενός ιδρύματος ως O-SII.

Δεδομένου ότι αρμόδιες για τον προσδιορισμό των O-SII είναι οι ΕΑΑ, ο ρόλος της ΕΚΤ στην αξιολόγηση είναι να διευκρινίσει τα καθήκοντα του ΕΕΜ σε σχέση με το ίδρυμα που χαρακτηρίζεται ως O-SII. Η CRD IV αναθέτει στις ΕΑΑ την αρμοδιότητα να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας στα O-SII. Η ΕΚΤ, στο πλαίσιο της μακροπροληπτικής της αρμοδιότητας, μπορεί στη συνέχεια να εφαρμόσει πρόσθετα αποθέματα ασφαλείας, επιβάλλοντας αυστηρότερες απαιτήσεις, βάσει του άρθρου 5 του Κανονισμού ΕΕΜ. Τον Ιούνιο του 2016 η ΕΚΤ θέσπισε μια μεθοδολογία ελάχιστων απαιτήσεων κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας για τα O-SII, με σκοπό να διασφαλίσει ότι οι σχετικοί συστημικοί ή μακροπροληπτικοί κίνδυνοι αντιμετωπίζονται ομοιόμορφα σε όλες τις χώρες της ζώνης του ευρώ. Αφού αξιολόγησε τα σχεδιαζόμενα κεφαλαιακά αποθέματα ασφαλείας για τα O-SII όπως της κοινοποιήθηκαν, η ΕΚΤ δεν έκρινε αναγκαίο να ασκήσει το δικαίωμα εφαρμογής πρόσθετων αποθεμάτων ασφαλείας το 2017. Προς τούτο έλαβε υπόψη και το ότι όλες οι απαιτήσεις κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας για τα O-SII που εφαρμόζονται από τις εθνικές αρχές στις τράπεζες τις οποίες οι ίδιες χαρακτηρίζουν ως O-SII έχουν καθοριστεί σε επίπεδο ίσο ή υψηλότερο από το ελάχιστο όριο που έχει θέσει η ΕΚΤ.

3.1.5 Προγράμματα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα του ΔΝΤ

Τα Προγράμματα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα του ΔΝΤ (Financial Sector Assessment Programs – FSAP) αποτελούν συνολικές, εις βάθος αξιολογήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα μιας χώρας. Περιλαμβάνουν (α) την αναγνώριση σημαντικών αδυναμιών και την αξιολόγηση της ανθεκτικότητας του χρηματοπιστωτικού τομέα, (β) την αξιολόγηση του πλαισίου πολιτικής για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα μιας χώρας, του εποπτικού πλαισίου και των συναφών πρακτικών και (γ) την αξιολόγηση του χρηματοοικονομικού πλέγματος ασφαλείας και της ικανότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος να διαχειριστεί και να επιλύσει μια χρηματοπιστωτική κρίση.

Ένα FSAP του ΔΝΤ για τη ζώνη του ευρώ ξεκίνησε το 2017

Τον Ιανουάριο του 2017 ο Πρόεδρος της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής της ΕΕ ζήτησε από το ΔΝΤ να διενεργήσει FSAP για την ΕΕ/ζώνη του ευρώ, ώστε να λάβει υπόψη τη νέα αρχιτεκτονική για την εποπτεία και εξυγίανση τραπεζών στη ζώνη του ευρώ. Ως εκ τούτου το FSAP, το οποίο ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2017, επικεντρώνεται μεταξύ άλλων στην τραπεζική εποπτεία, καθώς και στη διαχείριση κρίσεων των ΣΙ. Για τον σκοπό αυτό, το ΔΝΤ θα διενεργήσει (α) λεπτομερή αξιολόγηση έναντι των σχετικών[51] βασικών αρχών (core principles) της Βασιλείας[52] (BCP), με σχετική βαθμολόγηση και (β) ανάλυση της συμμόρφωσης προς επιλεγμένα στοιχεία του εγγράφου του ΣΧΣ με τίτλο Key Attributes of Effective Resolution Regimes for Financial Institutions. Επιπλέον, το ΔΝΤ (α) θα αναλύσει το πλαίσιο εποπτείας των ΣΙ, χωρίς βαθμολόγηση και (β) θα αξιολογήσει τη

[51] Μία από τις 29 BCP, η BCP 29 περί κατάχρησης χρηματοοικονομικών υπηρεσιών (Abuse of financial services), δεν καλύπτεται από τη συγκεκριμένη ανάλυση, διότι η ΕΚΤ δεν είναι αρμόδια για ζητήματα καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Εντούτοις, το FSAP για τη ζώνη του ευρώ θα περιλαμβάνει σημείωμα των στελεχών του ΔΝΤ σε σχέση με την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

[52] Οι 28 σχετικές BCP καλύπτουν από κοινού 216 ουσιώδη κριτήρια και 17 πρόσθετα κριτήρια.

φερεγγυότητα του τραπεζικού τομέα στο πλαίσιο της αξιολόγησης κινδύνων. Πριν από την πρώτη επιτόπια επίσκεψη του ΔΝΤ για τους σκοπούς του FSAP, η ΕΚΤ είχε συντάξει έκθεση αυτοαξιολόγησης σύμφωνα με τις Βασικές Αρχές (BCP), η οποία είχε εξεταστεί από το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ και είχε εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Επιπλέον, οι ΕΑΑ είχαν πληροφορήσει το ΔΝΤ για τις σχετικές εθνικές νομικές διατάξεις, προκειμένου να αξιολογήσει το ΔΝΤ την επίδραση των εθνικών νομικών πλαισίων στην αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Η πρώτη επίσκεψη πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο/Νοέμβριο του 2017. Σ' αυτό το διάστημα οργανώθηκαν περισσότερες από 60 συναντήσεις και με τις πέντε υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και τις σχετικές κοινές υπηρεσίες.

Η άσκηση προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί το 2018 και τα συμπεράσματά της θα αξιοποιηθούν στη διαβούλευση του ΔΝΤ με τη ζώνη του ευρώ βάσει του άρθρου IV για το 2018, η οποία αναμένεται να ολοκληρωθεί τον Ιούλιο του 2018.

Στα FSAP του ΔΝΤ για επιμέρους χώρες της ζώνης του ευρώ τον πρωτεύοντα ρόλο στη συνολική άσκηση έχουν οι εθνικές αρχές. Εντούτοις η ΕΚΤ, σύμφωνα με την εντολή που της έχει ανατεθεί, συμμετέχει ενεργά, με κύριους στόχους (α) να διασφαλίσει τη διασυνοριακή συγκρισιμότητα και συνέπεια ως προς το σκέλος των FSAP που αφορά τον τραπεζικό τομέα για τις χώρες της ζώνης του ευρώ, (β) να αξιοποιήσει στο μέτρο του εφικτού συνέργειες με τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων στον τραπεζικό τομέα σε επίπεδο ΕΕ/ζώνης ευρώ και (γ) να διασφαλίσει ότι αποτυπώνονται με ακρίβεια τα βασικά χαρακτηριστικά του πλαισίου μικροπροληπτικής και μακροπροληπτικής πολιτικής της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας. Το 2017 το ΔΝΤ ολοκλήρωσε τα FSAP για το Λουξεμβούργο και την Ισπανία και ξεκίνησε ένα FSAP για το Βέλγιο. Τα FSAP για τη Γαλλία, την Ιταλία και τη Μάλτα αναμένεται να ξεκινήσουν το δεύτερο εξάμηνο του 2018. Τα αποτελέσματα του FSAP για τη ζώνη του ευρώ αναμένεται να έχουν δημοσιοποιηθεί έως τότε, συνεπώς θα μπορούν να ληφθούν υπόψη στα αντίστοιχα εθνικά FSAP, ιδίως σε ό,τι αφορά τη συμμόρφωση προς τις BCP αποτελεσματικής τραπεζικής εποπτείας.

Γενικότερα, τα προσεχή FSAP για τις επιμέρους χώρες της ζώνης του ευρώ αναμένεται να αξιοποιήσουν πλήρως τα συμπεράσματα και τις συστάσεις του FSAP για τη ζώνη του ευρώ, ιδίως σε σχέση με την εποπτεία και τη διαχείριση κρίσεων στα ΣΙ. Η προσέγγιση αυτή θα ευθυγραμμίζεται με το υφιστάμενο πλαίσιο χάραξης πολιτικής στην Ευρώπη και θα αντανακλά πλήρως τις αντίστοιχες αρμοδιότητες σε επίπεδο επιμέρους κρατών-μελών, ζώνης του ευρώ και ΕΕ. Παράλληλα, θα βοηθήσει να διασφαλιστεί ότι η εποπτεία που ασκεί το ΔΝΤ και οι συμβουλές που παρέχει παραμένουν αποτελεσματικές και χρήσιμες για όλες τις εμπλεκόμενες αρχές.

Πλαίσιο 2
Προετοιμασίες για το Brexit

Στη διάρκεια του 2017 το Brexit αναδείχθηκε σε ένα από τα σημαντικότερα θέματα για την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ. Προκειμένου να προωθήσει μια συνεπή προσέγγιση ως προς το Brexit, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ξεκίνησε ένα έργο που καλύπτει ολόκληρο τον ΕΕΜ, με στόχο να διασφαλίσει ότι οι τράπεζες και οι εποπτικές αρχές έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα.

Στην πράξη, το έργο του ΕΕΜ για το Brexit καλύπτει τόσο καθήκοντα άσκησης πολιτικής όσο και τη συνεργασία με τα ιδρύματα και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς που επηρεάζονται. Η διαμόρφωση κατευθύνσεων πολιτικής και εποπτικών προσδοκιών είναι σημαντική για την αντιμετώπιση και την αποσαφήνιση εποπτικών θεμάτων που προέκυψαν στο πλαίσιο του Brexit. Οι κατευθύνσεις πολιτικής της ΕΚΤ παρέχουν τη διαβεβαίωση ότι τα σχετικά ζητήματα αντιμετωπίζονται με ομοιόμορφο τρόπο σε ολόκληρο τον ΕΕΜ. Προσφέρουν μια βάση στις εποπτικές αρχές του ΕΕΜ ώστε να παρέχουν σαφείς κατευθύνσεις στα πιστωτικά ιδρύματα, π.χ. ως προς την ανάγκη να διασφαλίσουν επαρκή διαχείριση κινδύνων, στέρεη υποδομή και δύναμη προσωπικού ανάλογη με τις δραστηριότητες του ιδρύματος. Μεταξύ των ζητημάτων που πραγματεύθηκαν οι κατευθύνσεις πολιτικής είναι η αξιολόγηση μοντέλων λειτουργίας που συνεπάγονται μεταφορά κινδύνων σε άλλες οντότητες του ομίλου (back-to-back booking), ο χειρισμός των εσωτερικών υποδειγμάτων που μεταφέρονται από το Ηνωμένο Βασίλειο στον ΕΕΜ, καθώς και η εσωτερική διακυβέρνηση και η διαχείριση κινδύνων.

Η ΕΚΤ οργάνωσε ημερίδες με τη συμμετοχή τραπεζών, ώστε να τις ενημερώσει σχετικά με τις εποπτικές προσδοκίες της ΕΚΤ και των ΕΑΑ. Δημοσίευσε επίσης απαντήσεις σε συνήθεις ερωτήσεις στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία, ώστε να δώσει οδηγίες, ιδίως στις τράπεζες που σκοπεύουν να μεταφέρουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες από το Ηνωμένο Βασίλειο στη ζώνη του ευρώ. Οι απαντήσεις σε συνήθεις ερωτήσεις καλύπτουν θέματα όπως οι άδειες ίδρυσης και λειτουργίας τραπεζών, καθώς και τα ζητήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω. Επίσης, η ΕΚΤ μετέδωσε τα βασικά της μηνύματα με το καλοκαιρινό, το φθινοπωρινό και το χειμερινό Ενημερωτικό Δελτίο Εποπτείας ΕΕΜ (SSM Supervision Newsletter).

Προκειμένου να διασφαλίσει ότι τα ΣΙ που λειτουργούν επί του παρόντος στο Ηνωμένο Βασίλειο έχουν προετοιμαστεί κατάλληλα για το Brexit, η ΕΚΤ ξεκίνησε συντεταγμένο διάλογο με τις εν λόγω τράπεζες. Οι ΜΕΟ ξεκίνησαν συζητήσεις επί σεναρίων για το Brexit, τα οποία καταρτίστηκαν από τις τράπεζες και αντανακλούν τα αντίστοιχα σχέδιά τους για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών. Παράλληλα, έγιναν προετοιμασίες για την αντιμετώπιση των τραπεζών που σχεδιάζουν να μετεγκατασταθούν από το Ηνωμένο Βασίλειο στη ζώνη του ευρώ, καθώς αυτές θα απολέσουν το κοινοτικό τους διαβατήριο. Το ζητούμενο είναι να διασφαλιστεί μια συνετή προσέγγιση ως προς τη χορήγηση άδειας λειτουργίας νέων πιστωτικών ιδρυμάτων και τη μεταφορά δραστηριοτήτων σε ήδη υπάρχοντα πιστωτικά ιδρύματα. Επίσης, η ΕΚΤ και οι ΕΑΑ διατηρούν στενές επαφές με άλλες αρχές που εποπτεύουν οντότητες τραπεζικών ομίλων της ζώνης του ευρώ, συμπεριλαμβανομένων των εποπτικών αρχών του Ηνωμένου Βασιλείου και τρίτων χωρών. Στόχος είναι η συντονισμένη αντίδραση όλων των αρμόδιων αρχών σε εξελίξεις στον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ.

Το Brexit θα συνεχίσει να έχει υψηλή προτεραιότητα στο εποπτικό πρόγραμμα για το 2018

Το Brexit θα παραμείνει μία από τις κύριες εποπτικές προτεραιότητες. Καθώς τα σχέδια των τραπεζών για το Brexit τίθενται σε εφαρμογή, οι δραστηριότητες των τραπεζών στρέφονται από τις προπαρασκευαστικές εργασίες στην αξιολόγηση των πραγματικών εξελίξεων και στην πρακτική εφαρμογή των κατευθύνσεων πολιτικής που προαναφέρθηκαν. Παρότι επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία για τη διαπραγμάτευση πιθανής μεταβατικής περιόδου, εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα για την έκβαση αυτής της διαπραγμάτευσης. Η ΕΚΤ συνιστά στις τράπεζες να δράσουν προνοητικά για το Brexit, ώστε όλες οι άδειες που απαιτούνται για την άσκηση της δραστηριότητάς τους στην ΕΕ να έχουν εκδοθεί εγκαίρως. Ωστόσο, ανάλογα και με την εξέλιξη των πολιτικών συζητήσεων για την τυχόν μεταβατική περίοδο, οι τράπεζες μπορούν να συζητήσουν με τις εποπτικές αρχές για πιθανή παράταση της περιόδου εφαρμογής ορισμένων πτυχών των σχεδίων μετεγκατάστασής τους.

Η ΕΚΤ – μαζί με τις ΕΑΑ – θα συνεχίσει να αξιολογεί τα σχέδια των ιδρυμάτων για τη μετεγκατάσταση δραστηριοτήτων στη ζώνη του ευρώ μαζί με τις αιτήσεις χορήγησης αδειών λειτουργίας. Οι εποπτικές αρχές θα εξετάσουν συγκεκριμένα τη συμμόρφωση των τραπεζών προς τις κατευθύνσεις πολιτικής και τις εποπτικές προσδοκίες του ΕΕΜ, κυρίως με σκοπό την αποφυγή δημιουργίας εικονικών εταιριών (shell companies) στη ζώνη του ευρώ, δηλ. ιδρυμάτων με υποτυπώδη παρουσία στη ζώνη του ευρώ, τα οποία προβαίνουν σε εκτεταμένη εξωτερική ανάθεση των δραστηριοτήτων τους στην ΕΕ σε οντότητες τρίτων χωρών. Η ΕΚΤ θα αναπτύξει πρόσθετες κατευθύνσεις πολιτικής, όπου χρειάζεται, και θα συνεχίσει να ενημερώνει τον κλάδο και τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις εποπτικές προσδοκίες. Όσον αφορά ιδρύματα τα οποία, λόγω των αυξημένων δραστηριοτήτων τους στη ζώνη του ευρώ, πιθανώς θα εξελιχθούν σε σημαντικά ιδρύματα βραχυπρόθεσμα ή μεσοπρόθεσμα, η ΕΚΤ προετοιμάζεται ώστε να διασφαλίσει την ομαλή υπαγωγή τους στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ. Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τις εποπτικές αρχές της χώρας καταγωγής και της χώρας υποδοχής ώστε να παρακολουθεί την ετοιμότητα των τραπεζών της ζώνης του ευρώ, αλλά και των τραπεζών που θα εισέλθουν στην αγορά της ζώνης του ευρώ. Επίσης, η ΕΚΤ σχεδιάζει να διοργανώσει και άλλες ημερίδες σχετικά με τα σχέδια μετεγκατάστασης των τραπεζών και θα επικαιροποιεί τακτικά τις απαντήσεις σε συχνές ερωτήσεις σχετικά με το Brexit.

3.2 Συμβολή στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού και διεθνούς κανονιστικού πλαισίου

3.2.1 Συμβολή στη διαδικασία της Βασιλείας

Το 2017 οριστικοποιήθηκε η Βασιλεία ΙΙΙ, που αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του κανονιστικού πλαισίου στη μετά την κρίση εποχή. Η ΕΚΤ, η οποία συμμετέχει ενεργά στο έργο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (BCBS), συνέβαλε στην εν λόγω διαδικασία θέσπισης προτύπων, συμμετέχοντας σε συζητήσεις πολιτικής, παρέχοντας τεχνογνωσία στο πλαίσιο διαφόρων ομάδων της BCBS, συμπράττοντας με μέλη της BCBS στην ΕΕ και σε όλο τον κόσμο και συμβάλλοντας στις σχετικές αναλύσεις επιπτώσεων.

Οριστικοποίηση της Βασιλείας ΙΙΙ

Οι συμφωνηθείσες μεταρρυθμίσεις αποτελούν σημαντικό βήμα προς την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους σταθμισμένους ως προς τον κίνδυνο δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών

Η ΕΚΤ εκφράζει την ικανοποίησή της για την οριστικοποίηση της Βασιλείας ΙΙΙ, η οποία ενισχύει το κανονιστικό πλαίσιο και αποτελεί σημαντικό βήμα προς την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στους σταθμισμένους ως προς τον κίνδυνο δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών. Η ΕΚΤ συμμετείχε ενεργά στις συζητήσεις πολιτικής. Η οριστικοποίηση της Βασιλείας ΙΙΙ στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα διαρκούς διεθνούς συνεργασίας ως προς την κανονιστική ρύθμιση των τραπεζών. Οι συμφωνηθείσες μεταρρυθμίσεις παρέχουν βεβαιότητα ως προς τις κανονιστικές υποχρεώσεις και επιτρέπουν στις τράπεζες να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις. Η προβλεπόμενη περίοδος σταδιακής εφαρμογής, που αρχίζει το 2022

και λήγει το 2027, θα διασφαλίσει ότι οι επιπτώσεις στις τράπεζες είναι διαχειρίσιμες, ακόμη και σε αυτές που επηρεάζονται περισσότερο από τις μεταρρυθμίσεις.

Έμφαση στην εφαρμογή και την αποτίμηση της πολιτικής

Καθώς το ενδιαφέρον στρέφεται στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που συμφωνήθηκαν, η ΕΚΤ υποστηρίζει τα νομοθετικά όργανα και την BCBS ώστε να εξασφαλίσει ότι οι μεταρρυθμίσεις είναι αποτελεσματικές

Η ΕΚΤ θεωρεί άκρως σημαντικό να υιοθετήσουν ομοιόμορφα όλες οι πλευρές τις συμφωνηθείσες μεταρρυθμίσεις. Για τον σκοπό αυτό, η ΕΚΤ παρέχει τεχνικές συμβουλές στα νομοθετικά όργανα, ιδίως μέσω της νομικής γνώμης που εξέδωσε επί των προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αναθεώρηση του πλαισίου CRD IV/CRR (βλ. Πλαίσιο 3). Η ΕΚΤ αναμένει ότι θα παρέχει παρόμοια υποστήριξη και στο πλαίσιο των εν λόγω μεταρρυθμίσεων.

Τα επόμενα έτη, η BCBS θα συνεχίσει τις εργασίες της για την αναγνώριση των προβλημάτων εφαρμογής της Βασιλείας III που συναντούν οι εποπτικές αρχές στην πράξη και, γενικότερα, για την προώθηση ισχυρής τραπεζικής εποπτείας. Επίσης, η BCBS θα ξεκινήσει μια αξιολόγηση μετά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν από την κρίση και έπειτα. Η ΕΚΤ θα συνεχίσει να συμβάλλει ενεργά στις προγραμματισμένες εργασίες της BCBS.

3.2.2 Συμβολή στο έργο της ΕΑΤ

Σε όλη τη διάρκεια του 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ είχε στενή συνεργασία με την ΕΑΤ προς επίτευξη των κοινών στόχων τους, που είναι η ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και η προώθηση συνεπούς εποπτείας σε όλο τον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα.

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμβάλλει ενεργά στο έργο της ΕΑΤ σε όλα τα επίπεδα. Το 2017 στελέχη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ συμμετείχαν σε 45 συνολικά ομάδες εργασίας της ΕΑΤ, στις τέσσερις από τις οποίες ως προεδρεύοντες ή συμπροεδρεύοντες. Επιπλέον, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε στο Συμβούλιο Εποπτών της ΕΑΤ ως μέλος χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Τα δύο παρακάτω παραδείγματα είναι ενδεικτικά της σημαντικής προόδου που έχουν επιτύχει οι ομάδες εργασίας της ΕΑΤ και του πώς η ΕΑΤ και η ΕΚΤ αλληλοσυμπληρώνονται στην επίτευξη των κοινών τους στόχων.

Πρώτον, το 2017 η ΕΑΤ, μαζί με την ΕΑΚΑΑ, δημοσίευσε τις **κατευθυντήριες γραμμές για την καταλληλότητα των μελών του διοικητικού οργάνου και των προσώπων που κατέχουν καίριες θέσεις** ώστε (α) να διασφαλιστεί ότι οι τράπεζες διαθέτουν αξιόπιστες δομές διακυβέρνησης και (β) να καθοριστούν κοινοί κανόνες σχετικά με το πεδίο που καλύπτουν οι αξιολογήσεις καταλληλότητας και επάρκειας που διενεργούνται από τις εποπτικές αρχές. Ευθυγραμμιζόμενη με την ΕΑΤ, η ΕΚΤ διαμόρφωσε και δημοσίευσε έναν οδηγό για τις αξιολογήσεις καταλληλότητας και επάρκειας, αποσαφηνίζοντας τα εποπτικά κριτήρια και τη διαδικασία προσδιορισμού της καταλληλότητας των μελών του διοικητικού συμβουλίου μιας τράπεζας.

Δεύτερον, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ενσωμάτωσε πλήρως στην εσωτερική της μεθοδολογία αξιολόγησης της ετοιμότητας των τραπεζών για την εφαρμογή του λογιστικού προτύπου IFRS 9 τις αρχές που καθόρισε η ΕΑΤ στις **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις πρακτικές διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου και τη λογιστική καταγραφή των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών**, οι οποίες δημοσιεύθηκαν το 2017.

Στη διάρκεια του 2017, η ΕΚΤ προέβη σε κοινοποίηση προς την ΕΑΤ βάσει της διαδικασίας συμμόρφωσης ή αιτιολόγησης[53] σε σχέση με οκτώ[54] κατευθυντήριες γραμμές της ΕΑΤ, μία Κατευθυντήρια Γραμμή μικτής επιτροπής και μία σύσταση της ΕΑΤ.[55] Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η ΕΚΤ ενημέρωσε την ΕΑΤ σχετικά με τη συμμόρφωση ή την πρόθεση συμμόρφωσής της.

Πλαίσιο 3
Αναθεώρηση της τραπεζικής νομοθεσίας της ΕΕ (CRR/CRD IV, BRRD και SRMR)

Η πρόταση

Τον Νοέμβριο του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε μια συνολική δέσμη τροποποιήσεων της νομοθεσίας της ΕΕ για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (CRR και CRD IV) και τη διαχείριση κρίσεων (BRRD και SRMR). Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης άρχισε να μελετά την πρόταση της Επιτροπής το α΄ τρίμηνο του 2017. Η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου δημοσίευσε σχετικά σχέδια εκθέσεων τον Νοέμβριο του 2017. Η τελική έγκριση των τροποποιήσεων αναμένεται μεταξύ τέλους του 2018 και α΄ τριμήνου του 2019.

Η ΕΚΤ, μέσω των εμπειρογνωμόνων της, παρείχε συμβουλές στα συναρμόδια νομοθετικά όργανα σχετικά με τις τροποποιήσεις. Σε επίπεδο Συμβουλίου της ΕΕ, οι εμπειρογνώμονες της ΕΚΤ παρουσίαζαν σε τακτική βάση τις απόψεις της ΕΚΤ σχετικά με την προτεινόμενη δέσμη τροποποιήσεων στην ομάδα εργασίας “Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες”. Και κατόπιν αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της ΕΕ, η ΕΚΤ εξέδωσε τρεις Γνώμες, οι οποίες περιγράφουν τις θέσεις της ως προς τη δέσμη.[56]

---

53 Άρθρο 16 του Κανονισμού 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2010 σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών).

54 Περιλαμβάνει την κοινοποίηση της ΕΑΤ σε σχέση με το έγγραφο EBA/GL/2016/01, που αφορούσε καθυστερημένη κοινοποίηση από την ΕΚΤ.

55 EBA/GL/2016/01, EBA/GL/2016/05, EBA/GL/2016/07, EBA/GL/2016/08, EBA/GL/2016/09, EBA/GL/2016/11, EBA/GL/2017/01 και JC/GL/2016/01 και EBA/REC/2017/01.

56 Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 8ης Μαρτίου 2017 σχετικά με πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της Οδηγίας 2014/59/ΕΕ όσον αφορά την κατάταξη των μη εξασφαλισμένων χρεωστικών μέσων στην πτωχευτική ιεραρχία (CON/2017/6). Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 8ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με αναθεωρήσεις του πλαισίου διαχείρισης κρίσεων της Ένωσης (CON/2017/47). Γνώμη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 8ης Νοεμβρίου 2017 σχετικά με τροποποιήσεις του πλαισίου της Ένωσης για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (CON/2017/46).

Πίνακας Α

Τα θέματα προληπτικής εποπτείας που καλύπτει η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας	Πλαίσιο εξυγίανσης τραπεζών	Εποπτικό πλαίσιο
δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR)	εναρμόνιση της ιεράρχησης των πιστωτών*	τροποποίηση του πλαισίου του Πυλώνα 2
δείκτης μόχλευσης	ενσωμάτωση νέου εργαλείου αναστολής πληρωμών (moratorium)	εισαγωγή της υποχρέωσης δημιουργίας ενδιάμεσων μητρικών επιχειρήσεων στην ΕΕ
ριζική αναθεώρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (FRTB)	εφαρμογή του προτύπου συνολικής ικανότητας απορρόφησης ζημιών (TLAC) του ΣΧΣ	θέσπιση διασυνοριακών απαλλαγών από κεφαλαιακές απαιτήσεις (capital waivers)
τυποποιημένη προσέγγιση για τον πιστωτικό κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (SA-CCR)	άλλες προσαρμογές της ελάχιστης απαίτησης για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL)	μικρότερη συχνότητα υποβολής αναφορών για τις μικρότερες τράπεζες
κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (IRRBB)		

* Αυτό το έργο επισπεύστηκε και ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2017. Οι νέοι όροι τέθηκαν σε ισχύ τον Ιανουάριο του 2018.

Οι θέσεις της ΕΚΤ σχετικά με την προτεινόμενη δέσμη μεταρρυθμίσεων

Στις Γνώμες που εξέδωσε η ΕΚΤ τάχθηκε υπέρ της δέσμης μεταρρυθμίσεων της Επιτροπής, που στόχο έχουν να ενισχύσουν σημαντικά το κανονιστικό πλαίσιο και να καταστήσουν τον τραπεζικό τομέα πιο ανθεκτικό. Εντούτοις, η ΕΚΤ επί ειδικότερων θεμάτων διατύπωσε προβληματισμούς και προτάσεις.

Όσον αφορά το εποπτικό πλαίσιο, η ΕΚΤ γενικά τάχθηκε υπέρ του να επιτρέπεται στις εποπτικές αρχές να χορηγούν απαλλαγή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, από τις κεφαλαιακές απαιτήσεις σε θυγατρικές που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος-μέλος από τη χώρα έδρας της μητρικής οντότητας, διαφυλάσσοντας παράλληλα τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα καθώς η τραπεζική ένωση συνεχίζει να προχωρεί προς την ολοκλήρωση. Επιπλέον, η ΕΚΤ υποστήριξε ότι πρέπει να θεσπιστούν κατάλληλες μεταβατικές ρυθμίσεις. Επίσης, η ΕΚΤ είναι υπέρ της προτεινόμενης υποχρέωσης δημιουργίας ενδιάμεσης μητρικής επιχείρησης στην ΕΕ για τραπεζικούς ομίλους τρίτων χωρών με δύο ή περισσότερα ιδρύματα στην ΕΕ. Αυτό θα προωθούσε την αποτελεσματικότερη και συνεκτικότερη εποπτεία. Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθεί η καταχρηστική επιλογή του ευνοϊκότερου καθεστώτος (αρμπιτράζ), η ΕΚΤ πρότεινε αυτή η υποχρέωση να καλύπτει και τα σημαντικά υποκαταστήματα.

Οι αναθεωρήσεις του Πυλώνα 2 ήταν ένα ειδικότερο θέμα προβληματισμού για την ΕΚΤ. Η πρόταση της Επιτροπής, ενώ επιδιώκει να αυξήσει την εναρμόνιση, περιορίζει κατά την άποψη της ΕΚΤ τις εποπτικές ενέργειες σε ουσιώδεις τομείς. Η ΕΚΤ τόνισε ότι οι εποπτικές αρχές πρέπει να διαθέτουν επαρκή ευελιξία ώστε σε σχέση με κάθε ίδρυμα να μετρούν τους κινδύνους, να προσδιορίζουν το ποσό πρόσθετων ιδίων κεφαλαίων που πρέπει να διακρατεί και να εγκρίνουν ή να απορρίπτουν αλλαγές στη σύνθεση αυτών. Επιπλέον, οι εποπτικές αρχές πρέπει να μπορούν με ευελιξία να ζητούν ad hoc στοιχεία με υψηλότερο βαθμό λεπτομέρειας, όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο για την κατάλληλη αξιολόγηση του προφίλ κινδύνου ενός ιδρύματος. Τις απόψεις αυτές συμμερίστηκε και η Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο σχέδιο έκθεσης επί της τροποποίησης της CRD IV. Επίσης, η ΕΚΤ ζήτησε μεγαλύτερη εναρμόνιση του πλαισίου προληπτικής εποπτείας της ΕΕ, η οποία θα επιτευχθεί με την ενσωμάτωση στη νομοθεσία της ΕΕ ορισμένων εποπτικών εξουσιών (π.χ. ως προς τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης, ιδίως τις αξιολογήσεις καταλληλότητας και επάρκειας) και την κατάργηση των εθνικών επιλογών και διακριτικών ευχερειών που δεν κρίνονται σκόπιμες. Αυτή η εναρμόνιση θα περιόριζε τη χρήση διαφορετικών εθνικών διατάξεων, που εμποδίζουν την αποτελεσματική εποπτεία. Τέλος, η ΕΚΤ ζήτησε την επανεξέταση της εποπτείας των μεγάλων διασυνοριακών επενδυτικών επιχειρήσεων

που ασκούν οιονεί τραπεζικές δραστηριότητες και συνεπώς θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως πιστωτικά ιδρύματα. Προς αυτή την κατεύθυνση υποβλήθηκε μια πρόταση από την Επιτροπή τον Δεκέμβριο του 2017.[57]

Όσον αφορά την εφαρμογή των προτύπων της Βασιλείας, όπως ο δείκτης μόχλευσης (LR), ο δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης (NSFR) και τα πρότυπα που προκύπτουν από τη ριζική αναθεώρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών (FRTB), η ΕΚΤ υπογράμμισε ότι είναι απαραίτητη η κατάλληλη μεταφορά τους στη νομοθεσία της ΕΕ, ώστε να διασφαλίζεται η συγκρισιμότητα μεταξύ των ιδρυμάτων και η ισότιμη μεταχείριση. Επίσης, η ΕΚΤ συνέστησε να συμπεριλαμβάνονται ρήτρες αναθεώρησης για όλα τα πρότυπα που βρίσκονταν ακόμη υπό συζήτηση στην BCBS κατά τον χρόνο δημοσίευσης της γνώμης (NSFR, LR, FRTB).

Ως προς το πλαίσιο διαχείρισης κρίσεων, η ΕΚΤ τάχθηκε υπέρ της προτεινόμενης δημιουργίας μιας εναρμονισμένης κατηγορίας απαιτήσεων με εξοφλητική προτεραιότητα αλλά όχι προνομιακή κατάταξη (non-preferred senior debt) ώστε να διευκολύνεται η συμμόρφωση προς τις επερχόμενες απαιτήσεις TLAC και MREL. Εντούτοις, η ΕΚΤ υποστήριξε ότι χρειάζονται πρόσθετες μεταρρυθμίσεις για την περαιτέρω εναρμόνιση της ιεράρχησης των απαιτήσεων των πιστωτών σε περιπτώσεις πτωχευτικών διαδικασιών μιας τράπεζας, ιδίως να προβλεφθεί ως γενικός κανόνας η προνομιακή κατάταξη συγκεκριμένων κατηγοριών καταθετών.

Η ΕΚΤ χαιρέτισε την εφαρμογή του προτύπου TLAC μέσω των απαιτήσεων MREL. Ωστόσο, ως προς την εξειδίκευση της MREL, η ΕΚΤ συνέστησε να επιτρέπεται στην αρχή εξυγίανσης να παρέχει ένα περιθώριο ασφαλείας, αυξάνοντας το ποσό ανακεφαλαιοποίησης βάσει MREL. Έτσι διασφαλίζεται ότι οι οντότητες που προκύπτουν από την εξυγίανση έχουν επαρκείς πόρους ώστε να καλύψουν τυχόν πρόσθετες μη αναμενόμενες ζημίες και κόστος το διάστημα μετά την εξυγίανση. Σε αυτή την περίπτωση, δεν θα πρέπει να δοθούν, όπως προτείνεται, οδηγίες, καθώς θα καθιστούσαν το πλαίσιο πολύπλοκο, χωρίς σαφές όφελος. Η ΕΚΤ υποστήριξε την πρόταση αναβολής της εφαρμογής των περιορισμών λόγω ΜΔΠ σε περιπτώσεις όπου κάποιο ίδρυμα παραβαίνει τις συνδυασμένες απαιτήσεις κεφαλαιακών αποθεμάτων ασφαλείας διότι αδυνατεί να αντικαταστήσει υποχρεώσεις που δεν καλύπτουν πλέον τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή διάρκειας της MREL. Ωστόσο, η ΕΚΤ συνέστησε η αναβολή να διαρκέσει δώδεκα μήνες και όχι έξι όπως πρότεινε η Επιτροπή.

Επίσης, η ΕΚΤ συνέστησε την απευθείας κατοχύρωση των εξουσιών της για έγκαιρη παρέμβαση στον Κανονισμό SRMR, ώστε να διευκολύνεται η συνεπής άσκησή τους. Τέλος, συνέστησε να απαλειφθούν από την Οδηγία BRRD τα μέτρα έγκαιρης παρέμβασης που προβλέπονται ήδη βάσει της CRD IV και του Κανονισμού ΕΕΜ.

3.2.3 Συμβολή στο έργο του ΣΧΣ

Το 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέβαλε ενεργά στο έργο του Συμβουλίου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ), ιδίως στους τομείς εποπτικής και κανονιστικής συνεργασίας, εφαρμογής των προτύπων και εξυγίανσης. Επίσης, η

[57] Η πρόταση αυτή αποτέλεσε μέρος της ευρύτερης αναθεώρησης του πλαισίου προληπτικής εποπτείας για τις επιχειρήσεις επενδύσεων. Σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, οι συστημικές επιχειρήσεις επενδύσεων (δηλ. με ενεργητικό άνω των 30 δισεκ. ευρώ) θα υπόκεινται στους ίδιους κανόνες και στην ίδια εποπτεία με τις τράπεζες στην ΕΕ.

Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε στις συνεδριάσεις της περιφερειακής ομάδας διαβούλευσης για την Ευρώπη του ΣΧΣ.

Το ενδιαφέρον του ΣΧΣ πρόσφατα μετατοπίστηκε από τον σχεδιασμό πολιτικής προς την παρακολούθηση της εφαρμογής και την αξιολόγηση των επιδράσεων των μεταρρυθμίσεων στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συνεχίσει να συμβάλλει στο σχετικό έργο του ΣΧΣ και θα υπογραμμίζει τις θετικές επιδράσεις της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και της εύρυθμης λειτουργίας του τραπεζικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη. Επίσης, η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ θα συμβάλλει στους άξονες δράσης όσον αφορά άλλα σημαντικά θέματα, όπως η εξυγίανση και η διαχείριση κρίσεων, τα πλαίσια διακυβέρνησης, οι αμοιβές των στελεχών των ιδρυμάτων και οι εταιρίες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech).

4 Εποπτικές εγκρίσεις, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

4.1 Εξελίξεις στον αριθμό των σημαντικών ιδρυμάτων και στις κοινές διαδικασίες

4.1.1 Ο αριθμός των σημαντικών ιδρυμάτων

Η ετήσια αξιολόγηση, σύμφωνα με τον Κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ, για να διαπιστωθεί αν μια τράπεζα ή ένας τραπεζικός όμιλος πληροί οποιοδήποτε από τα κριτήρια χαρακτηρισμού τους ως σημαντικών,[58] διενεργήθηκε τον Οκτώβριο του 2017. Το αποτέλεσμα αυτής της αξιολόγησης, καθώς και αλλαγές στη διάρθρωση των ομίλων και άλλες εξελίξεις σε πέντε τραπεζικούς ομίλους, μείωσαν τον αριθμό των σημαντικών ιδρυμάτων σε 119, από 125 στην αρχή του έτους.

Η Barclays Bank PLC Frankfurt Branch χαρακτηρίζεται πλέον ως σημαντική λόγω της ουσιώδους αύξησης του μεγέθους της και από την 1η Ιανουαρίου του 2018 υπάγεται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ.

Οι τράπεζες Raiffeisen-Holding Niederösterreich-Wien reg. GmbH και SEB AG έπαψαν να χαρακτηρίζονται ως σημαντικές, δεδομένου ότι δεν κάλυψαν κανένα από τα κριτήρια χαρακτηρισμού τους ως σημαντικές επί τρία συνεχή ημερολογιακά έτη και οι εποπτικές αρμοδιότητες μεταβιβάστηκαν στις εθνικές αρχές της Αυστρίας και της Γερμανίας αντίστοιχα.

Οι αλλαγές στη διάρθρωση των ομίλων και άλλες εξελίξεις[59] αφορούσαν την εξαγορά της Banco BPI S.A. και της Banco Popular Español S.A. από άλλα ΣΙ και την ανάκληση της άδειας λειτουργίας της Agence Française de Développement (εθελοντική επιστροφή της άδειας), της Veneto Banca S.p.A. και της Banca Popolare di Vicenza S.p.A.

Ο κατάλογος των εποπτευόμενων οντοτήτων επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η τελευταία έκδοση του καταλόγου δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

---

58 Τα εν λόγω κριτήρια καθορίζονται στο άρθρο 6(4) του Κανονισμού ΕΕΜ.

59 Ο κατάλογος των σημαντικών και των λιγότερο σημαντικών ιδρυμάτων που δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2017 αντικατοπτρίζει (α) τις αποφάσεις ως προς τον χαρακτηρισμό ενός ιδρύματος που κοινοποιήθηκαν στα εποπτευόμενα ιδρύματα πριν από την 5η Δεκεμβρίου του 2017 και (β) άλλες μεταβολές και εξελίξεις στη διάρθρωση ομίλων που είχαν τεθεί σε ισχύ πριν από την 1η Οκτωβρίου 2017.

Πίνακας 3

Σημαντικοί και λιγότερο σημαντικοί τραπεζικοί όμιλοι ή μεμονωμένες τράπεζες στον ΕΕΜ μετά την ετήσια αξιολόγηση του 2017

	Σύνολο ενεργητικού (σε δισεκ. ευρώ)	Αριθμός οντοτήτων	
		σε ενοποιημένο επίπεδο	σε επίπεδο επιμέρους ιδρύματος
Σημαντικά ιδρύματα	21.171,8	119	869
Λιγότερο σημαντικά ιδρύματα	4.920,8	2.869	3.163
Σύνολο	**26.092,6**	**2.988**	**4.032**

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: Σύνολο ενεργητικού των οντοτήτων που περιλαμβάνονται στον κατάλογο των εποπτευόμενων οντοτήτων όπως δημοσιεύθηκε τον Δεκέμβριο του 2017 (με ημερομηνία αναφοράς για τη διάρθρωση των ομίλων την 1η Οκτωβρίου 2017 και για τις αποφάσεις περί χαρακτηρισμού τους ως σημαντικών την 5η Δεκεμβρίου 2017). Η ημερομηνία αναφοράς του συνόλου του ενεργητικού είναι η 31η Δεκεμβρίου 2016 (ή η πιο πρόσφατη διαθέσιμη).

Εν όψει του Brexit, η ΕΚΤ παρακολουθεί στενά τα σχέδια μετεγκατάστασης των τραπεζών από το Ηνωμένο Βασίλειο. Στόχος είναι να εξασφαλίσει την έγκαιρη αναγνώριση του χαρακτήρα των εν λόγω τραπεζών ως σημαντικών και την ομαλή μεταβίβαση των εποπτικών αρμοδιοτήτων από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου στην ΕΚΤ ή τις ΕΑΑ ως προς τις δραστηριότητες που μεταφέρονται στη ζώνη του ευρώ.

Συνολική αξιολόγηση 2017

Δεδομένου ότι δεν υπήρξαν τράπεζες νεοχαρακτηριζόμενες ως σημαντικές το 2017, δεν πραγματοποιήθηκε άσκηση συνολικής αξιολόγησης.[60] Εντούτοις, η μεθοδολογία ελέγχου της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού επικαιροποιήθηκε στο πλαίσιο της προετοιμασίας για το 2018, προκειμένου να ληφθεί υπόψη η εισαγωγή του λογιστικού προτύπου IFRS 9 και το προφίλ κινδύνου των επιχειρηματικών μοντέλων λειτουργίας των τραπεζών επικεντρώθηκε στις επενδυτικές υπηρεσίες και δραστηριότητες.

4.1.2 Κοινές διαδικασίες και αξιολογήσεις καταλληλότητας και επάρκειας

Το 2017 συνολικά 3.026 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης κοινοποιήθηκαν από ΕΑΑ στην Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ, που περιλάμβαναν 24 αιτήσεις άδειας λειτουργίας, 41 ανακλήσεις άδειας λειτουργίας, 52 λήξεις άδειας,[61] 160 περιπτώσεις

[60] Το μοναδικό ίδρυμα που χαρακτηρίστηκε ως σημαντικό το 2017 ήταν ένα υποκατάστημα της Barclays Bank PLC (η οποία έχει έδρα στο Ην. Βασίλειο). Τα εγκατεστημένα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων μη συμμετεχόντων κρατών-μελών δεν υπόκεινται στη συνολική αξιολόγηση σε μεμονωμένη βάση.

[61] Η λήξη της άδειας λειτουργίας σημαίνει ότι, όπου αυτό προβλέπεται από την εθνική νομοθεσία, η άδεια παύει να υφίσταται χωρίς να απαιτείται επίσημη απόφαση. Τα έννομα αποτελέσματα επέρχονται αυτοδικαίως με την επέλευση συγκεκριμένου, σαφώς προσδιορισμένου γεγονότος, π.χ. ρητή παραίτηση της ίδιας της οντότητας από την άδεια λειτουργίας ή όταν το ίδιο το ίδρυμα παύει να υφίσταται, π.χ. λόγω συγχώνευσης με άλλη εταιρία.

απόκτησης ειδικών συμμετοχών, 2.301 διορισμούς μελών των οργάνων διοίκησης και των εποπτικών οργάνων[62] και 448 διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου.

Το 2017 το Εποπτικό Συμβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκριναν συνολικά περίπου 1.673 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης.[63] Επιπλέον, 319 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης εγκρίθηκαν από ανώτατα διοικητικά στελέχη, εν όψει του πλαισίου εκχώρησης αρμοδιοτήτων, που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 2017.[64] Άλλες 70 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης που δεν απαιτούσαν επίσημη απόφαση της ΕΚΤ ολοκληρώθηκαν και αφορούσαν κυρίως διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου και λήξης άδειας.

Πίνακας 4

Διαδικασίες εποπτικής έγκρισης που κοινοποιήθηκαν στην ΕΚΤ[65]

	2014	2015	2016	2017
Χορήγηση άδειας λειτουργίας	7	37	24	24
Ανάκληση άδειας λειτουργίας[1]	5	26	42	41
Λήξη άδειας λειτουργίας	0	26	178	52
Ειδικές συμμετοχές	9	134	142	160
Καταλληλότητα και επάρκεια	115	2.729	2.544	2.301
Διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου	34	431	252	448

Πηγή: ΕΚΤ.
1) Στην ετήσια έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2014, οι διαδικασίες ανάκλησης και οι διαδικασίες λήξης άδειας λειτουργίας αναφέρονταν από κοινού. Λόγω της αύξησης των περιπτώσεων λήξης της άδειας λειτουργίας, από το 2015 και εξής οι διαδικασίες αναφέρονται χωριστά.

Συνολικά, ο αριθμός των κοινών διαδικασιών (χορήγηση, ανάκληση και λήξη άδειας λειτουργίας και ειδικές συμμετοχές) διατηρήθηκε μάλλον σταθερός σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος. Όσον αφορά τις αποφάσεις καταλληλότητας και επάρκειας, ο αριθμός των διαδικασιών μειώθηκε κατά 10% σε σύγκριση με το 2016. Αυτό αποδίδεται κυρίως σε μια νομοθετική ρύθμιση στη Γαλλία, με αποτέλεσμα από τον Νοέμβριο του 2016 να μην πραγματοποιείται πλέον αξιολόγηση σε περίπτωση εκ νέου διορισμού μη εκτελεστικών μελών του διοικητικού συμβουλίου. Η μείωση του αριθμού των διαδικασιών λήξης της άδειας λειτουργίας ήταν αναμενόμενη, δεδομένου ότι ο υψηλός αριθμός που είχε καταγραφεί το 2016 ήταν συγκυριακός (δηλ. οφειλόταν στη συγχώνευση μιας ομάδας συνδεδεμένων τραπεζών σε μία ενιαία οντότητα). Η σημαντική αύξηση του αριθμού των διαδικασιών ενιαίου διαβατηρίου

62 Περιλαμβάνεται μικρός αριθμός αιτημάτων για πρόσθετα μέλη του διοικητικού συμβουλίου (17).

63 Αυτές οι 1.673 διαδικασίες εποπτικής έγκρισης ενσωματώθηκαν σε 1.238 νομικές πράξεις της ΕΚΤ. Ορισμένες νομικές πράξεις καλύπτουν περισσότερες από μία διαδικασίες εποπτικής έγκρισης (π.χ. αξιολογήσεις καταλληλότητας και επάρκειας περισσότερων μελών της διοίκησης του ίδιου σημαντικού ιδρύματος ή αποκτήσεις ειδικών συμμετοχών σε διαφορετικές θυγατρικές που προκύπτουν από μία συναλλαγή).

64 Οι διαδικασίες αυτές αφορούν την αξιολόγηση των μελών της διοίκησης καθώς και των μελών του εποπτικού συμβουλίου που υπόκεινται στο πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων, το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφαση (ΕΕ) 2017/935 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 16ης Νοεμβρίου 2016 για την έκδοση κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας και τις απαιτήσεις καταλληλότητας (ΕΚΤ/2016/42).

65 Δεδομένου ότι η τελευταία ημερομηνία για στοιχεία του 2014 ήταν η 15η Ιανουαρίου 2015, παρατηρείται μικρή επικάλυψη μεταξύ των στοιχείων για το 2014 και το 2015.

μπορεί να σχετίζεται με τις αυξημένες αιτήσεις από τράπεζες του Ηνωμένου Βασιλείου που επιδιώκουν να εισέλθουν στην αγορά της ζώνης του ευρώ, ιδίως στο πλαίσιο της εφαρμογής από τις τράπεζες προπαρασκευαστικών σεναρίων για το Brexit και του νόμου για την τραπεζική μεταρρύθμιση του Ηνωμένου Βασιλείου (UK Banking Reform Act), ο οποίος απαιτεί από τις τράπεζες να διαχωρίζουν τις βασικές τραπεζικές δραστηριότητες λιανικής από την επενδυτική τραπεζική (ring-fencing).

Εξελίξεις στις κοινές διαδικασίες

Η πλειονότητα των διαδικασιών χορήγησης άδειας λειτουργίας (περίπου το 80%) αφορούσε την ίδρυση νέων ΛΣΙ. Οι δύο κύριοι παράγοντες που οδήγησαν σε αιτήσεις χορήγησης άδειας λειτουργίας για νέες τράπεζες το 2017 ήταν οι εταιρίες χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech), οι οποίες χρησιμοποιούν ψηφιακές καινοτομίες για να παρέχουν υπηρεσίες σε πελάτες τους στην ΕΕ και το Brexit, που προκάλεσε άνοδο των αιτημάτων χορήγησης άδειας λειτουργίας στη ζώνη του ευρώ το δεύτερο εξάμηνο του 2017. Και οι δύο τάσεις αναμένεται να συνεχιστούν το 2018. Μόλις 20% περίπου των διαδικασιών χορήγησης άδειας λειτουργίας αφορούσαν ΣΙ και κυρίως την επέκταση αδειών ώστε να καλύπτεται και η παροχή επενδυτικών υπηρεσιών. Μία διαδικασία ΣΙ αφορούσε την ίδρυση νέας θυγατρικής για τραπεζικές υπηρεσίες μέσω κινητού τηλεφώνου και άλλη μία προέκυψε από την επιδιωκόμενη μετεγκατάσταση υπάρχουσας τράπεζας στη ζώνη του ευρώ.

Οι διαδικασίες ανάκλησης και λήξης άδειας λειτουργίας σε μεγάλο βαθμό αφορούσαν πιστωτικά ιδρύματα που διακόπτουν οικειοθελώς τις τραπεζικές τους δραστηριότητες ή τράπεζες που υφίστανται συγχώνευση ή αναδιάρθρωση. Μόνο οι περιπτώσεις οικειοθελούς παραίτησης ΣΙ από την άδεια λειτουργίας αντιπροσώπευαν 33 περίπου από τις 41 διαδικασίες ανάκλησης. Εντούτοις, για περιορισμένο αριθμό (5) περιπτώσεων ανάκλησης της άδειας λειτουργίας, οι σχετικές αποφάσεις οφείλονται στην αδυναμία του αντίστοιχου ιδρύματος να εκπληρώσει τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας.

Αρκετές διαδικασίες ειδικών συμμετοχών αφορούσαν την απόκτηση πλειοψηφικού μεριδίου σε εποπτευόμενα ιδρύματα από "ειδικούς" αγοραστές,[66] με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που σχετίζονταν με πολύπλοκες εταιρικές δομές, πιθανώς βραχυπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα ή μοχλευμένη χρηματοδότηση. Το 2017 παρατηρήθηκαν μόνο περιορισμένης έκτασης διασυνοριακές δραστηριότητες ενοποίησης του τραπεζικού τομέα μεταξύ των ΣΙ. Ως προς τον αριθμό, η πλειονότητα των διαδικασιών ειδικής συμμετοχής που κοινοποιήθηκαν στην ΕΚΤ το 2017 αφορούσε περιπτώσεις εσωτερικής αναδιοργάνωσης της μετοχικής σύνθεσης των εποπτευόμενων ιδρυμάτων. Η αναδιοργάνωση αυτού του είδους χρησιμοποιείται κυρίως για την απλοποίηση της διάρθρωσης του ομίλου ή/και για λόγους εξοικονόμησης πόρων, ωστόσο μπορεί επίσης να υπαγορεύεται και από φορολογικούς λόγους.

[66] Οι “ειδικοί αγοραστές” χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό πολυπλοκότητας ή αδιαφάνεια (π.χ. ιδιωτικά επιχειρηματικά κεφάλαια, κρατικά επενδυτικά κεφάλαια).

Εξελίξεις στις διαδικασίες αξιολόγησης καταλληλότητας και επάρκειας

Περίπου τα 2/3 των διαδικασιών αξιολόγησης καταλληλότητας και επάρκειας αφορούσαν μη εκτελεστικά και το υπόλοιπο 1/3 εκτελεστικά μέλη του οργάνου διοίκησης. Ο αριθμός των αξιολογήσεων προσώπων που είναι επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών είναι αμελητέος, δεδομένου ότι αφενός δεν προβλέπεται σε όλα τα κράτη-μέλη και αφετέρου οι διορισμοί προσώπων που είναι επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών είναι λιγότερο συχνοί από ό,τι οι διορισμοί μελών του διοικητικού συμβουλίου.[67] Στο 1/5 περίπου όλων των περιπτώσεων διαπιστώθηκαν συγκεκριμένα ζητήματα και σε πολλές από αυτές τις περιπτώσεις η ΕΚΤ επέβαλε όρους, υποχρεώσεις ή συστάσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν αυτά τα ζητήματα, π.χ. όσον αφορά την εμπειρία και την αφιέρωση επαρκούς χρόνου από πλευράς των υποψηφίων.

Διαμόρφωση κατευθύνσεων πολιτικής

Το 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέχισε να αναπτύσσει κατευθύνσεις πολιτικής και να διασφαλίζει τη συνεπή εφαρμογή τους σε συνεργασία με τις ΕΑΑ και την ΕΑΤ. Στόχος είναι να επιτευχθούν κοινές εποπτικές πρακτικές και να απλοποιηθούν οι διαδικασίες εποπτικής έγκρισης.

Τον Μάιο του 2017 δημοσιεύθηκε ο Οδηγός της ΕΚΤ για τις αξιολογήσεις καταλληλότητας. Ο εν λόγω οδηγός αυξάνει τη διαφάνεια για τις πολιτικές, τις πρακτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζει η ΕΚΤ όταν αξιολογεί την καταλληλότητα των μελών της διοίκησης των ΣΙ. Οι αξιολογήσεις αυτές είναι σημαντικές, καθώς η δυσλειτουργία των διοικητικών οργάνων αποτελεί συχνά πηγή αδυναμιών και κινδύνων στις τράπεζες σε μεταγενέστερο στάδιο. Ενώ ο οδηγός θα συμβάλει στη διενέργεια των εν λόγω αξιολογήσεων με πιο εναρμονισμένο τρόπο, ορισμένες αποκλίσεις θα παραμείνουν, λόγω της εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η ανομοιόμορφη μεταφορά της ίδιας της CRD IV από χώρα σε χώρα και, σε ορισμένες περιπτώσεις, η μερική μόνο μεταφορά της. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ θα επιθυμούσε μεγαλύτερη σύγκλιση σε αυτόν τον τομέα, έτσι ώστε οι αρχές που ενσωματώνονται στην CRD IV και συμπληρώνονται από τη νέα πολιτική της ΕΚΤ να είναι πλήρως αποτελεσματικές (βλ. επίσης Πλαίσιο 3).

Αναπτύχθηκαν πολιτικές για την αξιολόγηση των διαφόρων κριτηρίων για τις ειδικές συμμετοχές.

Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες για το πρώτο σύνολο κατευθύνσεων πολιτικής σχετικά με το πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων χορήγησης άδειας λειτουργίας και τα διαδικαστικά ζητήματα που σχετίζονται με τη χορήγηση αδειών λειτουργίας, ενώ οι

[67] Οι επικεφαλής των κρίσιμων λειτουργιών είναι υπάλληλοι οι οποίοι δεν είναι μέλη του οργάνου διοίκησης, ωστόσο ασκούν σημαντική επιρροή στον τρόπο διοίκησης του ιδρύματος υπό τη γενική ευθύνη του οργάνου διοίκησης, π.χ. υπεύθυνος διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου, υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης κ.λπ. Το 2017, 12 χώρες της ζώνης του ευρώ προέβλεπαν την αξιολόγηση των επικεφαλής κρίσιμων λειτουργιών στην εθνική τους νομοθεσία.

εργασίες για το δεύτερο σύνολο, που ασχολείται με την αξιολόγηση των κριτηρίων χορήγησης άδειας λειτουργίας, έχουν προχωρήσει αρκετά. Ολοκληρώθηκε επίσης η κατεύθυνση πολιτικής για την αξιολόγηση των εφαρμογών τραπεζικής από εταιρίες fintech. Μετά την οριστικοποίηση των κατευθύνσεων πολιτικής, δημοσιεύθηκαν δύο οδηγοί για διαβούλευση. Οι οδηγοί αυτοί θέτουν τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση αιτήσεων αδειών λειτουργίας από πιστωτικά ιδρύματα και από εταιρίες fintech αντίστοιχα. Η οριστική δημοσίευση των οδηγών σχεδιάζεται για τις αρχές του 2018.

4.2 Αναφορά παραβάσεων, επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

4.2.1 Επιβολή συμμόρφωσης και επιβολή κυρώσεων

Σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ και τον Κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ, ο καταμερισμός των εξουσιών επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ εξαρτάται από τη φύση της παράβασης, τα πρόσωπα που ευθύνονται και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν (βλ. Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα του 2014).

Για λόγους αποτελεσματικότητας και συνέπειας, η ΕΚΤ ενίσχυσε τις διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων το 2017, μεταξύ άλλων αναπτύσσοντας και εφαρμόζοντας νέα εργαλεία πληροφορικής.

Το 2017 η ΕΚΤ διαχειρίστηκε 45 διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων

Η ΕΚΤ ξεκίνησε δέκα διαδικασίες επιβολής κυρώσεων το 2017. Συνυπολογιζομένων των 35 διαδικασιών που βρίσκονταν σε εξέλιξη στο τέλος του 2016, η ΕΚΤ διαχειρίστηκε 45 διαδικασίες το 2017. Από αυτές, οι 44 σχετίζονταν με επιβολή κυρώσεων και μία αφορούσε μέτρα επιβολής συμμόρφωσης (βλ. **Πίνακα 5**).

Πίνακας 5

Δραστηριότητα επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων της ΕΚΤ το 2017

	Διαδικασίες επιβολής κυρώσεων	Διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης	Σύνολο
Διαδικασίες σε εξέλιξη στο τέλος του 2016	34	1	35
Διαδικασίες που κινήθηκαν το 2017	10	-	10
Διαδικασίες που διεξήχθησαν το 2017	44	1	45
για τις οποίες εκδόθηκαν αποφάσεις της ΕΚΤ[1]	4	-	4
για τις οποίες η ΕΚΤ απηύθυνε αιτήματα προς τις ΕΑΑ προκειμένου να κινήσουν διαδικασίες	7	-	7
από τις οποίες τέθηκαν στο αρχείο	9	1	10
από τις οποίες στο τέλος του 2017 βρίσκονται σε εξέλιξη	24	-	24

Πηγή: ΕΚΤ.
1) Δύο από τις διαδικασίες αντιμετωπίστηκαν στην ίδια απόφαση της ΕΚΤ.

Το 2017 η ΕΚΤ επέβαλε σε πέντε περιπτώσεις κυρώσεις συνολικού ύψους 15,3 εκατ. ευρώ και ενίσχυσε τις διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων

Από τις 44 διαδικασίες επιβολής κυρώσεων που διεξήχθησαν το 2017, οι 28 σχετίζονταν με πιθανολογούμενες παραβάσεις διατάξεων του ενωσιακού δικαίου που έχει ευθεία εφαρμογή (συμπεριλαμβανομένων κανονισμών και αποφάσεων της ΕΚΤ). Οι εν λόγω περιπτώσεις αφορούσαν 26 ΣΙ και σχετίζονται με θέματα ιδίων κεφαλαίων, υποβολής εκθέσεων, δημοσιοποίησης στοιχείων, ρευστότητας και μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων. Το 2017 η ΕΚΤ υιοθέτησε τρεις αποφάσεις επιβολής κυρώσεων και σε πέντε περιπτώσεις επέβαλε κυρώσεις συνολικού ύψους 15,3 εκατ. ευρώ. Οι κυρώσεις επιβλήθηκαν σε τρεις εποπτευόμενες οντότητες για παραβάσεις που σχετίζονται με θέματα ρευστότητας (2), υποβολής εκθέσεων και δημοσιοποίησης στοιχείων (1), μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων (1) και ιδίων κεφαλαίων (1). Εννέα διαδικασίες τέθηκαν στο αρχείο το 2017, κυρίως διότι κρίθηκε ότι οι πιθανολογούμενες παραβάσεις δεν ήταν ουσιώδεις ή λόγω του ότι δεν υπήρχε νομική βάση για την επιβολή κυρώσεων.

Μετά από αίτημα της ΕΚΤ να κινηθούν διαδικασίες και αφού αξιολόγησαν τις περιπτώσεις αυτές σύμφωνα με το αντίστοιχο εθνικό δίκαιο, οι ΕΑΑ επέβαλαν σε 28 περιπτώσεις κυρώσεις συνολικού ύψους 5,1 εκατ. ευρώ

Οι υπόλοιπες 16 από τις 44 διαδικασίες επιβολής κυρώσεων που διεξήχθησαν το 2017 αφορούν πιθανολογούμενες παραβάσεις της εθνικής νομοθεσίας που ενσωματώνει τις διατάξεις της CRD IV και σχετίζονται με ΣΙ ή φυσικά πρόσωπα. Οι εν λόγω διαδικασίες περιλαμβάνουν πιθανολογούμενες παραβάσεις σε σχέση με τη διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των μηχανισμών εσωτερικού ελέγχου, τις λειτουργίες του διοικητικού οργάνου και τις αμοιβές των μελών του. Το 2017 η ΕΚΤ απηύθυνε επτά αιτήματα προς τις ΕΑΑ προκειμένου να κινήσουν διαδικασίες επιβολής κυρώσεων εντός του πεδίου αρμοδιοτήτων τους. Μετά από τα αιτήματα της ΕΚΤ και αφού αξιολόγησαν τις περιπτώσεις αυτές σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, οι ΕΑΑ υιοθέτησαν τρεις αποφάσεις επιβολής κυρώσεων και επέβαλαν σε 28 περιπτώσεις κυρώσεις συνολικού ύψους 5,1 εκατ. ευρώ.

Η διαδικασία επιβολής συμμόρφωσης που διεξήχθη το 2017 αφορούσε μη συμμόρφωση προς εποπτική απόφαση της ΕΚΤ. Η διαδικασία αυτή έκλεισε το 2017 καθώς η εποπτευόμενη οντότητα συμμορφώθηκε με την απόφαση.

Λεπτομερέστερη ανάλυση ανά θέμα των πιθανολογούμενων παραβάσεων που υπόκεινται σε διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και διαδικασίες επιβολής κυρώσεων οι οποίες διεξήχθησαν το 2017 από την ΕΚΤ παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 8**.

Διάγραμμα 8

Οι πιθανολογούμενες παραβάσεις που υπόκεινται σε διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων σχετίζονται κυρίως με τα ίδια κεφάλαια και τις κεφαλαιακές απαιτήσεις

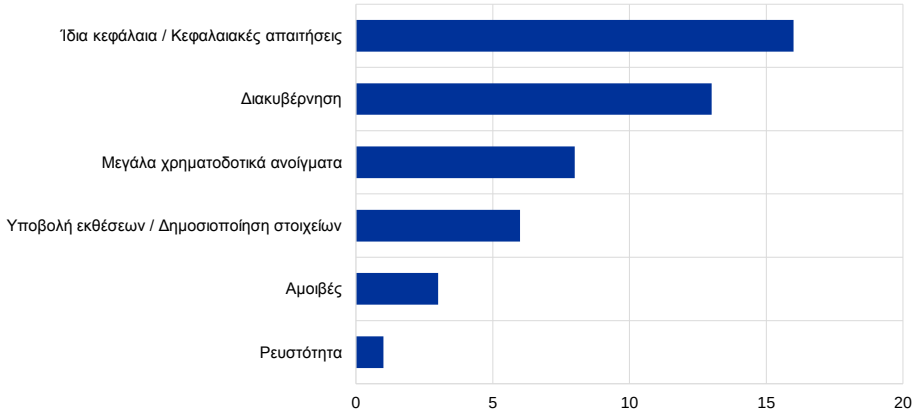

Πηγή: ΕΚΤ.

Εάν η ΕΚΤ έχει εύλογες υπόνοιες ότι πιθανώς έχει διαπραχθεί ποινικό αδίκημα, ζητά από την αρμόδια ΕΑΑ να παραπέμψει το ζήτημα στις αρμόδιες αρχές για διερεύνηση και ενδεχόμενη ποινική δίωξη, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Πέντε τέτοια αιτήματα υποβλήθηκαν στις σχετικές ΕΑΑ το 2017.

4.2.2 Η εμπειρία από την αναφορά παραβάσεων βάσει του άρθρου 23 του Κανονισμού ΕΕΜ

Η ΕΚΤ έχει καθήκον να διασφαλίζει ότι υπάρχουν αποτελεσματικοί μηχανισμοί που επιτρέπουν σε οποιοδήποτε πρόσωπο να καταγγείλει παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ (πρόκειται για τις λεγόμενες "διαδικασίες καταγγελίας – whistle-blowing"). Έτσι η ΕΚΤ δημιούργησε έναν μηχανισμό αναφοράς παραβάσεων (BRM), ο οποίος περιλαμβάνει μια προδιαμορφωμένη διαδικτυακή πλατφόρμα που είναι προσβάσιμη μέσω του δικτυακού τόπου της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ.

Το 2017 η ΕΚΤ έλαβε 89 αναφορές παραβάσεων

Το 2017 η ΕΚΤ έλαβε 89 αναφορές παραβάσεων, δηλ. σχεδόν όσες και το 2016. Από αυτές, 61 αφορούσαν πιθανολογούμενες παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ, 56 από τις οποίες κρίθηκε ότι εμπίπτουν στο πεδίο των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ και πέντε στο πεδίο εποπτικών καθηκόντων των ΕΑΑ. Οι υπόλοιπες 28 αναφορές παραβάσεων αφορούσαν κυρίως ζητήματα σε εθνικό επίπεδο, μη συνδεόμενα με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του BRM (π.χ. προστασία των καταναλωτών).

Όπως και το προηγούμενο έτος, οι συνηθέστερες περιπτώσεις αναφορών παραβάσεων αφορούσαν ζητήματα διακυβέρνησης (85%) και ανεπαρκούς υπολογισμού των ιδίων κεφαλαίων και των κεφαλαιακών απαιτήσεων (8%). Πλήρης ανάλυση παρουσιάζεται στο **Διάγραμμα 9**. Τα ζητήματα διακυβέρνησης αφορούσαν

κυρίως τη διαχείριση κινδύνων και τους εσωτερικούς ελέγχους, τις απαιτήσεις καταλληλότητας και επάρκειας των διοικητικών στελεχών και την οργανωτική δομή[68].

Διάγραμμα 9

Οι πιθανολογούμενες παραβάσεις που αναφέρθηκαν μέσω του BRM αφορούσαν κυρίως ζητήματα διακυβέρνησης

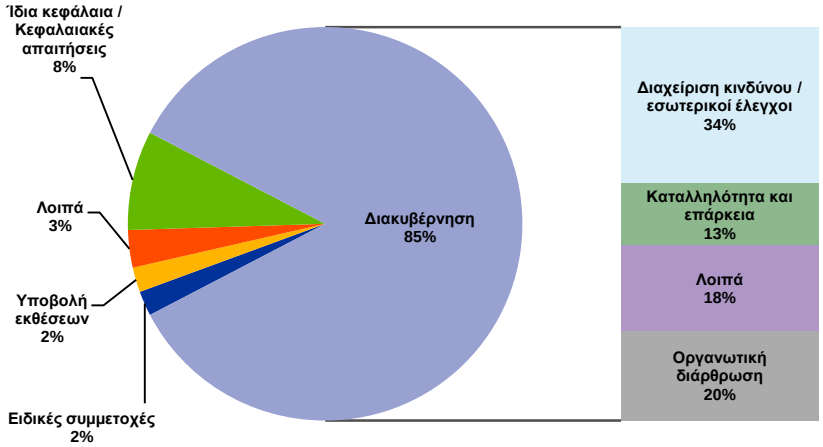

Πηγή: ΕΚΤ.

Οι κύριες διερευνητικές ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν το 2017 σε σχέση με τις αναφορές παραβάσεων που υποβλήθηκαν ήταν:

- εσωτερική αξιολόγηση με βάση τα υπάρχοντα έγγραφα (47% των περιπτώσεων),
- αιτήματα προς την εποπτευόμενη οντότητα για εσωτερική έρευνα/επιθεώρηση ή υποβολή εγγράφων/εξηγήσεων (42% των περιπτώσεων),
- επιτόπιες επιθεωρήσεις (11% των περιπτώσεων).

[68] Ως "διαχείριση κινδύνων και εσωτερικοί έλεγχοι" νοούνται οι μηχανισμοί και οι διαδικασίες που πρέπει να έχει θεσπίσει μια οντότητα για την επαρκή αναγνώριση, διαχείριση και αναφορά των κινδύνων στους οποίους εκτίθεται ή ενδέχεται να εκτεθεί. Η "οργανωτική διάρθρωση" σχετίζεται με τον βαθμό στον οποίο ένα ίδρυμα διαθέτει σαφώς προσδιορισμένες, διαφανείς και συνεπείς ιεραρχικές γραμμές.

5 Οργανωτική δομή: Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ

5.1 Εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συνέχισε να συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ

Η παρούσα Ετήσια Έκθεση καταρτίζεται ως ένας από τους κύριους διαύλους λογοδοσίας της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ. Ο Κανονισμός ορίζει ότι τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ θα πρέπει να υπόκεινται στις δέουσες υποχρεώσεις διαφάνειας και λογοδοσίας. Η διατήρηση και ενίσχυση του πλαισίου λογοδοσίας, το οποίο προσδιορίστηκε λεπτομερώς στη Διοργανική Συμφωνία μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΚΤ και στο Μνημόνιο Συνεννόησης μεταξύ του Συμβουλίου της ΕΕ και της ΕΚΤ, εξακολούθησε να αποτελεί μία από τις προτεραιότητες της ΕΚΤ για το 2017.

Όσον αφορά τις σχέσεις με το **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** το 2017, η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου παρουσίασε ενώπιον της Επιτροπής Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής (ECON) την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2016 (23 Μαρτίου) και συμμετείχε σε δύο τακτικές δημόσιες ακροάσεις (19 Ιουνίου και 9 Νοεμβρίου). Συμμετείχε επίσης σε δημόσια ακρόαση σχετικά με τη δέσμη νομοθετικών μέτρων για τη μείωση του κινδύνου στον τραπεζικό τομέα (25 Απριλίου) και σε τρεις έκτακτες ανταλλαγές απόψεων με μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (23 Μαρτίου, 19 Ιουνίου και 9 Νοεμβρίου). Μεταξύ των βασικών θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν τα μέτρα για τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, οι πρώτες περιπτώσεις εξυγίανσης και εκκαθάρισης που αφορούν σημαντικά ιδρύματα (ΣΙ), καθώς και νομοθετικά ζητήματα που άπτονται της τραπεζικής εποπτείας, συμπεριλαμβανομένης της ολοκλήρωσης της τραπεζικής ένωσης. Περαιτέρω, η Αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου συμμετείχε σε κοινή συνεδρίαση της Επιτροπής ECON και της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την Ειδική Έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου για τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (13 Φεβρουαρίου).

Η ΕΚΤ δημοσίευσε 41 απαντήσεις σε ερωτήσεις μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί θεμάτων εποπτείας

Στη διάρκεια του 2017 η ΕΚΤ δημοσίευσε στον δικτυακό της τόπο 41 απαντήσεις σε ερωτήσεις μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί θεμάτων εποπτείας. Οι επιστολές αναφέρονταν, μεταξύ άλλων, στο νομικό πλαίσιο της τραπεζικής εποπτείας, καθώς και στις πολιτικές της ΕΚΤ σε ευρύ φάσμα εποπτικών θεμάτων, όπως οι περιπτώσεις εξυγίανσης και εκκαθάρισης που αφορούν ΣΙ, η εποπτική προσέγγιση της ΕΚΤ ως προς τα ΣΙ και τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΛΣΙ), η εποπτική προσέγγιση της ΕΚΤ για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και οι σχέσεις της με τις εθνικές αρχές.

Επιπλέον, όπως προβλέπει η Διοργανική Συμφωνία, η ΕΚΤ υπέβαλλε συστηματικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Εποπτικού Συμβουλίου.

Όσον αφορά τις σχέσεις με το **Συμβούλιο της ΕΕ** το 2017, η Πρόεδρος και η Αντιπρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου συμμετείχαν σε έξι συνεδριάσεις του

Eurogroup: στις 7 Απριλίου η Πρόεδρος παρουσίασε την Ετήσια Έκθεση της ΕΚΤ για την εποπτική δραστηριότητα 2016 και στις 6 Νοεμβρίου συμμετείχε σε τακτική ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την εκτέλεση των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ. Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ συμμετείχε σε άλλες συνεδριάσεις του Eurogroup στις 26 Ιανουαρίου, 15 Ιουνίου, 11 Ιουλίου και 4 Δεκεμβρίου. Περαιτέρω, η Πρόεδρος του Εποπτικού Συμβουλίου συμμετείχε σε συζήτηση στο άτυπο Συμβούλιο ECOFIN στις 7 Απριλίου. Τα θέματα ενδιαφέροντος των υπουργών οικονομικών επικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό από τα θέματα που συζητήθηκαν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στο πλαίσιο της υποχρέωσης υποβολής εκθέσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ, εκπρόσωποι της ΕΚΤ που είναι αρμόδιοι για την τραπεζική εποπτεία συμμετείχαν σε ανταλλαγές απόψεων με εθνικά κοινοβούλια. Επιπλέον, η ΕΚΤ δημοσίευσε στον δικτυακό της τόπο δύο απαντήσεις σε ερωτήσεις μελών των εθνικών κοινοβουλίων.

5.2 Επισκόπηση και επιθεώρηση του έργου του ΕΕΜ

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διενήργησαν εμπεριστατωμένους ελέγχους του έργου της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ

Η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ υπόκειται σε λεπτομερή έλεγχο από διάφορα όργανα και οργανισμούς της ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Στο πλαίσιο του πρώτου ελέγχου της "επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας της διαχείρισης της ΕΚΤ", που διεξάγεται σύμφωνα με το άρθρο 20(7) του Κανονισμού ΕΕΜ, το **Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο** δημοσίευσε τον Νοέμβριο του 2016 μια ειδική έκθεση με τίτλο "Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός – Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις". Σε συνέχεια της εν λόγω δημοσίευσης, το 2017 η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ανταποκρίθηκε στις συστάσεις της έκθεσης, μεταξύ άλλων προβαίνοντας στις εξής ενέργειες:

- εξορθολογισμό της διαδικασίας για την έκδοση εποπτικών αποφάσεων,
- ενίσχυση της παρουσίας της ΕΚΤ και, γενικότερα, των στελεχών που δεν προέρχονται από ΕΑΑ καταγωγής/υποδοχής στις επιτόπιες επιθεωρήσεις,
- βελτίωση του συστήματος πληροφορικής της εποπτείας,
- διάθεση πρόσθετων πόρων στη λειτουργία εσωτερικής επιθεώρησης της ΕΚΤ.

Επίσης, η ΕΚΤ αφιέρωσε σημαντικούς επιπλέον πόρους για τον δεύτερο έλεγχο της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος είχε ως αντικείμενο τη διαχείριση κρίσεων. Η έκθεση για τον εν λόγω έλεγχο δημοσιεύθηκε στις 16 Ιανουαρίου 2018.[69]

[69] Βλ. Ενότητα 2.1.5 για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον έλεγχο του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τη διαχείριση κρίσεων.

Σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κανονισμού ΕΕΜ, η **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** δημοσίευσε επισκόπηση του ΕΕΜ με τη μορφή έκθεσης[70] και συνοδευτικό έγγραφο εργασίας[71] στις 11 Οκτωβρίου 2017. Κατά τη διαδικασία κατάρτισης της έκθεσης, η ΕΚΤ συνεργάστηκε στενά με την Επιτροπή, απαντώντας σε 130 περίπου ερωτήσεις και διοργανώνοντας δύο κοινά εργαστήρια σε επίπεδο στελεχών.

Στην έκθεση της Επιτροπής επισημαίνεται ότι η αποτελεσματικότητα της τραπεζικής εποπτείας βελτιώθηκε στη ζώνη του ευρώ, καθώς και ότι η ενοποιημένη εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει σαφή πλεονεκτήματα όσον αφορά την ίση μεταχείριση και την εμπιστοσύνη. Συγκεκριμένα, η έκθεση υπογραμμίζει τις "αξιόλογες προσπάθειες" που καταβάλλει ο ΕΕΜ για την περαιτέρω εναρμόνιση και την ποιοτική αναβάθμιση της εποπτείας σε βασικούς τομείς, όπως η SREP, η εποπτεία εσωτερικών υποδειγμάτων, η αξιολόγηση καταλληλότητας και επάρκειας, οι κοινές διαδικασίες και τα σώματα εποπτών. Επίσης η έκθεση επικροτεί την εποικοδομητική προσέγγιση που έχει υιοθετήσει η Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ ως προς τις συστάσεις που προκύπτουν από τις επισκοπήσεις (π.χ. από το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και το ΔΝΤ), την επιτυχή συνεργασία της με άλλα όργανα της ΕΕ και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και την εκχώρηση αρμοδιότητας λήψης εποπτικών αποφάσεων, η οποία εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση της αποτελεσματικότητας της λήψης εποπτικών αποφάσεων από πλευράς ΕΚΤ. Επίσης, η Επιτροπή προέβη σε παρατηρήσεις και συστάσεις σχετικά με τη λειτουργία του ΕΕΜ, π.χ. όσον αφορά τις δικλίδες ασφαλείας για τις κοινές υπηρεσίες της ΕΚΤ, τη διαφάνεια και την αναλογικότητα των εποπτικών τελών. Η έκθεση καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν απαιτούνται αλλαγές στον Κανονισμό ΕΕΜ στην παρούσα φάση.

5.3 Λήψη αποφάσεων

5.3.1 Εποπτικό Συμβούλιο και Διευθύνουσα Επιτροπή

Το 2017 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 32 συνεδριάσεις του **Εποπτικού Συμβουλίου**. Εξ αυτών, οι 22 πραγματοποιήθηκαν στη Φραγκφούρτη και οι εννέα μέσω τηλεδιάσκεψης. Μία συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στο Ελσίνκι μετά από πρόσκληση της Φινλανδικής Αρχής Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (*Finanssivalvonta*). Οι περισσότερες αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου το 2017 λήφθηκαν με γραπτή διαδικασία.[72]

---

70 Βλ. Έκθεση σχετικά με τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013.

71 Βλ. Commission Staff Working Document accompanying the Report on the Single Supervisory Mechanism established pursuant to Regulation (EU) No 1024/2013.

72 Σύμφωνα με το άρθρο 6.7 του Εσωτερικού Κανονισμού του Εποπτικού Συμβουλίου, οι αποφάσεις είναι δυνατόν να ληφθούν και μέσω γραπτής διαδικασίας, εκτός αν διαφωνούν τρία τουλάχιστον μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου που διαθέτουν δικαίωμα ψήφου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το θέμα εγγράφεται στην ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίασης του Εποπτικού Συμβουλίου. Για τη γραπτή διαδικασία κανονικά απαιτούνται τουλάχιστον πέντε εργάσιμες ημέρες εξέτασης από το Εποπτικό Συμβούλιο.

Πολυάριθμες αποφάσεις αφορούσαν επιμέρους τράπεζες (βλ. **Σχήμα 6**) και ελήφθησαν μέσω της διαδικασίας μη διατύπωσης αντίρρησης. Σε αυτή τη διαδικασία που αποτελείται από δύο βήματα, τα σχέδια αποφάσεων υποβάλλονται κατ' αρχάς προς έγκριση στο Εποπτικό Συμβούλιο. Κατόπιν τα τελικά σχέδια αποφάσεων αποστέλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προς έκδοση με τη διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης. 33 από τους 119 τραπεζικούς ομίλους[73] που εποπτεύονταν άμεσα από την ΕΚΤ το 2017 ζήτησαν να λάβουν τις επίσημες αποφάσεις της ΕΚΤ σε άλλη επίσημη γλώσσα της ΕΕ πλην των αγγλικών.

Σχήμα 6

Αποφάσεις του Εποπτικού Συμβουλίου το 2017

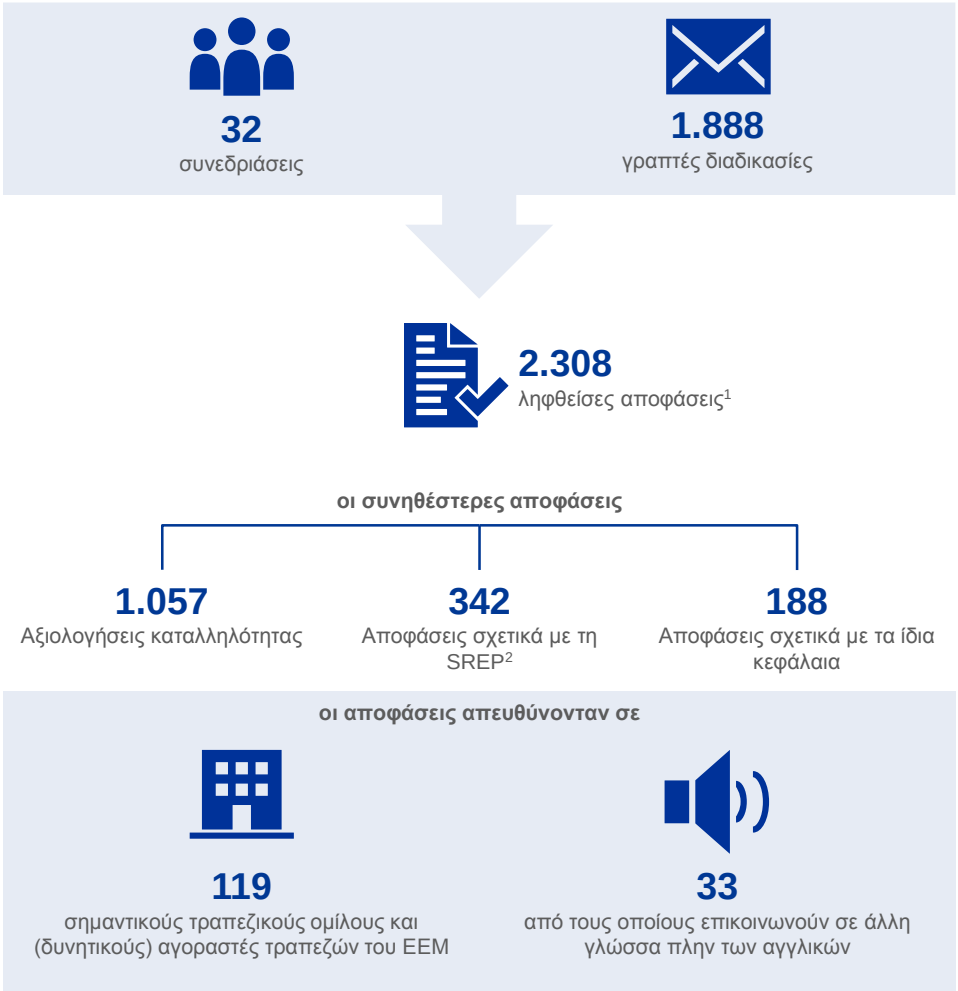

1) Οι αριθμοί αφορούν μεμονωμένες εποπτικές αποφάσεις που απευθύνονται σε εποπτευόμενες οντότητες ή στους δυνητικούς αγοραστές τους, καθώς και οδηγίες προς τις ΕΑΑ για τα ΣΙ και τα ΛΣΙ. Μια απόφαση μπορεί να περιέχει περισσότερες εποπτικές εγκρίσεις. Επιπλέον, το Εποπτικό Συμβούλιο έλαβε αποφάσεις για μια σειρά οριζόντια ζητήματα (π.χ. κοινές μεθοδολογίες) και θεσμικά θέματα.
2) Περιλαμβάνονται αποφάσεις που σχετίζονται με τις ασκήσεις βραχυπρόθεσμου ορίζοντα για τη SREP 2017 και 2018.

Πέραν των αποφάσεων που αφορούσαν συγκεκριμένες τράπεζες, το Εποπτικό Συμβούλιο έλαβε αποφάσεις για διάφορα οριζόντια ζητήματα, κυρίως την εφαρμογή

[73] Αριθμός των σημαντικών ιδρυμάτων ως είχε στις 5 Δεκεμβρίου 2017. Ο κατάλογος των εποπτευόμενων οντοτήτων επικαιροποιείται σε τακτική βάση και δημοσιεύεται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία.

κοινών μεθοδολογιών και πλαισίων σε ειδικούς τομείς εποπτείας. Τα προσχέδια για μερικές από τις εν λόγω αποφάσεις καταρτίστηκαν από προσωρινές δομές, κατ' εντολή του Εποπτικού Συμβουλίου, αποτελούμενες από διευθυντικά στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ. Οι εν λόγω ομάδες διενήργησαν τις προπαρασκευαστικές εργασίες για τις ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων, τη μεθοδολογία SREP, τις διασυνοριακές επιτόπιες επιθεωρήσεις, τα υψηλά επίπεδα μη εξυπηρετούμενων δανείων και την απλούστευση των διαδικασιών του ΕΕΜ.

Εποπτικό Συμβούλιο

Εμπρός (από τα αριστερά): Στέλιος Γεωργάκης (αναπληρωτής του Γιάγκου Δημητρίου), Anneli Tuominen, Vita Pilsuma (αναπληρώτρια της Zoja Razmusa), Elisa Ferreira, Andreas Dombret, Danièle Nouy, Sabine Lautenschläger, Claude Simon, Pentti Hakkarainen, Ray Vella (για τη Malta Financial Services Authority), Oliver Bonello
Μεσαία σειρά (από τα αριστερά): Ηλίας Πλασκοβίτης, Renata Bagdonienė (αναπληρώτρια του Vytautas Valvonis), Mervi Toivanen, Fabio Panetta, Helmut Ettl, Vladimír Dvořáček, Norbert Goffinet, Tom Dechaene, Denis Beau, Matej Krumberger (αναπληρωτής του Primož Dolenc)
Πίσω (από τα αριστερά): Nora Dambure (αναπληρώτρια του Pēters Putniņš), Madis Müller, Kilvar Kessler, Matthias Güldner (αναπληρωτής του Felix Hufeld), Ed Sibley, Ignazio Angeloni, Andreas Ittner, Javier Alonso, Jan Sijbrand

Πρόεδρος	Danièle Nouy
Αντιπρόεδρος	Sabine Lautenschläger
Εκπρόσωποι της ΕΚΤ	Ignazio Angeloni Julie Dickson (έως τις 31 Ιουλίου 2017) Pentti Hakkarainen (από την 1η Φεβρουαρίου 2017)
Βέλγιο	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (έως τις 17 Μαΐου 2017) Tom Dechaene (Nationale Bank van België/Banque Nationale de Belgique) (από τις 18 Μαΐου 2017)
Γερμανία	Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)
Εσθονία	Kilvar Kessler (Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)
Ιρλανδία	Ed Sibley (Central Bank of Ireland)
Ελλάδα	Ηλίας Πλασκοβίτης (Τράπεζα της Ελλάδος)
Ισπανία	Javier Alonso (Banco de España)
Γαλλία	Robert Ophèle (Banque de France) (έως τις 2 Αυγούστου 2017) Denis Beau (Banque de France) (από τις 3 Αυγούστου 2017)

Ιταλία	Fabio Panetta (Banca d'Italia)
Κύπρος	Γιάγκος Δημητρίου (Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου)
Λεττονία	Pēters Putniņš (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Λιθουανία	Vytautas Valvonis (Lietuvos bankas)
Λουξεμβούργο	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Μάλτα	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) (έως τις 18 Ιανουαρίου 2018) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (έως τις 8 Αυγούστου 2017) Oliver Bonello (Bank Ċentrali ta' Malta/Central Bank of Malta) (από τις 9 Αυγούστου 2017)
Ολλανδία	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Αυστρία	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Πορτογαλία	Elisa Ferreira (Banco de Portugal)
Σλοβενία	Marko Bošnjak (Banka Slovenije) (έως τις 12 Μαρτίου 2017) Primož Dolenc (Banka Slovenije) (από τις 13 Μαρτίου 2017)
Σλοβακία	Vladimír Dvořáček (Národná banka Slovenska)
Φινλανδία	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Olli Rehn (Suomen Pankki – Finlands Bank) (έως τις 4 Ιουνίου 2017) Jouni Timonen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (από τις 5 Ιουνίου έως τις 14 Οκτωβρίου 2017) Mervi Toivanen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (από τις 21 Νοεμβρίου 2017)

Η **Διευθύνουσα Επιτροπή** συνήλθε 18 φορές το 2017. Εξ αυτών, 17 συναντήσεις πραγματοποιήθηκαν στη Φραγκφούρτη και μία στο Ελσίνκι μετά από πρόσκληση της Φινλανδικής Αρχής Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (*Finanssivalvonta*). Τον Απρίλιο πραγματοποιήθηκε η συνήθης εναλλαγή των πέντε μελών που προέρχονται από τις ΕΑΑ, καθώς η θητεία τους είναι ετήσια.

Επιπλέον, η Διευθύνουσα Επιτροπή πραγματοποίησε έξι συνεδριάσεις σε διευρυμένη σύνθεση, δηλ. με τη συμμετοχή ανώτερων στελεχών από τις 19 ΕΑΑ. Εξ αυτών, οι δύο πραγματοποιήθηκαν στη Φραγκφούρτη και οι τέσσερις μέσω τηλεδιάσκεψης. Το ενδιαφέρον των εν λόγω συνεδριάσεων επικεντρώθηκε στην ανάλυση ευαισθησίας του κινδύνου επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο (Sensitivity analysis of interest rate risk in the banking book – IRRBB) – άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων 2017.

5.3.2 Εξορθολογισμός της διαδικασίας λήψης αποφάσεων

Για τον περαιτέρω εξορθολογισμό της διαδικασίας λήψης αποφάσεών της, το 2017 η ΕΚΤ υιοθέτησε νομικό πλαίσιο για την εκχώρηση αρμοδιότητας λήψης εποπτικών αποφάσεων. Σύμφωνα με αυτό το πλαίσιο, επιτρέπεται σε ανώτερα στελέχη της ΕΚΤ να λαμβάνουν ορισμένα είδη εποπτικών αποφάσεων, αντί για το Εποπτικό Συμβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο. Αυτό το νέο πλαίσιο εφαρμόζεται για τις εποπτικές αποφάσεις ρουτίνας, όπου τα περιθώρια διακριτικής ευχέρειας είναι περιορισμένα και αφού ληφθούν υπόψη το ουσιώδες και η επίδραση των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση. Επιτρέπει έτσι στο Εποπτικό Συμβούλιο και το Διοικητικό Συμβούλιο να ασχοληθούν απερίσπαστα με πιο σύνθετα ζητήματα. Με την υιοθέτηση του πλαισίου εκχώρησης αρμοδιοτήτων, η ΕΚΤ αντιμετώπισε επίσης τους προβληματισμούς που εξέφρασαν το Ευρωπαϊκό

Ελεγκτικό Συνέδριο[74], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή[75] και το ΔΝΤ[76] σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διαδικασίας λήψης εποπτικών αποφάσεων. Επιπλέον, το Εποπτικό Συμβούλιο συγκρότησε μια Ομάδα Απλοποίησης ως υπεύθυνη για την επανεξέταση των διαδικασιών του ΕΕΜ, με στόχο την αποτελεσματικότητα των αποφάσεων και των λοιπών διαδικασιών.

Επίσης, η ΕΚΤ ενέκρινε μια εναλλακτική διαδικασία αξιολόγησης καταλληλότητας και επάρκειας, σύμφωνα με την οποία, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, κάποιες αποφάσεις μπορούν να λαμβάνονται από την ΕΚΤ αποκλειστικά με βάση τις αξιολογήσεις των ΕΑΑ.

Το πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων

Το νομικό πλαίσιο που διέπει την εκχώρηση αρμοδιότητας λήψης αποφάσεων βασίζεται σε μια σειρά νομικών πράξεων, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης την 1η Ιουνίου 2017.[77]

Το γενικό πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων[78] προβλέπει τη δυνατότητα εκχώρησης αρμοδιότητας λήψης αποφάσεων οι οποίες σχετίζονται με εποπτικά καθήκοντα. Η απόφαση για αυτό το γενικό πλαίσιο, η οποία υιοθετήθηκε από το Διοικητικό Συμβούλιο μετά από πρόταση της Εκτελεστικής Επιτροπής, καθορίζει τις θεσμικές πτυχές, δηλαδή το πεδίο των αρμοδιοτήτων που ανατίθενται σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων της ΕΚΤ, τις διαδικαστικές προϋποθέσεις για τη λήψη κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων και τις απαιτήσεις υποβολής στοιχείων για την λήψη κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων. Επιπλέον, οι κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεις υιοθετούνται από το Διοικητικό Συμβούλιο με τη διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης, με προσδιορισμό συγκεκριμένων κριτηρίων, τα οποία πρέπει να πληρούνται για κάθε είδος εποπτικής απόφασης που λαμβάνεται κατ' εξουσιοδότηση. Οι εν λόγω αποφάσεις συμπληρώνονται από αποφάσεις που εκδίδονται από την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΚΤ, οι οποίες ορίζουν τους προϊσταμένους των υπηρεσιακών μονάδων στους οποίους εκχωρείται η αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων (βλ. Σχέδιο 7).

Το νέο πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων εφαρμόζεται για δύο είδη εποπτικών αποφάσεων:

---

74 Ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου αριθ. 29/2016, "Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός - Καλό ξεκίνημα, αλλά απαιτούνται περαιτέρω βελτιώσεις".

75 Έκθεση σχετικά με τον ενιαίο εποπτικό μηχανισμό που θεσπίστηκε δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2013, που δημοσιεύθηκε στις 11 Οκτωβρίου 2017.

76 IMF Country Report No 16/196, "Germany: Financial Sector Assessment Program – Detailed Assessment of Observance on the Basel Core Principles for Effective Banking Supervision", 29 Ιουνίου 2016.

77 Βλ. ΕΕ L 141, 1η Ιουνίου 2017.

78 Γενικό πλαίσιο για την κατ' εξουσιοδότηση λήψη αποφάσεων όσον αφορά εποπτικές νομικές πράξεις, Απόφαση ΕΚΤ/2016/40.

- αξιολόγηση και απαιτήσεις καταλληλότητας και επάρκειας,[79]
- τροποποίηση της σπουδαιότητας των εποπτευόμενων οντοτήτων.[80]

Οι αποφάσεις που ορίζουν τους προϊσταμένους των υπηρεσιακών μονάδων της ΕΚΤ στους οποίους εκχωρείται η αρμοδιότητα λήψης αποφάσεων εγκρίθηκαν από την Εκτελεστική Επιτροπή[81] και η εκχώρηση αρμοδιότητας λήψης αποφάσεων τέθηκε σε ισχύ από τις 21 Ιουνίου 2017.

Σχήμα 7
Πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων

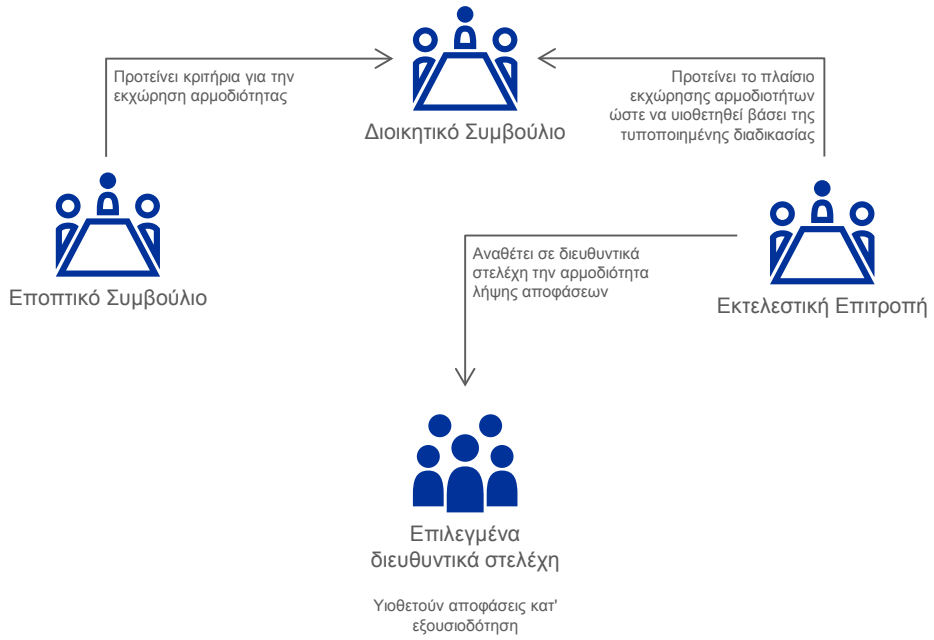

Εφαρμογή του πλαισίου εκχώρησης αρμοδιοτήτων

Όσον αφορά τις αποφάσεις καταλληλότητας και επάρκειας, η απόφαση για την ενεργοποίηση της διαδικασίας εκχώρησης αρμοδιότητας βασίζεται ουσιαστικά σε τέσσερα κριτήρια:

1. το μέγεθος και τη φύση της εποπτευόμενης οντότητας,
2. το εκτιμώμενο περιεχόμενο της απόφασης,

---

79 Απόφαση σχετικά με την κατ' εξουσιοδότηση έκδοση αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας και τις απαιτήσεις καταλληλότητας, Απόφαση ΕΚΤ/2016/42.

80 Απόφαση σχετικά με την κατ' εξουσιοδότηση έκδοση αποφάσεων όσον αφορά τη σημασία των εποπτευόμενων οντοτήτων, Απόφαση ΕΚΤ/2016/41.

81 Αποφάσεις σχετικά με την ανάθεση της έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων Απόφαση ΕΚΤ/2017/16 και σχετικά με την ανάθεση της έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων όσον αφορά τη σημασία των εποπτευόμενων οντοτήτων σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων Απόφαση ΕΚΤ/2017/17.

3. συγκεκριμένες πτυχές της αξιολόγησης καταλληλότητας και επάρκειας (όπως ζητήματα φήμης ή διοικητικές πράξεις που σχετίζονται με τη μη συμμόρφωση προς τις κανονιστικές διατάξεις για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες),

4. έγκαιρη υποβολή της πρότασης από την αντίστοιχη ΕΑΑ.

Όσον αφορά τις αποφάσεις καταλληλότητας και επάρκειας (κατ' εξουσιοδότηση ή άλλες), η ίδια η αξιολόγηση διενεργείται με βάση ορισμένα κριτήρια τα οποία προκύπτουν από την CRD IV, όπως έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία. Επίσης, η αξιολόγηση καταλληλότητας και επάρκειας λαμβάνει υπόψη τον Οδηγό της ΕΚΤ για τις αξιολογήσεις καταλληλότητας. Από τον Ιούνιο έως τον Δεκέμβριο του 2017 το 51% των αποφάσεων καταλληλότητας και επάρκειας που έλαβε η ΕΚΤ υιοθετήθηκαν κατ' εξουσιοδότηση (βλ. **Διάγραμμα 10**).

Όσον αφορά τροποποιήσεις της σπουδαιότητας των εποπτευόμενων οντοτήτων, το πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων καθιστά αποτελεσματικότερη την τακτική επικαιροποίηση του καταλόγου εποπτευόμενων οντοτήτων (δηλ. των ιδρυμάτων που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ). Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των αποφάσεων αντικατοπτρίζει απλώς μεταβολές της εταιρικής διάρθρωσης ενός τραπεζικού ομίλου. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να υπάρχει ακριβής εικόνα των ιδρυμάτων που εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ, για λόγους ασφάλειας δικαίου και διαφάνειας. Ως εκ τούτου, οι κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεις μπορούν να τροποποιήσουν ή να καταργήσουν μια απόφαση της ΕΚΤ, σύμφωνα με την οποία μια εποπτευόμενη οντότητα ή ένας εποπτευόμενος όμιλος χαρακτηρίζεται ως σημαντικός, καλύπτοντας ως επί το πλείστον τις αλλαγές στη διάρθρωση του ομίλου και μετατάξεις εποπτευόμενων οντοτήτων ή ομίλων από την κατηγορία των σημαντικών στην κατηγορία των λιγότερο σημαντικών (η μετάταξη από λιγότερο σημαντικός σε σημαντικός δεν μπορεί να αποφασιστεί κατ' εξουσιοδότηση). Από τον Ιούνιο έως τον Δεκέμβριο του 2017 το 52% των αποφάσεων σπουδαιότητας που έλαβε η ΕΚΤ εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση (βλ. **Διάγραμμα 10**).

Διάγραμμα 10

Υιοθέτηση αποφάσεων με και χωρίς εκχώρηση αρμοδιότητας

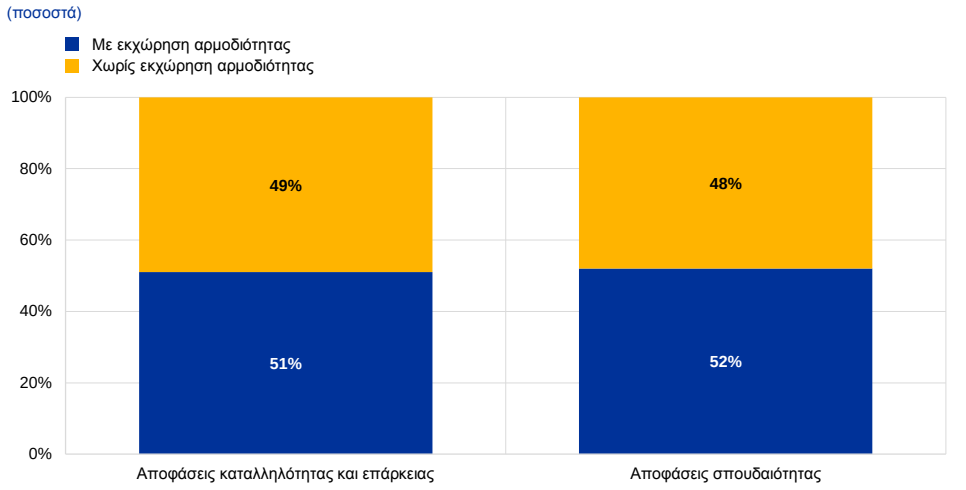

Πηγή: ΕΚΤ.

Το πλαίσιο εκχώρησης αρμοδιοτήτων εφαρμόστηκε ομαλά και δημιούργησε επαρκώς ισόρροπη κατανομή μεταξύ των αποφάσεων κατ' εξουσιοδότηση και των αποφάσεων που παραμένουν στην αρμοδιότητα του Εποπτικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου. Αυτή η διαδικασία λήψης αποφάσεων "δύο ταχυτήτων", με τις κατ' εξουσιοδότηση και τις λοιπές αποφάσεις, επιτρέπει την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων, καθώς και την εφαρμογή απλούστερων και ταχύτερων διαδικασιών.

Προγραμματίζεται επέκταση του πλαισίου εκχώρησης αρμοδιοτήτων σε άλλα είδη εποπτικών αποφάσεων το 2018.

5.3.3 Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης

Το 2017 υποβλήθηκαν στο Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης τέσσερεις αιτήσεις επανεξέτασης εποπτικών αποφάσεων της ΕΚΤ[82] (βλ. **Πίνακα 6**).

Πίνακας 6
Αριθμός αιτήσεων επανεξέτασης

	2017	2016	2015	2014
Επιβεβαίωση της απόφασης της ΕΚΤ	4	1	2	2
Τροποποίηση της απόφασης της ΕΚΤ/βελτίωση του σκεπτικού	-	2	4	1
Η αίτηση απορρίφθηκε ως απαράδεκτη	-	3	-	-
Η αίτηση αποσύρθηκε	-	1	2	1
Εκκρεμεί η έκδοση γνώμης	1	1	-	-
Σύνολο	5[1]	8	8	4

Πηγή: ΕΚΤ.
1) Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης υιοθέτησε τέσσερις γνώμες, μεταξύ αυτών μία σχετικά με αίτηση επανεξέτασης που υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2016. Εκκρεμεί μία γνώμη σχετικά με αίτηση επανεξέτασης που υποβλήθηκε τον Δεκέμβριο του 2017.

Στις περισσότερες περιπτώσεις το 2017, οι αιτούντες επέλεξαν να μην προσφύγουν ενώπιον δικαστηρίου μετά την επανεξέταση από το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης. Ως εκ τούτου, το Συμβούλιο εξακολούθησε να συμβάλλει αποτελεσματικά στη μείωση του κόστους και του χρόνου επανεξέτασης των εποπτικών αποφάσεων για όλους τους εμπλεκομένους. Αυτή η "διαδικαστική οικονομία" ήταν ένας από τους κυριότερους λόγους τους οποίους επικαλούνται οι νομοθέτες της ΕΕ για τη θέσπιση του Συμβουλίου.[83] Η διαδικασία επανεξέτασης, ιδίως η ακροαματική διαδικασία, αυξάνει τις ευκαιρίες για διάλογο με την εποπτευόμενη οντότητα.

[82] Το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης απαρτίζεται από πέντε τακτικά μέλη: τον Jean-Paul Redouin (Πρόεδρο), την Concetta Brescia Morra (Αντιπρόεδρο), τον Javier Arístegui Yáñez, τον André Camilleri και τον Edgar Meister, καθώς και δύο αναπληρωματικά μέλη: τον René Smits και τον Ivan Šramko.

[83] Αιτιολογική σκέψη 64 του Κανονισμού ΕΕΜ.

Ζητήματα που εξετάστηκαν και συναφή θέματα

Οι περιπτώσεις που επανεξετάστηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης αφορούσαν διάφορα θέματα και είδη εποπτικών αποφάσεων: εταιρική διακυβέρνηση, συμμόρφωση με τις εποπτικές απαιτήσεις, ανάκληση άδειας λειτουργίας και διοικητικές κυρώσεις.

Όπως και τα προηγούμενα έτη, η επανεξέταση αποφάσεων της ΕΚΤ το 2017 αφορούσε κυρίως ζητήματα που σχετίζονταν με την τήρηση των διαδικαστικών κανόνων (π.χ. μεταξύ άλλων τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας, την ακριβή περιγραφή των πραγματικών περιστατικών, την επαρκή αιτιολόγηση στο σκεπτικό και την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας), καθώς και θέματα συνεργασίας μεταξύ της ΕΚΤ και των ΕΑΑ για την κατάρτιση των αποφάσεων της ΕΚΤ. Συγκεκριμένα, το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης θεώρησε ότι όσο πιο παρεμβατικά είναι τα μέτρα που επιβάλλονται, τόσο περισσότερη αιτιολόγηση απαιτείται στο σκεπτικό.

Ο ρόλος του Διοικητικού Συμβουλίου Επανεξέτασης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ

Στις αποφάσεις του επί των υποθέσεων Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank κατά ΕΚΤ και Crédit mutuel Arkéa κατά ΕΚΤ,[84] το Γενικό Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υπογράμμισε το ρόλο που διαδραματίζει το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης στο πλαίσιο της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ.

Στην έκθεσή της για τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό σύμφωνα με το άρθρο 32 του Κανονισμού ΕΕΜ,[85] η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισήμανε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο Επανεξέτασης χρησιμοποιείται ενεργά από τα ενδιαφερόμενα μέρη και ότι, κατά την άποψη της ΕΚΤ, οι γνώμες που εκδίδει επηρέασαν την εποπτική πρακτική της ΕΚΤ γενικότερα και πέραν των συγκεκριμένων υποθέσεων τις οποίες αφορούσαν.

5.4 Στελέχωση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ

Με τη θέσπιση της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και την εξέλιξη των καθηκόντων της, έγινε σαφές ότι για την εκτέλεση αρκετών βασικών καθηκόντων απαιτούνται περισσότεροι πόροι από ό,τι αναμενόταν.

Ακολουθώντας μια κλιμακωτή προσέγγιση ως προς την αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων το 2016 και το 2017, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε άλλες 113,5 θέσεις σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης για τις βασικές υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ για το 2017, αυξάνοντας το σύνολο σε 1.028,5

[84] Υπόθεση T-122/15, Landeskreditbank Baden-Württemberg – Förderbank κατά ΕΚΤ, απόφαση της 16ης Μαΐου 2017, ECLI:EU:T:2017:337 (εκκρεμεί έφεση: Υπόθεση C-450/17 P). Υποθέσεις T-712/15 και T-52/16, Crédit mutuel Arkéa κατά ΕΚΤ, απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 2017, ECLI:EU:T:2017:900.

[85] COM(2017) 591 τελικό.

θέσεις σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης. Η προσφάτως εγκριθείσα αύξηση του αριθμού των απασχολουμένων έλαβε υπόψη τρεις παράγοντες:

1. τις ανάγκες για νέο προσωπικό λόγω των αυξημένων καθηκόντων από το 2014 (π.χ. θέσπιση του νέου πλαισίου της ΕΕ για τη διαχείριση κρίσεων),

2. την ανάγκη να δοθεί χρόνος στις ΕΑΑ ώστε να ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις τους αναφορικά με τη στελέχωση των ΜΕΟ,

3. το όφελος ως προς τους πόρους που διαπιστώνει η ΕΚΤ (π.χ. συνέργειες στην εποπτεία των οντοτήτων υποδοχής που ανήκουν στον ίδιο όμιλο μη υπαγόμενο στον ΕΕΜ).

Ο εγκεκριμένος αριθμός απασχολουμένων για το 2017 καλύπτει επίσης τις ανάγκες στελέχωσης για καθήκοντα που σχετίζονται με τον ΕΕΜ ως προς κοινές υπηρεσίες (π.χ. διοικητικές υπηρεσίες, ανθρώπινο δυναμικό, οικονομικά θέματα, επικοινωνία, νομικές υπηρεσίες). Έτσι ο συνολικός αριθμός απασχολουμένων στις εν λόγω υπηρεσίες διαμορφώνεται σε 422,5 θέσεις σε ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης.

Το 2017 ολοκληρώθηκαν επιτυχώς 33 διαδικασίες προσλήψεων για την κάλυψη κενών θέσεων. Στο πλαίσιο της πάγιας διαδικασίας προσλήψεων που εφαρμόζει η ΕΚΤ, όλοι οι υποψήφιοι έπρεπε αποδεδειγμένα να διαθέτουν όχι μόνο τα απαιτούμενα τεχνικά προσόντα, αλλά και ικανότητες συμπεριφοράς καθώς και ηγετικές ικανότητες, κατά περίπτωση.

Ως προς την ισότιμη εκπροσώπηση των φύλων, το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε ελαφρά και διαμορφώθηκε στο 40% των μόνιμων και με σύμβαση ορισμένου χρόνου υπαλλήλων στις κύριες υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ το 2017. Το ποσοστό των γυναικών σε θέσεις ευθύνης δεν άλλαξε σε σχέση με το προηγούμενο έτος (32%). Σε άλλες θέσεις εκτός των θέσεων ευθύνης, το ποσοστό των γυναικών αυξήθηκε κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του προηγούμενου έτους και διαμορφώθηκε σε 42% το 2017.

Το Brexit αναμένεται να οδηγήσει σε μόνιμη αύξηση των σημαντικών ιδρυμάτων που υπόκεινται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ, καθώς αρκετοί τραπεζικοί όμιλοι σχεδιάζουν να μετεγκατασταθούν στη ζώνη του ευρώ. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο αναμενόμενος πρόσθετος φόρτος εργασίας, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε αύξηση των απασχολουμένων κατά 70,5 ΙΠΑ για τις κύριες υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ για το 2018. Ενέκρινε επίσης πρόσθετους πόρους για το 2019 και το 2020, οι οποίοι θα επανεξεταστούν ανάλογα με τις πραγματικές εξελίξεις. Το Διοικητικό Συμβούλιο υιοθέτησε κλιμακωτή προσέγγιση ως προς την αύξηση των απασχολουμένων για το διάστημα 2018-20. Στόχος είναι να προσδιοριστούν οι εκτιμώμενες ανάγκες με βάση την πραγματική αύξηση του φόρτου εργασίας και τις ευκαιρίες εσωτερικής αναδιοργάνωσης που θα δημιουργηθούν μετά τα μέσα του 2018.

Διάγραμμα 11

Ανάλυση των εγκεκριμένων θέσεων προσωπικού (ΙΠΑ) για τις κύριες υπηρεσιακές μονάδες της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ το διάστημα 2014-18

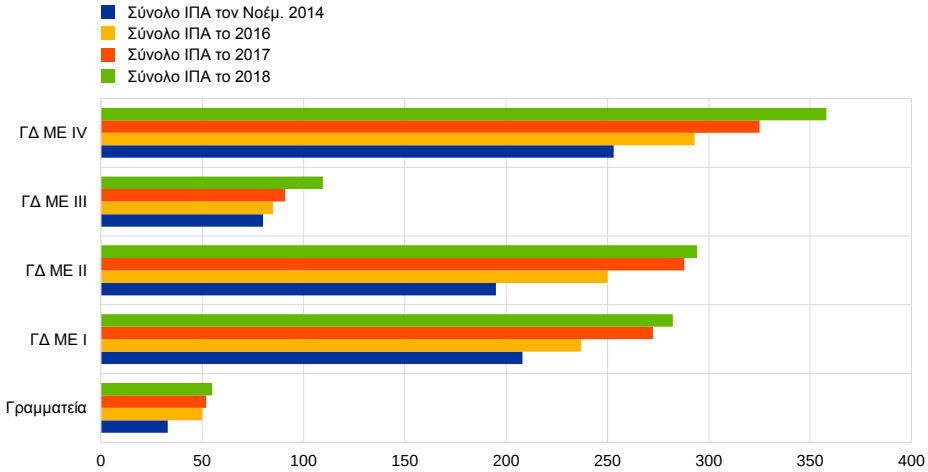

Πηγή: ΕΚΤ.

Καθώς τα καθήκοντα και η οργάνωση του ΕΕΜ εξελίσσονται, είναι ζωτικής σημασίας να εξελίσσεται παράλληλα και η διαχείριση των ανθρώπινων πόρων σε ολόκληρο τον οργανισμό. Το 2017 το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΕΕΜ και το πρόγραμμα μαθητείας του ΕΕΜ ενισχύθηκαν περαιτέρω με στόχο την προώθηση της συνεργασίας με τις ΕΑΑ. Επιπλέον, αναπτύχθηκε μια πολιτική εκ περιτροπής συμμετοχής στις ΜΕΟ και συμφωνήθηκαν οργανωτικές αλλαγές.

Αναδιοργάνωση των κύριων υπηρεσιακών μονάδων της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ

Για την αποτελεσματική αναδιάρθρωση του μεγέθους των υπηρεσιακών μονάδων της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και την ευθυγράμμιση της δομής τους με τις βέλτιστες πρακτικές και τις αρχές ορθής διακυβέρνησης, συμφωνήθηκαν οργανωτικές αλλαγές στο τέλος του 2017: τα Τμήματα Εποπτικών Εγκρίσεων, Επιβολής Συμμόρφωσης και Επιβολής Κυρώσεων και Διασφάλισης Ποιότητας Εποπτικού Έργου μεταφέρθηκαν από τη ΓΔ Μικροπροληπτικής Εποπτείας IV στη Γραμματεία του Εποπτικού Συμβουλίου. Η αναδιοργάνωση αυτή, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή τον Φεβρουάριο του 2018, θα προωθήσει τον σαφέστερο καταμερισμό αρμοδιοτήτων και θα ενισχύσει την εταιρική διακυβέρνηση, διαχωρίζοντας τις λειτουργίες διασφάλισης ποιότητας και εσωτερικού ελέγχου και επιθεώρησης από τις οριζόντιες βασικές εποπτικές λειτουργίες.

Εκπαιδευτικό πρόγραμμα ΕΕΜ

Είναι σημαντικό για την αποτελεσματικότητα της ευρωπαϊκής τραπεζικής εποπτείας τα στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ να διαθέτουν τις απαραίτητες δεξιότητες, καθώς και να μπορούν να αναπτύσσουν τις ικανότητές τους διαχρονικά. Η δημιουργία μιας

κοινής προσέγγισης για την εκπαίδευση των εποπτικών στελεχών του ΕΕΜ συνέβαλε στην εφαρμογή συνεπούς προσέγγισης ως προς την εποπτεία και στην ανάπτυξη κοινής εποπτικής κουλτούρας. Η προσέγγιση αυτή επέτρεψε επίσης την εκμετάλλευση οικονομιών κλίμακας και την αξιοποίηση των εξειδικευμένων γνώσεων εντός του ΕΕΜ.

Από την έναρξη του εκπαιδευτικού προγράμματος ΕΕΜ τον Σεπτέμβριο του 2016 προσφέρθηκαν 83 προγράμματα σε επίπεδο συστήματος, που αντιστοιχούν σε 269 επιμέρους μαθήματα. Περίπου το 41% αυτών των μαθημάτων οργανώθηκαν από ΕΑΑ, δεδομένου άλλωστε ότι στόχος είναι ο σχεδιασμός να γίνεται κεντρικά και η υλοποίηση αποκεντρωμένα. 2.800 συμμετέχοντες παρακολούθησαν τα προγράμματα σε επίπεδο συστήματος από τον Σεπτέμβριο του 2016 έως τον Σεπτέμβριο του 2017. Περίπου τα μισά από αυτά οργανώθηκαν από ΕΑΑ (48%) και τα υπόλοιπα από την ΕΚΤ (52%). Για το 2018 ο κατάλογος των προσφερόμενων εκπαιδευτικών προγραμμάτων βελτιώθηκε περαιτέρω ώστε να συμπεριλάβει εξειδικευμένα προγράμματα για τα στελέχη που συμμετέχουν σε επιτόπιες επιθεωρήσεις. Επιπλέον, τα προγράμματα θα διευρυνθούν ώστε να συμπεριλάβουν ευρύτερο φάσμα εκπαιδευτικών εργαλείων, όπως ηλεκτρονικές πλατφόρμες και βίντεο.

Πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του ΕΕΜ

Το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης του ΕΕΜ εφαρμόστηκε το 2016 ως μοναδική ευκαιρία για νέους πτυχιούχους να αποκτήσουν άμεση εμπειρία από την τραπεζική εποπτεία στην ΕΚΤ και σε μία ή δύο ΕΑΑ. Το πρόγραμμα βοήθησε στην καλλιέργεια κοινής εποπτικής κουλτούρας και στη δημιουργία μιας δεξαμενής ταλέντων για ολόκληρο τον ΕΕΜ. Με την ολοκλήρωση της μαθητείας τους, ορισμένοι συμμετέχοντες προσελήφθησαν στην ΕΚΤ και σε ΕΑΑ.

Με βάση τα σχόλια που συγκεντρώθηκαν από την πρώτη σειρά ασκουμένων και από τους συντονιστές των ΜΕΟ, το πρόγραμμα προσαρμόστηκε ελαφρώς, προκειμένου να παρέχει στους συμμετέχοντες περισσότερο τεχνική κατάρτιση. Η δεύτερη σειρά ασκουμένων στον ΕΕΜ ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2017 και περιλαμβάνει 31 συμμετέχοντες.

Εκ περιτροπής συμμετοχή στον ΕΕΜ

Η ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία εφαρμόζει πολιτική εκ περιτροπής απασχόλησης των στελεχών της ΕΚΤ σε ΜΕΟ, ώστε να εμποδίσει την ανάπτυξη φαινομένων διαπλοκής (supervisory capture) και να διατηρήσει υψηλού επιπέδου εποπτικά πρότυπα. Επίσης, η εκ περιτροπής συμμετοχή θεωρείται ως στοιχείο επαγγελματικής εξέλιξης, αλλά και ως μια ευκαιρία να εμπλουτίσουν τα στελέχη την εποπτική τους εμπειρία. Το 2016 και το 2017 περισσότεροι από 20 συντονιστές ΜΕΟ ανέλαβαν καθήκοντα σε νέες ΜΕΟ. Λαμβάνοντας υπόψη τα γενικώς θετικά σχόλια από αυτή την εμπειρία, το 2017 τέθηκε σε ισχύ το πλαίσιο εκ περιτροπής συμμετοχής σε ΜΕΟ του ΕΕΜ για όλα τα μέλη των ΜΕΟ. Η εκ περιτροπής

ανανέωση πραγματοποιείται πλέον σε ετήσια βάση και επηρεάζει τα στελέχη που έχουν παραμείνει στην ίδια ΜΕΟ επί τρία έως πέντε έτη. Ο πρώτος ολοκληρωμένος γύρος εφαρμόστηκε την 1η Ιανουαρίου 2018 με τη μετακίνηση 53 στελεχών σε άλλες ΜΕΟ.

Προετοιμασία του “Supervisors Connect” (σύνδεση στελεχών εποπτείας)

Supervisors Connect – η πρώτη εσωτερική διοργάνωση αυτού του είδους και κλίμακας εντός του ΕΕΜ

Το “Supervisors Connect” είναι μια εκδήλωση που διοργανώνεται από την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ και απευθύνεται στα στελέχη των ΕΑΑ, των ΕθνΚΤ και της ΕΚΤ. Η πρώτη διοργάνωση θα πραγματοποιηθεί στην έδρα της ΕΚΤ στη Φραγκφούρτη από τις 17 έως τις 19 Απριλίου του 2018.

Στόχος της εκδήλωσης είναι να ενισχύσει περαιτέρω τη διαμόρφωση μιας ευρωπαϊκής εποπτικής κουλτούρας, φέρνοντας σε επαφή στελέχη εποπτείας από ολόκληρη τη ζώνη του ευρώ κάθε δύο χρόνια. Ειδικότερα, θα είναι αφιερωμένη στα εποπτικά στελέχη των ΕΑΑ τα οποία, αν και συμμετέχουν ενεργά σε εργασίες που σχετίζονται με τον ΕΕΜ, επισκέπτονται τη Φραγκφούρτη μόνο περιστασιακά. Οι παρακάτω κατηγορίες στελεχών αναγνωρίστηκαν ως η βασική ομάδα-στόχος της εκδήλωσης: Συντονιστές και υποσυντονιστές ΜΕΟ, διευθυντικά στελέχη υπεύθυνα για την εποπτεία ΛΣΙ, πρόεδροι και υψηλόβαθμα στελέχη οριζόντιων δικτύων, εμπειρογνώμονες υπεύθυνοι για την προετοιμασία συνεδριάσεων του Εποπτικού Συμβουλίου (π.χ. συντονιστές του ΕΕΜ).

Αναμένεται ότι από τους 350 συμμετέχοντες το 75% θα προέρχεται από ΕΑΑ/ΕθνΚΤ και το 25% από την ΕΚΤ.

Για τη διαμόρφωση του προγράμματος της εκδήλωσης, τον Μάιο του 2017 η ΕΚΤ διόρισε μια συντονιστική ομάδα αποτελούμενη από εκπροσώπους πέντε υπηρεσιακών μονάδων εποπτείας και από τη Γενική Διεύθυνση Επικοινωνίας.

Στην εκδήλωση Supervisors Connect τον πρώτο λόγο θα έχουν οι ίδιοι οι συμμετέχοντες. Έτσι, πολλοί συμμετέχοντες θα είναι και ομιλητές και συντονιστές των συζητήσεων πάνω σε επίκαιρα θέματα, όπως η ψηφιοποίηση και ο κίνδυνος στον κυβερνοχώρο, οι επιπτώσεις του Brexit, καθώς και οι προκλήσεις σε σχέση με την κερδοφορία των τραπεζών.

5.5 Εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς

Σύμφωνα με το άρθρο 19(3) του Κανονισμού ΕΕΜ, η ΕΚΤ απαιτείται να διαθέτει Κώδικα Συμπεριφοράς για το προσωπικό και τα διοικητικά στελέχη της ΕΚΤ που εμπλέκονται στην τραπεζική εποπτεία, ο οποίος θα αντιμετωπίζει τυχόν ζητήματα συγκρούσεων συμφερόντων. Οι συναφείς διατάξεις περιέχονται στο Πλαίσιο Δεοντολογίας της ΕΚΤ, για την εφαρμογή του οποίου είναι υπεύθυνο το Γραφείο Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης (ΓΣΔ). Το ΓΣΔ παρέχει συμβουλές στο προσωπικό της ΕΚΤ σε θέματα δεοντολογίας.

Για την ευαισθητοποίηση των στελεχών σε θέματα επαγγελματικής δεοντολογίας και ζητήματα ακεραιότητας και με σκοπό τη διαμόρφωση μιας ισχυρής κουλτούρας ως προς τη δεοντολογία, το 2017 διοργανώθηκαν εργαστήρια και ένα υποχρεωτικό πρόγραμμα εκπαίδευσης εξ αποστάσεως. Το πρόγραμμα ολοκλήρωσαν με επιτυχία όλα τα στελέχη που εργάζονταν στην τραπεζική εποπτεία το α΄ τρίμηνο του 2017.

Περισσότερα από 2.000
αιτήματα έλαβε το Γραφείο Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης το 2017

Στη διάρκεια του 2017 το ΓΣΔ έλαβε περισσότερα από 2.000 αιτήματα από το προσωπικό της ΕΚΤ για ευρύ φάσμα θεμάτων. Το 1/3 αυτών των αιτημάτων υποβλήθηκε από στελέχη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Περίπου το ήμισυ των αιτημάτων αφορούσε ιδιωτικές χρηματοοικονομικές συναλλαγές και ακολουθούσαν αιτήματα σχετικά με συγκρούσεις συμφερόντων και περιορισμούς μετά τη λήξη της απασχόλησης (βλ. **Διάγραμμα 12**). Τα αιτήματα αυτά δείχνουν αυξημένη ευαισθητοποίηση του προσωπικού της ΕΚΤ σε ζητήματα δεοντολογίας. Το ΓΣΔ διαπίστωσε περιορισμένο αριθμό περιπτώσεων μη συμμόρφωσης, εκ των οποίων το 1/3 περίπου αφορούσε υπαλλήλους και διοικητικά στελέχη της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Καμία από αυτές τις περιπτώσεις δεν αφορούσε εκ προθέσεως παράπτωμα ή άλλη σοβαρή περίπτωση μη συμμόρφωσης.

Διάγραμμα 12
Συνοπτική παρουσίαση αιτημάτων στελεχών της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ που υποβλήθηκαν το 2017

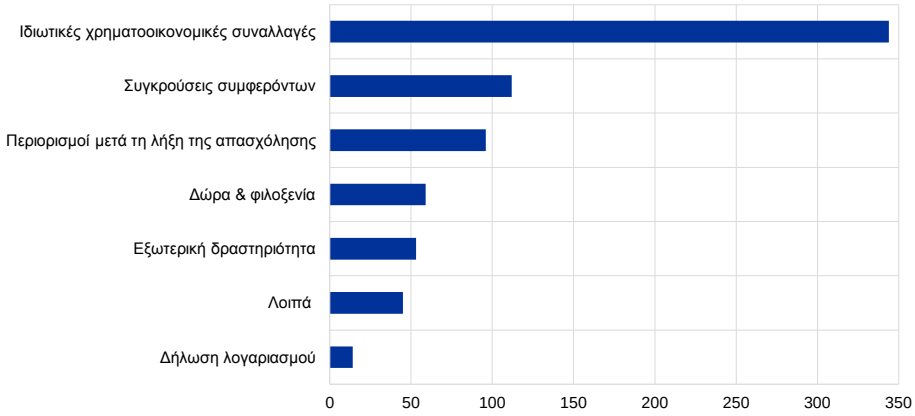

Πηγή: ΕΚΤ.

Από τους υπαλλήλους και τα διοικητικά στελέχη του τομέα της τραπεζικής εποπτείας που παραιτήθηκαν στη διάρκεια του 2017, σε τρεις περιπτώσεις απαιτήθηκε μεταβατική περίοδος σύμφωνα με το Πλαίσιο Δεοντολογίας. Δύο από αυτές τις περιπτώσεις αφορούσαν διοικητικά στελέχη του ΕΕΜ που εκτελούσαν οριζόντιες λειτουργίες και μετακινήθηκαν σε επιχειρήσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αυτό οδήγησε στην εφαρμογή μεταβατικών περιόδων διάρκειας τριών μηνών έκαστη. Η τρίτη περίπτωση αφορούσε διοικητικό στέλεχος που μετακινήθηκε σε επιχείρηση του χρηματοπιστωτικού τομέα, ωστόσο δεν είχε αρμοδιότητα ή ανάμιξη στην εποπτεία της επιχείρησης. Για το εν λόγω διοικητικό στέλεχος του ΕΕΜ ορίστηκε μεταβατική περίοδος διάρκειας έξι μηνών.

Με σκοπό να επιτευχθεί επαρκής εταιρική και ηθική κουλτούρα σε όλο τον ΕΕΜ, η ΕΚΤ εξέτασε τα μέτρα που έλαβαν οι ΕΑΑ ώστε να συμμορφωθούν προς την

Κατευθυντήρια Γραμμή της ΕΚΤ. Η εν λόγω Κατευθυντήρια Γραμμή προσδιορίζει τις κοινές αρχές ενός πλαισίου δεοντολογίας τόσο για την ΕΚΤ όσο και για τις ΕΑΑ και, με πολύ λίγες εξαιρέσεις, έχει εφαρμοστεί πλήρως. Για να διευκολυνθεί η ευθυγραμμισμένη εφαρμογή της Κατευθυντήριας Γραμμής και να επιτευχθεί μεσοπρόθεσμα σύγκλιση των προτύπων δεοντολογίας σε ακόμη υψηλότερο επίπεδο, το Διοικητικό Συμβούλιο συγκρότησε ειδική Ομάδα Δράσης Δεοντολογίας και Συμμόρφωσης.

Η Επιτροπή Δεοντολογίας της ΕΚΤ παρέχει συμβουλές επί ζητημάτων δεοντολογίας στα μέλη των οργάνων λήψης αποφάσεων της ΕΚΤ. Το 2017 εξέδωσε 11 γνώμες σχετικά με τον ΕΕΜ, οι περισσότερες από τις οποίες αφορούσαν τη συμμετοχή μελών σε επαγγελματικές δραστηριότητες σε δημόσιους ή διεθνείς οργανισμούς και σε μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις μετά τη λήξη της θητείας τους. Σε δύο περιπτώσεις, η Επιτροπή Δεοντολογίας παρείχε συμβουλές ως προς την εφαρμογή μεταβατικής περιόδου για πρώην αναπληρωματικά μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου της ΕΚΤ, τα οποία μετακινήθηκαν σε πιστωτικά ιδρύματα και, σε μία περίπτωση, την εφαρμογή μεταβατικής περιόδου σε μέλος του Εποπτικού Συμβουλίου που προσελήφθη σε μη τραπεζική επιχείρηση του χρηματοπιστωτικού τομέα. Η Επιτροπή Δεοντολογίας αξιολόγησε επίσης μια νέα εξωτερική δραστηριότητα που ανέλαβε υπό την προσωπική του ιδιότητα ένα από τα μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου.

5.6 Εφαρμογή της αρχής του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων

Ο Κανονισμός ΕΕΜ απαιτεί από την ΕΚΤ να εκτελεί τα εποπτικά της καθήκοντα κατά τρόπο ώστε αυτά να μην παραβλάπτουν και να είναι διαχωρισμένα από τα καθήκοντά της που αφορούν τη νομισματική πολιτική.

5.6.1 Εφαρμογή στην ανταλλαγή πληροφοριών και τη λήψη αποφάσεων

Στη διάρκεια του 2017 η εφαρμογή της αρχής του διαχωρισμού μεταξύ καθηκόντων νομισματικής πολιτικής και εποπτικών καθηκόντων αφορούσε κυρίως την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ διαφορετικών τομέων πολιτικής.[86] Σύμφωνα με την Απόφαση ΕΚΤ/2014/39 σχετικά με την εφαρμογή του διαχωρισμού μεταξύ της λειτουργίας νομισματικής πολιτικής και της εποπτικής λειτουργίας της ΕΚΤ, αυτή η ανταλλαγή πληροφοριών πραγματοποιήθηκε με βάση την αρχή του αναγκαίου: κάθε τομέας πολιτικής κλήθηκε να αποδείξει ότι οι ζητούμενες πληροφορίες είναι αναγκαίες για την επίτευξη των στόχων πολιτικής του. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η πρόσβαση σε εμπιστευτικές πληροφορίες δόθηκε απευθείας από τη λειτουργία πολιτικής της ΕΚΤ που κατείχε τις πληροφορίες. Αυτό συνέβη σύμφωνα με την Απόφαση ΕΚΤ/2014/39, η οποία επιτρέπει τη χορήγηση πρόσβασης σε

[86] Η Απόφαση ΕΚΤ/2014/39 περιλαμβάνει επίσης διατάξεις που αφορούν οργανωτικά θέματα.

πληροφορίες που αφορούν ανωνυμοποιημένα στοιχεία ή πληροφορίες που δεν είναι ευαίσθητες από την άποψη της χάραξης πολιτικής απευθείας από τις λειτουργίες πολιτικής. Η παρέμβαση της Εκτελεστικής Επιτροπής για την επίλυση ενδεχόμενων συγκρούσεων συμφερόντων δεν κατέστη αναγκαία. Ωστόσο, σύμφωνα με την Απόφαση ΕΚΤ/2014/39, η παρέμβαση της Εκτελεστικής Επιτροπής απαιτήθηκε σε λίγες περιπτώσεις προκειμένου να επιτραπεί η ανταλλαγή μη ανωνυμοποιημένων στοιχείων επιμέρους τραπεζών (π.χ. επιμέρους υποδείγματα υποβολής αναφορών[87] FINREP και COREP ή άλλα πρωτογενή δεδομένα) ή αξιολογήσεων που είναι ευαίσθητες από την άποψη της χάραξης πολιτικής. Πρόσβαση στα δεδομένα δόθηκε μόνο σε όσους ήταν απαραίτητη μετά από αξιολόγηση κάθε επιμέρους περίπτωσης και για περιορισμένο χρόνο, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής ότι οι πληροφορίες παρέχονται μόνο σε όσους εκάστοτε είναι απαραίτητο να τις γνωρίζουν.

Ο διαχωρισμός σε επίπεδο λήψης αποφάσεων δεν δημιούργησε ανησυχία και δεν απαιτήθηκε η παρέμβαση της Επιτροπής Μεσολάβησης.

5.6.2 Προσφυγή σε κοινές υπηρεσίες

Η έννοια των “κοινών υπηρεσιών” είναι σημαντική για τη λειτουργία του ΕΕΜ. Σύμφωνα με αυτή την έννοια, σε ορισμένα τμήματα της ΕΚΤ έχει ανατεθεί η παροχή υποστήριξης τόσο στη νομισματική όσο και στην εποπτική λειτουργία. Οι κοινές υπηρεσίες θεσπίστηκαν με σκοπό να παρέχουν υπηρεσίες αποτελεσματικά και αποδοτικά. Στόχος ήταν να αποφεύγεται η αλληλοεπικάλυψη των παρεχόμενων υπηρεσιών σε τομείς όπου η κοινή υποστήριξη, εν όψει της τεχνικής της φύσης, δεν οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ των δύο τομέων πολιτικής της ΕΚΤ. Ενώ πρόκειται για μακροχρόνια λύση που θα ελαχιστοποιήσει τη διπλή εκτέλεση εργασιών, η έννοια των κοινών υπηρεσιών επέτρεψε στην ΕΚΤ να παρέχει πόρους στην εποπτική λειτουργία πιο γρήγορα και να συγκρατήσει το κόστος, ιδίως στη φάση δημιουργίας του ΕΕΜ. Επίσης, συμβάλλει στην αξιοποίηση της υφιστάμενης εμπειρίας εντός της ΕΚΤ σε θέματα μακροοικονομικής και χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και τη μείωση της διπλής εκτέλεσης εργασιών ως προς τη συλλογή πληροφοριών και την εκτέλεση διοικητικών καθηκόντων. Αυτό αντικατοπτρίζεται και στην Αιτιολογική σκέψη 14 της Απόφασης ΕΚΤ/2014/39, σύμφωνα με την οποία *“[…] ο αποτελεσματικός διαχωρισμός μεταξύ της λειτουργίας νομισματικής πολιτικής και της εποπτικής λειτουργίας δεν θα πρέπει να εμποδίζει την αξιοποίηση, όπου αυτό είναι δυνατό και σκόπιμο, όλων των πλεονεκτημάτων που αναμένεται ότι θα προκύψουν από τη συνδυαστική άσκηση των δύο αυτών λειτουργιών πολιτικής από το ίδιο θεσμικό όργανο […]*”.

[87] Τα υποδείγματα για τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINancial REPorting - FINREP) και την κοινή πληροφόρηση (COmmon REPorting - COREP) περιλαμβάνονται στα εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα της ΕΑΤ. Τα FINREP αφορούν τη συλλογή χρηματοοικονομικών πληροφοριών από τραπεζικά ιδρύματα και αντιπροσωπεύουν τυποποιημένο μορφότυπο των ετήσιων οικονομικών τους καταστάσεων (ισολογισμός, αποτελέσματα χρήσης και λεπτομερή προσαρτήματα). Τα COREP αφορούν τη συλλογή, επίσης σε τυποποιημένο μορφότυπο, πληροφοριών σχετικά με τον υπολογισμό του 1ου Πυλώνα, δηλαδή λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα ίδια κεφάλαια, αφαιρετικά στοιχεία και κεφαλαιακές απαιτήσεις (για τον πιστωτικό και τον λειτουργικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς), καθώς και μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα.

Το 2017 η ΕΚΤ αξιολόγησε τις δραστηριότητες των υπηρεσιακών μονάδων της ΕΚΤ και αποσαφήνισε περαιτέρω τον ορισμό των κοινών υπηρεσιών. Στόχος ήταν να βελτιώσει περαιτέρω την εφαρμογή της έννοιας των κοινών υπηρεσιών, με βάση την εμπειρία που έχει αποκομίσει από το 2014 και να ανταποκριθεί στη σύσταση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τους δυνητικούς κινδύνους που απορρέουν από τη χρήση των κοινών υπηρεσιών.

Οι υπηρεσιακές μονάδες που ορίζονται ως "κοινές υπηρεσίες" είναι εκείνες που:

1. εκτελούν λειτουργίες προς χάριν τόσο των λειτουργιών κεντρικής τραπεζικής όσο και των εποπτικών λειτουργιών,

2. εκτελούν βασικές λειτουργίες προς όφελος τόσο της εποπτικής λειτουργίας όσο και της λειτουργίας κεντρικής τραπεζικής, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές οι βασικές λειτουργίες είναι υποστηρικτικές και δεν προκαλούνται εξ αυτών συγκρούσεις συμφερόντων.

Με την εφαρμογή αυτού του ορισμού και λαμβάνοντας υπόψη την οργανωτική δομή της ΕΚΤ, οι οργανωτικές μονάδες που θεωρούνται κοινές υπηρεσίες είναι: Εσωτερική Επιθεώρηση, Διοίκηση, Επικοινωνία, Οικονομικές Υπηρεσίες, Ανθρώπινο Δυναμικό, Πληροφοριακά Συστήματα, Γραμματεία, Οργανωτική Αποτελεσματικότητα, Διαχείριση Λειτουργικού Κινδύνου και Επιχειρησιακής Συνέχειας, Νομικές Υπηρεσίες και Στατιστική.

Η αξιολόγηση των δυνητικών κινδύνων από τη χρήση κοινών υπηρεσιών επιβεβαίωσε ότι τα μέτρα που έχουν ληφθεί ελαχιστοποιούν ικανοποιητικά τους δυνητικούς κινδύνους που επισημάνθηκαν.

Όσον αφορά τον θεωρητικό κίνδυνο η χρήση κοινών υπηρεσιών να οδηγήσει σε συγκρούσεις συμφερόντων οι οποίες μπορούν να παραβλάψουν τη λήψη αποφάσεων πολιτικής της ΕΚΤ, έχει εξασφαλιστεί ότι η μεγάλη πλειονότητα των υπηρεσιακών μονάδων που παρέχουν κοινές υπηρεσίες είτε δεν διαθέτουν σχετικές πληροφορίες είτε δεν έχουν την ευκαιρία – στο πλαίσιο των συνήθων δραστηριοτήτων τους – να επηρεάσουν τη λήψη αποφάσεων πολιτικής. Στις υπόλοιπες υπηρεσιακές μονάδες, εφαρμόζεται η αρχή του διαχωρισμού.

Ο κίνδυνος μη ισόρροπης αντιμετώπισης των αιτημάτων (π.χ. προσλήψεις, μεταφραστικές υπηρεσίες, πληροφοριακά συστήματα) λόγω ακατάλληλης ιεράρχησης των αιτημάτων είτε από τη λειτουργία κεντρικής τραπεζικής είτε από τη λειτουργία τραπεζικής εποπτείας, ελέγχεται με τη λήψη διάφορων μέτρων σε όλες τις υπηρεσιακές μονάδες. Μεταξύ αυτών των μέτρων περιλαμβάνεται η καθιέρωση περιοδικών κύκλων συγκέντρωσης αιτημάτων και προγραμμάτων, η δυνατότητα προσφυγής σε εξωτερικούς παρόχους σε περιπτώσεις στενότητας πόρων ή σε συγκεκριμένο όργανο για τη διευκόλυνση του διαλόγου μεταξύ αυτών που ζητούν και αυτών που προσφέρουν υπηρεσίες.

Επιπλέον, το 2016 μια ενιαία για όλη την ΕΚΤ προσέγγιση στρατηγικού σχεδιασμού υιοθετήθηκε και θεσπίζει μια επίσημη διαδικασία ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι οικονομικές ανάγκες και οι ανάγκες σε προσωπικό των διαφόρων υπηρεσιακών μονάδων. Το αποτέλεσμα αντικατοπτρίζεται στον προϋπολογισμό της ΕΚΤ, στον

οποίο οι δαπάνες για τα εποπτικά καθήκοντα εμφανίζονται χωριστά και για τον οποίο ζητείται η γνώμη του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Εποπτικού Συμβουλίου πριν από την έγκρισή του.

Πλαίσιο 4
Οι προκλήσεις της πολύγλωσσης επικοινωνίας στην ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία

Η ΕΚΤ έχει αναλάβει τη δέσμευση να είναι κατανοητή και προσβάσιμη από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στη ζώνη του ευρώ και την ΕΕ. Για τον λόγο αυτό, παρέχει όλες τις απαραίτητες και υποχρεωτικές βάσει του καταστατικού της πληροφορίες και σε άλλες γλώσσες πέραν της αγγλικής. Αυτό αποτελεί μια σταθερά για την εξωτερική επικοινωνία της ΕΚΤ από το 1998. Από τότε που η ΕΚΤ ανέλαβε την ευρωπαϊκή τραπεζική εποπτεία το 2014, η εν λόγω δέσμευση απέκτησε μια νέα διάσταση, που αφορά ιδίως την επικοινωνία μεταξύ της ΕΚΤ και των εποπτευόμενων οντοτήτων.

Βάσει του Κανονισμού ΕΕΜ, οι οντότητες που υπόκεινται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν τη γλώσσα επικοινωνίας τους με την ΕΚΤ. Περίπου 40 τράπεζες αποφάσισαν να κάνουν χρήση αυτού του δικαιώματος και να επικοινωνούν με την ΕΚΤ σε γλώσσες πέραν της αγγλικής. Μεταξύ αυτών των γλωσσών, η γερμανική είναι η γλώσσα που επιλέγεται στις περισσότερες περιπτώσεις, καθώς έχει οριστεί ως γλώσσα επικοινωνίας από 22 τράπεζες. Από την πλευρά της ΕΚΤ, η εξέλιξη αυτή προκάλεσε σημαντική αύξηση της ζήτησης μεταφραστικών υπηρεσιών. Μόνο το 2017 μεταφράστηκαν περίπου 72.500 σελίδες από και προς την αγγλική γλώσσα για τους σκοπούς της εποπτικής επικοινωνίας.

Προκειμένου να διαχειριστεί αυτή την άνοδο, η ΕΚΤ χρειάστηκε όχι μόνο να αυξήσει το προσωπικό της στον τομέα των μεταφραστικών υπηρεσιών, αλλά και να προσαρμόσει το μοντέλο λειτουργίας της ώστε να είναι δυνατή η ευέλικτη επέκταση του παραγωγικού δυναμικού σε σύντομο χρονικό διάστημα, προκειμένου να απορροφηθεί η ιδιαίτερα αυξημένη ζήτηση μεταφράσεων. Ένα μοντέλο που βασίζεται στην αρχή της χρήσης κοινών υπηρεσιών τόσο για τον εποπτικό πυλώνα όσο και για τον πυλώνα κεντρικής τραπεζικής της ΕΚΤ αποδείχθηκε πολύ πιο αποτελεσματικό από ό,τι ένα μοντέλο που βασίζεται σε εξειδικευμένες γλωσσικές υπηρεσίες για τον ΕΕΜ.

Διάγραμμα Α
Ζήτηση γλωσσικών υπηρεσιών της ΕΚΤ την περίοδο 2013-17

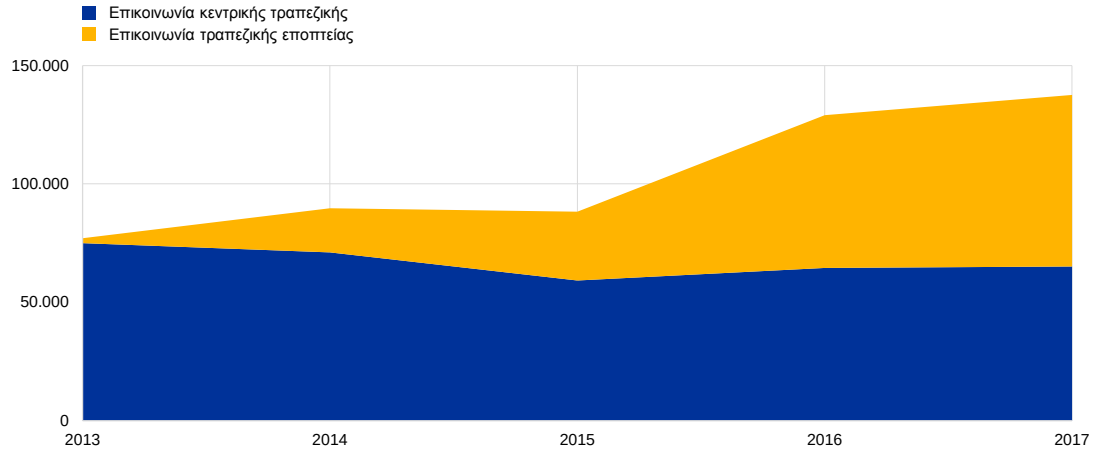

Πηγή: ΕΚΤ.

Η διασφάλιση της υψηλής ποιότητας των νομικών πράξεων και δικογράφων στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας, τόσο στην αγγλική όσο και σε άλλες σχετικές γλώσσες του ΕΕΜ, θεωρείται μείζονος σημασίας. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ιδίως οι πολίτες της ΕΕ, είναι σε θέση να κατανοούν και ερμηνεύουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους καλύτερα όταν τα νομικά έγγραφα της ΕΚΤ είναι σαφή, συνεπή και σύντομα και περιεκτικά σε όλες τις σχετικές επίσημες γλώσσες της ΕΕ και συμμορφώνονται προς τους κανόνες σύνταξης νομοθετικού κειμένου και νομικής μετάφρασης της ΕΕ.

Η ζήτηση υπηρεσιών επιμέλειας και μετάφρασης νομικών κειμένων το 2017 στον τομέα της τραπεζικής εποπτείας διαμορφώθηκε συνολικά σε 23.450 σελίδες, πέραν της επιμέλειας και μετάφρασης μη νομικών κειμένων, από τις οποίες:

- 6.000 σελίδες ήταν νομικές πράξεις του ΕΕΜ για μετάφραση προς όλες τις γλώσσες της ΕΕ,
- 5.150 σελίδες ήταν νομικά έγγραφα στην αγγλική γλώσσα για επιμέλεια,
- 12.300 σελίδες ήταν νομικά έγγραφα του ΕΕΜ για μετάφραση προς συγκεκριμένες γλώσσες της ζώνης του ευρώ.

Όσον αφορά επιμέρους εποπτικές αποφάσεις και άλλα σχετικά με τον ΕΕΜ έγγραφα, η ΕΚΤ παρήγαγε 4.260 σελίδες νομικών μεταφράσεων προς τα γερμανικά, 2.790 σελίδες προς τα γαλλικά, 2.060 προς τα αγγλικά και 1.740 προς τις υπόλοιπες γλώσσες της ζώνης του ευρώ.

5.7 Πλαίσιο υποβολής πληροφοριών και διαχείριση πληροφοριών

5.7.1 Εξελίξεις στο πλαίσιο υποβολής πληροφοριών

Σύμφωνα με τον Κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ, η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την οργάνωση των διαδικασιών που αφορούν τη συλλογή και αξιολόγηση της ποιότητας των δεδομένων που υποβάλλουν οι εποπτευόμενες οντότητες.[88] Βασικός σκοπός είναι να εξασφαλιστεί ότι ο ΕΕΜ χρησιμοποιεί αξιόπιστες και ακριβείς εποπτικές πληροφορίες.

Οι εποπτικές πληροφορίες συλλέγονται σύμφωνα με μια διαδοχική προσέγγιση υποβολής στοιχείων στην οποία συμμετέχουν οι ΕΑΑ

Η ροή δεδομένων ακολουθεί μια διαδοχική προσέγγιση υποβολής στοιχείων,[89] σύμφωνα με την οποία η ΕΚΤ διατηρεί στενή συνεργασία με τις ΕΑΑ, που πρώτες παραλαμβάνουν τα στοιχεία που υποβάλλουν οι εποπτευόμενες οντότητες για εποπτικούς σκοπούς και προβαίνουν σε ένα πρώτο έλεγχο ποιότητας των δεδομένων. Επίσης η ΕΚΤ συνεργάζεται απευθείας με τις εποπτευόμενες οντότητες στην περίπτωση απευθείας υποβολής στοιχείων στην ΕΚΤ.

[88] Άρθρο 140 παράγραφος 4 του Κανονισμού για το πλαίσιο ΕΕΜ.

[89] Η "διαδοχική προσέγγιση" είναι το πλαίσιο διαβίβασης εποπτικών πληροφοριών από τις τράπεζες στις ΕΑΑ, από τις ΕΑΑ στην ΕΚΤ και από την ΕΚΤ στην ΕΑΤ.

Η διαδοχική προσέγγιση βελτιώνεται επί του παρόντος, ακολουθώντας δύο διαφορετικά χρονικά πλαίσια: το βραχυπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο. Βάσει της βραχυπρόθεσμης προσέγγισης, ζητείται από τις ΕΑΑ να διαβιβάσουν δεδομένα στην ΕΚΤ εντός της προθεσμίας που έχει ορίσει η ΕΚΤ, ανεξάρτητα από το αν εκκρεμούν σφάλματα στους κανόνες επαλήθευσης. Στόχος αυτής της προσέγγισης είναι να διασφαλίσει (α) τη σύντμηση του χρόνου που μεσολαβεί από την υποβολή των στοιχείων έως τη διαθεσιμότητά τους στους επόπτες του ΕΕΜ και (β) την ευθυγράμμιση του περιεχομένου των βάσεων δεδομένων των ΕΑΑ/της ΕΚΤ. Ζητήθηκε από τις ΕΑΑ να εφαρμόσουν τη βραχυπρόθεσμη λύση για όλα τα δεδομένα που θα παραχθούν από το β΄ τρίμηνο του 2017 και εξής. Βάσει της μακροπρόθεσμης προσέγγισης, σκοπός είναι να αναγνωριστούν και να εναρμονιστούν οι βέλτιστες πρακτικές σε κάθε ΕΑΑ. Επί του παρόντος συζητείται η εναρμόνιση των μεθόδων για τη συλλογή εποπτικών δεδομένων από τις εποπτευόμενες οντότητες και την προώθησή τους στην ΕΚΤ.

Τα εποπτικά δεδομένα γνωστοποιούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη

Αφού παραληφθούν από την ΕΚΤ, τα στοιχεία προωθούνται στο σύστημα διαχείρισης πληροφοριών του ΕΕΜ (IMAS) προκειμένου να γίνουν διαθέσιμα στους τελικούς χρήστες, π.χ. στις ΜΕΟ και στις οριζόντιες λειτουργίες εντός της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ. Επιλεγμένα στοιχεία από ένα υποσύνολο ιδρυμάτων (κυρίως σημαντικών ιδρυμάτων) προωθούνται επίσης αυτόματα στην ΕΑΤ και στο ΕΣΕ άμα τη παραλαβή τους.

Η συχνότητα συλλογής στοιχείων ποικίλλει από μηνιαία, τριμηνιαία, εξαμηνιαία έως ετήσια και υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία με περίοδο αναφοράς από τον Δεκέμβριο του 2014 (κατά περίπτωση) και εξής.

Στη διάρκεια του 2017 και μετά την επίσημη δημοσίευση των συναφών νομικών πράξεων,[90] η βάση των σειρών εποπτικών δεδομένων εμπλουτίστηκε με δεδομένα για δείκτες εποπτικής συγκριτικής αξιολόγησης και σχέδια χρηματοδότησης, καθώς και αλλαγές στο πλαίσιο χρηματοοικονομικής πληροφόρησης FINREP.

Τα εποπτικά δεδομένα υπόκεινται σε αξιολογήσεις ποιότητας

Η ΕΚΤ αξιολογεί την ποιότητα των διαβιβαζομένων εποπτικών δεδομένων βάσει αφενός των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων (ITS) που δημοσιεύονται από την ΕΑΤ και αφετέρου των έκτακτων ασκήσεων βραχυπρόθεσμου ορίζοντα (STE). Ο πίνακας ποιότητας δεδομένων (Data Quality Dashboard) ανά ίδρυμα διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο σε αυτό το πλαίσιο. Παρέχει μια αξιολόγηση και συνοψίζει με τρόπο φιλικό προς τον χρήστη την ποιότητα των εποπτικών δεδομένων που υποβάλλονται από ένα ίδρυμα. Ο εν λόγω πίνακας βελτιώθηκε σημαντικά στη διάρκεια του 2017, με σκοπό να παρέχει πληροφορίες σχετικά με βασικούς δείκτες ποιότητας δεδομένων και να διευκολύνει τον διάλογο μεταξύ των εποπτικών αρχών και των εποπτευόμενων οντοτήτων για ζητήματα ποιότητας δεδομένων.

[90] Νομικές πράξεις: Απόφαση της ΕΚΤ που θα περιλαμβάνει δείκτες συγκριτικής αξιολόγησης: Απόφαση (ΕΕ) 2017/1493 της ΕΚΤ – που τροποποιεί την απόφαση ΕΚΤ/2014/29 (ΕΚΤ/2017/23). Απόφαση της ΕΚΤ για τα σχέδια χρηματοδότησης: Απόφαση (ΕΕ) 2017/1198 της ΕΚΤ – σχετικά με την υποβολή σχεδίων χρηματοδότησης από τις ΕΑΑ (ΕΚΤ/2017/21). Επικαιροποίηση του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα υποδείγματα FINREP: Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1538 της ΕΚΤ – που τροποποιεί τον Κανονισμό 2015/534 για την υποβολή εποπτικών αναφορών σχετικά με χρηματοοικονομική πληροφόρηση (ΕΚΤ/2017/25) και Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1539 της ΕΚΤ (ΕΚΤ/2017/26).

Συγκεντρωτικά εποπτικά δεδομένα και δημοσιοποιούμενα στοιχεία βάσει του πυλώνα 3 δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία

Εκτός από τους εν λόγω πίνακες, η ΕΚΤ παράγει τακτικές εποπτικές σειρές δεδομένων, βασικούς δείκτες κινδύνου και αναφορές για τις εποπτικές αρχές. Επιπλέον, στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ δημοσιεύονται κάθε τρίμηνο συγκεντρωτικά τραπεζικά στοιχεία που καλύπτουν τα σημαντικά ιδρύματα στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης.[91] Το 2017 αυτά τα δεδομένα βελτιώθηκαν σημαντικά με πρόσθετα στατιστικά στοιχεία σχετικά με τον δείκτη μόχλευσης και τον δείκτη ρευστότητας, καθώς και με λεπτομερέστερες αναλύσεις σε μεγαλύτερο βάθος (π.χ. ανά γεωγραφική περιοχή και κατηγοριοποίηση τράπεζας). Επίσης, κάθε χρόνο η ΕΚΤ δημοσιεύει δείκτες φερεγγυότητας και μόχλευσης ανά τράπεζα, όπως δημοσιοποιούνται από τις τράπεζες σε συμφωνία με τις απαιτήσεις βάσει του Πυλώνα 3.

5.7.2 Διαχείριση πληροφοριών εντός του ΕΕΜ – IMAS

Το 2017 το σύστημα διαχείρισης πληροφοριών του ΕΕΜ (IMAS) εξελίχθηκε σημαντικά.

Αναπτύχθηκαν νέες ενότητες για βελτιωμένη υποστήριξη συγκεκριμένων διαδικασιών του ΕΕΜ: για παράδειγμα, ενσωματώθηκαν οι διερευνήσεις εσωτερικών υποδειγμάτων και οι διαδικασίες επιβολής συμμόρφωσης και επιβολής κυρώσεων του ΕΕΜ και τώρα η διαχείρισή τους γίνεται μέσα από το σύστημα IMAS.

Επιπλέον, οι υφιστάμενες ενότητες βελτιώθηκαν ώστε να συμβαδίζουν με την εξέλιξη των λειτουργιών και των μεθοδολογιών του ΕΕΜ, ιδίως σε σχέση με τη διαρκή εποπτεία, τις επιτόπιες επιθεωρήσεις, το λειτουργικό σχεδιασμό, τη SREP και τις διαδικασίες εποπτικής έγκρισης.

[91] Βλ. SSM Banking Statistics.

6 Αναφορά για την εκτέλεση του προϋπολογισμού

Σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΕΜ, η ΕΚΤ πρέπει να διαθέτει επαρκείς πόρους προκειμένου να ασκεί αποτελεσματικά τα εποπτικά της καθήκοντα. Αυτοί οι πόροι χρηματοδοτούνται μέσω της επιβολής εποπτικών τελών στις οντότητες που υπόκεινται στην εποπτεία της ΕΚΤ.

Οι δαπάνες για την εκτέλεση εποπτικών καθηκόντων προσδιορίζονται χωριστά εντός του προϋπολογισμού της ΕΚΤ.[92] Η αρμοδιότητα για θέματα που αφορούν τον προϋπολογισμό έχει ανατεθεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ. Αυτό εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό της ΕΚΤ κατόπιν πρότασης της Εκτελεστικής Επιτροπής σε διαβούλευση με τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο του Εποπτικού Συμβουλίου προκειμένου για θέματα που συνδέονται με την τραπεζική εποπτεία. Το Διοικητικό Συμβούλιο επικουρείται από την Επιτροπή Προϋπολογισμού (BUCOM), η οποία αποτελείται από μέλη που προέρχονται από όλες τις ΕθνΚΤ του Ευρωσυστήματος και την ΕΚΤ. Η BUCOM επικουρεί το Διοικητικό Συμβούλιο παρέχοντάς του αξιολογήσεις των εκθέσεων κατάρτισης και παρακολούθησης του προϋπολογισμού της ΕΚΤ. Η έναντι του προηγούμενου έτους αύξηση των συνολικών δαπανών για εποπτικά καθήκοντα οφείλεται στις εγκεκριμένες αυξήσεις της συνολικής δύναμης προσωπικού της ΕΚΤ που απασχολήθηκε στην τραπεζική εποπτεία το 2017, καθώς και στην έναρξη της μεγάλης κλίμακας πολυετούς στοχευμένης αξιολόγησης των εσωτερικών υποδειγμάτων.

Η ΕΚΤ αναμένει αύξηση των δαπανών το 2018 κυρίως για την άμεση εποπτεία των σημαντικών ιδρυμάτων. Ενώ οι προϋπολογισθείσες δαπάνες για τα τακτικά καθήκοντα έχουν σταθεροποιηθεί, εξακολουθούν να υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες που απαιτούν αύξηση των πόρων για το επόμενο έτος, όπως περιγράφεται στο Κεφάλαιο 1 σχετικά με τις εποπτικές προτεραιότητες για το 2018. Πρόκειται κυρίως για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ και τις ανά διετία εποπτικές ασκήσεις προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων για τα σημαντικά ιδρύματα που θα γίνουν το 2018. Ως εκ τούτου, όπως εξηγείται λεπτομερέστερα στην Ενότητα 5.4, το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε τον Σεπτέμβριο του 2017 να αυξήσει περαιτέρω από το 2018 τη δύναμη προσωπικού της ΕΚΤ που απασχολείται στην τραπεζική εποπτεία.

6.1 Δαπάνες για το 2017

Οι δαπάνες τις οποίες πραγματοποιεί η ΕΚΤ για την εκτέλεση καθηκόντων που συνδέονται με την εποπτεία αφορούν κυρίως τις άμεσες δαπάνες των Γενικών Διευθύνσεων Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ και της Γραμματείας του Εποπτικού

[92] Σύμφωνα με το άρθρο 29 του Κανονισμού ΕΕΜ.

Συμβουλίου. Η εποπτική λειτουργία βασίζεται επίσης σε κοινές υπηρεσίες που παρέχονται από υπάρχουσες υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ (βλ. Ενότητα 5.6.2).

Οι δαπάνες για το 2017 ήταν 6% χαμηλότερες από ό,τι είχε εκτιμηθεί

Τον Απρίλιο του 2017 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με το ποσό που θα ανακτηθεί μέσω των εποπτικών τελών το 2017.[93] Σύμφωνα με την απόφαση οι ετήσιες δαπάνες που συνδέονται με την τραπεζική εποπτεία εκτιμήθηκαν σε 464,7 εκατ. ευρώ. Στο τέλος του 2017 οι δαπάνες της ΕΚΤ σε σχέση με τα εποπτικά της καθήκοντα ήταν 436,7 εκατ. ευρώ, δηλ. 6% χαμηλότερες από ό,τι είχε εκτιμηθεί, με αποτέλεσμα να υπάρχει πλεόνασμα ύψους 27,9 εκατ. ευρώ σε σχέση με την εκτίμηση για το 2017. Βάσει του ισχύοντος Κανονισμού ΕΚΤ σχετικά με τα εποπτικά τέλη ("Κανονισμός για τα Εποπτικά Τέλη"), αυτό το πλεόνασμα θα συμψηφιστεί πλήρως με το συνολικό ποσό των τελών που θα επιβληθούν το 2018.[94]

Πίνακας 7

Κατανομή δαπάνης για την Τραπεζική Εποπτεία της ΕΚΤ (2015-17)

(εκατ. ευρώ)

	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2017	Εκτιμώμενες δαπάνες 2017	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2016	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2015
Μισθοί και παροχές	215,0	208,6	180,6	141,3
Μισθώματα και συντήρηση κτιρίων	53,0	55,0	58,1	25,5
Λοιπές λειτουργικές δαπάνες	168,8	201,1	143,4	110,3
Δαπάνες σχετιζόμενες με καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας που επηρεάζουν τα εποπτικά τέλη	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημείωση: Το γενικό σύνολο ενδέχεται να μην συμφωνεί με τα μερικά σύνολα λόγω στρογγυλοποιήσεων.

Μισθοί και παροχές

Οι μισθοί και οι παροχές αποτελούν τη συνολική μισθολογική δαπάνη, όπου περιλαμβάνονται αμοιβές υπερωριακής απασχόλησης, επιδόματα και μετεργασιακές και άλλες μακροπρόθεσμες παροχές, για το εποπτικό προσωπικό και το προσωπικό των κοινών υπηρεσιών.

Η δαπάνη για μισθούς και παροχές το 2017 ανήλθε σε 215,0 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχούν σε 103% της συνολικής προγραμματισθείσας δαπάνης για τα καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας. Η υπέρβαση των δαπανών στην κατηγορία αυτή οφείλεται στην ένταξη 12 εκατ. ευρώ για μετεργασιακές παροχές, όπως συνταξιοδοτικές παροχές και άλλες μακροπρόθεσμες παροχές (π.χ. λόγω αναπηρίας). Τα επιδόματα αυτά αποτιμήθηκαν σύμφωνα με το Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο (ΔΛΠ) 19 ("Παροχές σε Εργαζομένους"). Το λογιστικό πρότυπο θεσπίζει την αρχή ότι το κόστος των παροχών σε εργαζομένους πρέπει να αναγνωρίζεται

[93] Απόφαση (ΕΕ) 2017/760 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 24ης Απριλίου 2017 σχετικά με το συνολικό ποσό των ετήσιων εποπτικών τελών για το 2017 (ΕΚΤ/2017/11).

[94] Άρθρο 9 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1163/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 22ας Οκτωβρίου 2014 σχετικά με τα εποπτικά τέλη (ΕΚΤ/2014/41).

όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα στην παροχή και όχι όταν η παροχή καταβάλλεται ή καθίσταται πληρωτέα.

Μισθώματα και συντήρηση κτιρίων

Στο τέλος της χρήσης η δαπάνη για μισθώματα και συντήρηση κτιρίων, συμπεριλαμβανομένης της απόσβεσης παγίων, διαμορφώθηκε σε 53,0 εκατ. ευρώ. Το κόστος για το 2017 είναι συμβατό με την εκτίμηση του κόστους που περιλαμβάνεται στην απόφαση της ΕΚΤ σχετικά με το ποσό που θα ανακτηθεί μέσω των εποπτικών τελών το 2017.

Λοιπές λειτουργικές δαπάνες

Η κατηγορία "λοιπές λειτουργικές δαπάνες" περιλαμβάνει δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες πληροφορικής, στατιστικής, αποσβέσεις παγίων (πλην ακινήτων), υπηρεσιακά ταξίδια και επιμόρφωση.

Συνολικά, οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας διαμορφώθηκαν σε 168,8 εκατ. ευρώ. Αυτή η εξοικονόμηση οφείλεται ως επί το πλείστον σε υπερεκτίμηση των οικονομικών αναγκών για δραστηριότητες όπως επαγγελματικά ταξίδια και επιμόρφωση, καθώς και στις χαμηλότερες από τις προϋπολογισθείσες δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Η δραστηριότητα που επέφερε το μεγαλύτερο κόστος στην κατηγορία αυτή είναι το πολυετές έργο για την TRIM. Το 2017 το κόστος της σχετικής εξωτερικής υποστήριξης ανήλθε σε 45,1 εκατ. ευρώ, 10,9 εκατ. ευρώ χαμηλότερο από την αρχική εκτίμηση του προϋπολογισμού. Το έργο αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2019. Λεπτομερέστερες πληροφορίες για το έργο της TRIM υπάρχουν στην Ενότητα 1.5.

Εκτός από το έργο της TRIM, στις λοιπές λειτουργικές δαπάνες το 2017 περιλαμβάνονται η εξωτερική υποστήριξη που χρησιμοποιήθηκε για την εκτέλεση "τακτικών" καθηκόντων επιτόπιας εποπτείας, η προετοιμασία για την επίδραση των αλλαγών του IFRS 9 (Χρηματοοικονομικά μέσα) και η προετοιμασία για την αποχώρηση της Βρετανίας από την ΕΕ, θέματα που αναπτύσσονται στα Κεφάλαια 1 και 3.

Δαπάνες το 2017 κατά εποπτικό καθήκον

Η ΕΚΤ ομαδοποιεί τις δαπάνες της σύμφωνα με δύο προσεγγίσεις: (α) με βάση το είδος της δαπάνης ("for what"), οπότε προκύπτουν οι ανωτέρω κατηγορίες δαπανών (μισθοί και παροχές, μισθώματα και συντήρηση κτιρίων και λοιπές λειτουργικές δαπάνες και (β) με βάση την ταξινόμηση ανά λειτουργία ("what for"). Η ΕΚΤ χρησιμοποιεί αυτές τις ταξινομήσεις και για να καθορίσει τον επιμερισμό του ετήσιου κόστους που θα ανακτηθεί από τα ετήσια εποπτικά τέλη που θα καταβάλουν οι εποπτευόμενες οντότητες με βάση το αν χαρακτηρίζονται σημαντικές ή λιγότερο σημαντικές για εποπτικούς σκοπούς.

Για τα εποπτικά καθήκοντα της ΕΚΤ, οι κύριες κατηγορίες με βάση τις δραστηριότητες είναι οι εξής:

- άμεση εποπτεία σημαντικών τραπεζών ή τραπεζικών ομίλων,
- επίβλεψη της εποπτείας (έμμεση εποπτεία) λιγότερο σημαντικών τραπεζών ή τραπεζικών ομίλων,
- εκτέλεση οριζόντιων καθηκόντων και εξειδικευμένες υπηρεσίες.

Η ταξινόμηση γίνεται βάσει των δαπανών που πραγματοποιούν οι υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ που είναι αρμόδιες για τα αντίστοιχα εποπτικά καθήκοντα. Η κατηγορία κόστους "άμεση εποπτεία σημαντικών τραπεζών ή τραπεζικών ομίλων" περιλαμβάνει κυρίως τις δαπάνες για τις ΜΕΟ και τις επιτόπιες επιθεωρήσεις. Περιλαμβάνει επίσης τις δαπάνες που συνδέονται με το έργο της TRIM. Η επίβλεψη της εποπτείας λιγότερο σημαντικών τραπεζών ή τραπεζικών ιδρυμάτων καλύπτει δραστηριότητες επίβλεψης και καθήκοντα αδειοδότησης. Τα οριζόντια καθήκοντα και οι εξειδικευμένες υπηρεσίες περιλαμβάνουν δραστηριότητες όπως οι εργασίες της Γραμματείας του Εποπτικού Συμβουλίου, τα μακροπροληπτικά καθήκοντα, οι στατιστικές υπηρεσίες και οι ειδικές νομικές υπηρεσίες.

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία επιμερισμού των ετήσιων εποπτικών τελών που προβλέπεται στο άρθρο 8 του Κανονισμού σχετικά με τα Εποπτικά Τέλη, το κόστος που συνδέεται με οριζόντια καθήκοντα και εξειδικευμένες υπηρεσίες επιμερίζεται αναλογικά με βάση το πλήρες κόστος της εποπτείας σημαντικών εποπτευόμενων τραπεζών και το κόστος επίβλεψης της εποπτείας λιγότερο σημαντικών εποπτευόμενων τραπεζών αντίστοιχα.

Για κάθε κατηγορία, τα μεγέθη κόστους που αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα περιλαμβάνουν το αναλογούν τμήμα των κοινών υπηρεσιών που παρέχουν οι υποστηρικτικές υπηρεσιακές μονάδες της ΕΚΤ.

Πίνακας 8

Κόστος των εποπτικών καθηκόντων της ΕΚΤ ανά λειτουργία (2015-17)

(εκατ. ευρώ)

	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2017	Εκτιμώμενες δαπάνες 2017	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2016	Πραγματοποιηθείσες δαπάνες 2015
Άμεση εποπτεία σημαντικών τραπεζών	242,9	279,0	192,0	138,9
Επίβλεψη λιγότερο σημαντικών τραπεζών	24,0	24,1	24,8	17,8
Οριζόντια καθήκοντα και εξειδικευμένες υπηρεσίες	169,8	161,5	165,4	120,4
Σύνολο δαπανών σχετιζόμενων με καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας που επηρεάζουν τα εποπτικά τέλη	**436,7**	**464,7**	**382,2**	**277,1**

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημείωση: Το γενικό σύνολο ενδέχεται να μην συμφωνεί με τα μερικά σύνολα λόγω στρογγυλοποιήσεων.

6.2 Πλαίσιο καθορισμού εποπτικών τελών 2017

Ο Κανονισμός ΕΕΜ και ο Κανονισμός σχετικά με τα Εποπτικά Τέλη συναποτελούν το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου η ΕΚΤ επιβάλλει ετήσιο εποπτικό τέλος για τις δαπάνες που πραγματοποιεί για την εκτέλεση των εποπτικών της καθηκόντων. Ο Κανονισμός σχετικά με τα Εποπτικά Τέλη θεσπίζει μεθόδους για:

1. τον καθορισμό του συνολικού ύψους του ετήσιου εποπτικού τέλους,
2. τον υπολογισμό του ποσού που πρέπει να καταβάλει κάθε εποπτευόμενη τράπεζα ή τραπεζικός όμιλος,
3. την είσπραξη του ετήσιου εποπτικού τέλους.

Η πρόοδος της αναθεώρησης του πλαισίου της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη

Το 2017 η ΕΚΤ ξεκίνησε την αναθεώρηση του πλαισίου της για τα εποπτικά τέλη. Η αναθεώρηση επικεντρώνεται στη μεθοδολογία και τα κριτήρια για τον υπολογισμό του ετήσιου εποπτικού τέλους που θα επιβληθεί σε κάθε εποπτευόμενη οντότητα και όμιλο. Ειδικότερα, αντικείμενό της είναι οι διατάξεις του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη οι οποίες επηρεάζουν τον καθορισμό της μεθοδολογίας βάσει της οποίας υπολογίζεται, επιμερίζεται και επιβάλλεται το ετήσιο εποπτικό τέλος, δηλ. το Μέρος ΙΙΙ (Καθορισμός του ετήσιου εποπτικού τέλους) και το Μέρος V (Τιμολόγηση) του Κανονισμού της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη. Η ανάκτηση δαπανών που πραγματοποιεί η ΕΚΤ για την άσκηση των εποπτικών της καθηκόντων προβλέπεται στο άρθρο 30 του Κανονισμού ΕΕΜ και ως εκ τούτου δεν εμπίπτει στο πεδίο της αναθεώρησης.

Η ΕΚΤ διεξήγαγε δημόσια διαβούλευση σχετικά με την αναθεώρηση του εποπτικού τέλους από τις 2.6.2017 έως τις 20.7.2017. Συνολικά ελήφθησαν 13 απαντήσεις, κυρίως από ενώσεις τραπεζών, έναντι 31 απαντήσεων το 2014, όταν θεσπίστηκε το πλαίσιο. Η γνώμη των ΕΑΑ ζητήθηκε μέσω του Εποπτικού Συμβουλίου.

Το αποτέλεσμα της αναθεώρησης δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη, αλλά μια πρώτη εκτίμηση των σχολίων δείχνει ικανοποιητικό βαθμό αποδοχής των βασικών διατάξεων και αρχών του πλαισίου. Οι ερωτηθέντες στην πλειονότητά τους ζήτησαν πρόσθετες διευκρινίσεις για ορισμένα στοιχεία του πλαισίου ή/και διαδικαστικές βελτιώσεις, όπως πιο εξορθολογισμένη διαδικασία συλλογής στατιστικών στοιχείων (παραγόντων υπολογισμού του τέλους). Στο μέτρο του δυνατού, κατά τη διάρκεια του 2017 η ΕΚΤ προχώρησε σε άμεσες βελτιώσεις βάσει των παρατηρήσεων που έλαβε, όπως η βελτίωση του περιεχομένου του δικτυακού τόπου της.

Το αποτέλεσμα της αναθεώρησης θα δημοσιευθεί στον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ για την τραπεζική εποπτεία το δεύτερο εξάμηνο του 2018.

Συνολικό χρεωθέν ποσό

Η ΕΚΤ επέβαλε τέλη ύψους 425 εκατ. ευρώ για την εκτέλεση εποπτικών καθηκόντων

Το 2017 η ΕΚΤ χρέωσε συνολικά τέλη ύψους 425,0 εκατ. ευρώ για τις δαπάνες που αφορούσαν τα εποπτικά της καθήκοντα. Το ποσό αυτό βασίζεται στην αναμενόμενη δαπάνη για ολόκληρο το έτος ύψους 464,7 εκατ. ευρώ, μετά από προσαρμογή για: (α) το πλεόνασμα ύψους 41,1 εκατ. ευρώ που μεταφέρθηκε από την περίοδο επιβολής τελών του 2016 και (β) 1,4 εκατ. ευρώ που επιστράφηκαν σε μεμονωμένες τράπεζες για προηγούμενες περιόδους επιβολής τελών.

Το ποσό που θα εισπραχθεί μέσω των ετήσιων εποπτικών τελών διαχωρίζεται σε δύο μέρη, με βάση την ταξινόμηση των εποπτευόμενων οντοτήτων σε σημαντικά ή λιγότερο σημαντικά ιδρύματα, κάτι που αντανακλά τους διαφορετικούς βαθμούς έντασης του εποπτικού έργου της ΕΚΤ.

Πίνακας 9

Σύνολο εσόδων από καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας

(εκατ. ευρώ)

	Εισπραχθέν ποσόν 2017	Εκτιμηθέντα έσοδα για καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας 2017	Εισπραχθέν ποσόν 2016	Εισπραχθέν ποσόν 2015	Εισπραχθέν ποσόν 2014
Εποπτικά τέλη	436,7	464,7	382,2	277,1	30,0
εκ των οποίων:					
τέλη σημαντικών οντοτήτων ή ομίλων	397,5	427,7	338,4	245,6	25,6
τέλη λιγότερο σημαντικών οντοτήτων ή ομίλων	39,3	37,0	43,7	31,5	4,4
Λοιπά	15,3	0,0	0,0	0,0	
Σύνολο εσόδων από τα καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας	**452,0**	**464,7**	**382,2**	**277,1**	**30,0**

Πηγή: ΕΚΤ.

Όπως εξηγείται στην Ενότητα 6.1, υπάρχει καθαρό πλεόνασμα 27,9 εκατ. ευρώ μεταξύ των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τα καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας το 2017 και του ποσού που χρεώθηκε κατά το ίδιο έτος. Ο επιμερισμός των δαπανών στις κατηγορίες των σημαντικών τραπεζών και των λιγότερο σημαντικών τραπεζών γίνεται κατ' αναλογία των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν για τις συναφείς λειτουργίες το 2017. Επειδή οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την άμεση εποπτεία σημαντικών τραπεζών ήταν χαμηλότερες από τις προγραμματισθείσες, η σύνθεση των δαπανών για οριζόντια καθήκοντα μετατοπίστηκε υπέρ της κατηγορίας των λιγότερο σημαντικών τραπεζών. Στην απόφαση του Απριλίου 2017 εκτιμήθηκε ότι οι δαπάνες θα επιμερίζονταν κατά 92% στις σημαντικές εποπτευόμενες τράπεζες και κατά 8% στις λιγότερο σημαντικές εποπτευόμενες τράπεζες. Η αναλογία με βάση τις πραγματοποιηθείσες δαπάνες είναι 91% για τις σημαντικές εποπτευόμενες τράπεζες και 9% για τις λιγότερο σημαντικές εποπτευόμενες τράπεζες. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει έλλειμμα στο συνολικό ποσό που επιβλήθηκε στις λιγότερο σημαντικές τράπεζες για το 2017, δηλ. οι λιγότερο σημαντικές τράπεζες θα πρέπει να καταβάλουν επιπλέον 2,3 εκατ. ευρώ μαζί με τα τέλη του 2018. Παρά την προσαρμογή αυτή, το τέλος για τις λιγότερο

σημαντικές τράπεζες ήταν χαμηλότερο το 2017 σε σχέση με το 2016, δηλ. 39,3 εκατ. ευρώ έναντι 43,7 εκατ. ευρώ.

Εποπτικά τέλη ανά τράπεζα

Σε επίπεδο μεμονωμένων τραπεζών, τα τέλη υπολογίζονται ανάλογα με τη σπουδαιότητα και το προφίλ κινδύνου της τράπεζας, με βάση ετήσια στοιχεία που παρέχουν όλες οι εποπτευόμενες τράπεζες με ημερομηνία αναφοράς την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους. Το εποπτικό τέλος που υπολογίζεται ανά τράπεζα κατόπιν χρεώνεται μέσω ετήσιων πληρωμών καταβλητέων το τελευταίο τρίμηνο κάθε οικονομικού έτους.

Κατόπιν των παρατηρήσεων που ελήφθησαν μέσω της δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με το πλαίσιο των εποπτικών τελών, οι ιστοσελίδες για τα εποπτικά τέλη αναβαθμίστηκαν τον Οκτώβριο του 2017 (ταυτόχρονα με την έκδοση των ειδοποιήσεων καταβολής εποπτικού τέλους) με τη βελτίωση της ενότητας "Υπολογισμός εποπτικού τέλους". Χρησιμοποιώντας τα πρόσθετα στοιχεία που παρέχονται και ακολουθώντας τα παραδείγματα που δίνονται, οι εποπτευόμενες τράπεζες και οι εποπτευόμενοι τραπεζικοί όμιλοι μπορούν να υπολογίσουν καλύτερα το εποπτικό τέλος τους.

Το εποπτικό τέλος καθορίζεται στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης εντός των συμμετεχόντων κρατών-μελών που συμμετέχουν στον ΕΕΜ. Αποτελείται από μια μεταβλητή συνιστώσα και ένα ελάχιστο ποσό το οποίο επιβάλλεται εξίσου σε όλες τις τράπεζες και αντιστοιχεί στο 10% του συνολικού ύψους των προς ανάκτηση δαπανών.[95]

Σχήμα 8

Η μεταβλητή συνιστώσα του εποπτικού τέλους καθορίζεται με βάση τη σπουδαιότητα και το προφίλ κινδύνου της τράπεζας

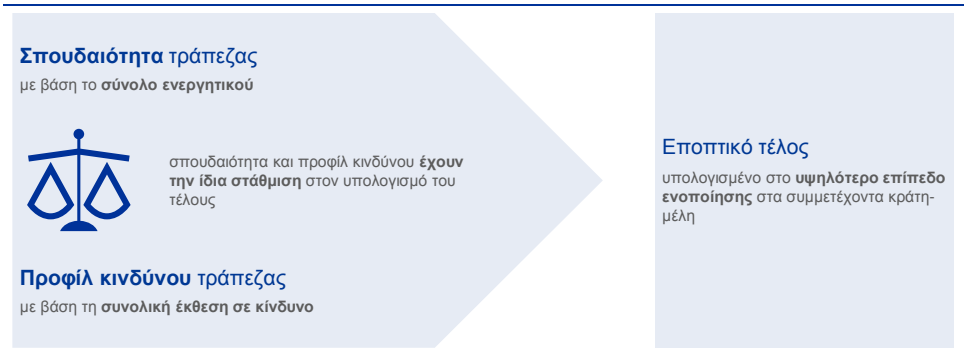

Το άρθρο 7 του Κανονισμού σχετικά με τα εποπτικά τέλη προβλέπει ότι οι ακόλουθες μεταβολές στην κατάσταση μιας τράπεζας απαιτούν τροποποίηση του αντίστοιχου εποπτικού τέλους: (α) μεταβολή του εποπτικού χαρακτηρισμού της εποπτευόμενης

[95] Η ελάχιστη συνιστώσα του εποπτικού τέλους διαιρείται διά του δύο για τις μικρότερες σημαντικές τράπεζες με σύνολο ενεργητικού έως 10 δισεκ. ευρώ.

οντότητας από σημαντική σε λιγότερο σημαντική ή το αντίστροφο, (β) νέα εποπτευόμενη οντότητα λαμβάνει άδεια λειτουργίας ή (γ) ανακαλείται υπάρχουσα άδεια λειτουργίας. Οι μεταβολές που αφορούν προηγούμενες περιόδους επιβολής τελών και οδήγησαν σε νέες αποφάσεις της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη μέχρι τον Απρίλιο του 2017, δηλ. όταν ελήφθη η απόφαση για το συνολικό ποσό των τελών, αντιστοιχούσαν σε 1,4 εκατ. ευρώ. Αυτό το ποσό επιστράφηκε στις αρχές του 2017 και λήφθηκε υπόψη στο συνολικό ποσό που θα χρεωθεί, όπως εγκρίθηκε τον Απρίλιο του 2017. Κατόπιν προέκυψαν πρόσθετες τροποποιήσεις των επιμέρους εποπτικών τελών που είχαν χρεωθεί, οι οποίες οδήγησαν σε νέα καθαρή επιστροφή 0,3 εκατ. ευρώ. Αυτό το πλεόνασμα θα ληφθεί υπόψη στο συνολικό ποσό των τελών που θα επιβληθούν στις εποπτευόμενες οντότητες το 2018.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα εποπτικά τέλη δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ. Οι σχετικές σελίδες ενημερώνεται τακτικά με χρήσιμες, πρακτικές πληροφορίες και μεταφράζονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Άλλα έσοδα που συνδέονται με καθήκοντα τραπεζικής εποπτείας

Η ΕΚΤ έχει το δικαίωμα να επιβάλει διοικητικά πρόστιμα στις εποπτευόμενες οντότητες για μη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις που έχουν βάσει του κανονιστικού πλαισίου προληπτικής τραπεζικής εποπτείας (συμπεριλαμβανομένων των εποπτικών αποφάσεων της ΕΚΤ). Τα σχετικά έσοδα δεν λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό των ετήσιων εποπτικών τελών. Από τον Κανονισμό της ΕΚΤ για τα εποπτικά τέλη προκύπτει ότι ούτε οι αποζημιώσεις προς τρίτους ούτε τα διοικητικά πρόστιμα (κυρώσεις) που πρέπει να καταβάλουν οι εποπτευόμενες οντότητες στην ΕΚΤ επηρεάζουν το εποπτικό τέλος. Οι διοικητικές κυρώσεις στις εποπτευόμενες οντότητες καταγράφονται ως έσοδα στον λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης της ΕΚΤ.

Το 2017 η ΕΚΤ εξέδωσε τρεις αποφάσεις επιβολής κυρώσεων και σε πέντε περιπτώσεις επέβαλε πρόστιμα συνολικού ύψους 15,3 εκατ. ευρώ. Από αυτά, τα 11,2 εκατ. ευρώ θεωρούνται αβέβαιης είσπραξης, διότι έχει ανακληθεί η άδεια λειτουργίας της υπόχρεης οντότητας και αυτή τελεί ήδη υπό εκκαθάριση. Σύμφωνα με την αρχή της σύνεσης, στο τέλος του έτους σχηματίστηκε πρόβλεψη για το πλήρες ποσό αυτής της απαίτησης.

Λεπτομερή στοιχεία για τις δραστηριότητες επιβολής κυρώσεων διατίθενται στην Ενότητα 4.2 της παρούσας έκθεσης.

7 Νομικές πράξεις που υιοθετήθηκαν από την ΕΚΤ

Στη συνέχεια παρατίθενται οι νομικές πράξεις σχετικά με την τραπεζική εποπτεία που υιοθετήθηκαν το 2017 από την ΕΚΤ και δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή/και τον δικτυακό τόπο της ΕΚΤ. Περιλαμβάνονται νομικές πράξεις που εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου 4 παράγραφος 3 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.1024/2013 και άλλες συναφείς νομικές πράξεις.

7.1 Κανονισμοί της ΕΚΤ

ΕΚΤ/2017/25

Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1538 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 25ης Αυγούστου 2017 που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/534 για την υποβολή εποπτικών αναφορών σχετικά με χρηματοοικονομική πληροφόρηση (ΕΕ L 240, 19.9.2017, σελ. 1)

ΕΚΤ/2017/26

Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1539 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 25ης Αυγούστου 2017 για τον καθορισμό της ημερομηνίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1538 που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/534 για την υποβολή εποπτικών αναφορών σχετικά με χρηματοοικονομική πληροφόρηση (ΕΚΤ/2017/25) σε λιγότερο σημαντικές εποπτευόμενες οντότητες που εφαρμόζουν εθνικά λογιστικά πλαίσια (ΕΚΤ/2017/26) (ΕΕ L 240, 19.9.2017, σελ. 212)

7.2 Άλλες νομικές πράξεις της ΕΚΤ εκτός των κανονισμών

ΕΚΤ/2017/6

Απόφαση (ΕΕ) 2017/274 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 10ης Φεβρουαρίου 2017 για τον καθορισμό των αρχών που πρέπει να διέπουν την παροχή στοιχείων αξιολόγησης της επίδοσης των υποσυντονιστών εθνικών αρμόδιων αρχών και για την κατάργηση της απόφασης (ΕΕ) 2016/3 (ΕΕ L 40, 17.2.2017, σελ. 72)

ΕΚΤ/2017/9

Κατευθυντήρια Γραμμή (ΕΕ) 2017/697 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Απριλίου 2017 σχετικά με την άσκηση από τις εθνικές αρμόδιες αρχές δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο όσον αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΕΕ L 101, 13.4.2017, σελ. 156)

ΕΚΤ/2017/10

Σύσταση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 4ης Απριλίου 2017 σχετικά με την εφαρμογή κοινών προδιαγραφών κατά την άσκηση από τις εθνικές αρμόδιες αρχές

ορισμένων δικαιωμάτων και διακριτικών ευχερειών που παρέχει το ενωσιακό δίκαιο όσον αφορά τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα (ΕΕ L 120, 13.4.2017, σελ. 2)

ΕΚΤ/2017/11

Απόφαση (ΕΕ) 2017/760 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 24ης Απριλίου 2017 σχετικά με το συνολικό ποσό των ετήσιων εποπτικών τελών για το 2017 (ΕΕ L 113, 29.4.2017, σελ. 52)

ΕΚΤ/2016/40

Απόφαση (ΕΕ) 2017/933 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 16ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με τον καθορισμό γενικού πλαισίου για την κατ' εξουσιοδότηση λήψη αποφάσεων όσον αφορά εποπτικές νομικές πράξεις (ΕΕ L 141, 1.6.2017, σελ. 14)

ΕΚΤ/2016/41

Απόφαση (ΕΕ) 2017/934 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 16ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με την κατ' εξουσιοδότηση έκδοση αποφάσεων όσον αφορά τη σημασία των εποπτευόμενων οντοτήτων (ΕΕ L 141, 1.6.2017, σελ. 18)

ΕΚΤ/2016/42

Απόφαση (ΕΕ) 2017/935 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 16ης Νοεμβρίου 2016 σχετικά με την κατ' εξουσιοδότηση έκδοση αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας και τις απαιτήσεις καταλληλότητας (ΕΕ L 141, 1.6.2017, σελ. 21)

ΕΚΤ/2017/16

Απόφαση (ΕΕ) 2017/936 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 23ης Μαΐου 2017 σχετικά με την ανάθεση της έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων αξιολόγησης της καταλληλότητας σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων (ΕΕ L 141, 1.6.2017, σελ. 26)

ΕΚΤ/2017/17

Απόφαση (ΕΕ) 2017/937 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 23ης Μαΐου 2017 σχετικά με την ανάθεση της έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση αποφάσεων όσον αφορά τη σημασία των εποπτευόμενων οντοτήτων σε προϊσταμένους υπηρεσιακών μονάδων (ΕΕ L 141, 1.6.2017, σελ. 28)

ΕΚΤ/2017/21

Απόφαση (ΕΕ) 2017/1198 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 27ης Ιουνίου 2017 σχετικά με την υποβολή σχεδίων χρηματοδότησης πιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρμόδιες αρχές στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΕ L 172, 5.7.2017, σελ. 32)

ΕΚΤ/2017/23

Απόφαση (ΕΕ) 2017/1493 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας της 3ης Αυγούστου 2017 που τροποποιεί την απόφαση ΕΚΤ/2014/29 σχετικά με την υποβολή στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εποπτικών δεδομένων τα οποία παρέχουν οι εποπτευόμενες οντότητες στις εθνικές αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τον εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 680/2014 της Επιτροπής (ΕΕ L 216 της 22.8.2017, σ. 23)

8 Ο ευρωπαϊκός τραπεζικός τομέας σε αριθμούς

Οι κύριες τάσεις των δεικτών μόχλευσης και ρευστότητας που προστέθηκαν στα στοιχεία που δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ

Από τον Δεκέμβριο του 2016 η ΕΚΤ δημοσιεύει στον δικτυακό τόπο της τραπεζικής εποπτείας της ΕΚΤ συγκεντρωτικά στοιχεία για τη σύνθεση των ισολογισμών, την κερδοφορία, τη φερεγγυότητα και τον πιστωτικό κίνδυνο των σημαντικών ιδρυμάτων. Το πεδίο που καλύπτουν τα δημοσιευμένα στοιχεία επεκτάθηκε το 2017 προκειμένου να συμπεριλάβει πληροφορίες σχετικά με τους δείκτες μόχλευσης και κάλυψης ρευστότητας. Αυτές οι τραπεζικές στατιστικές για εποπτικούς σκοπούς δημοσιεύονται σε τριμηνιαία βάση και περιλαμβάνουν ανάλυση κατά γεωγραφική περιοχή και κατά κατηγορία τραπεζών.

Ορισμένα σημαντικά στατιστικά στοιχεία που αφορούν την εξεταζόμενη περίοδο παρατίθενται στη συνέχεια. Επισημαίνεται ότι το δείγμα των τραπεζών που χρησιμοποιείται διαφέρει ανά περίοδο αναφοράς, αναλόγως με την τροποποίηση του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων.

Παρατηρείται τάση προς υψηλότερους δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας κατά τις πιο πρόσφατες περιόδους αναφοράς στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης (βλ. **Πίνακα 10**). Ο δείκτης συνολικών κεφαλαίων αυξήθηκε σε 17,98% το γ΄ τρίμηνο του 2017, από 17,18% την αντίστοιχη περίοδο του 2016. Παρόμοιες αυξήσεις παρατηρούνται και στον δείκτη κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (CET1) και στον Δείκτη Βασικών Κεφαλαίων (Tier 1). Ο δείκτης μόχλευσης βελτιώθηκε οριακά, με βάση είτε τον μεταβατικό ορισμό είτε τον ορισμό πλήρους εφαρμογής. Ο δείκτης κάλυψης ρευστότητας αυξήθηκε σε 140,27% το γ΄ τρίμηνο του 2017, από 137,64% την αντίστοιχη περίοδο του 2016.

Πίνακας 10

Συνολικός δείκτης κεφαλαίων και συνιστώσες του, δείκτης μόχλευσης και δείκτης κάλυψης ρευστότητας, κατά περίοδο αναφοράς

(ποσοστά)

Δείκτης	γ΄ τρ. 2016	δ΄ τρ. 2016	α΄ τρ. 2017	β΄ τρ. 2017	γ΄ τρ. 2017
Δείκτης CET1	13,69%	13,77%	13,74%	13,88%	14,32%
Δείκτης Βασικών Κεφαλαίων	14,57%	14,71%	14,75%	14,88%	15,32%
Δείκτης συνολικών κεφαλαίων	17,18%	17,29%	17,44%	17,56%	17,98%
Δείκτης μόχλευσης (μεταβατικός ορισμός)	5,30%	5,39%	5,29%	5,32%	5,39%
Δείκτης μόχλευσης (πλήρους εφαρμογής)	4,99%	5,03%	5,04%	5,08%	5,17%
Δείκτης κάλυψης ρευστότητας	137,64%	135,80%	141,67%	142,68%	140,27%

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημειώσεις: Σημαντικά ιδρύματα στο υψηλότερο επίπεδο ενοποίησης για τα οποία είναι διαθέσιμη κοινή πληροφόρηση περί της κεφαλαιακής επάρκειας (COREP) και χρηματοοικονομική πληροφόρηση (FINREP). Συγκεκριμένα, υπήρχαν 122 σημαντικά ιδρύματα το γ΄ τρίμηνο του 2016, 121 το δ΄ τρίμηνο του 2016, 118 το α΄ τρίμηνο του 2017 και 114 το β΄ και το γ΄ τρίμηνο του 2017. Ο αριθμός των οντοτήτων ανά περίοδο αναφοράς αντανακλά μεταβολές λόγω τροποποιήσεων του καταλόγου των σημαντικών ιδρυμάτων μετά τις αξιολογήσεις της Τραπεζικής Εποπτείας της ΕΚΤ, οι οποίες διενεργούνται γενικώς σε ετήσια βάση, καθώς και λόγω συγχωνεύσεων και εξαγορών.

Η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού βελτιώνεται

Η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών επίσης βελτιώθηκε, καθώς ο συνολικός δείκτης ΜΕΔ βαίνει σταθερά μειούμενος, από 6,49% το γ΄ τρίμηνο του 2016 σε 5,15% το γ΄ τρίμηνο του 2017 (βλ. **Διάγραμμα 13**).

Διάγραμμα 13

Ποιότητα στοιχείων ενεργητικού: μη εξυπηρετούμενα δάνεια και προκαταβολές κατά περίοδο αναφοράς

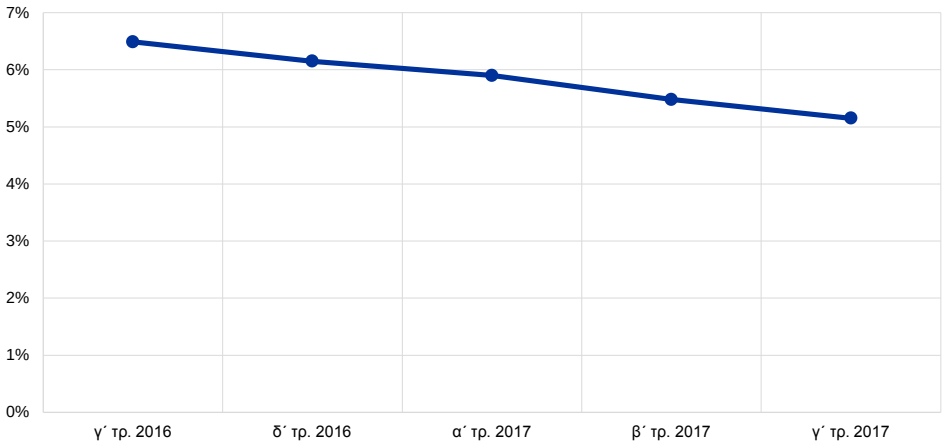

Πηγή: ΕΚΤ.
Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 10.

Η σύνθεση του ισολογισμού παραμένει σταθερή (ενώ το μέγεθος του δείγματος αλλάζει)

Το συνολικό ενεργητικό και παθητικό των τραπεζών (βλ. **Διάγραμμα 14** και **Διάγραμμα 15**) αντανακλά δεδομένα για το (μεταβαλλόμενο) δείγμα οντοτήτων σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές. Λαμβάνοντας αυτό υπόψη, σε γενικές γραμμές, τα βασικά δεδομένα του ισολογισμού παραμένουν σταθερά διαχρονικά, αν και η σύνθεση του ενεργητικού δείχνει ανοδική τάση στην κατηγορία “ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά διαθέσιμα στις κεντρικές τράπεζες, άλλες καταθέσεις όψεως” και καθοδική τάση στις κατηγορίες “χρεόγραφα” και “παράγωγα”. Επιπλέον, η σύνθεση του παθητικού δείχνει πτωτική πορεία στην κατηγορία “παράγωγα” και “εκδοθέντα χρεόγραφα” και ελαφρά άνοδο στις “καταθέσεις”.

Διάγραμμα 14

Σύνθεση ενεργητικού κατά περίοδο αναφοράς

(δισεκ. ευρώ)

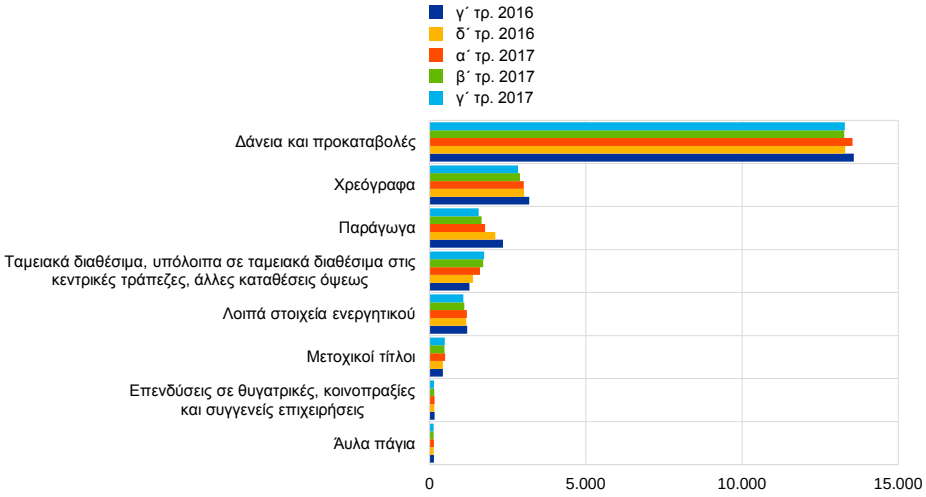

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημείωση: Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 10.

Διάγραμμα 15

Σύνθεση παθητικού και μετοχικού κεφαλαίου κατά περίοδο αναφοράς

(δισεκ. ευρώ)

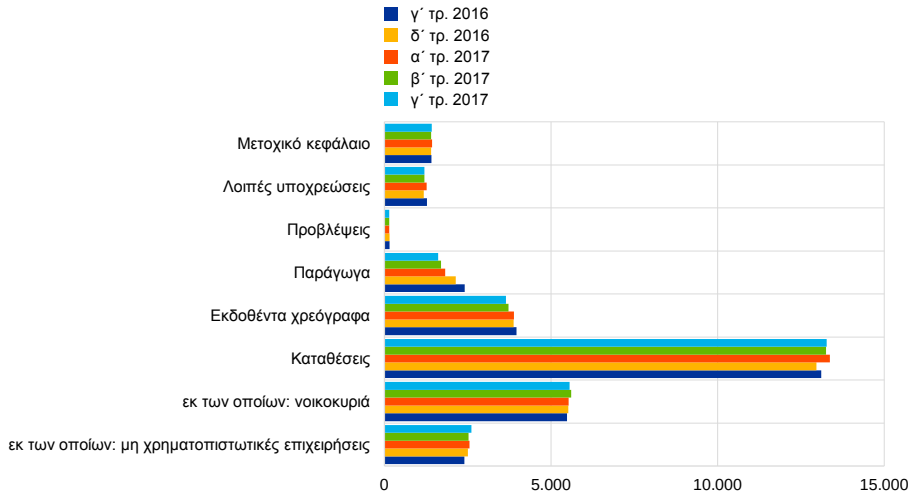

Πηγή: ΕΚΤ.
Σημείωση: Το δείγμα είναι το ίδιο με του Πίνακα 10.

9 Γλωσσάριο

CRR/CRD IV: Κανονισμός και Οδηγία σχετικά με τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις: Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 575/2013 σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων (CRR) και Οδηγία 2013/36/ΕΕ σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων (CRD IV). Συχνά αναφέρονται από κοινού ως CRD IV.

Αξιολόγηση καταλληλότητας και επάρκειας (Fit and proper assessment): οι εποπτικές αρχές αξιολογούν κατά πόσον οι υποψήφιοι για τα διοικητικά όργανα των τραπεζών είναι κατάλληλοι. Η ΕΚΤ λαμβάνει τέτοιες αποφάσεις καταλληλότητας και επάρκειας για τα μέλη των Διοικητικών Συμβουλίων των 118 μεγαλύτερων τραπεζών στη ζώνη του ευρώ, ενώ οι αποφάσεις καταλληλότητας και επάρκειας για τα λιγότερο σημαντικά ιδρύματα λαμβάνονται από τις εθνικές εποπτικές αρχές, εκτός εάν πρόκειται για νέα αδειοδότηση τράπεζας.

Βασιλεία III (Basel III): ολοκληρωμένο σύνολο μεταρρυθμιστικών μέτρων, τα οποία αναπτύχθηκαν από την Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας με σκοπό την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Η Βασιλεία III βασίζεται στους κανόνες του πλαισίου Βασιλεία II. Σκοπό έχει να ενισχύσει την κανονιστική ρύθμιση, την εποπτεία και τη διαχείριση κινδύνων του τραπεζικού τομέα. Τα μέτρα έχουν στόχο να βελτιώσουν την ικανότητα του τραπεζικού τομέα να απορροφά τους κραδασμούς που προέρχονται από χρηματοπιστωτικές και οικονομικές πιέσεις, να βελτιώσουν τη διαχείριση και τη διακυβέρνηση κινδύνων και να ενισχύσουν την διαφάνεια και τη δημοσιοποίηση στοιχείων από πλευράς των τραπεζών.

Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process – SREP): η διαδικασία που χρησιμοποιείται για την εποπτική εξέταση σημαντικών και λιγότερο σημαντικών πιστωτικών ιδρυμάτων προκειμένου να κριθεί η σκοπιμότητα εφαρμογής πιθανών πρόσθετων απαιτήσεων (πέραν των ελάχιστων απαιτήσεων) ιδίων κεφαλαίων, δημοσιοποίησης, ρευστότητας ή άλλων εποπτικών μέτρων.

Διαδικασία μη διατύπωσης αντίρρησης (non-objection procedure): η τυπική διαδικασία λήψης αποφάσεων, που καθιερώθηκε με τον Κανονισμό ΕΕΜ, για τις εποπτικές δραστηριότητες της ΕΚΤ. Το Εποπτικό Συμβούλιο της ΕΚΤ καταρτίζει σχέδια αποφάσεων, τα οποία υποβάλλονται στο Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ προς υιοθέτηση. Οι αποφάσεις θεωρούνται εκδοθείσες εκτός εάν το Διοικητικό Συμβούλιο διατυπώσει αντίρρηση εντός ορισμένης προθεσμίας όχι μεγαλύτερης των δέκα εργάσιμων ημερών.

Διαδικασίες ενιαίου διαβατηρίου (passporting procedures): διαδικασίες σχετικά με το δικαίωμα ενός πιστωτικού ιδρύματος, το οποίο έχει λάβει άδεια λειτουργίας και

εποπτεύεται από τις αρμόδιες αρχές κράτους-μέλους, να ασκεί δραστηριότητες σε άλλα κράτη-μέλη υπό καθεστώς εγκατάστασης ή υπό καθεστώς σταθερής παροχής υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δραστηριότητες καλύπτονται από την άδεια λειτουργίας του (κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 33-46 της CRD IV).

Εθνικές επιλογές και διακριτικές ευχέρειες (Options and national discretions – OND): οι επιλογές είναι διατάξεις του δικαίου της ΕΕ που παρέχουν στις αρμόδιες αρχές ή στα κράτη-μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν τον τρόπο συμμόρφωσής τους με μια διάταξη μεταξύ διαφόρων εναλλακτικών τρόπων. Οι εθνικές διακριτικές ευχέρειες είναι διατάξεις του τραπεζικού δικαίου της ΕΕ που παρέχουν στις αρμόδιες αρχές ή στα κράτη-μέλη τη δυνατότητα να επιλέξουν αν θα εφαρμόσουν ή όχι μια δεδομένη διάταξη.

Εθνική αρμόδια αρχή (ΕΑΑ) (national competent authority – NCA): δημόσια αρχή ή όργανο που έχει επίσημα αναγνωριστεί από το εθνικό δίκαιο και έχει εξουσία βάσει του εθνικού δικαίου να εποπτεύει ιδρύματα στο πλαίσιο του συστήματος εποπτείας που εφαρμόζεται στο οικείο κράτος-μέλος.

Ειδική συμμετοχή (qualifying holding): συμμετοχή σε πιστωτικό ίδρυμα η οποία αντιπροσωπεύει τουλάχιστον 10% του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου ή που καθιστά δυνατή την άσκηση σημαντικής επιρροής στη διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος.

Ελάχιστη απαίτηση για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (minimum requirement for own funds and eligible liabilities – MREL): απαίτηση που επιβάλλεται σε όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της ΕΕ, ώστε να είναι σε θέση να απορροφούν ζημίες σε περίπτωση πτώχευσης. Η απαίτηση MREL θεσπίστηκε από την ΕΕ με την Οδηγία για την ανάκαμψη και την εξυγίανση των τραπεζών (BRRD). Έχει τον ίδιο σκοπό όπως η απαίτηση TLAC. Ωστόσο, οι συγκεκριμένες κεφαλαιακές απαιτήσεις που υπαγορεύονται από την MREL υπολογίζονται διαφορετικά, σύμφωνα με κριτήρια που καθορίζει η ΕΑΤ.

Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός (ΕΕΜ) (Single Supervisory Mechanism – SSM): μηχανισμός ο οποίος απαρτίζεται από την ΕΚΤ και τις ΕΑΑ των συμμετεχόντων κρατών-μελών. Είναι επιφορτισμένος με την άσκηση των εποπτικών καθηκόντων που έχουν ανατεθεί στην ΕΚΤ. Η ΕΚΤ είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματική και συνεπή λειτουργία αυτού του μηχανισμού, ο οποίος αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης.

Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας (Basel Committee on Banking Supervision – BCBS): ο κύριος φορέας θέσπισης παγκόσμιων προτύπων για την προληπτική ρύθμιση των τραπεζών και φόρουμ συνεργασίας σε θέματα τραπεζικής εποπτείας. Αποστολή της είναι να ενισχύει την κανονιστική ρύθμιση, την εποπτεία και τις πρακτικές των τραπεζών σε διεθνές επίπεδο με στόχο την ενίσχυση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Στα μέλη της Επιτροπής περιλαμβάνονται οργανισμοί με άμεση εξουσία τραπεζικής εποπτείας και κεντρικές τράπεζες.

Εσωτερικό υπόδειγμα (internal model): η προσέγγιση την οποία έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα πιστωτικό ίδρυμα για τη μέτρηση και διαχείριση των κινδύνων κατά τον υπολογισμό των απαιτούμενων ιδίων κεφαλαίων και η οποία χρειάζεται προηγούμενη άδεια της αρμόδιας αρχής σύμφωνα με το Τρίτο Μέρος του CRR.

Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ) (European Banking Authority – EBA): ανεξάρτητη αρχή της ΕΕ που ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 2011 ως μέρος του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας με σκοπό να διασφαλίζει αποτελεσματική και συνεπή προληπτική ρύθμιση και εποπτεία σε ολόκληρο τον τραπεζικό τομέα της ΕΕ. Βασικό της καθήκον είναι να συμβάλλει στη δημιουργία του ενιαίου ευρωπαϊκού εγχειριδίου κανόνων για τον τραπεζικό τομέα, σκοπός του οποίου είναι να παρέχει ένα ενιαίο σύνολο εναρμονισμένων κανόνων προληπτικής εποπτείας σε ολόκληρη την ΕΕ.

Ιδρύματα σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας (failing or likely to fail – FOLTF): Υπάρχουν τέσσερις λόγοι για τους οποίους μια τράπεζα κηρύσσεται σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας: (α) δεν πληροί πλέον τις απαιτήσεις της άδειας λειτουργίας που έχουν τεθεί από την εποπτική αρχή, (β) το παθητικό της υπερβαίνει το ενεργητικό της, (γ) αδυνατεί να αποπληρώσει εμπρόθεσμα υποχρεώσεις της, (δ) χρειάζεται έκτακτη οικονομική ενίσχυση με δημόσιους πόρους. Κατά τον χρόνο κήρυξης μιας τράπεζας σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας, πρέπει να έχει διαπιστωθεί ή να πιθανολογείται η εκπλήρωση μιας από τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις.

Κανονισμός για το πλαίσιο ΕΕΜ (SSM Framework Regulation): το κανονιστικό πλαίσιο που καθορίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ της ΕΚΤ και των εθνικών αρμόδιων αρχών εντός του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό ΕΕΜ.

Κανονισμός ΕΕΜ (SSM Regulation): η νομική πράξη βάσει της οποίας δημιουργήθηκε ενιαίος εποπτικός μηχανισμός για τα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ και, δυνητικά, άλλων κρατών-μελών της ΕΕ, ως ένα από τα δομικά στοιχεία της ευρωπαϊκής τραπεζικής ένωσης. Ο Κανονισμός ΕΕΜ αναθέτει στην ΕΚΤ ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές προληπτικής εποπτείας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Λιγότερο σημαντικό ίδρυμα (ΛΣΙ) (less significant institution – LSI): όποιο ίδρυμα εποπτεύεται από εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ). Αντιθέτως, τα σημαντικά ιδρύματα εποπτεύονται άμεσα από την ΕΚΤ.

Μέγιστο διανεμητέο ποσό (ΜΔΠ) (Maximum distributable amount – MDA): σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της συνδυασμένης απαίτησης κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (combined buffer requirement – CBR) επιβάλλονται υποχρεωτικοί περιορισμοί στις διανομές μερισμάτων, πληρωμών τοκομεριδίων επί πρόσθετων κεφαλαιακών μέσων της κατηγορίας 1 και έκτακτων παροχών. Κάθε

τράπεζα που δεν ανταποκρίνεται στην CBR θα απαγορεύεται αυτομάτως να διανέμει περισσότερο από το μέγιστο διανεμητέο ποσό (ΜΔΠ). Το ΜΔΠ ισούται με το γινόμενο των διανεμητέων κερδών της τράπεζας επί έναν συντελεστή που κυμαίνεται μεταξύ 0,6 και 0 ανάλογα με την υστέρηση του κεφαλαίου CET1 έναντι της CBR.

Μη εξυπηρετούμενα δάνεια (ΜΕΔ) (non-performing loans – NPLs): σύμφωνα με την παράγραφο 145 του Παραρτήματος V των εκτελεστικών τεχνικών προτύπων (ITS) της ΕΑΤ όσον αφορά την υποβολή εποπτικών αναφορών, είναι δάνεια που πληρούν ένα τουλάχιστον από τα εξής κριτήρια: (α) ουσιώδη ανοίγματα που παρουσιάζουν καθυστέρηση μεγαλύτερη των 90 ημερών, (β) ανοίγματα αβέβαιης είσπραξης, όπου ο οφειλέτης εκτιμάται ότι δεν είναι πιθανόν να εκπληρώσει στο ακέραιο τις δανειακές του υποχρεώσεις χωρίς τη ρευστοποίηση των συναφών εξασφαλίσεων, ανεξάρτητα από την ύπαρξη οποιοδήποτε ποσού σε καθυστέρηση ή από τον αριθμό των ημερών καθυστέρησης.

Μικτή εποπτική ομάδα (ΜΕΟ) (Joint Supervisory Team – JST): εποπτική ομάδα που αποτελείται από στελέχη της ΕΚΤ και των ΕΑΑ που είναι επιφορτισμένα με την εποπτεία σημαντικής εποπτευόμενης οντότητας ή σημαντικού εποπτευόμενου ομίλου.

Σημαντικό ίδρυμα (ΣΙ) (significant institution – SI): τα κριτήρια βάσει των οποίων οι τράπεζες χαρακτηρίζονται ως σημαντικές – και συνεπώς υπάγονται στην άμεση εποπτεία της ΕΚΤ – προβλέπονται στον Κανονισμό ΕΕΜ και στον Κανονισμό για το πλαίσιο ΕΕΜ. Σημαντικές θεωρούνται οι τράπεζες που πληρούν τουλάχιστον ένα από αυτά τα κριτήρια. Ανεξάρτητα από την εκπλήρωση των κριτηρίων, ο ΕΕΜ μπορεί να ταξινομήσει ένα ίδρυμα ως σημαντικό, προκειμένου να εξασφαλίσει τη συνεπή εφαρμογή υψηλών εποπτικών προτύπων. Συνολικά, η ΕΚΤ επιβλέπει άμεσα 118 σημαντικούς τραπεζικούς ομίλους.

Στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 1, 2 και 3 (Level 1, 2 and 3 assets): οι τρεις κατηγορίες στοιχείων ενεργητικού διακρίνονται με βάση τις μεταβλητές που χρησιμοποιούνται για την αποτίμησή τους. Τα στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 1 αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ενεργές αγορές, συνεπώς μπορούν να αποτιμηθούν με βάση τις τιμές τους στις εν λόγω αγορές. Τα στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 2 αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε μικρής εμπορευσιμότητας αγορές, συνεπώς η αποτίμησή τους βασίζεται σε άλλες παραμέτρους και όχι στις τιμές στην αγορά, όπως στα στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 1. Αυτές οι μεταβλητές θα πρέπει να είναι άμεσα ή έμμεσα παρατηρήσιμες. Τα στοιχεία ενεργητικού επιπέδου 3 αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε αγορές με ελάχιστη ή καμία δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, δεν διατίθενται παρατηρήσιμες μεταβλητές για την αποτίμησή τους. Αυτά πρέπει να αποτιμώνται με τη χρήση των βέλτιστων πληροφοριών που είναι διαθέσιμες και αφορούν τις παραδοχές που θα χρησιμοποιούσαν οι συμμετέχοντες στην αγορά προκειμένου να τα τιμολογήσουν.

Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΣΧΣ) (Financial Stability Board

– FSB): διεθνές όργανο που προάγει τη διεθνή χρηματοπιστωτική σταθερότητα συντονίζοντας τις εθνικές χρηματοπιστωτικές αρχές και τους διεθνείς φορείς θέσπισης προτύπων στο έργο της ανάπτυξης εύρωστων ρυθμιστικών, εποπτικών και άλλων πολιτικών του χρηματοπιστωτικού τομέα. Προωθεί την ίση μεταχείριση ενθαρρύνοντας την ομοιόμορφη εφαρμογή αυτών των πολιτικών σε όλους τους τομείς και σε όλες τις επικράτειες.

Συνολική αξιολόγηση (Comprehensive assessment): έλεγχοι χρηματοοικονομικής ευρωστίας που απαιτείται να διενεργεί η ΕΚΤ πριν αναλάβει την άμεση εποπτεία ενός πιστωτικού ιδρύματος. Οι συνολικές αξιολογήσεις συμβάλλουν στο να εξασφαλιστεί ότι οι τράπεζες είναι επαρκώς κεφαλαιοποιημένες και μπορούν να αντεπεξέλθουν σε πιθανούς χρηματοπιστωτικούς κλονισμούς. Η αξιολόγηση αποτελείται από τον έλεγχο της ποιότητας των στοιχείων ενεργητικού και την άσκηση προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων.

Τραπεζική ένωση (banking union): ένα από τα δομικά στοιχεία για την ολοκλήρωση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Αποτελείται από ένα ενοποιημένο χρηματοπιστωτικό πλαίσιο που διαθέτει ενιαίο εποπτικό μηχανισμό, ενιαίο μηχανισμό εξυγίανσης των πιστωτικών ιδρυμάτων και ενιαίο εγχειρίδιο κανόνων, συμπεριλαμβανομένων εναρμονισμένων κανόνων για συστήματα εγγύησης καταθέσεων, τα οποία μπορεί να εξελιχθούν σε ένα κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασφάλισης των καταθέσεων.

Συντομογραφίες

Χώρες

BE	Βέλγιο	**HR**	Κροατία	**PL**	Πολωνία
BG	Βουλγαρία	**IT**	Ιταλία	**PT**	Πορτογαλία
CZ	Τσεχία	**CY**	Κύπρος	**RO**	Ρουμανία
DK	Δανία	**LV**	Λεττονία	**SI**	Σλοβενία
DE	Γερμανία	**LT**	Λιθουανία	**SK**	Σλοβακία
EE	Εσθονία	**LU**	Λουξεμβούργο	**FI**	Φινλανδία
IE	Ιρλανδία	**HU**	Ουγγαρία	**SE**	Σουηδία
GR	Ελλάδα	**MT**	Μάλτα	**UK**	Ηνωμένο Βασίλειο
ES	Ισπανία	**NL**	Ολλανδία	**US**	ΗΠΑ
FR	Γαλλία	**AT**	Αυστρία		

Σύμφωνα με την πρακτική της ΕΕ, τα κράτη-μέλη της αναφέρονται στην παρούσα έκθεση με την αλφαβητική σειρά του ονόματός τους στην αντίστοιχη εθνική γλώσσα.

Άλλες συντομογραφίες

BCBS	Επιτροπή Τραπεζικής Εποπτείας της Βασιλείας
BCP	Βασικές αρχές της Βασιλείας
BRM	Μηχανισμός αναφοράς παραβάσεων
BUCOM	Επιτροπή προϋπολογισμού
CCyB	Αντικυκλικό κεφαλαιακό απόθεμα
CFI	Ιδρύματα χρηματοδότησης αγοράς αυτοκινήτου
COI	Τμήμα Κεντρικής Διαχείρισης Επιτόπιων Επιθεωρήσεων
COREP	Κοινή πληροφόρηση περί της κεφαλαιακής επάρκειας
ECL	Αναμενόμενη πιστωτική ζημία
ECOFIN	Συμβούλιο Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων
ECON	Επιτροπή Οικονομικής και Νομισματικής Πολιτικής
EME	Αναδυόμενη οικονομία της αγοράς
EUR	ευρώ
FINREP	Χρηματοοικονομική πληροφόρηση
FMI	Υποδομές της χρηματοπιστωτικής αγοράς
FRTB	Ριζική αναθεώρηση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για το χαρτοφυλάκιο συναλλαγών
FSAP	Πρόγραμμα Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα
IFRS	Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης
IMAS	Σύστημα διαχείρισης πληροφοριών του ΕΕΜ
IPS	Θεσμικά συστήματα προστασίας
IRRBB	Κίνδυνος επιτοκίου στο τραπεζικό χαρτοφυλάκιο
ITS	Εκτελεστικά τεχνικά πρότυπα
LR	Δείκτης μόχλευσης
MEP	Μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου
MoU	Μνημόνιο Συνεννόησης
MREL	Ελάχιστες απαιτήσεις για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις
NSFR	Δείκτης καθαρής σταθερής χρηματοδότησης
OND	Εθνικές επιλογές και διακριτικές ευχέρειες
OSI	Επιτόπια επιθεώρηση
RWA	Σταθμισμένο ως προς τον κίνδυνο ενεργητικό
SEP	Πρόγραμμα εποπτικής εξέτασης
SREP	Διαδικασία Εποπτικού Ελέγχου και Αξιολόγησης
TLAC	Συνολική ικανότητα απορρόφησης ζημιών
TRIM	Στοχευμένη αξιολόγηση εσωτερικών υποδειγμάτων
ΓΣΔ	Γραφείο Συμμόρφωσης και Διακυβέρνησης
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΑΚΑΑ	Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
ΕΑΤ	Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΜ	Ενιαίος Εποπτικός Μηχανισμός
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
ΕθνΚΤ	Εθνική κεντρική τράπεζα
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα
ΕΣΕ	Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης
ΕΣΚΤ	Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών
ΕΣΣΚ	Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου
ΕΤΕ	Ενιαίο Ταμείο Εξυγίανσης
ΙΠΑ	Ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης
ΚΑΕΑ	Ίδρυμα σε κατάσταση αφερεγγυότητας ή επαπειλούμενης αφερεγγυότητας
ΜΕΔ	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια
ΣΧΣ	Συμβούλιο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Στους πίνακες χρησιμοποιούνται τα εξής σύμβολα:

"-" δεν υπάρχουν/δεν εφαρμόζονται στοιχεία

"." τα στοιχεία δεν είναι ακόμη διαθέσιμα

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2018

Ταχυδρομική διεύθυνση 60640 Frankfurt am Main, Germany
Τηλέφωνο +49 69 1344 0
Δικτυακός τόπος www.bankingsupervision.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

ISSN	2443-583X (html)	DOI	10.2866/518373 (html)
ISSN	2443-583X (pdf)	DOI	10.2866/91609 (pdf)
ISBN	978-92-899-3165-6 (html)	Αριθμός καταλόγου ΕΕ	QB-BU-18-001-EL-Q (html)
ISBN	978-92-899-3170-0 (pdf)	Αριθμός καταλόγου ΕΕ	QB-BU-18-001-EL-N (pdf)